

BİLDİRİ ÖZETLERİ — KİTABI —

V. Lisansüstü Öğrenci Kongresi

4-5 Kasım 2021
Bandırma-BALIKESİR

TRAKYA ÜNİVERSİTELER BİRLİĞİ
V. LİSANSÜSTÜ ÖĞRENCİ KONGRESİ
BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

Editörler:

Doç. Dr. Diler YILMAZ

Doç. Dr. Abdullah YEŞİL

Doç. Dr. Ahmet AYDIN

Dr. Öğretim Üyesi Berna AKAY

Dr. Öğretim Üyesi Serhat Berat EFE

Dr. Hüseyin GÜVENOĞLU

Arş. Gör. Zübeyde Ezgi ERÇELİK

Arş. Gör. Umut AYDIN

4-5 Kasım 2021

Bandırma-BALIKESİR

BANDIRMA ONYEDİ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI (Sertifika No: 40258)

Kitap Adı / Editörler:

Trakya Üniversiteler Birliği, 5. Lisansüstü Öğrenci Kongresi Bildiri Özetleri Kitabı

- Doç. Dr. Diler YILMAZ
- Doç. Dr. Abdullah YEŞİL
- Doç. Dr. Ahmet AYDIN
- Dr. Öğretim Üyesi Berna AKAY
- Dr. Öğretim Üyesi Serhat Berat EFE
- Dr. Hüseyin GÜVENOĞLU
- Arş. Gör. Zübeyde Ezgi ERÇELİK
- Arş. Gör. Umut AYDIN

4-5 Kasım 2021 tarihlerinde, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi evsahipliğinde düzenlenen Trakya Üniversiteler Birliği 5. Lisansüstü Öğrenci Kongresi'nde sunulan bildirilerin özetlerini içermektedir. Kongrede sunulmak üzere kabul mektubu alan, ancak katılım sağlanmayan ve sunulmayan bildiriler, kongre programından ve Bildiri Özetleri Kitabı'ndan çıkarılmıştır.

Sayfa ve Kapak Tasarımı: Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

2021 (xiv + 198 s.)

ISBN: 978-605-74234-5-0

Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Yayınları

Merkez Adres: Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Merkez Yerleşkesi, 10200, Bandırma – Balıkesir / TÜRKİYE

Tel: 0 (266) 717 01 17

e-mail: kurumsaliletisim@bandirma.edu.tr

Bu kitap, Trakya Üniversiteler Birliği 5. Lisansüstü Öğrenci Kongresi'nde sunulan bildiri özetlerinden oluşmaktadır. Kitapta yer alan yayınların her tür görüş, etik, içerik vb. sorumluluğu yazarlarına aittir.

İletişim: tublok2021@bandirma.edu.tr

ÖNSÖZ

Trakya Üniversiteler Birliği (TÜB); Kırklareli Üniversitesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi ve Trakya Üniversitesi rektörlerinin katılımlarıyla 2012 yılında kurulmuştur. Bandırma Onyedi Eylül Üniversitemiz de 2018 yılında Birliğe dâhil olmuştur. Üniversitemiz Birliğe üye olduğu günden itibaren büyük bir istifade içerisinde olmuştur ve olmaya da devam etmektedir.

Trakya Üniversiteler Birliği (TÜB), Türkiye'nin en aktif ve etkin Üniversite birliklerinin başında gelmekte ve yıl içerisinde 5 üniversitemiz işbirliğiyle Rektörlerin, akademisyenlerin, idari personelin ve öğrencilerin katılımıyla çok sayıda ortak etkinlik gerçekleştirilmektedir. Bu etkinliklerden bir kısmı da istikrarlı bir şekilde her yıl farklı bir üniversitede dönüşümlü olarak organize edilmektedir.

TÜB bünyesinde gerçekleştirilen Lisansüstü Öğrenci Kongreleri de bu kapsamda düzenlenen etkinliklerden bir tanesidir. Lisansüstü öğrencileri bir araya getirebilmek amacıyla, ilki 29-30 Nisan 2016 tarihleri arasında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nde, ikincisi 15-16 Mayıs 2017 tarihleri arasında Trakya Üniversitesi'nde, üçüncüsü 3 Mayıs 2018 tarihinde Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi'nde, dördüncüsü 14-15 Kasım 2019 tarihleri arasında Kırklareli Üniversitesi'nde düzenlenen Lisansüstü Öğrenci Kongresi'nin beşincisi ise bu sene 4-5 Kasım 2021 tarihleri arasında Üniversitemiz tarafından, pandemi koşulları nedeniyle ve katılımcıların talepleri üzerine çevrim-içi olarak gerçekleştirilmiştir. TÜB Lisansüstü Öğrenci Kongresine bu yıl ev sahipliği yapmış olmaktan büyük mutluluk ve onur duyuyoruz.

Ülkemizin genç ve dinamik bir Üniversitesi olarak akademik çalışmaların ve etkinliklerin öneminin farkındayız. Bu bilinç ve farkındalık doğrultusunda kurulduğumuz günden bu yana sadece Bandırma'da değil, Türkiye'nin farklı şehirlerinde ve yurtdışında da çok sayıda kongre ve sempozyum düzenleyerek ulusal ve uluslararası alanda birçok üniversiteden akademisyeni bir araya getirerek bilim dünyasına katkı sunmayı hedefliyoruz. Bu konuda Üniversite olarak performansımızın oldukça iyi olduğunu da söyleyebilirim.

İnanıyorum ki bu Kongre'de de sunulan hem deneysel hem de teorik çalışmalar sosyal bilimler, sağlık bilimleri ve de fen bilimlerinin ilgi alanına girecek çok sayıda yeni konuya ışık tutacak ve toplumların karşılaşabileceği olası problemlere çözümler sunacaktır. Bu vesileyle bildiri sahibi genç meslektaşlarımızın hepsine teşekkür ediyorum.

Lisansüstü Öğrenci Kongremiz; bilime ve bilimsel üretime katkı vermek, bilim insanı olmayı teşvik etmek, nitelikli ve özgün akademik çalışmaların artmasına vesile olmak, özellikle genç akademisyenlerin bir araya gelerek aralarında bilgi ve tecrübe paylaşımında bulunmalarına ve akademik alanda gelişmelerine imkan tanımak, vb. amaçlarla düzenlenen ve bu şekilde lisansüstü düzeyde yapılan çalışmaları nitelik ve nicelik olarak artırmayı amaçlayan bilimsel bir etkinliktir. Kongremiz, bu yolla genç bilim insanlarının tek başlarına ya da meslektaşlarıyla ortaklaşa hazırlamış oldukları çalışmalarını akademik bir ortamda dinleyici önünde sunma deneyimine ve buradan aldıkları geri dönüşlere göre çalışmalarını yeniden gözden geçirme ve düzenleme imkanına sahip olmalarına fırsat vermektedir. Hatta arzu eden genç arkadaşlarımızın çalışmaları, hakem sürecinin ardından 5 üniversitemiz tarafından çıkartılan çok sayıda dergide yayınlanma olanağına da sahip olabilecektir.

Ülkemizde yükseköğretim alanında günümüzde 208 üniversite (129'u devlet üniversitesi) mevcuttur ve bu üniversitelerde 2020-21 eğitim-öğretim yılı itibarıyla 8.240.000 civarında öğrenci bulunmaktadır. Bu öğrencilerin 343.500'ü (% 4,17'si) yüksek lisans, 106.150'si ise (% 1.29'u) doktora öğrencisidir. Gelişmiş ülkelerle kıyaslandığında, önlisans ve lisans düzeyinde üniversite öğrencisi sayımız yeterli düzeyde, hatta çok daha iyi iken, lisansüstü düzeyde bu sayının henüz arzuladığımız düzeye ulaşmadığı, hatta yüksek lisans ve doktora mezunu verme açısından bu durumun gelişmiş ülkelerle karşılaştırdığımızda nispeten yetersiz kaldığı, ülkemizde daha çok sayıda nitelikli lisansüstü mezununa, özellikle doktora düzeyinde mezunlara ihtiyaç olduğu açıktır. Ancak, bu farkın yıllar içerisinde hızlı bir şekilde kapandığı da gözlenmektedir. Dolayısıyla, ülkemizde bilginin üretilmesinde ve bilimin desteklenmesinde, lisansüstü öğrenci ve mezun sayılarının ve genç bilim insanları tarafından gerçekleştirilecek her türlü

teorik ve uygulamalı yayın ve araştırmaların, sayıca ve nitelik olarak artırılmasında her türlü çabanın büyük bir değeri vardır.

Kongremiz de bu kapsamda oldukça değerlidir. Bu tür etkinlikler, genç bilim insanlarımızın bilgiyi üretme, bilgiye ulaşma ve bilgiyi paylaşma noktasında en etkin platformlarından biridir. İki gün süren Kongremizde, sosyal, sağlık ve fen bilimleri alanlarında 33 farklı oturumda, 266 katılımcı tarafından hazırlanan 172 bildirinin (sözlü ve poster) sunulması hakem sürecinin ardından uygun bulunmuştur. Kongremize 62 farklı üniversiteden ve 11 farklı kamu ve özel sektör kurumu ile STK'lardan olmak üzere toplamda 73 kurumdan katılım sağlanmıştır.

Trakya Üniversiteler Birliği 5. Lisansüstü Öğrenci Kongresi'nin organizasyonunu üstlenen Üniversitem ve şahsım olarak, herşeyden önce Trakya Üniversiteler Birliğimize, kendilerinden çok istifade ettiğim Birlik üyesi üniversitelerimizin kıymetli Rektörlerine ve kurumlarına, Birliğimizin değerli Genel Sekreterine, Üniversitemiz başta olmak üzere Birlik üyesi üniversitelerimizden etkinliğin organizasyonunda emeği bulunan tüm arkadaşlarımıza, özellikle Enstitülerimizin değerli Müdürlerine, bildiri ve sunumlarıyla bu etkinliği anlamlı hale getiren tüm katılımcılara teşekkür ediyor, bu Kongre'nin katılımcılar ve ülkemiz için hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Prof. Dr. Süleyman ÖZDEMİR

Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Rektörü

KURULLAR

Kongre Onur Kurulu

Prof. Dr. Süleyman ÖZDEMİR (Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi)

Prof. Dr. Erhan TABAKOĞLU (Trakya Üniversitesi)

Prof. Dr. Mümin ŞAHİN (Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi)

Prof. Dr. Sedat MURAT (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi)

Prof. Dr. Bülent ŞENGÖRÜR (Kırklareli Üniversitesi)

Kongre Düzenleme Kurulu

Doç. Dr. Ahmet AYDIN (Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi)

Doç. Dr. Diler YILMAZ (Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi)

Doç. Dr. Abdullah YEŞİL (Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi)

Prof. Dr. Ferhat KARABULUT (Trakya Üniversitesi)

Prof. Dr. Tammam SİPAHİ (Trakya Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Levent DOĞAN (Trakya Üniversitesi)

Doç. Dr. İbrahim KELAĞA AHMET (Trakya Üniversitesi)

Prof. Dr. Nilda TURGUT (Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi)

Doç. Dr. Bahar UYMAZ (Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Ali Faruk AÇIKGÖZ (Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi)

Prof. Dr. Pelin KANTEN (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi)

Prof. Dr. Erol TÜRKEŞ (Kırklareli Üniversitesi)

Prof. Dr. Serpil AKÖZCAN (Kırklareli Üniversitesi)

Doç. Dr. Aylin AYDIN SAYILAN (Kırklareli Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Yasin ÇAKIREL (Kırklareli Üniversitesi)

Kongre Yürütme Kurulu

Doç. Dr. Çağatay BAŞARIR (Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi)

Doç. Dr. Ufuk ÇELİK (Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Serhat Berat EFE (Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Berna AKAY (Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi)

Arş. Gör. Dr. Hüseyin GÜVENOĞLU (Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi)

Arş. Gör. Umut AYDIN (Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi)

Arş. Gör. Erkam DEMİRCİ (Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi)

Bilim Kurulu:

Prof. Dr. Ahmet Niyazi ÖZKER, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Prof. Dr. Alpaslan SEREL, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Prof. Dr. Burak DARICI, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Prof. Dr. Celalettin YANIK, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Prof. Dr. Cemil ERTUĞRUL, İzmir Demokrasi Üniversitesi

Prof. Dr. Cüneyt AKAR, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Prof. Dr. Edip ÖRÜCÜ, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Prof. Dr. Ertan DEMİRKAPI, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Prof. Dr. Feyzullah TEMURTAŞ, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Prof. Dr. Hasan Aydın OKUYAN, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Prof. Dr. Hüseyin ESECELİ, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet Emin ERÇAKAR, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet TEKTAŞ, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Prof. Dr. Metehan YILGÖR, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Prof. Dr. Muzaffer Ercan YILMAZ, Uludağ Üniversitesi

Prof. Dr. Nurettin KOÇHAN, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Prof. Dr. Osman ÜNLÜ, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Prof. Dr. Özcan KARAHAN, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Prof. Dr. Rıza ARSLAN, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Prof. Dr. Serap ALTUNTAŞ, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Prof. Dr. Serap PALAZ, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Prof. Dr. Suna KORKMAZ, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Prof. Dr. Yılmaz ARI, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Prof. Dr. Zekai METE, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Doç. Dr. Abdullah YEŞİL, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Doç. Dr. Adem BÖLÜKBAŞI, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Doç. Dr. Ahmet AYDIN, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Doç. Dr. Alper KILIÇ, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Doç. Dr. Altuğ GÜNDAR, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Doç. Dr. Aybeniz AKDENİZ AR, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Doç. Dr. Bahtiyar ASLAN, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Doç. Dr. Bekir GÖKPINAR, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Doç. Dr. Burcu İşgüden KILIÇ, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Doç. Dr. Bülent BÜYÜK, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Doç. Dr. Celil AYDIN, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Cemile ŞAHİN, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Çağatay BAŞARIR, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Dilek AVCI, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Diler YILMAZ, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Engin ÇAĞMAN, Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Eylem GÜZEL, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Fatih AYHAN, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Gökhan ABA, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Hale Kırer Silva LECUNA, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Hatice AYDIN, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Hicran Özgüner KILIÇ, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. İbrahim Ethem ARIOĞLU, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Doç. Dr. İsmail KOÇAK, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. İsmail ŞAHİN, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Doç. Dr. Kemal YILDIZ, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Kevser TARI SELÇUK, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Kurtuluş DEMİRKOL, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Latife UTAŞ AKHAN, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Metin KILIÇ, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Musa GÖK, İzmir Demokrasi Üniversitesi
Doç. Dr. Necla TEKTAŞ, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Özer YILMAZ, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Özlem KIZILGÖL, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Özgür BİYAN, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Recep YILDIZ, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Resul YAVUZ, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. S. Çağrı ESENER, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Selva STAUB, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Senem NART, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Sevda AKAR, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Tarhan OKAN, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Yavuz ÇOKAL, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Yıldı Arzu ABA, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

Doç. Dr. Ufuk BİNGÖL, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Ufuk ÇELİK, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Zeynep YÜCEL, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Abdullah ELEN, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Adnan UZUN, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet TERCANLIOĞLU, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Alptekin MOLLA, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ayça Aysun ÖZEKİN, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ayşe ÇİÇEK KORKMAZ, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Burçin AKÇAY, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Cemil KÖZKURT, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Didem AYHAN, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ekrem SEVİM, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ersoy KUTLUK, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Evren İPEK, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Fatma Nur YILMAZ, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Fikri KELEŞOĞLU, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Gülhan YILMAZ GÖKMEN, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Gülnil AYDIN, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Hanefi YAZICI, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Hamiyet YÜCE, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Hicran SEREL, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Kerem ÖZDEMİR, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Lütfi YALÇIN, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Melahat Yıldırım SAÇILIK, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Muhammet ARUCU, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Neslihan ARSLAN, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Orhan DUMAN, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ömür KIZILGÖL, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Sedat ARSLAN, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Serhat Berat EFE, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Tuncer ÇALIŞKAN, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Zeynep ACA, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

İçindekiler

Önsöz	i
Kurullar	iii
İçindekiler	viii
<i>FEN BİLİMLERİ</i>	1
Greyderlerin Çalışma Ortamındaki Teknik Verilerin Analiz Edilmesi Engin Ünal, Hilal Büşra İlter	3
Yönlendirilmiş Enerji Biriktirme ile Metal Eklemeli İmalat Sistemi İçin Toz Besleyici Ünitesi Kontrol Sistemi Tasarımı Serhat Zıba, Mehmet Ermurat	4
Ortogonal Kesme İşleminde Kesme Parametrelerinin Deformasyon Bölgelerine Olan Etkisinin Sayısal Modelle Belirlenmesi Engin Ünal, Umutcan Özkan	5
Marian Rejewski'nin Enigma İle Mücadelesi: "Asche" Faktörü Burak Bahar	6
Zeytin (Olea Europaea) Yaprığı Ekstratlarının Dişi Suriye Hamsterlerinin (Mesocricetus Auratus) Östrus Siklusu Üzerine Etkileri Selma Özsalmanlı, Bülent Gündüz	8
Karademiir Baraj Gölü'nün Su Kuşu Faunası Dilan Hevra Akyıldız	9
Trakya'daki Su Kuşlarının, Kuzey-Güney Hattındaki Sulak Alan Habitatlarını Tercihleri İle İlgili Ön Çalışma Dilan Hevra Akyıldız, Aziz Aslan, Deniz Şirin	10
Çamlık Alandan İzole Edilen Blepharisma (Perty 1849) Popülasyonlarının Morfolojik Özellikleri Hilal Ural, Naciye Gülkız Şenler	11
Bitkilerde Mikro- ve Nanoplastiklerin Alımı ve Fizyolojik Etkileri Furkan Demirel, Yonca Surgun Acar	12
Bir Eğitim Kurumunda Risk Değerlendirmesi (L Tipi Matris) Muhammed Fatih Celep, Sezgin Aygün	14
Camsı Yapıdaki Porselen Karo Sır Kompozisyonlarına Granüle Frit Katkılarının Araştırılması Kerime Sarı, Dr. Emin Yakar	15
Farklı Yöntemlerle Sentezlenen İndirgenmiş Grafen Oksitlerin Karakterizasyonu Ve Eva Nanokompozit Film Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi Tuğçe Özal, Şükrü Çavdar, Prof. Dr. Haluk Koralay	16
Meslek Yüksekokullarında İş Sağlığı Ve Güvenliği Kültürü Algısının İncelenmesi Figen Şimşek, Ömer Faruk Öztürk	17
Yüzey Özelliklerinin Paslanmaz Çelik Malzeme Biyouyumluluğu Üzerindeki Etkileri Furkan Biçer, S. Mine Toker	18
Farklı Hammadde Kaynaklarından Kristobalit Üretiminde Mikroyapısal Ve Mekaniksel Davranışların İncelenmesi Nevzat Zeren, Serkan Abalı	19
Zeytin Karasuyunun Pisidium casertanum (Poli, 1791) (Bivalvia: Spharaeriidae) Üzerine Akut Etkilerinin Belirlenmesi Aytuğ Zilifli, Deniz Anıl Odabaşı, Sevdan Yılmaz	21
Sphaeriidae Familyasının (Bivalvia) Türkiye'deki Tatlı Su Havzasında Biyolojik Çeşitliliği ve Dağılımı Deniz Anıl Odabaşı, Serdar Koyuncuoğlu, Aytuğ Zilifli	22
Köprü ve Viyadüklerde Farklı Tekniklerin İş Sağlığı ve Güvenliği Bakımından Değerlendirilmesi Buğra Çinkılıç, Sarp Korkut Sümer	23
Balık Avlama Faaliyetinde İş Sağlığı ve Güvenliği Bilinci Hüseyin Gökhan Aytepe, Orkun Dalyan, Mehmet Pişkin	24
Tekne İle Balıkçılık Faaliyetlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Hüseyin Gökhan Aytepe, Orkun Dalyan, Mehmet Pişkin	25
Isı Denklemi için Bir Ters Problemin Sayısal Çözümü Seher Seda Sarıköse Bayram, Fikret Gölgeleyen	27

Kryojenik Sıvılar ile Parçacık Dedektörleri Geliştirme Çalışmaları Gökçen Karslıoğlu, Burak Bilki, Kutlu Kağan Şahbaz, Mehmet Tosun	28
Hibrit RPC (Resistive Plate Chamber) Dedektörlerin Üretimi ve Testleri Mehmet Tosun, Burak Bilki, Kutlu Kağan Şahbaz	29
FRCM Türü Kompozitler ile Güçlendirilen Dolgu Duvarlı Betonarme Çerçevelerin Yatay Yükler Altında İncelenmesi Şeyma Üner, Hidayet Özdemir	30
Çanakkale Boğazı'nda Aktif Fay Araştırmaları Ebru Özcan, Tolga Komut, Şebnem Önder	31
Sıfır Değerli Demir-Pirit Minerali Karışımı İle Krom (VI) İle Kirli Atıksuların Arıtımı Aynur Yiğit, Özlem Oral, Çetin Kantar	33
Thymus Praecox Opiz.'in Yaprak ve Çiçek Uçucu Bileşenlerinin Belirlenmesi, Thymus Praecox Opiz.'in Günümüz ve Gelecekteki Potansiyel Yayılışının Modellenmesi Almira Uzun, Seydi Ahmet Kavaklı, Ayşe Gül Sarıkaya	34
Türkiye'de Ruhsatlı Thiophanate Methyl Etken Maddeli Bazı Ticari Preparatların Sclerotinia Sclerotiorum' a Karşı In Vitro Koşullarda Etkililikleri Elif Betül Çağlar, Himmet Tezcan	35
Farklı Ticari Kültürlerden Üretilen Yoğurt Serumlarının Bazı Özelliklerinin Belirlenmesi Emine Tuğçe Elmas, Burcu Kaya, Yonca Yüceer	37
Antimikrobiyal Ajan Olarak Metschnikowia pulcherrima Burcu Kaya, Nesrin Merve Çelebi Utku, Ayşegül Kırca Toklucu, Yonca Karagül Yüceer	38
QUARK Üretiminde Spirulina Platensis Kullanım Olanaklarının Araştırılması Berrin Turhan, Yonca Yüceer	39
Kentsel Dönüşüm Sürecinde Yapımcı Firmaların Karşılaştığı Problemler ve Kaliteli Bina Üretimine Etkileri: Bursa Özge Kamış, Nilüfer Taş	40
Lapseki ve Çevresinde Uçucu Organik Bileşik Düzeylerinin Belirlenmesi Ekrem Yusuf Uludağ, Sibel Menteşe	42
Gelibolu ve Çevresinde Uçucu Organik Bileşik Düzeylerinin Belirlenmesi Müge Aydın, Sibel Menteşe	43
AZO Boyar Maddelerin Sıfır Değerlikli Manganez Partikülleri ile Sono-Katalitik Arıtımı Kübra Makas, Önder Ayyıldız	44
Fetal Beyin Anomalilerinin Otomatik Tespiti için Kullanılan Bilgisayar Destekli Tanı Yöntemleri Deniz Ataş, Yonca Bayrakdar Yılmaz	45
Polilaktik Asit/Polietilen Glikol Temelli Membranlar ile Yeni Nesil Desalinasyon Betül Karakoca, Doç.Dr. Filiz Uğur Nigiz	46
Türkiye'de Sistematiik Botaniğin Tarihçesi Gülce Bayhun, Nevin Şafak Odabaşı, Nadim Yılmaz	47
Eksenel Pistonu Pompalarda Titreşim Analizi Erdem Yalçın, Doç. Dr. Bahar Uymaz	49
Dokumasız Tekstil ile Üretilen Spunlace Kumaşın Bulanık Mantık Yöntemi ile Kalite İyileştirmesi Serdar Ödev, Doç. Dr. Bahar Uymaz	50
Ağır Ticari Araç Hidrolik Direksiyon Kutularında Pitman Kolu Kilitleme Somunlarının Dinamik ve Statik Çalışma Şartları Altında Tork Değişiminin İncelenmesi Emrah Bozdağ, Dr. Öğr. Üyesi İbrahim Savaş Dalmış	51
Makine Üretiminde Sanal Gerçeklik ve Simülasyon Uygulamaları Gökberk Batuhan Tuğcu, Aytaç Moralar	52
Sosyal Medya Kullanıcılarının Duygu Durumlarının Yalan Haber Yayılımına Etkisinin İncelenmesi Maide Feyza Er, Yonca Bayrakdar Yılmaz	53
Fotogrametrik Yöntemler ile Açık Madenlerde Bulunan Malzemelerin Tespiti Furkan Can, Ahmet Batuhan Polat, Özgün Akçay	54
SAĞLIK BİLİMLERİ	55
Jinekoloji Polikliniğine Başvuran Yaşlı Bireylerde Geriatrik Ağrı Ölçeği'nin Etkinliğinin Belirlenmesi Akif Bulut, Hatice Aydın, Nursel Vatansever	57

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Kadın Hastalıkları-Doğum Polikliniği ve Servisine Başvuran 16-49 Yaş Aralığındaki Evli Kadınların Aile Planlamasına Karşı Tutumlarının Karşılaştırılması Perihan Muhtaroglu, Ayşe Yasemin Karageyim Karşıdağ	58
Çok Boyutlu Hemşirelik Kuşakları Ölçeği'nin Türkçe'ye Uyarlanması Gamze Kutlu Türedi, Serap Altuntaş	59
Hemşirelerde Örgüt İkliminin Örgütsel Yaratıcılık Algılarına Etkisi Zeynep Ersay Önal, Yıldı Arzu Aba	60
Türkiye'de ve Dünya'da Hemşirelik Hizmetlerinde Performans Değerlendirme Gülcan Okumuş, Yıldı Arzu Aba	61
Hemşirelik Öğrencileri için Akademik Öz Yeterlilik Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması Gonca Aktay, Ayşe Çiçek Korkmaz	62
Bir Damla, Bin Fayda: Anne Sütü Aydan Ercan, Canan Demir Barutcu	64
Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Meslek Seçimini Etkileyen Faktörlere Göre Profesyonel Değer Algılarının İncelenmesi Selen Tekin, Gökhan Aba	65
UMKE ve Hemşirelik Nazlıhan Efe, Serap Altuntaş	66
Merhamet Yorgunluğunun Hemşirelik Hizmetlerine Etkileri Ebru Gökoğlan, Serap Altuntaş, Ayşe Çiçek Korkmaz	67
Covid-19 Pandemisinde Yas ve Psikiyatri Hemşiresinin Rolü Dilara Erkan, Dilek Avcı	68
Hemşirelik Hizmetlerinde İşte Var Olamama Yeliz Tok, Serap Altuntaş, Ayşe Çiçek Korkmaz	69
Türkiye'de Covid-19 Aşıları Kapsamında İmzalanan Onam Formları ve Olası Aşı Zorunluluğunun Hukuki Yönden Değerlendirilmesi Asım Emre Biçer	71
Mucizevi İlaç: Penisilin Ali Gubuz, Canan Demir Barutcu	72
Bağışıklamanın Geleceği Mehmet Turan Ayseli, Yasemin İpek Ayseli	73
Besin Takviyeleri Üretiminde Tüketici Dostu Temiz Etiket Yaklaşımı Mehmet Turan Ayseli, Damla Yılmaz, Yasemin İpek Ayseli, Derya Büyükkayhan	74
Covid-19 Salgınında Tedavi ve Koruyucu Amaçla Kullanılan Gıda, Gıda Takviyeleri ve İlaçlar Arasındaki Etkileşimleri Mehmet Turan Ayseli, Evrim Çetin, Damla Yılmaz, Ümran Apa, Pınar Hatice Üstün, Derya Büyükkayhan, Yasemin İpek Ayseli	75
Bacillus Cereus Grubu Bakterilere Etki Edecek Antimikrobiyal Peptidlerin Dizaynı ve Sentezi Ceyda Demirtaş, Tanıl Kocagöz	77
Üst Ekstremitte Ven Varyasyonları Burak Karip	79
ARTERIA CAROTIS INTERNA Varyasyonları: Klinik Değerlendirme Özlem Öztürk Köse	80
Çevresel Maruziyetler, Gen-Çevre Etkileşimi ve Kanseri Riski Mehmet Emin Arayıcı, Yasemin Başbınar, Hülya Ellidokuz	81
Mikrobiyota, Mikrobiyota Çalışmalarında Kullanılan Moleküler Tanı Yöntemleri Serim Tuna Koç, Süleyman Kök	82
Laryngeal Kaslar Üzerine Bir İnceleme Heval Helin Vurgun	83
Koyunlarda Otlama Davranışı Erva Eser, M. Naci Oktay	85
Monoklonal Antikorların Klinik Etkinliği Merve Şensöz Turgut	86
Diabetes Mellitus ve Sitokinler Arasındaki İlişki Dilek Nur Bestil, Tevhide Sel, Hamdi Uysal	87

"CORIANDRUM SATIVUM L." ve Kanser Sena Tıraş, Tevhide Sel	88
Akkaraman Kuzularının Gelişim Dönemlerinde Paraoksonaz Değişimlerinin Gözlenmesi Yeliz Kaya Kartal, Mesut Kırdag, Görkem Kısmalı, Tevhide Sel	89
Laktik Asit Bakteri Süpernatantlarının Antimikrobiyal Etkilerinin Tavuk Göğüs Eti Üzerinde Araştırılması Beril Serter, Adem Önen, O. İrfan İlhak	90
Sosyal Hizmet Perspektifiyle Merhamet Yorgunluğu Yavuz Selim KAYMAKCI	92
Sosyal Hizmet Bölümü Öğrencilerinin Çocuğa Yönelik Şiddete Karşı Duyarlılıklarının Belirlenmesi Sümeyye Nur Evlice, Diler Yılmaz	93
Türkiye’de Son Beş Yılda Kadına Yönelik Şiddet: Covid-19 Pandemisinin Etkisi Leylicem Seçgin, Turhan Arslan, Kevser Tarı Selçuk	94
Reçetesiz İlaç Kullanımında Toplumsal Cinsiyet Farklılıkları: Türkiye Örneği Tekin Köse, Yasemin Öztürk, Furkan Fatih Özgümüş	96
Hemşirelerin Ruh Sağlıklarını Etkileyen Faktörler ve Ruh Sağlıklarının Korunması Bilge Er, Didem Ayhan	98
Sağlık Algısı ve Ölüm Kavramına İlişkin Bir Gözden Geçirme Emel Küçüktatar, Didem Ayhan	99
Karşılanmayan Hemşirelik Bakımı Derya Özcan, Yıldı Arzu Aba	100
Hemşirelerin Farklılık Yönetimi Algısının Örgütsel Mutluluk Düzeyleri Üzerine Etkisi Tuğba Akman, Serap Altuntaş	101
Filyasyon Ekiplerinin Gözünden Covid-19 Salgın Yönetimi Üzerine Nitel Bir Araştırma Dolunay Özlem Zeybek, Dilara Arslan, Ekrem Sevim, Gökhan Aba	102
SOSYAL BİLİMLER	103
Spinoza’da Duygu Felsefesi’nin Mahiyeti: Duygulara Conatus Kavramıyla Bakmak Ali Korhan Bülbül	105
Fenomenolojide “Epokhe” Yöntemi Selin Güleroğlu	106
Bilim ve Felsefe Yapma Yöntemi Olarak Düşünce Deneyleri Karani Kağan Badem	107
İdeolojinin Aşındırılması: Neo-Liberal Dönem İçinde İdeoloji ve Söylem Tartışmaları Raziye Kırılı	108
Paul Ricoeur’ün Hermeneutik Yaklaşımında Toplum Bilimlerinin Yeri Hazarcan İdil Tufantoz	109
Halide Edip Adıvar’ın Ateşten Gömlek Romanından Hareketle Erken Dönem Cumhuriyet Eserlerinde Kadın Temsili Merve Çopuroğlu	111
Mufassal Terimi: Cahiliye Dönemi Şiirlerinde Kullanımı ve Terim Anlamını Kazanma Süreci Üzerine Semantik Bir İnceleme Sümeyye Öztürk	112
Mufassal Sûrelerin Üç Bölümü ve Bunların Tespiti Meselesi Sümeyye Öztürk	113
Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi’nde Kayıtlı BY3503 Numaralı “MECMÛ’A-İ EŞ’ÂR” Rahime Maşalı	114
MESNEVÎ-İ ŞERİF’TE Yer Alan “Fare ve Deve” Adlı Hikâyenin Farklı Tercüme ve Şerhlere Göre Tahlili Şerife Topal	115
Leyla ve Mecnun Mesnevisindeki Elem Terminolojisi Üzerine Bir Çalışma Ümmü Burçin Özkan	116
Young Learners’ and Parents’ Attitudes Towards Speaking Skills in Online and Face to Face Lessons Zekiye Erdoğan	118
Ortaokullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Psikolojik Dayanıklılık, Örgütsel Muhalefet ve Örgütsel Sessizlik Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi Sinan Yalçın, Emrah Saygı	119

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Barrett Taksonomisi'nin Kullanımı İzzet Koyuncu	120
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Sürecinde Kültürlerarası İletişimsel Yeterlik Tuba Karaaslan	121
Hepimiz Yaralanabiliriz Ama Bazılarımız Daha Yaralanabilir: İktidar ve Şiddet Ekseninde Kırılganlık ve Yaralanabilirlik Üzerine Düşünceler İlkin Tuğçe Biter	123
Simone De Beauvoir ve Varoluşçu Feminizm Özge Güvercin	124
Marx'ın İnsan Doğası Anlayışı Üzerine Ekin Karababa	125
Heidegger'in Varlık'ından Levinas'ın Kaçışı Mehmet Ulupınar	126
Arendt ve Rousseau'da Demokrasi Düşüncesinin Farklılıkları Üzerine Yaşam Balku	127
Hitit Kitaplarında Yer Alan Edebî Metinlerin Temel Dil Becerilerine Katkısı Ayşegül Atılğan	129
Azerbaycanlı Şairin Dilinden: İstanbul'un İşgali Ziyafa Guliyeva	130
Tarih Boyunca Türk-Macar İlişkileri ve Bu İlişkilerin Türkçe ve Macarcaya Yansıması Burçin Çalışkan	131
İsmail Bey Kutkaşnılı'nın "Reşid Bey ve Saadet Hanım" Romanı/Hikâyesi Üzerine Bir İnceleme Doğanay Morgül	132
"Kırmızı Başlıklı Kız" Hikâyesinin Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretilmesinde A1-A2 Seviyesine Göre Uyarlanması Şule Dirilen, Emine Güleç	133
Pandemi Sürecinin Albert Camus'nun "Saçma" Kavramı Özelinde Değerlendirilmesi Cansu Arslan Uçar	134
Memduh Şevket Esendal'ın Otlakçı Adlı Hikâyesinde Sıfır Biçimbirim Rabia Şeyma İlhan	135
Pandemi, Çevrimiçi Eğitim ve Çocuklar İçin Felsefe Fatma Ayperi, Tuğçe Aybar	137
Yabancı ve Türk Yüksek Lisans Öğrencilerinin Kullandıkları Üstsöylem Belirteçlerinin Analizi Cansu Çelik	138
Cinsiyetten Bağımsız Pedagoji: Egalia Anaokulu Beyza Bülbül, Nilay Dereobalı	139
İngilizceyi İkinci Dil Olarak Öğrenenlerin Yabancı Dizilere Karşı Tutumları Ve Konuşma Becerileri İle İlişkisi Duygu Nida Özakin	140
Erken Çocuklukta Orff-Schulwerk; Elementer Müzik ve Hareket Pedagojisi Ece Barboros Büyükköprü, Nilay Dereobalı	141
Türkiye'de İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinin Genel Görünümü, Sorunları ve Çözüm Önerileri Umut Sevinç, Özgenur Çağlayankaya, Cuma Çiçek	142
Bir Sosyal Ayrımcılık Biçimi Olarak Ojenik Düşüncenin Engelliliğin Kadın Olma Hali Üzerinden Yeniden İnşası Berçem Öden	144
Birleşmiş Milletler Barış Koruma Gücünün Feminist İncelemesi Sahra Işıkdemir	145
Nilüfer Göle'nin Batı-Dışı Modernlik Anlayışında Geleneksizleşme Kavramı Esra Arslan	146
Yasa ile Suç Arasındaki İlişkinin Siyasi Suç Cezaları Üzerinden İncelenmesi Üzerine Hatice Uygun, Selahattin Kırıl	147
Genç İşsizliği Sorununun Türkiye ve İtalya'daki Boyutları Serkan Acar	149
Küreselleşme Sürecinde Türkiye'de Gıda Güvenliği Yüksel Arıkan, İlke Bezen Tozkoparan	151

Eğitimden İstihdama Geç(e)meyen Gençler: Türkiye’de NEET’in Dayanakları Tuğba Bozkurt	152
Firmalar Arası İşgücü Hareketliliği ve Rekabet Edilebilirlik: Türkiye’den Kanıtlar Ümit Yapıcı, Uğur Aytun	153
Geçiş Ekonomisi Kavramı ve Bir Geçiş Ekonomisi Örneği Çin Onur Uzma	154
Ne İstihdamda Ne Eğitimde Ne De Öğretimde Yer Alan Gençler (Neet): Dünya ve Türkiye Bağlamında Genel Bir Bakış Ömer Ünal	155
Anadolu Selçuklu Devleti’nde İdârî, Ekonomik ve Toplumsal Hayat Üzerine Bir İnceleme Eren İzbul	157
Eugenios Voulgaris Eda Genç	158
İstanbul’un Gıda İlaşesinde Trakya ve Anadolu’nun Önemi (1813 Müfredat Defterine Göre) Ahmet Can Uysal	159
Afganistan’da Etnik Sorunların Araştırılması Mazaher Rais Zade	161
Pandemi Sürecinde Etik Değerlerin Yeniden Değerlendirilmesi Aslıhan Candar	162
Klasik Dönem Atina Polisi’nde Yurttaşlık Bilinci Esra Uçar	163
Sosyal Refahın Sağlanmasında Ailenin Rolü Cemil Satılmış	165
Geçmişten Günümüze Türkiye’de Yaşanan Krizler Üzerine Teorik Bir Değerlendirme Kerem Özen, Cemalettin Levent	166
Dış Göçün Türk Ekonomisine ve Sosyo-Kültürel Yapısına Etkileri Burak Eraslan, Sibel Menteşe	167
Kırsal Kalkınma ve IPARD Selma Kayalak, Kumsal İnci	168
Bozcaada İşgücü Piyasasına Yönelik Değerlendirmeler Hayrettin Karacan	169
Türk Belgesel Sinemasında Bir Yönetmen: SUHA ARIN Ece Uğur	171
Sinema Ve Mitoloji İlişkisi: “Üç Billboard Ebbing Çıkışı, Missouri” Filminin Mitolojik Açıdan İncelenmesi Hande Toplu	172
II. Dünya Savaşı’nda Türkiye’de Konser Veren Yabancı Müzisyenler Hakkında Bir Basın Kritiği Uğur Hacıoğlu	173
Hande Şekerciler’in Üretiminde Tekinsizliğin Belirşi Pınar Aygün	174
Sanat Eserlerinin NFT’LERİ: Kripto Sanat Piyasasında Sanat Eserlerinin Var Olma Mücadelesi Zelal Şükran Yetik	175
Çalışma Hayatında İnsanı Etkisi Altına Alan Sendromlar Hasan Uyaroğlu	177
6356 Sayılı Kanun Döneminde Grev Ertelemeleri Ömer Ünal	178
Belediye Çalışanlarının İş Sağlığı ve Güvenliği Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi Gülçin Coşgun Çay, Ömer Faruk Öztürk	179
Teknokentlerin Üniversite Sanayi İş Birliği Sürecine ve Ar-Ge, Teknoloji Ve İnovasyon Faaliyetlerine Olan Etkisi Açısından Değerlendirilmesi: Malatya Teknokent Örneği Mustafa Cehti Akbıyık	181
Muhasebede Dijital Dönüşümün Denetimin Kalitesine Etkileri Yasin Reyhan	182
Dijitalleşmenin İnsan Kaynakları Yönetimindeki Etkisine Kavramsal Bir Bakış Hatice Batmantaş, Fatma Zeybek	183

Kalkınma Planlarında Teknolojiye Yönelik Politikaların Kentsel Gelişime Etkileri: İzmir Örneği Bedriye Çınar, Gözde Ekşioğlu Çetintahra	184
Antik Çağ'da Sikkeler Üzerinde Görülen Gorgo Betimleri İsmail Enes Tepe	186
Eskiçağ'da Kentin Dini Meşrulaştırılması: Harab Mitosu Örneği Kübra Karaköz	187
Konya Etnografya Müzesi'nde Bulunan Pontos ve Paphlagonia Bölgeleri Hellenistik Dönem Sikkeleri Esra Gökkaya	188
Geçmişin Dişil İnşası: Nevali Çori Yerleşmesinde Kadın Figürleri Miyaser Var	189
Geçmişten Günümüze Çalışan Şikayetlerinin ve Çözüm Mekanizmalarının Değişimi Nazan Budak, Ferdağ Akın	191
İş Sağlığı ve Güvenliğinde Online Eğitim Sistemlerinin Değerlendirilmesi Orkun Dalyan, Hatice Dalyan, Mehmet Pişkin	192
İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetlerinin Covid-19 Salgını Yönünden İncelenmesi Hayrettin Karacan, Orkun Dalyan	193
X, Y, Z Kuşağındaki Kamu ve Özel Sektör Çalışanlarının Teknofobi Kavramı Algısı Burcu Önal	194
Karadeniz Bölgesindeki Uluslararası Öğrencilerin Sosyal Faaliyetleri ve Bölgedeki Kültürüne İlişkin Görüşleri "Trabzon'daki Uluslararası Öğrenciler Örneği" Youcef Samah	196
ABD Kurucularının Dış Politika Anlayışı ve Yansımaları Mehmet Çağatay Abuşoğlu	197
Kırgızistan'da Yerel Yönetimin Örgütsel ve Yasal Temelleri Battal Yılmaz, Sagipa Suumbai Kyzy	198

Fen Bilimleri

FEN BİLİMLERİ ALANI			
Tarih		4 Kasım 2021	
Oturum (Session):		1/13:30 (13:30 saatindeki 1. Oturumu ifade ediyor)	
Salon (Hall):		Erişim Linki: https://meet.google.com/fph-atou-kiz	
Oturum Konusu (Session Theme):		Makine Müh., Bilg.-Yazılım Müh., Mekatronik Müh.	
Oturum Başkanı (Session Chair):		Arş. Gör. Caner Pense	
SAAT	BİLDİRİ ID	AD-SOYAD	BİLDİRİ BAŞLIĞI
13:30-13:45	68	ENGİN ÜNAL, HİLAL BÜŞRA İLTER	GREYDERLERİN ÇALIŞMA ORTAMINDAKİ TEKNİK VERİLERİNİN ANALİZ EDİLMESİ
13:45-14:00	154	SERHAT ZIBA, MEHMET ERMURAT	YÖNLENDİRİLMİŞ ENERJİ BİRİKTİRME İLE METAL EKLEMELİ İMALAT SİSTEMİ İÇİN TOZ BESLEYİCİ ÜNİTESİ KONTROL SİSTEMİ TASARIMI
14:00-14:15	184	ENGİN ÜNAL, UMUTCAN ÖZKAN	ORTAGONAL KESME İŞLEMİNDE KESME PARAMETRELERİNİN DEFORMASYON BÖLGELERİNE OLAN ETKİSİNİN SAYISAL MODELLE BELİRLENMESİ
14:15-14:30	10	BURAK BAHAR	MARIAN REJEWSKI'NIN ENİGMA İLE MÜCADELESİ: "ASCHE" FAKTÖRÜ

GREYDERLERİN ÇALIŞMA ORTAMINDAKİ TEKNİK VERİLERİN ANALİZ EDİLMESİ

Engin Ünal¹, Hilal Büşra İlater²

ÖZET

Günümüzde şantiyelerin gelişmesiyle birlikte birçok iş makinesi kullanımı gözle görülebilir miktarda artmıştır. Bu çalışmada hızlı tren hattı projesinde kullanılan greyderlerin çalışma performansları incelenmiştir. Yeni nesil uydu takip otomasyonu ile elde edilen makine çalışma saati verileri ve filolar takip edilip istenilen verilere ulaşılmış ve firma özel bilgileri olmadan paylaşılmıştır. Bu çalışmanın amacı iş makinelerinin (greyder) çalışma ortamında çalışma süresi, arızada kalınan süre ve diğer nedenlerden dolayı çalışmadığı süreler belirlenerek iş makinelerinin çalışma performanslarının belirlenmesidir. İncelemeye konu olan iş makinelerinden greyderlerin 3 farklı grupta (CAT-140H, CAT-140M ve CAT-14M) olmak üzere toplamda 12 adet iş makinesinden veri alınmıştır. Ayrıca iş makinelerin toplam çalışması gereken saat ile çalıştığı saat oranlanarak yüzdelik verim hesaplanmıştır. Ortalama grup verimlilikleri incelendiğinde CAT-140H makine grubunun %57,6, CAT-140M makine grubunun ortalama verimliliğinin %71,45 ve CAT-14M grubu iş makinelerinin ortalama verimliliğinin ise %38,3 olarak hesaplanmıştır. Makinelerin bu verimliliği genel olarak değerlendirilip verimliliğin artırılması konusunda çalışmalar yapılmıştır. İş makinelerinin verimlilik hususunda diğer bir kriteri maliyettir. Maliyetine etki eden faktörler toplam yakıt miktarı, saatlik yaktığı yakıt miktarı, yedek parça miktarı, bakım onarım ve işçilik maliyeti, kira bedeli gibi faktörlerdir. CAT 14M GREYDER iş makine grubundan CAT 140M GREYDER grubundan 02-14 numaralı makine yapılan analizlere göre en verimli çalışan makinedir. Bunun verimli çalışmasındaki en büyük etken makinenin motor çalışma saatinin düşük olması, makinenin uygun zeminde kullanılıyor olması ve operatörlerin bilinçli kullanması etkindir. CAT 14M GREYDER iş makine grubundan 02-39 kodlu greyderin yapılan analizlere göre en verimsiz çalışan makine olduğu gözlemlenmiştir. Bunun sebebi motor saatinin yüksek olması, motor revizyonunun yapılmaması ve bakımlarının düzenli yapılmaması verimsiz çalışmasına sebep olan faktörlerdir. Makine seçimi yapılması gerektiğinde incelenen sonuçlar neticesinde CAT-140M greyderin CAT-140H greydere göre daha verimli olduğu belirlenmiştir. Çalışmanın sonunda makine arıza durumunda oluşan iş kaybının önüne geçmektir.

Anahtar Kelimeler: İş makinesi, Greyder, Verimlilik, Performans

¹ Firat Üniversitesi Teknoloji Fakültesi Makine Mühendisliği, 23119, Elazığ, Türkiye, enginunal@firat.edu.tr

² Firat Üniversitesi Teknoloji Fakültesi Makine Mühendisliği, 23119, Elazığ, Türkiye, hilalilter1997@outlook.com

YÖNLENDİRİLMİŞ ENERJİ BİRİKTİRME İLE METAL EKLEMELİ İMALAT SİSTEMİ İÇİN TOZ BESLEYİCİ ÜNİTESİ KONTROL SİSTEMİ TASARIMI

Serhat Zıba¹, Mehmet Ermurat²

ÖZET

Lazerli Metal Yığma, Direkt Lazerli Yığma, Eşzamanlı beslemeli Lazerli Metal Ergitme gibi farklı isimlerle de anılan Yönlendirilmiş Enerji Biriktirme teknolojisi, kullanılacak metal malzemenin üst üste katmanlar şeklinde beslenmesi esnasında lazerle eşzamanlı olarak ergitilerek birbirine eklemesi işlemine verilen addır. Lazerli metal yığma işlemi, 3 boyutlu metal parça imalatında, kalıpcılıkta, havacılık komponentlerinin imalatı ve onarımında, paslanmaya ve aşınmaya karşı yüzey kaplamaları ve benzeri alanlarda kullanılmaktadır. Yönlendirilmiş Enerji Biriktirme ile Metal Eklemeli İmalat teknolojisinin ana elemanlarından biri olan toz besleyici sistemi, metal tozunun istenilen debide proses bölgesine beslenmesini sağlar. Bu işlemi gerçekleştiren çok değişik tasarımlar bulunmaktadır.

Ticari olan uygulamalar genelde otomatik kontrollü olmakla birlikte akademik çerçevede geliştirilmiş ve manuel olarak kullanılan toz besleyiciler de bulunmaktadır. Sözkonusu toz besleyicide, toz akış debi kontrol valfi manuel olarak elle ayarlandıktan sonra toz akış debisi hesaplanıyordu. İstenilen toz besleme debi değeri sağlanana kadar bu işlem deneme yanılma yoluyla tekrarlanıyordu. Yapılan bu manuel ve uzun süreli işlem yerine yarı otomatik ve kısa süreli işlem yapılması için toz akış kontrol valfi arduino programlama platformunda kontrol edilmesi bu çalışmada amaçlanmıştır.

Yapılan çalışma çerçevesinde, geliştirilmekte olan toz besleyicinin kontrol sistemi tasarımında arduino programlama platformu kullanılmaktadır. Arduino ile kontrol edilen step motor yardımıyla yarıklı valfin doğrusal ilerlemesi suretiyle ayar valfi açma kapatma hareketi yaparak toz debi akışını ayarlar. Toz besleme debi kontrolünü yarı otomatik yapabilmesi için öncelikle bir kalibrasyon yapılmalıdır. Bu işlem için, valfin belirlenen dört farklı konumu için beslenen toz debi değerleri manuel olarak ölçülür. Ölçülen değerler arduino programlama platformuna girilir. Girilen bu dört değer ile arduino içerisine yazılan programlama sayesinde üçüncü dereceden Lagrange interpolasyon işlemi ile eğri uydurulur. İstenilen toz besleme debisi için valf konumu bu eğri sayesinde hassas şekilde hesaplanır ve step motora gerektiği oranda tahrik verilerek valfin konumlanması gerçekleştirilir. Prosesin herhangi bir zamanında toz besleyiciye farklı bir besleme verisi girildiğinde ilk başta yapılmış olan kalibrasyon işlemi ile elde edilen eğriye göre konum hesabı anlık olarak otomatik bir şekilde hesaplanarak valf konumu güncelledir. Toz besleyici sistemde toz akışını sağlamak için besleyici üzerine titreşim motoru ve toz akış yönünde taşıyıcı gaz sistemi de bulunmaktadır. Titreşim motoru, toz besleyici sisteme titreşim sağlayarak tozlar arası sürtünmeyi azaltıp tozun akış kanalı yönünde hareket etmesini sağlamaktadır. Taşıyıcı gaz ise akış kanalına akan tozların kanalda tıkanmaya neden olmaması için kullanılır.

Toz besleyici kontrol sistemi ile yapılan toz besleme deneylerinde istenen toz besleme debi değerine yakın olduğu gözlenmekte olup sistemi kararlı hale getirmek için çalışmalarımız üniversite bünyesinde devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yönlendirilmiş Enerji Biriktirme, Metal Eklemeli İmalat, Lazerli metal yığma, Toz besleyici, Arduino

¹ KSÜ, 46000, Kahramanmaraş, Türkiye, serhatziba4605@hotmail.com

² KSÜ, 46000, Kahramanmaraş, Türkiye, ermurat@ksu.edu.tr

ORTAGONAL KESME İŞLEMİNDE KESME PARAMETRELERİNİN DEFORMASYON BÖLGELERİNE OLAN ETKİSİNİN SAYISAL MODELLE BELİRLENMESİ

Engin Ünal¹, Umutcan Özkan²

ÖZET

Günümüzde her ne kadar teknolojinin ilerlemesiyle nümerik kontrollü talaşlı üretim tezgâhları yaygın olarak kullanılıyor olsa da geleneksel olarak hala yüksek oranda kullanılan torna, freze, matkap gibi tezgâhlar talaşlı imalatın temelini oluşturmaktadır. Bu tezgâhlar ile yapılan malzeme işlemesi teorik olarak ortagonal kesme metodu ile formülize edilmiştir. Bu metot malzeme işlenmesinin temeli oluşturup talaşlı imalatın incelenmesine büyük fayda sağlamaktadır. Malzeme işlenmesine etkisi bulunan parametrelerinin belirlenmesi ve bu parametrelerin deformasyon bölgelerine olan etkilerinin araştırılması, sayısal modelleme ile bilgisayar ortamında simüle edilerek incelenmesi amaçlanmaktadır. Ortagonal kesme işleminin bilgisayar ortamında simüle edilmesi için temel yöntem olan sonlu elemanlar yöntemi bu çalışmanın temelinde bulunmaktadır. Araştırma boyunca tek tip malzeme kullanılmış, böylece parametre değerlerinin doğruluğu artırılmaktadır. Kesici takım ile birlikte ortagonal kesme işleminin modellenmesinde kesme parametrelerinin deformasyon bölgelerine olan etkisini araştırmak amacıyla ANSYS programında analizi yapılmıştır. Kesici takım ile iş parçasının çizimleri SOLIDWORKS programı üzerinde gerekli ölçülere göre çizilip ANSYS üzerinde analizi yapılmıştır. Maksimum gerilmeler incelendiğinde en yüksek gerilme ilerlemenin 25 mm olduğu ve en düşük gerilme talaş açısının 30° olduğu analizde oluşmuştur. Talaş açısının değişimi ile incelenen deformasyon bölgelerinde 20° talaş açısında minimum deformasyon gözlemlenmiştir. Talaş açısının en küçük seviye olduğu 40° talaş açısında deformasyon bölgeleri ve talaş formu açısından en kötü sonuçlar elde edilmiştir. Talaş açısının 100'den artması ile talaş formu sürekli talaşa geçmiştir. Talaş açısının 400 olması durumunda talaş bölgesinde yırtılmalar oluşmuştur. Paso miktarının artması iş parçasının üzerinde gerilmeleri artırdığı gözlemlenmiş olup deformasyon bölgelerinde pürüzlülüğü arttırdığı gözlemlenmiştir. Paso miktarının artmasının bir diğer etkisi ise malzemeden kaldırılan talaş üzerinde gözlemlenmiştir. İlerleme miktarının artması iş parçası üzerinde gerilmeleri arttırdığı gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ortagonal kesme, talaşlı imalat, deformasyon, sonlu elemanlar metodu

¹ Engin ÜNAL. Fırat Üniversitesi Teknoloji Fakültesi Makine Mühendisliği, 23119, Elazığ, Türkiye, enginunal@firat.edu.tr

²Umutcan ÖZKAN. Fırat Üniversitesi Teknoloji Fakültesi Makine Mühendisliği, 23119, Elazığ, Türkiye, umutcanozkan23@gmail.com

MARIAN REJEWSKI'NİN ENİGMA İLE MÜCADELESİ: “ASCHE” FAKTÖRÜ

Burak Bahar¹

ÖZET

Birinci Dünya Savaşı sona erdikten sonra Almanya, korumalı mesaj trafiklerinin hem İngiltere hem de Rusya tarafından sistematik bir şekilde kırıldığını öğrendi. Bu durum korumalı mesaj trafiklerini güçlendirecek köklü değişiklikler gerektiriyordu. İlk elektromekanik korumalı mesaj trafikleri yaratan makinelerden biri olan ve 20. yüzyılın ortalarına doğru geliştirilen Enigma, Birinci Dünya Savaşı'nın hemen ardından ortaya çıkmış ve sonrasında 30 yıl boyunca dengeli bir biçimde güncellenerek iyileştirilmişti. Üstün rotor konfigürasyonu ve diğer kompleks faktörler hakkında bilgi sahibi olmadan Enigma'yı kırabilmek mümkün değildi. Alman Silahlı Kuvvetleri'nin bünyesinde yer alan her servis, zamanla kendi özel askeri ihtiyaç ve planlarına göre farklı Enigma varyasyonları kullandı. Başında Marian Rejewski'nin bulunduğu “Polonyalı Dahiler” grubu ise “hesaba katılmayanlar” olarak Enigma'nın yaratmış olduğu geniş ve korumalı mesaj trafiklerini kırmak için gerekli olan analitik araçlarda usta kişilerdi.

Bu çalışmanın amacı; Polonya ile Almanya arasındaki korumalı mesaj trafiği rekabetini incelemek ve Marian Rejewski'nin Enigma ile mücadelesi hakkında bilgi vermektir. Ana amacı ise Marian Rejewski'nin anlamak zorunda olduğu bazı değişkenleri çözümlerken istifade ettiği “Asche” faktörünün Enigma'nın kırılım sürecine direkt olarak etki edip etmediğini doğrulamaktır. Bu amaçlarla; Enigma ve tarihsel süreci, çalışma prensibinin basitleştirilmiş bir diyagramına da değinilerek kısaca özetlenmiştir. Son kısımda ise ender bulunan ve Marian Rejewski'nin Enigma ile mücadelesini yorumlayan 1981-2021 döneminde yapılmış çeşitli çalışmalar derlenmiştir. Bu çerçevede söz konusu faktörün, Almanya'nın üzerinde durduğu olası Enigma kırılım varsayımları ile birebir örtüştüğünü işaret eden ilginç sonuçlar elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Marian Rejewski, Enigma, Asche

¹ Atatürk Üniversitesi, 25240, Erzurum, Türkiye, leitbildwolfpack@gmail.com

FEN BİLİMLERİ ALANI			
Tarih		4 Kasım 2021	
Oturum (Session):		2/13:30 (13:30 saatindeki 2. Oturumu ifade ediyor)	
Salon (Hall):		Erişim Linki: https://meet.google.com/ssd-yrbf-ecw	
Oturum Konusu (Session Theme):		Biyoloji	
Oturum Başkanı (Session Chair):		Arş. Gör. Tolga Berkay Şirin	
SAAT	BİLDİRİ ID	AD-SOYAD	BİLDİRİ BAŞLIĞI
13:30-13:45	70	SELMA ÖZSALMANLI, BÜLENT GÜNDÜZ	ZEYTİN (OLEA EUROPAEA) YAPRAĞI EKSTRATLARININ DIŞI SURİYE HAMSTERLERİNİN (MESOCRİCETUS AURATUS) ÖSTRUS SIKLUSU ÜZERİNE ETKİLERİ
13:45-14:00	84	DİLAN HEVRA AKYILDIZ	KARADİDEMİR BARAJ GÖLÜ'NÜN SU KUŞU FAUNASI
14:00-14:15	85	DİLAN HEVRA AKYILDIZ, AZİZ ASLAN, DENİZ ŞİRİN	TRAKYA'DAKİ SU KUŞLARININ, KUZEY-GÜNEY HATTINDAKİ SULAK ALAN HABİTATLARINI TERCİHLERİ İLE İLGİLİ ÖN ÇALIŞMA
14:15-14:30	91	HİLAL URAL, NACİYE GÜLKİZ ŞENLER	ÇAMLIK ALANDAN İZOLE EDİLEN BLEPHARİSMA (PERTY 1849) POPÜLASYONLARININ MORFOLOJİK ÖZELLİKLERİ
14:30-14:45	112	FURKAN DEMİREL, YONCA SURGUN ACAR	BİTKİLERLERDE MİKRO- VE NANOPLASTİKLERİN ALIMI VE FİZYOLOJİK ETKİLERİ

ZEYTİN (OLEA EUROPAEA) YAPRAĞI EKSTRATLARININ DIŞI SURIYE HAMSTERLERİNİN (MESOCRİCETUS AURATUS) ÖSTRUS SİKLUSU ÜZERİNE ETKİLERİ

Selma Özsalmanlı¹, Bülent Gündüz²

ÖZET

Zeytin (*Olea europaea* L.) meyvesi yenen, yaprağında fenolik asitler, fenolik alkoller, flavonoidler, secoiridoidler ve triterpenler gibi çok sayıda biyoaktif bileşenler bulunduran uzun ömürlü bir ağaçtır. Zeytin yaprağında bulunan en önemli biyoaktif madde oleuropeindir. Zeytin yaprağı halk arasında tıbbi ve terapötik etkileri nedeniyle yaygın olarak kullanılmaktadır. Çalışmada zeytin yaprağı ekstraktının östrus siklus üzerine etkileri araştırılmıştır. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü Hamster- Gerbil Ünitesinde bulunan (16 saat aydınlık; 8 saat karanlık) adlibitum olarak beslenen koloniden yetişkin dişi Suriye hamsterleri kullanılmıştır. Çanakkale Geyikli beldesinden yaz mevsiminde toplanan zeytin yaprakları kullanılmıştır. Zeytin yaprakları öğütülerek toz haline getirildikten sonra soksilet cihazında (50 gr yaprak- 400 mL %70'lik etanol) ekstraktı elde edilmiştir. Dişi hamsterlere 30 gün süresince üç farklı dozda (20 mg/kg, 40 mg/kg, 80 mg/kg) zeytin yaprağı ekstraktı intraperitoneal olarak enjekte edilmiştir. Zeytin yaprağı ekstraktının vajinal smear çalışmalarından elde edilen bulgulara göre yüksek doz (80 mg/kg) uygulamasının vajinal smearde kornifiye hücre sayısında artışa, küçük çekirdekli intermedial hücre sayısında azalmaya sebep olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Zeytin, Oleuropein, Östrus siklus

¹Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye, ozsalmanli7@gmail.com

²Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye, bgunduzbio@gmail.com

KARAIDEMİR BARAJ GÖLÜ’NÜN SU KUŞU FAUNASI

Dilan Hevra Akyıldız¹

ÖZET

Çalışmanın amacı, Karaidemir Baraj Gölü’ndeki su kuşlarını tespit etmek, alanı kullanma durumlarına ilişkin veri toplayarak koruma biyolojisi çalışmalarına katkı sağlamak, sulak alanların su kuşları temelinde biyolojik çeşitlilik bakımından değerlendirmelerinin yapılması hedeflenmiştir. Göçmen ya da yerli kuş türlerinin korunabileceği, üreme için uygun özelliklere sahip veya en azından göç ederken konaklayabileceği en önemli habitatlardan birisi sulak alanlardır. Çalışmanın gerçekleştirildiği Karaidemir Baraj Gölü, Tekirdağ ili Malkara ilçesi sınırları içerisinde bulunur ve Trakya’nın en büyük yapay göletlerinden birisidir. Çalışma alanında, Eylül 2020- Eylül 2021 tarihleri arasında, nokta ve transekt gözlem yöntemleri kullanılarak arazi çalışmaları yapılmıştır. Yıllık gözlem çalışması çerçevesinde toplam 16 arazi çalışması yapılmıştır. Bu çalışmalarda 5 takıma ait 8 familya ve 30 tür kaydedilmiştir. Kaydedilen türler içerisinde bulunan *Podiceps auritus* (Kulaklı batağan), IUCN kriterlerine göre global düzeyde VU (Hassas, zarar görebilecek olan, vahşi yaşamda soyu tükenme tehlikesi büyük olan türler) kategorisindedir ve popülasyon trendi de azalan durumundadır. *Pelecanus crispus* (Tepeli pelikan)’un alandaki her ziyarette ve yüksek bollukta kaydedilmiş olması, bu türün IUCN kriterlerine göre global düzeyde NT (Şu anda tehlikede olmayan ancak yakın gelecekte VU, EN, CR kategorisine girmeye aday) kategorisinde olması ve azalma trendinde olması alanın önemini ortaya koyan bir başka husustur. *Aythya ferina* (Elmabaş patka) türü de alanda yüksek birey sayıları ile kaydedilmiştir. IUCN kriterlerine göre hem global hem de Avrupa düzeyinde VU (Hassas, zarar görebilecek olan, vahşi yaşamda soyu tükenme tehlikesi büyük olan türler) kategorisinde olan ve popülasyonunun azalma eğiliminde olması ile önem arz etmektedir. Mayıs ayında yapılan arazi çalışmalarında, EBCC(European Bird Census Council) kriterlerine göre üreme koduna sahip türler de mevcuttur. *Chlidonias leucopterus* (Ak kanatlı sumru) EBCC üreme kodlarından B3 (üreme döneminde uygun üreme habitatında bir çift gözlemlendi), *Ciconia ciconia* (Leylek) B9 (yuva yapımı ya da yuva deliği açma gözlemlendi) kategorisindedir. Alanda daha önce faunistik çalışma yapılmamış olması ve Trakya Bölgesi’nin kuş göç yolları üzerinde olması çalışmanın önemini artırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Karaidemir, Ornitofauna, Trakya

¹ Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü, Tekirdağ, Türkiye, dilanhakyildiz@gmail.com

TRAKYA'DAKİ SU KUŞLARININ, KUZEY-GÜNEY HATTINDAKİ SULAK ALAN HABİTATLARINI TERCİHLERİ İLE İLGİLİ ÖN ÇALIŞMA

Dilan Hevra Akyıldız¹, Aziz Aslan², Deniz Şirin³

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, göç eden su kuşlarının Trakya Bölgesi'nde kuzey ya da güney hattında bulunan sulak alanlara yönelik tercihlerini ortaya koymak ve alanı kullanma durumlarına ilişkin veri toplamaktır. Trakya'da 21 baraj, 100'ün üzerinde göl/gölet ve sulama tesisi bulunmaktadır. Bu alanlar özellikle su kuşlarının göçleri sırasında dinlenmek ve beslenmek için önem arz etmektedir. Çalışmada Trakya Bölgesi'ni temsil edecek 7 arazi noktası seçilmiştir. Bu noktalar; Gala Gölü, İğneada Mert ve Erikli Gölü, Terkos Gölü, Büyükçekmece Gölü, Karaidemir Baraj Gölü, Süloğlu Baraj Gölü, Danamandıra Gölü'dür. Bu noktalarda, Eylül 2020 – Eylül 2021 arasında her biri için 27 arazi çalışması yapılmıştır ve 65 farklı tür kaydedilmiştir. Sonuçlar değerlendirildiğinde; Gaviidae (Dalgıçlar) familyası sadece Terkos istasyonunda gözlenmiştir. Ardeidae familyası tüm alanlarda gözlenen tek familyadır. Bu familyaya mensup türlerden *Ardea alba* kış aylarında baskın tür iken, Nisan ayı itibarıyla yerini *Egretta garzetta*'ya bırakmıştır. En yüksek yoğunlukla var olan Pelecanidae familyası Karaidemir, İğneada ve Gala olmak üzere üç alana dağılmış haldedir. Şimdiye kadarki veriler ele alındığında, Ak pelikan ve Tepeli pelikanların sayılarının, bu 3 alandaki dağılımı düşünüldüğünde, en yoğun Karaidemir ve Gala 'da bulunuyor olmaları, pelikanların her iki türünün de göç rotası olarak Güney hattını izledikleri izlenimini doğurmuştur. Threskiornithidae familyası Terkos, İğneada ve Gala güzergâhlarını kullanmaktadır ve Türkiye için yerli tür olduğu literatürde yer almaktadır ancak sadece Mayıs ayındaki arazi çalışmalarında gözlenmiştir. Bulunduğu noktalara baktığımızda Trakya bölgesinde iç suları tercih etmediği fikri oluşabilir. Phoenicopteridae familyası sadece Gala Gölü'nde kaydedilmiştir. Anatidae familyası bir tek Süloğlu'nda görülmüştür. Veriler Charadriidae familyasının ise daha çok batıyı tercih ettiğini işaret etmektedir. Çalışma alanındaki noktalar arasında familya ve tür farklılıkları/benzerlikleri mevcuttur ve çalışma bunun sebeplerini ortaya koyacak şekilde devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Trakya, Su kuşu, Çeşitlilik

¹ Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü, Tekirdağ, Türkiye, dilanhakyildiz@gmail.com

² Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Antalya, Türkiye, aaslan@akdeniz.edu.tr

³ Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü, Tekirdağ, Türkiye, dsirin@nku.edu.tr

ÇAMLIK ALANDAN İZOLE EDİLEN BLEPHARISMA (PERTY 1849) POPÜLASYONLARININ MORFOLOJİK ÖZELLİKLERİ

Hilal Ural¹, Naciye Gülkız Şenler²

ÖZET

Yeryüzünde bir avuç toprak milyarca sayıda farklı türlerde mikroorganizma içermektedir ve biyosferin işleyişi bu mikrobiyal dünyanın faaliyetlerine bağlıdır. Bu nedenle belli bir habitat içerisinde bulunan mikrobiyal tür çeşitliliğinin saptanması o habitat içinde küresel çeşitlilik düzeyini de temsil etmektedir. Birçok farklı habitatta bulunan protozoonlar, ekosistemlerin önemli bileşenleri olmasının yanı sıra toprakta en bol bulunan fagotrofik mikrobiyal organizma grubudur. Toprakta karbon ve azot döngülerinin uyarıcı organizmaları olan protozoonlar bakteri tüketicileridir ve heterotrofik ökaryotik besin ağının temelini oluştururlar. Kriptik türler ve çalışma zorlukları nedeniyle biyoçeşitliliğin “kara kutusu” olarak ifade edilen protist takson çeşitliliği önemli ölçüde göz ardı edilmektedir. *Blepharisma* Perty, 1849 toprak, liken, akarsu ve atık su arıtma havuzu gibi ortamlarda yaygın bir şekilde bulunur. Sitolojik, biyokimyasal ve fizyolojik araştırmalarda model organizma niteliği taşıyan heterotrich bir siliyattır. *Blepharisma* cinsi büyük, yassı, lanset biçimli, posteriyöre doğru sivrileşen anteriyörde kısa bir çıkıntı ile sonlanan bir vücuda sahiptir. Bu cinste oral bölge vücudun ön kısmından yaklaşık olarak orta kısmına kadar uzanan derin bir çöküntü biçimindedir. Ayrıca kompleks oral siliyatüre sahiptir. Oral alanın sağ kısmında dalgalı membran (Paroral Membran), sol tarafında ise belirgin bir yapı halinde membranel bandı (AZM-Adoral Zone Membranelleri) mevcuttur. Bu diyagnostik özellikler haricinde vücudun geri kalan bölümlerinde oldukça ince yapıda sil taşıyan ve görülebilirliği düşük olan sil sıraları bulunur. Bu çalışmada Tekirdağ ili çamlık alan toprağından izole edilen iki *Blepharisma* popülasyonunun morfolojik özellikleri literatüre uygun yöntemlerle çalışılmıştır. Çalıştığımız iki popülasyonun (popülasyon 1 ve 2) in vivo hücre boyutu ortalama 99,16 X 20,94 µm (popülasyon 1), 99,05 X 32,80 µm (popülasyon 2) olarak kaydedilmiştir. Burada çalışılan *Blepharisma* popülasyonlarının morfolojik verileri ileride yapılacak olan taksonomik çalışmalar için bir ön çalışma niteliğindedir. Biyoçeşitliliğin yerel ve küresel anlamda belirlenebilmesi adına farklı coğrafik bölgelere ait güvenilir veriler oldukça değerli olacaktır. Ülkemiz toprakları bu cinse ait bilinen, az bilinen ve yeni türler bakımından büyük bir potansiyele sahip olduğundan, bu çalışmanın küresel biyoçeşitliliğe katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Protozoon, *Blepharisma*, Toprak

¹ Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, 59000, Tekirdağ, Türkiye, 1148125155@nku.edu.tr

² Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, 59000, Tekirdağ, Türkiye, ngulkiz@nku.edu.tr

BİTKİLERDE MİKRO- ve NANOPLASTİKLERİN ALIMI ve FİZYOLOJİK ETKİLERİ

Furkan Demirel¹, Yonca Surgun Acar²

ÖZET

Plastikler dünya çapında dikkat çeken yeni bir çevre kirleticisi türü olarak kabul edilmektedir. Üretimi 2020 yılı itibarı ile 370 milyona ulaşan plastiklerin %90'ını polistiren, yüksek yoğunluklu polietilen, polipropilen, düşük yoğunluklu polietilen, polivinil klorür ve polietilen tereftalat gibi termoplastik çeşitleri oluşturmaktadır. Plastikler yüksek stabilite, üretim kolaylığı ve çok yönlü özellikleri nedeniyle geniş bir ürün yelpazesinde kullanılmaktadır. Plastik geri dönüşüm ve yönetim politikalarının gelişmekte olmasına rağmen, plastik bertarafının uygun olmayan şekilde kullanılması sonucu çevreye düzensiz salınımları devam etmektedir. Fiziksel ve kimyasal dirençleri nedeniyle plastikler tatlı su yüzey ve tortusu, deniz su yüzeyi ve yatağı, yeraltı suyu, toprak ve hatta atmosfer dahil olmak üzere her tür çevresel ortamda bulunmaktadır. Sucul ekosistemlerde kirliliğin %70'ini plastikler oluşturmakta ve karasal ekosistemlerde de birikimi giderek artmaktadır. Büyük plastik döküntülerinin mekanik aşınma, fotokimyasal oksidasyon ve hidroliz gibi çevresel faktörlere maruz kalması mikroplastik (MP)'lerin (1µm-1mm) ve nanoplastik (NP)'lerin (1nm-1µm) oluşumuyla sonuçlanmaktadır. Atık su çamurunun gübre olarak uygulanması, plastik malçlama, plastik sera malzemeleri, polimer kaplı yavaş salınımlı gübreler ve pestisitler tarımsal alanlara büyük miktarda MP ve NP girdisine neden olmaktadır. Mikro ve nanoplastikler, toprağın özelliklerini değiştirmenin yanı sıra toprakta bulunan mikroorganizmaları ve diğer canlıları da etkilemektedir. Bitkiler, karasal ekosistemlerin temel bir canlı bileşeni ve önemli bir insan besin kaynağıdır. Bu kapsamda, plastik partiküller ile bitkiler arasındaki etkileşimleri anlamak önem taşımaktadır. Bu çalışmada, MP ve NP'lerin karasal ekosistemlerdeki kaynakları, bitki kökleri tarafından alım mekanizmaları ve farklı bitki türleri üzerindeki fizyolojik etkileri derlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bitki fizyolojisi, Mikroplastik, Nanoplastik, Tarımsal alanlar

¹Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Tarımsal Biyoteknoloji ABD, Çanakkale, Türkiye, furkand.16@hotmail.com

²Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarımsal Biyoteknoloji Bölümü, Çanakkale, Türkiye, yoncasurgun@gmail.com

FEN BİLİMLERİ ALANI			
Tarih		4 Kasım 2021	
Oturum (Session):		3/13:30 (13:30 saatindeki 3. Oturumu ifade ediyor)	
Salon (Hall):		Erişim Linki: https://meet.google.com/zit-wrfd-cbf	
Oturum Konusu (Session Theme):		Metalurji-Mlz. Müh., Diğer Mühendislik Çalışmaları	
Oturum Başkanı (Session Chair):		Arş. Gör. Muhammed Şamil Balcı	
SAAT	BİLDİRİ ID	AD-SOYAD	BİLDİRİ BAŞLIĞI
13:30-13:45	46	MUHAMMED FATİH CELEP, SEZGİN AYGÜN	BİR EĞİTİM KURUMUNDA RİSK DEĞERLENDİRMESİ (L TİPİ MATRİS)
13:45-14:00	69	KERİME SARI, EMİN YAKAR	CAMSI YAPIDAKİ PORSELEN KARO SIR KOMPOZİSYONLARINA GRANÜLE FRİT KATKILARININ ARAŞTIRILMASI
14:00-14:15	100	TUĞÇE ÖZAL, ŞÜKRÜ ÇAVDAR, HALUK KORLAY	FARKLI YÖNTEMLERLE SENTEZLENEN İNDİRGENMİŞ GRAFEN OKSİTLERİN KARAKTERİZASYONU VE EVA NANOKOMPOZİT FİLM ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN İNCELENMESİ
14:15-14:30	122	FİGEN ŞİMŞEK, ÖMER FARUK ÖZTÜRK	MESLEK YÜKSEK OKULARINDA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KÜLTÜRÜ ALGISININ İNCELENMESİ
14:30-14:45	152	FURKAN BİÇER, S. MİNE TOKER	YÜZEY ÖZELLİKLERİNİN PASLANMAZ ÇELİK MALZEME BİYOUYUMLULUĞU ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ
14:45-15:00	167	NEVZAT ZEREN, SERKAN ABALI	FARKLI HAMMADDE KAYNAKLARINDAN KRİSTOBALİT ÜRETİMİNDE MİKROYAPISAL VE MEKANİKSEL DAVRANIŞLARIN İNCELENMESİ

BİR EĞİTİM KURUMUNDA RİSK DEĞERLENDİRMESİ (L TİPİ MATRİS)

Muhammed Fatih Celep^{1*}, Sezgin Aygün²

ÖZET

İş sağlığı ve güvenliği, işin yapıldığı sırada işyerinde bulunan ya da dışarıdan gelen sağlığa zararlı etkenlerden korunmak amacıyla yapılan sistematik ve bilimsel çalışmaların tümüdür. Yapılan tüm iş sağlığı ve güvenliği çalışmalarında amaç sırasıyla çalışanları korumak, üretimi korumak ve işletmeyi korumaktır. Dünyada ve ülkemizde sanayileşme ile birlikte iş kazalarında bir sıçrama olmuştur. Bunun sonucunda iş sağlığı ve güvenliğinin önemi de artmıştır. Ayrıca Türkiye iş kazalarında Avrupa'da birinci sırada iken Dünya'da 3 sıradadır. Bu kazalar sonucu her açıdan olumsuz sonuçlar ile karşılaşmaktadır. Bu olumsuz sonuçların önüne geçmek için gerekli önlemler alınmalı bilinçli davranışlar sergilenmesi gerekmektedir. Eğitim sektöründe de iş sağlığı ve güvenliğinin önemi göz ardı edilemez. Büyüme ve ergenlik dönemindeki çocukların daha hassas olduklarından dolayı bulundukları okullarda sağlık ve güvenlik açısından oldukça titiz davranılması gerekmektedir. Bu doğrultuda iş sağlığı ve güvenliğinin gereklerinden olan risk değerlendirmesinin eğitim kurumlarında yapılması önem arz etmektedir. Risk değerlendirmesi ile okullarda meydana gelen meslek hastalıkları ve iş kazalarını en az seviyeye çekmek hedeflenir. Risk değerlendirmesi ile kurumdaki tehlikelerin tanımlanması, risklerin belirlenmesi, değerlendirilmesi ve risk kontrol tedbirlerinin uygulanması gerekir. L Tipi (5x5) matris risk değerlendirme yöntemi ile okullarda bulunan tehlike ve riskleri ortadan kaldırmak veya verebileceği zararı en aza indirmek, riske maruz kalanların fiziksel ve ruhsal sağlığını korumak, çalışma koşulları iyi düzeyde tutulmasını sağlar. Yapılan risk değerlendirmesi ile verilen öneriler sonrasında öğretmen ve öğrenciler için sağlıklı bir eğitim ortamı oluşturulur. Ayrıca bu alanda az sayıda bulunan akademik çalışmalara bir yenisi eklenerek, bu alanda yapılması planlanan akademik çalışmalar için yardımcı bir kaynak olması hedeflenmektedir. Bu amaç doğrultusunda bir ilköğretim kurumunda L tipi (5x5) risk değerlendirme yöntemi kullanılarak risk analizi yapılmış ve okuldaki ilgili alanlar iş güvenliği açısından incelenmiştir. Mevcut alınan önlemler kontrol edilmiş olup alınması gereken önlemler ile ilgili gerekli bilgilendirmeler yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İş Sağlığı ve Güvenliği, L Tipi Matris, Eğitim Kurumu, Tehlike, İş kazası

¹Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İş Sağlığı ve Güvenliği Anabilim Dalı, Çanakkale, Türkiye, fatihcelep81@mail.com.

²Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Fizik Bölümü, Çanakkale, Türkiye, saygun@comu.edu.tr.

*Bu çalışma M. Fatih CELEP'in Doç. Dr. Sezgin AYGÜN danışmanlığında hazırladığı lisansüstü tez çalışmasının bir bölümüdür.

CAMSI YAPIDAKİ PORSELEN KARO SIR KOMPOZİSYONLARINA GRANÜLE FRİT KATKILARININ ARAŞTIRILMASI

Kerime Sarı¹, Dr. Emin Yakar²

ÖZET

Seramik kaplama malzemelerinde yüzeyi kaplayan sır; ısıtıldığında camsi veya kristal fazlarla birlikte kısmen camsi ince bir tabaka oluşturarak masseyi örten, yüzeyi kimyasal olarak kararlı, sıvılara ve gazlara karşı dayanıklı, aşınmaya ve çizilmeye karşı belirli bir noktaya kadar dirençli, mekanik olarak karonun daha güçlü olmasını sağlayan, yüzeyin kolay temizlenebilmesinde etkili, estetik ve dekoratif olarak ürünün albenisi arttıran bir malzeme olarak tanımlanır. İnorganik malzemeler ve fritlerle (camlaştırılmış çeşitli oksitler) karışım oluşturularak istenen özellikler sırlara kazandırılabilir. Ürünlere göre mat, parlak, opak ve transparan olabilmektedirler. Seramik sırlar, pişmiş karolara teknik ve estetik özellik kazandırdığı için seramik karo üretimde önemli bir yere sahiptir. Lappato sırları da bu anlamda porselen karo dizaynından gelen etkiyi arttırmak amacıyla parlatılan sırlara verilen genel isimdir. Transparan özellik gösteren bu sırlar, farklı firmalara göre farklı derinliklerde parlatılarak ürünlere istenilen parlaklığı vermek için kullanılmaktadır. Parlama etkisiyle birlikte yüzeylerin daha pürüzsüz olması yüzeyin ışığı daha fazla yansıtmasına neden olmakta bu durum da tasarımın görsel etkisini arttırmaktadır. Bütün bu özellikler göz önünde bulundurulduğunda granit üretimlerinde istenilen yüzey özelliklerine ulaşabilmek için uygun bir kompozisyonun geliştirilmesi projenin ana konusunu teşkil etmektedir. Bu kapsamda granit ürünler için parlatma prosesinden sonra yüksek parlaklık, yüksek lekelenme direnci, yüksek parlatma performansı için granilya (farklı boyutlarda öğütülmüş frit), medyum ve sırdan oluşan kompozisyonlar geliştirilmeye çalışılmıştır. Yoğunluk, tane boyutu ve şekli gibi parametreler reaksiyonları etkileyebileceği için kullanılan hammaddelerin her zaman için aynı saflık derecesinde ve stabil olmasına özen gösterilmelidir. Granilyalı ve fritli sırlarda ise bu etki sinter kristalizasyon şeklinde frit tane sınırlarından çekirdeklenme şeklinde başladığı için daha homojen bir kristalizasyon ve reaksiyon zinciri oluşmaktadır. Bu da parlatma performansına olumlu yansımaktadır. Bu sebeple özellikle granilya içeren kompozisyonlar tercih edilebilmektedir. Sır ve engop kompozisyonlarında önemli bir yere sahip olan frit özellikle sırnın kimyasal, mekanik ve optik özelliklerinin geliştirilmesinde belirgin bir role sahiptir. Bu bağlamda granit ürünler için parlatma prosesinden sonra yüksek parlaklık veren, lekelenme direnci yüksek ve por çapı küçük ve derinde kalan granilya, medyum ve sırdan oluşan sistemlerde optimum kompozisyon yakalanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Porselen karo, Yüksek transparanlık, Lappato, Granüle frit, Por, Lekelenme

¹Kaleseramik Çanakkale Kalebodur Seramik San. A.Ş. cumhuriyet Mah. Demirci Sok. No:1 Çanakkale, Türkiye, kerimesari@kale.com.tr

²Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, Barbaros Mah. Terzioğlu Yerleşkesi, Çanakkale, Türkiye, eyakar@comu.edu.tr

FARKLI YÖNTEMLERLE SENTEZLENEN İNDİRGENMİŞ GRAFEN OKSİTLERİN KARAKTERİZASYONU VE EVA NANOKOMPOZİT FİLM ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN İNCELENMESİ

Tuğçe Özal¹, Şükrü Çavdar², Prof. Dr. Haluk Koralay³

ÖZET

Grafen, yüksek elektriksel, termal iletkenlik, yüksek mukavemet ve biyoyumluluk gibi üstün özellikleri nedeniyle elektronik, savunma, gıda ve havacılık gibi alanlarda dikkat çekici bir malzemedir. Etilen Vinil Asetat (EVA) polimeri esnek, kırılma direnci yüksek, ucuz, kolay işlenebilen, UV ışınlarına dayanıklı bir polimerdir. Grafen bazlı polimer nanokompozitler, farklı yöntemlerle sentezlenen indirgenmiş grafen oksitler (rGO) ve bunların EVA polimerine takviye edilmesi ile hazırlanmış ve her iki malzemenin gelişmiş özelliklerinden yararlanılarak gelişmiş polimer matris nanokompozit filmler elde edilmiştir. Bu çalışmanın amacı, rGO sentezleme yönteminin etkisini, morfolojik ve yapısal özelliklerini ve sentezlenen rGO'ların rGO/EVA polimer nanokompozit filmleri üzerindeki davranışlarını araştırmaktır. Grafen oksitin indirgenmesinde ilk olarak modifiye Hummer yöntemi ile grafitten grafen oksit elde edilmiştir. Sentezlenen GO'nun C/O oranı 2, katman sayısı 7, katmanlar arası mesafe 0.88 nm, kristal boyutu 19 nm ve ID/IG değeri 0.95 idi. Bu çalışmada, indirgenmiş grafen oksit, elektriksel ve termal özellikleri artırmak için oksijen içeriğini azaltmak amacıyla askorbik asit ve hidroiyodik asit kullanılarak belirtilen GO'dan iki farklı yöntemle sentezlenmiştir. Askorbik asit ile sentezlenen indirgenmiş grafen oksit (A-rGO) ve hidroiyodik asit ile sentezlenen indirgenmiş grafen oksit (H-rGO) numunelerinin C/O oranları 5,34-7,34, katmanlar arası mesafesi 0,36-0,39 nm, katman sayıları 5,30-8,96, kristal boyutları 14-15 nm ve ID/IG değeri 1,29-1,36 olarak hesaplanmıştır. Sentezlenen bütün numuneler morfolojik karakterizasyonu için TEM ve SEM ve yapısal karakterizasyonu için XRD, XPS, Raman ve FTIR analizleri yapılmıştır. Bu iki indirgenmiş grafen oksit yapıları %5, 10, 15 ve 20 olmak üzere 4 farklı oranda EVA polimerine katkılanarak film aplikatörü yardımıyla film haline getirilmiştir. Üretilen filmlerin morfolojik karakterizasyonun belirlenmesi için SEM analizi, yapısal karakterizasyon için FTIR analizi ve termal özellikleri için TGA/DTA analizi yapılmıştır. Özet olarak, A-rGO'nun yapısı H-rGO'ya göre daha düzgün ve daha az katmanlı olduğundan, polimere takviye edildiğinde daha homojen ve pürüzsüz esnek filmler elde edilmiştir. Filmlerin termal ve yapısal özellikleri incelendiğinde yukarıda belirtilen bu özelliklerin geliştiği gözlemlenmiş ve savunma ve havacılık sanayi gibi alanlarda kullanılması öngörülmüştür.

Anahtar Kelimeler: İndirgenmiş grafen oksit, Etilen vinil asetat, Polimer matrisli nanokompozit

¹Gazi Üniversitesi, Tuğçe Özal, Ankara, Türkiye, tbecemgur@gmail.com

²Gazi Üniversitesi, Şükrü Çavdar, Ankara, Türkiye, cavdar@gazi.com.tr

³Gazi Üniversitesi, Haluk Koralay, Ankara, Türkiye, koralay@gazi.com.tr

MESLEK YÜKSEKOKULLARINDA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KÜLTÜRÜ ALGISININ İNCELENMESİ

Figen Şimşek¹, Ömer Faruk Öztürk²

ÖZET

İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG), işin yürütümünden doğan zararlı koşulları ve güvenliği tehlikeye düşürecek durumları en aza indirgeyerek üretimin devamlılığını sağlamak ve verimliliği arttırmak amacı ile yapılan çalışmalar olarak tanımlanabilir. Dünya genelinde gerçekleşen iş kazaları incelendiğinde, kazaların çalışanın güvenli olmayan davranışlarından (tehlikeli hareket) iş güvenliği olmayan çalışma ortamından (tehlikeli durum) meydana geldiği tespit edilmiştir. İSG kültürünün oluşturulması ile iş kazaları ve buna bağlı olarak meydana gelen olumsuzluklar ortadan kaldırılabilir veya en aza indirilebilir. Toplumsal düzeyde güvenlik kültürünün oluşturulmasında yapılan çalışmaların en etkin okullarda öğrencilere verilen eğitimlerdir. Üniversiteler de bu kültürün oluşturulması için yükseköğretim seviyesinde eğitim veren kurumların başında gelmektedir. Meslek Yüksekokulları (MYO), bir mesleğe yönelik yeterli teknik bilgiyle donanmış, mesleki beceriye sahip, sanayinin ara eleman ihtiyacına hitap edecek genç, dinamik ve başarılı bireyler yetiştirmeyi amaçlayan üniversitelerin önemli organlarından. MYO'larında yapılan uygulamalı eğitimler ile öğrencilerin İSG kültürünün kazanılması sağlanmaktadır. Hazırlanan bu tez çalışmada, İSG dersini alan Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencileri ile İSG dersini almayan Yenice MYO öğrencilerinin İSG algılarının ölçülmesi amaçlanmıştır. Araştırmada her iki MYO bünyesinde bulunan farklı bölümlerden toplamda 437 öğrenciye çevrimiçi 17 sorudan oluşan "Güvenlik Kültürü Ölçeği" anketi uygulanmış ve anket sonucunda elde edilen veriler hipotez geliştirilerek SPSS programı ile analiz edilmiştir. Geliştirilen hipotezlerin sınanmasında ilk olarak ankette yer alan demografik değişkenler ve sorular keşifsel analiz teknikleri (tanımlayıcı istatistikler, değişkenlerin grafiksel görselleştirilmesi vb.) ile incelenmiştir. İkinci bölümde ise öğrencilerin İSG ile ilgili bilgi düzeylerine yönelik sorular hazırlanmıştır. Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre hem MYO'ları arasında hem de programlar arasında öğrencilerin güvenlik kültürü düzeylerinin farklı olduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İş Sağlığı ve Güvenliği, Güvenlik Kültürü, Meslek Yüksekokulu

¹Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çanakkale, Türkiye, figen1605@gmail.com

²Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Çanakkale, Türkiye, ofozturk@comu.edu.tr

YÜZEY ÖZELLİKLERİNİN PASLANMAZ ÇELİK MALZEME BİYOUYUMLULUĞU ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Furkan Biçer ¹, S. Mine Toker ²

ÖZET

İskelet sisteminde meydana gelen çeşitli kemik yararımlarının, kırıklarının ve kusurlarının onarılması amacıyla çeşitli sınıflara ait biyomalzemeler kullanılabilmektedir. Bu tür hasarların ve hastalıkların iyileştirilmesi adına, günümüzde de en sık tercih edilen implant malzemeler, metalik biyomalzemelerdir. Tercih edilecek metalik malzemenin ise, biyoyumluluğunun yüksek, düşük maliyetli ve uzun kullanım ömrüne sahip olması gibi bazı özellikler göstermesi beklenmektedir. Bu özelliklerin malzemenin malzemeye değiştiği bilinmektedir. Paslanmaz çelik malzemeler, uygun fiyatlı olmaları, yüksek dayanım göstermeleri ve biyoyumluluklarının yüksek olması sebebiyle sıklıkla tercih edilmektedirler. Metalik implantlar, olumlu özelliklerinin yanı sıra, kullanım esnasında bazı dezavantajlı özellikleri de gösterebilmektedirler. Paslanmaz çelik implantlarda sıklıkla karşılaşılan bir sorun ise, biyomalzeme ve kemik doku arasındaki elastik uyumsuzluktan kaynaklanmaktadır. Elastik uyumsuzluk, implantın çevresiyle temas halinde bulunan kemik dokunun vücut tarafından geri emilimine ve implantın sabitlendiği bölgeden ayrılmasına sebep olabilmektedir. Bu durumun diğer bir sebebinin ise, çevre dokunun implant yüzeyine iyi tutunamamasından kaynaklandığı bilinmektedir. Bahsedilen bu ve benzeri hataların oluşmasını önlemek amacıyla, implant yüzeyinde çeşitli modifikasyonlar gerçekleştirilerek, kemik doku ve implant arasındaki bağlantının desteklenmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda yürütülen çalışmada, 316L paslanmaz çelik numune yüzeyleri, çeşitli yüzey modifikasyonlarına tabii tutulmuştur. Numune yüzeylerinde oluşturulan modifikasyonların pürüzlülüğe etkisi profilometre ile incelenmiştir. Farklı pürüzlülük değerlerine sahip numunelerin, kemik kanseri hücreleriyle (Saos-2) etkileşimi incelenmiş ve oluşturulan yüzeylerde pürüzlülük ve topografik özelliklere bağlı olarak, hücre canlılığı testlerinde belirgin farklılıklar görülmüştür. Hücrelerin oluşturulan yüzeyler üzerindeki yapışma davranışı Taramalı Elektron Mikroskobu (SEM) incelemeleriyle desteklenmiştir. SEM incelemesinde de, pürüzlülük ve yüzey modifikasyonlarına bağlı olarak değişim gösteren hücre görüntüleri elde edilmiştir. Elde edilen sonuçlarda, hücre tutunmasında, yüzey pürüzlülük ve modifikasyonlarının etkili olduğu, fakat, pürüzlülük ve hücre tutunması arasında doğrusal bir etki bulunmadığı, oluşturulan yüzeylerdeki izlerin boyut ve aralıklarına bağlı topografik karakteristiklerin de hücre davranışını belirlemede oldukça etkin olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Biyoyumluluk, Paslanmaz Çelik, Pürüzlülük, Biyomalzeme, Saos-2

¹Furkan BİÇER, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Biyoteknoloji ve Biyogüvenlik Anabilim Dalı, Eskişehir,Türkiye, bicerfurkan96@gmail.com

²S. Mine TOKER, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Metalürji ve Malzeme Mühendisliği, Eskişehir, Türkiye, stoker@ogu.edu.tr

FARKLI HAMMADDE KAYNAKLARINDAN KRİSTOBALİT ÜRETİMİNDE MİKROYAPISAL VE MEKANİKSEL DAVRANIŞLARIN İNCELENMESİ

Nevzat Zeren¹, Serkan Abalı²

ÖZET

Asit ve yüksek sıcaklığa maruz kalan uygulamalarda kullanılan gözenekli malzemeler bu ortamlara dayanacak özellikler taşımalıdır. Bu tip seramik filtrelerin üretiminde genellikle SiO_2 tozlarının β -kristobalit formu kullanılmaktadır. Kristobalit kimyasal açıdan dayanıklı ve termal genleşmesi en az olan SiO_2 türüdür. Bu çalışmada da yeterli miktarda ve düşük sıcaklıkta kristobalit formu elde edebilmek için kuvars-kalsit-kaolen (birinci karışım) ve kuvars-zeolit-kaolen (ikinci karışım) karışım tozları kullanılmıştır. Birinci yapının üretiminde yüksek saflıktaki kuvars (%99.09 SiO_2 , ağırlıkça % 60 sabit), kalsitden (ağırlıkça %1 0, % 20 ve % 25) ve kaolenden oluşan karışım, ikinci yapının üretiminde yüksek saflıktaki kuvars (%99.09 SiO_2 , ağırlıkça % 60 sabit), zeolit (ağırlıkça % 10, % 20 ve % 25) ve kaolenden oluşan karışım kullanılmıştır. Karışımlar ayrı ayrı bilyalı değirmende 6 saat yaş olarak öğütüldükten sonra kurutulup 7 saatlik bir fırın rejiminde sinterlenmiştir. Sinterleme sıcaklığının artışı ile kuvarsin kristobalit fazına dönüşüm sıcaklıkları incelenmiştir. Kristobalit miktarı yüksek seramik tozu mikrogözenekli seramik malzeme üretimi amacıyla irdelenmiş ve 100 MPa basınç ile şekillendirilerek ve 1200°C'de sinterlenmiştir. Elde edilen yapıların mineralojik analizleri, mikroyapısal gelişimleri, yoğunluk, por boyut dağılımı, özgül yüzey alanı ve mekanik etkileri araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Seramik, Filtre, Sinterleme

¹Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Biyomühendislik ve Malzeme Mühendisliği, 17100, Çanakkale, Türkiye, nevzatzerenn@gmail.com

²Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Malzeme Bilimi ve Mühendisliği, 17100, Çanakkale, Türkiye, sabali@comu.edu.tr

FEN BİLİMLERİ ALANI			
Tarih		4 Kasım 2021	
Oturum (Session):		1/15:30 (15:30 saatindeki 1. Oturumu ifade ediyor)	
Salon (Hall):		Erişim Linki: https://meet.google.com/fph-atou-kiz	
Oturum Konusu (Session Theme):		Su Ürünleri, Denizcilik, Diğer Mühendislik Çalışmaları	
Oturum Başkanı (Session Chair):		Arş. Gör. Caner Pense	
SAAT	BİLDİRİ ID	AD-SOYAD	BİLDİRİ BAŞLIĞI
15:30-15:45	77	AYTUĞ ZİLİFLİ, DENİZ ANIL ODABAŞI, SEVDAN YILMAZ	ZEYTİN KARASUYUNUN PİSİDİUM CASERTANUM (POLİ,1791) (BİVALVİA: SPHARAERİİDAE) ÜZERİNE AKUT ETKİLERİNİN BELİRLENMESİ
15:45-16:00	80	DENİZ ANIL ODABAŞI, SERDAR KOYUNCUOĞLU, AYTUĞ ZİLİFLİ	SPHARAERİİDAE FAMILİYASININ (BİVALVİA) TÜRKİYE'DEKİ TATLI SU HAVZASINDA BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİĞİ VE DAĞLIMI
16:00-16:15	83	BUĞRA ÇİNKILIÇ, SARP KORKUT SÜMER	KÖPRÜ VE VİYADÜKLERDE FARKLI TEKNİKLERİN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ
16:15-16:30	98	HÜSEYİN GÖKHAN AYTEPE, ORKUN DALYAN, MEHMET PİŞKİN	BALIK AVLAMA FAALİYETİNDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ BİLİNCİ
16:30-16:45	99	HÜSEYİN GÖKHAN AYTEPE, ORKUN DALYAN, MEHMET PİŞKİN	TEKNE İLE BALIKÇILIK FAALİYETLERİNDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

ZEYTİN KARASUYUNUN *Pisidium casertanum* (POLİ, 1791) (BİVALVİA: SPHARAERİİDAE) ÜZERİNE AKUT ETKİLERİNİN BELİRLENMESİ

Aytuğ Zilifli¹, Deniz Anıl Odabaşı², Sevdan Yılmaz³

ÖZET

Zeytin karasuyu (ZKS), Ülkemizde olduğu gibi özellikle Akdeniz Bölgesi çevresindeki birçok sucul ekosistemde çevre sorunlarına neden olan zeytinyağı üretimi prosesi sonucunda ortaya çıkan siyah renkte atık bir üründür. Arıtım maliyetlerinin yüksek olması sebebiyle ZKS hem sucul hem de karasal ortamlarda kirliliğe neden olmaktadır. Zeytin karasuyu sadece kirliliğe neden olmaz, aynı zamanda ortamda yaşayan canlılar için de tehlikeli olabilmektedir. İçeriğinde bulunan organik atık, fenolik bileşik, yüksek asidite oranı ile birlikte yüksek miktarlarda Potasyum, Magnezyum ve fosfat gibi birçok element ve bileşiği de barındırmaktadır. Ortamın pH dengesini ve elektrik iletkenliğini doğrudan etkileyerek canlıların yaşamsal aktivitelerini tehdit ederler. Daha önce yapılan bir çalışmada bir *Gammarus* türünün litrede 4 mL ZKS'ye maruz kaldıktan sonra 24 saat içinde bireylerin çoğunun öldüğü tespit edilmiştir. Yapılan başka bir çalışmada ZKS'nin *Daphnia longispina*, *Gammarus pulex*, *Thamnocephalus platyurus*, *Heterocypis incongruens* canlılarının bazılarında büyüme üzerine olumsuz etkileri gözlemlenmiş, bazılarında ise mortaliteye sebep olmuştur. Bu çalışmada ekosistemdeki zararlı etkileri bilinen ZKS'nin, bir tatlısu bivalvia türü olan *Pisidium casertanum* üzerindeki akut etkilerini araştırmak amacıyla yapılmıştır. Bu çalışmada doğal habitatlarından alınıp laboratuvar ortamına getirilerek adapte edilen bireyler farklı oranlarda zeytin karasuyuna maruz bırakılmıştır. Araştırmanın sonucunda %2,67, %4, %5, %6,33 ve %7,33 oranında ZKS'ye maruz kalan *P. casertanum* bireylerinde %6,33 oranına kadar yavru atmanın devam ettiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Zeytin karasuyu, Toksikite, Akut etki, Bivalvia, Tatlı su

¹Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye aytugzilifli@gmail.com

²Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Fakültesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Çanakkale, Türkiye aodabasi@comu.edu.tr

³Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Fakültesi, Yetiştiricilik Bölümü, Çanakkale, Türkiye sevdanyilmaz@comu.edu.tr

SPHAERIIDAE FAMILİYASININ (BİVALVİA) TÜRKİYE’DEKİ TATLI SU HAVZASINDA BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİĞİ VE DAĞILIMI

Deniz Anıl Odabaşı¹, Serdar Koyuncuoğlu², Aytuğ Zilifli³

ÖZET

Tatlısu ekosistemlerinde gerçekleştirilen biyolojik çeşitlilik çalışmaları, ekolojik araştırmalar açısından oldukça önemli bir yere sahiptir. Özellikle bentik makroomurgasızlar bulundukları habitatların durumu hakkında birçok bilgi verebilmektedir. Bu çalışma, 2017-2019 yılları arasında makroomurgasız canlıların komünite yapılarını değerlendirerek, ekolojik kaliteyi ortaya çıkarmak amacıyla Türkiye’nin 25 farklı tatlı su havzasında gerçekleştirilmiştir. Örneklem alanlarında, standart bir örneklem yöntemi olan çoklu habitat yöntemi kullanılmıştır. Bunun için her örneklem alanında, her bir %5’lik alan için 1 örneklem alınmış, toplam 20 farklı örnek ile örneklem bölgesi temsil edilmiştir. Bentik makroomurgasızların örneklenmesi için el keçesi ve sediment kepçesi (Ekman Birge Grab tipi) gereçleri kullanılmış ve bir yılda toplam üç mevsimde (İlkbahar, yaz ve sonbahar) örneklemeler gerçekleştirilmiştir. Alınan örnekler %96 etil alkol ile yerinde fikse edilmiş ve sonra laboratuvara transfer edilmiştir. Laboratuvara getirilen örnekler 0,5 mm gözenekli elek yardımıyla musluk suyu ile yıkanarak temizlenmiştir. Tür teşhisi için stereo-mikroskop altında incelenen makroomurgasızlar, üst taksonomik gruplara ayrılmıştır. Bivalvia üst taksonomik grubu içinde yer alan Sphaeriidae familyasının üyeleri, 5,6X büyütmeli stereo mikroskop altında mümkün olan en alt taksonomik seviyeye kadar, temel referans kitapları kullanılarak teşhis edilmiştir. Örneklem alanından, *Musculium lacustre*, *Pisidium amnicum*, *Pisidium casertanum*, *Pisidium henslowanum*, *Pisidium nitidum*, *Pisidium pseudosphaerium*, *Pisidium subtruncatum* ve *Spaerium corneum* türleri teşhis edilmiştir. Teşhis edilen türler arasından *Pisidium casertanum*, *Pisidium subtruncatum* ve *Pisidium nitidum*’un Türkiye Tatlısu ekosistemlerinde yaygın olarak bulunduğu belirlenmiştir. *Pisidium henslowanum* ve *Pisidium pseudosphaerium* türlerinin ise ülkemiz iç sularındaki ilk kayıtlar olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bivalvia, Sphaeriidae, Pisidium, Musculium, İçsu Havzaları

¹Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Fakültesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Çanakkale, Türkiye aodabasi@comu.edu.tr

²Su Yönetimi Genel Müdürlüğü, Tarım ve Orman Bakanlığı, Ankara, Türkiye serdar.koyun@tarimorman.gov.tr

³Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye aytugzilifli@gmail.com

KÖPRÜ VE VİYADÜKLERDE FARKLI TEKNİKLERİN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Buğra Çinkılıç¹, Sarp Korkut Sümer²

ÖZET

İnşaat sektöründe iş kollarına göre değişmekle birlikte, çok sayıda çalışan bulunmakta ve oldukça çeşitli koşullarda faaliyet gösterilmektedir. Yapılan işlerin ve çalışanların güvenliğinin sağlanması, birincil olarak ele alınması gereken hususlar olarak dikkate alınmalıdır. Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de kazaların yoğunlaştığı sektörlerle arasında İnşaat, en tehlikeli işkollarından birisi olarak öne çıkmaktadır. Hemen hemen her yol inşaatında sıkça rastlanan köprü ve viyadük çalışmaları, sektörün diğer kollarında olduğu gibi, iş sağlığı ve güvenliği bakımından tehlike ve riskler içermektedir. Bu çalışmada, köprü-viyadük yapım yöntemlerinin çalışanların iş sağlığı ve güvenliği bakımından olumlu veya olumsuz yönlerinin incelenmesi ve yöntemlerin bu kapsamda kıyaslanması amaçlanmıştır. Bu amaçla, iki farklı yaygın kullanılan köprü inşaatı yönteminin uygulandığı inşaat süreçleri için tehlike ve riskler ortaya konulmuş, önlemler sunulmuş ve karşılaştırılmıştır. Çalışmada, Kınalı-Tekirdağ-Çanakkale- Savaştepe Otoyolu Projesi, Malkara-Çanakkale (1915 Çanakkale Köprüsü Dahil) kesiminde yer alan viyadük ve köprüler ile ilgili tehlike ve risklerin belirlenmesi ve önlemlerin ortaya konulması için çalışmalar yürütülmüştür. Çalışmada yer alan köprü ve viyadüklerde kullanılan itme sürme ve prekast kiriş yöntemleri kapsamında yürütülen faaliyetler kullanılan teknikler bakımından sınıflandırılmış, inşaat çalışma sahası özellikleri belirlenmiştir. Kontrol listeleri kullanılarak tehlikelerin saptanmasından sonra, her bir tehlike için riskler belirlenerek, önlemler oluşturulmuştur. Oluşturulan risk ve risklerin engellenmesi için önerilen önlemler doğrultusunda yapım teknikleri göz önüne alınarak iş sağlığı ve güvenliği bakımından incelemelerde bulunulmuştur. Sonuç olarak, Prekast kiriş yöntemi ile itme-sürme yönteminde tespit edilen tehlikeler sırasıyla 49 ve 55 adet, tespit edilen riskler sırasıyla 178 ve 118 adettir. 40 adet tehlike iki yöntem için ortak iken, ortak tehlikelerin tekerrürlü risk değerleri prekast kiriş yönteminde 122, itme-sürme yönteminde 78'dir. İtme-sürme yönteminde tek bir alanda çalışma yapılırken, aynı faaliyetlerin prekast kiriş yönteminde birden fazla alanda yapılmakta olduğu gözlemlenmiştir. Ortak riskler göz önüne alındığında prekast kiriş yöntemi, itme-sürme yöntemine göre çalışma alanlarında %36 daha fazla risk oluşturmaktadır. Söz konusu bu fazla risklerin yüksekte yapılan uzun süreli çalışmalar, vinç kullanımları ve prekast kirişlerin trafikle taşınması işlerinde yoğunlaştığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İş güvenliği, Köprü-Viyadük, Öngerilmeli prekast kiriş, İtme-Sürme yöntemi, Tehlike-Risk-Önlem

¹Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, İş Sağlığı ve Güvenliği Anabilim Dalı, Çanakkale, Türkiye, bugracinkilic@gmail.com

²Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, İş Sağlığı ve Güvenliği Anabilim Dalı, Çanakkale, Türkiye, sarpksumer@comu.edu.tr

BALIK AVLAMA FAALİYETİNDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ BİLİNCİ

Hüseyin Gökhan Aytepe¹, Orkun Dalyan², Mehmet Pişkin³

ÖZET

Balıkçılık köklü geleneklere sahip olan bir meslektir. Ancak her türlü hava koşullarına açık, gece çalışmasının var olduğu, sürekli hareket halindeki güvertenin yanı sıra hidrolik ve mekanik makineler, kaygan ve sulu zemin, ağlar, halatlar, çelik teller vb. ortamlarda çalışmalarında dolayı balıkçılık dünyanın birçok ülkesinde en tehlikeli ve riskli meslek olarak sayılmaktadır. Bu araştırma ile özel ve balık avlama teknelerini kullanma yeterliliğine sahip kişiler ile teknede tayfa olarak bulunan kişilerin iş sağlığı ve güvenliği bakımından farkındalık ve bilgi seviyelerinin ölçülmesi ve artırılması hedeflenmiştir.

Çanakkale ilinde faaliyet gösteren teknelerde görevli personeller tarafından cevaplandırılmak üzere 20 sorudan oluşan bir anket çalışması düzenlenmiştir. 60 gemi adamı tarafından cevaplandırılan anket verileri Sosyal Bilimler için İstatistik Programı (SPSS) 22.0 ile analiz edilmiştir.

Araştırmaya katılan çalışanların 45'i (%75) evli, 40'ü (%66,6) kaptan, 24'ü (%40) payücret almaktadır. Katılımcıların 43'u (%71,6) gemi adamı belgesine sahiptir. Katılımcıların sadece 14'ü (%23,3) lisansve üzeri düzeyde eğitim almıştır. Katılımcıların 34'ü (%56,6) 25-35 yaş aralığındadır. Katılımcıların 3'ü (%5) ticari teknede, 57'si (%95) özel teknede çalışmaktadır. Katılımcıların 34'ü (%56,6) 1-3 yıl arası balıkçılık tecrübesine sahiptir. Araştırma sonuçlarına göre, katılımcıların 53'ü (%88,3) balıkçılığın geleceği hakkında karamsardır. Katılımcıların sadece 17'si (%28,3) iş sağlığı ve güvenliği eğitimi almıştır. Teknedeki en tehlikeli alan güverte bölümü olarak tespit edilmiştir.

Araştırma sonucunda, 19-24 arası yaş, yüksek okul mezunu ve 1 yıldan az mesleki tecrübeye sahip personellerin diğer gruplardaki personellere göre balıkçılık faaliyetindeki iş sağlığı ve güvenliği çalışmalarına ilişkin daha olumlu cevaplar verdiği tespit edilmiştir. Balık avlama faaliyetlerinde iş sağlığı ve güvenliği anketi ile yaş ve mesleki tecrübe değişkenleri arasında çok yüksek etki düzeyinde anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Balıkçılık, iş sağlığı ve güvenliği, Tehlike algısı, Mühendislik uygulamaları

¹Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çanakkale, Türkiye, gokhan.aytepe@gmail.com

²Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çanakkale, Türkiye, orkundalyan@outlook.com

³Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Çanakkale, Türkiye, mehmetpiskin@comu.edu.tr

TEKNE İLE BALIKÇILIK FAALİYETLERİNDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

Hüseyin Gökhan Aytepe¹, Orkun Dalyan², Mehmet Pişkin³

ÖZET

Günümüzde balık avlanma faaliyetlerindeki en önemli ve değerli araçlarından biri balıkçı gemileridir. İş Sağlığı ve Güvenliği mevzuatındaki şartları yerine getirmemiş bir balıkçı gemisi hem çalışan tayfa hem de çevre için büyük bir risk taşımaktadır. Bu çalışma ile balık avlama faaliyetinde kullanılan özel ve ticari teknelerin güvenliği konusunda farkındalık yaratılması ve bu sayede balıkçı teknelerindeki çalışma ortamındaki risklerin en aza indirgenmesi hedeflenmiştir.

Çanakkale ilinde balıkçılık faaliyeti gösteren 4 ticari, 2 özel balık avlama teknesinde iş sağlığı ve güvenliğinin araştırılması için çeşitli sektörlerde kullanılabilen Elmeri gözlem yöntemi kullanılmıştır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın yayımladığı "Balıkçı Gemilerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Kontrol Listesi" araştırmaya katılan balıkçı teknelerine göre uyumlaştırılarak Elmeri güvenlik endeks hesaplamaları yapılmıştır. İlgili listede 13 kategoride toplam 94 adet soru bulunmaktadır. Listede yer alan anket tekne kaptanları ile yüz-yüze cevaplandırılarak ve teknelerde gerçekleştirilen faaliyetler gözlemlenerek uygulanmıştır.

Kategorilerdeki Elmeri güvenlik endeksleri, makine dairesi %90, kullanılan ağıları atma ve sarma operasyonu %89, yatakhane %87, gemi güvenliği %86, ağ makarası ile yapılan faaliyetler %83, vinç ve halat ile yapılan faaliyetler %83, kaptan köşkü %80, güvertedeki genel çalışmalar %78, yakalanan balığın taşıyıcı gemiye alınması ya da limana çıkarılması %78, hasarlı donanımın tamiri %77, gemi mutfağı/lavabo kullanımı %77, geminin iskeleye bağlanması %75, gemiye biniş ve inişler %58 olarak bulunmuştur.

Çalışma sonucunda; teknelerin faaliyetleri ile çalışma alanları incelenmiş, teknelerdeki tehlike kaynakları ve tehlikeli olaylar belirlenmiştir. Ayrıca literatürde farklı bilimsel metotlar kullanılarak yapılan çalışmalardaki sonuçlarla karşılaştırma yapılarak tartışılmıştır. Elde edilen veriler, tüm sanayii sektöründe kullanılan Elmeri gözlem yönteminin balıkçı teknelerinde de kullanılabileceğini göstermektedir

Anahtar Kelimeler: Avlama faaliyetleri, Balıkçı tekneleri, İş sağlığı ve güvenliği, Mühendislik uygulamaları

¹Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çanakkale, Türkiye, gokhan.aytepe@gmail.com

²Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çanakkale, Türkiye, orkundalyan@outlook.com

³Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Çanakkale, Türkiye, mehmetpiskin@comu.edu.tr

FEN BİLİMLERİ ALANI			
Tarih		4 Kasım 2021	
Oturum (Session):		2/15:30 (15:30 saatindeki 2. Oturumu ifade ediyor)	
Salon (Hall):		Erişim Linki: https://meet.google.com/zit-wrfd-cbf	
Oturum Konusu (Session Theme):		Fizik, İnşaat Müh., Diğer Mühendislik Çalışmaları	
Oturum Başkanı (Session Chair):		Arş. Gör. Muhammed Şamil Balcı	
SAAT	BİLDİRİ ID	AD-SOYAD	BİLDİRİ BAŞLIĞI
15:30-15:45	73	SEHER SEDA SARIKÖSE BAYRAM, FİKRET GÖLGELEYEN	ISI DENKLEMİ İÇİN BİR TERS PROBLEMİN SAYISAL ÇÖZÜMÜ
15:45-16:00	121	GÖKÇEN KARSLIOĞLU, BURAK BİLKİ, KUTLU KAĞAN ŞAHBAZ, MEHMET TOSUN	KRYOJENİK SIVILAR İLE PARÇACIK DEDEKTÖRLERİ GELİŞTİRME ÇALIŞMALARI
16:00-16:15	146	MEHMET TOSUN, BURAK BİLKİ, KUTLU KAĞAN ŞAHBAZ	HİBRİT RPC (RESİSTİVE PLATE CHAMBER) DEDEKTÖRLERİN ÜRETİMİ VE TESTLERİ
16:15-16:30	170	ŞEYMA ÜNER, HİDAYET ÖZDEMİR	FRCM TÜRÜ KOMPOZİTLER İLE GÜÇLENDİRİLEN DOLGU DUVARLI BETONARME ÇERÇEVELERİN YATAY YÜKLER ALTINDA İNCELENMESİ
16:30-16:45	94	EBRU ÖZCAN, TOLGA KOMUT, ŞEBNEM ÖNDER	ÇANAKKALE BOĞAZI'NDA AKTİF FAY ARAŞTIRMALARI

ISI DENKLEMİ İÇİN BİR TERS PROBLEMİN SAYISAL ÇÖZÜMÜ

Seher Seda Sarıköse Bayram¹, Fikret Gölgeleyen²

ÖZET

Bu çalışmada başta demir-çelik endüstrisi ve termik santraller olmak üzere bilim ve teknolojinin birçok alanında önemli uygulamalara sahip olan ısı denklemi için bir ters problem ele alınmıştır. Özel olarak, demir-çelik üretim tesislerinin en önemli ünitesi olan yüksek ısılı fırınların çalışma güvenliğinin sağlanması için bir matematiksel model incelenecektir. Bu süreçte karşımıza iki kısıt çıkmaktadır. Birincisi var olan dış sıcaklık verileriyle iç ısı akısının nasıl davrandığını etkili bir şekilde tahmin edebilir miyiz? İkincisi fırının iç yapısına zarar verebilecek dönemleri tahmin etmenin etkili bir yolu var mıdır? Ele alınacak matematiksel model ile bu kısıt durumlarını aşarak fırın iç ısı akışında ortaya çıkacak düzensizliklerin önlenmesi amaçlanmaktadır. Isı akışında meydana gelen düzensizlik sistemde sorun olduğuna dair önemli bir işarettir. Bu sorun beraberinde ciddi can kayıplarına ve ekonomik zararlara neden olabilir. Bu kayıpların önlenmesi ve ortaya çıkabilecek tehlikelerin önceden belirlenmesi amacıyla bu matematiksel modelin kullanılması mümkündür. Bu amaçla verilen denklem, başlangıç ve sınır koşulları, ve ek bilgi yardımıyla söz konusu ortamdaki sıcaklık dağılımının ve ısı akışının belirlenmesi hedeflenmiştir. Bilindiği üzere ters problemlerin çözümünde elde edilen ölçüm verileri büyük önem arz etmektedir. Burada da fırının tabanına ısı çiftleri yerleştirmek suretiyle ek bilgi elde edilmektedir. Bu ters problemin sayısal çözümü sonlu fark yöntemi kullanılarak elde edilmiş ve bu sonuçlar kesin çözümle karşılaştırılarak yöntemin etkinliği gösterilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Isı denklemi, Ters Problem, Demir-Çelik endüstrisi

¹ Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak, Türkiye, sedasarkose@gmail.com

² Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak, Türkiye, f.golgeleyen@buen.edu.tr

KRYOJENİK SIVILAR İLE PARÇACIK DEDEKTÖRLERİ GELİŞTİRME ÇALIŞMALARI

Gökçen Karslıoğlu¹, Burak Bilki², Kutlu Kağan Şahbaz³, Mehmet Tosun⁴

ÖZET

Araştırma ekibimiz, aktif ortamı kryojenik sıvı olan bir parçacık dedektörünü, ülkemizde ilk kez tasarlamış ve inşa çalışmalarını gerçekleştirmiştir. Aktif ortam olarak -186 °C'deki sıvı argonun kullanıldığı deneyde, sıvı argon, basınçlı argon gazı ile başlanarak ve sıvı nitrojen banyosunda sıvılaştırılarak elde edilmiştir. Dünyada bu işlemi yapabilen çok az sayıda bilimsel tesis vardır. 127 nm dalga boyuna sahip argon sintilasyon ışığını ölçebilmek için iki adet TPB (tetrafenil bütadien) kaplı Silikon Fotoçoğaltıcı (SiPM) içeren devre kartından oluşan sensör modülleri yapıldı. Argon sintilasyon ışığını SiPM'ler ile algılamak için TPB'nin dalga boyu kaydırıcı olma özelliği gereklidir. Laboratuvarımızda TPB, tolüen içerisinde çözülerek yüzeye basınçlı hava tabancası ile uygulanmıştır. Testlerimiz sonucunda istediğimiz oranı 0.3 ml tolüen ile 1 mg TPB olarak tespit ettik. Sıvı argon içerisinde kalacak kablolar özel kapton yalıtımlı kablolardır ve CERN'den temin edilmiştir. Dedektörün içi ayrıca sıvılaştırmayı yakından izlemek için sıcaklık sensörleri, bir kamera ve bir LED şeridi barındırıyor. Gaz halindeki argon sıvılaşırken dedektörün içini izlemek için bir kamera haznesi yapıldı. Kamera bir Raspberry pi'ye bağlı olarak çalıştırıldı. Kamera haznesi özel olarak tasarlayıp ürettiğimiz bir vakum flanşına monte edildi ve vakum odasının içine yerleştirildi. Pt1000 sıcaklık sensörleri tam bir soğuma-ısınma döngüsüne göre kalibre edildi. LED'lerin performansı kriyojenik sıcaklıklarda da test edildi. SiPM düzeneğinin performansı da deney öncesinde sıvı azot içerisinde test edildi. Testler başarılı bir şekilde tamamlandıktan sonra LED'ler, Pt1000 sıcaklık sensörleri ve elektronik kısmın kabloları aynı hatta sabitlendi ve hepsi aynı yerden vakum odası dışına çıkacak şekilde D-sub konnektöre lehimlendi. Gaz girişi, egzoz, vakum bağlantısı ve basınç transmitteri vakum odasına yerleştirildi. Dedektör düzeneğinin en üst noktasına ise kamera yerleştirildi. Bütün düzenlemeler sonucunda yaklaşık 3×10^{-5} mbar başlangıç vakum seviyesinde vakum haznesi argon gazı ile dolduruldu, sıvılaşma gerçekleştirildi ve birkaç gün boyunca dedektör çalıştırıldı. Gerekli datalar alındı. Bu dedektör, kryojenik sıcaklıklarda çalışan, ülkemizde inşa edilmiş ilk parçacık detektörüdür.

Anahtar Kelimeler: Sıvı argon, Kryojen, Parçacık detektörü

¹ Beykent Üniversitesi, İstanbul, Türkiye/Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye, gokcen.karslioglu@hotmail.com

² Beykent Üniversitesi, İstanbul, Türkiye, burak.bilki@cern.ch

³ Beykent Üniversitesi, İstanbul, Türkiye /Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye, kutlu.kagan.sahbaz@cern.ch

⁴ Beykent Üniversitesi, İstanbul, Türkiye /Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye, mehmet.tosun@cern.ch

HİBRİT RPC (Resistive Plate Chamber) DEDEKTÖRLERİN ÜRETİMİ VE TESTLERİ

Mehmet Tosun¹, Burak Bilki², Kutlu Kağan Şahbaz³

ÖZET

Dirençli levha odaları (Resistive Plate Chambers - RPCs), gazlı parçacık dedektörleri sınıfına ait olan bir dedektör türüdür ve özellikle büyük deneylerin yüzlerce metrekairelik alanı kaplayan müon sistemlerinin vazgeçilmez bir parçasıdır. CERN’de bulunan CMS (Compact Muon Solenoid) ve ATLAS (A Toroidal LHC Apparatus) gibi büyük deneylerin müon sistemlerinin aktif ortamlarının başında RPC’ler gelir. Mevcut RPC dedektörlerinde ağırlıklı olarak freon (r134a) ve SF₆ gibi gazlar kullanılmaktadır. Bu gazların kullanımı, yüksek sera etkilerinden dolayı, yakın gelecekte kısıtlı ya da yasaklı olacaktır. Bu nedenle, RPC dedektörleri için alternatif gaz arayışları ve dedektör içerisinden geçirilen gazın saflaştırılarak ve minimal olarak tazelenerek tekrar dedektöre gönderilmesi çalışmaları (recirculation) aktif olarak sürdürülmektedir. %95’in üzerinde yüksek verimliliğe sahip olan RPC dedektörlerinin özelliklerini sürdürebilmeleri için, gaz türünde oluşacak bu önemli değişikliği telafi etmek üzere, ekibimiz tarafından, elektron çoklamasının bir kısmını, anot yüzeyi üzerine ince bir film şeklinde kaplanacak olan ikincil elektron çoklama yeteneği yüksek malzemelere kaydıracak RPC’ler üretilmektedir. Ürettiğimiz 10 cm x 10 cm yüzeye sahip RPC’lerin tek parça olan anotları, magnetron püskürtme tekniği ile ilk etapta Al₂O₃ ile kaplanmaktadır. İlk neticeler, üretim sürecinde hangi parametrelerin optimize edilmesi gerektiğine dair önemli bilgiler sunmaktadır. Bu çalışma ile, RPC gazları ile ilgili kısıtlamaları azaltarak veya ortadan kaldırarak, gelecek büyük deneylerde yerlerini alacak, pozisyon ve zaman çözünürlüğü yüksek, uzun ömürlü ve çevre dostu Hibrit RPC’ler geliştirmektediriz. Bu bildiride, çalışmanın süreçleri ve ilk neticeleri anlatılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dirençli Levha Odaları, Resistive Plate Chambers (RPC), Gazlı parçacık dedektörü, Müon dedektörü

¹ Beykent Üniversitesi, İstanbul, Türkiye /Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye, mehmet.tosun@cern.ch

² Beykent Üniversitesi, İstanbul, Türkiye, burak.bilki@cern.ch

³ Beykent Üniversitesi, İstanbul, Türkiye /Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye, kutlu.kagan.sahbaz@cern.ch

FRCM TÜRÜ KOMPOZİTLER İLE GÜÇLENDİRİLEN DOLGU DUVARLI BETONARME ÇERÇEVELERİN YATAY YÜKLER ALTINDA İNCELENMESİ

Şeyma Üner¹, Hidayet Özdemir²

ÖZET

Günümüzde depremlerin yıkıcı etkilerinin azaltılması ve yapı performansının artırılmasına yönelik çalışmalar büyük önem taşımaktadır ve bu amaçla, çeşitli güçlendirme yöntemleri geliştirilmiştir. Bu yöntemlerden biri de yapısal elemanlara dıştan tatbik edilen FRCM (Fiber Reinforcement Cementitious Matrix – Kumaş takviyeli çimentolu matris) türü kompozit malzemelerdir.

FRCM türü kompozit malzemeler, birbirine dik yönde kare ızgara şeklinde dokunmuş liflerden ve bağlayıcı olarak görev yapan çimento esaslı ara maddeden oluşan bir sistemdir. Oldukça hafif bir malzeme olması, her iki doğrultuda yüksek çekme dayanımına sahip olması, uygulamanın hızlı ve pratik olması, camsı geçiş sıcaklığının yüksek olması sayesinde yüksek sıcaklıklarda stabilitesini koruyabilen bir malzeme olması FRCM malzemesinin güçlendirmede kullanımını oldukça cazip hale getirmektedir. Bu çalışmada, TBDY (2018)'de belirtilen hesap ve tasarım yöntemleri çerçevesinde iki adet ½ ölçekli, tek katlı-tek açıklıklı betonarme çerçeveler oluşturulmuştur. Üretilen betonarme çerçeve sistemlerden bir tanesi, referans olması amacıyla, güçlendirilmeden yalın dolgu duvarlı ve sıvalı olarak bırakılmış, diğer numunenin ön yüzü tek kat cam elyaf esaslı FRCM (G-FRCM) ile güçlendirilmiştir. Üretilen numuneler deprem benzeri tersinir tekrarlı yatay yüklemeler altında deneysel olarak incelenmiştir. Referans numune ve güçlendirilen numunenin yatay yük taşıma kapasiteleri ve başlangıç rijitlikleri kıyaslanarak FRCM türü kompozitlerle yapılan güçlendirmenin dolgu duvarlı betonarme çerçeve sistemlerin yapısal davranışına etkisi araştırılmıştır.

Yapılan deneyler sonucunda G-FRCM ile yapılan güçlendirmenin dolgu duvarlı çerçevelerin yatay yük taşıma kapasitesini %69 oranında artırdığı görülmüştür. Başlangıç rijitlikleri kıyaslandığında referans numunenin başlangıç rijitliği 20,94 kN/mm, güçlendirilen numuneninki 32,11 kN/mm'dir. G-FRCM ile yapılan güçlendirmenin çerçevenin başlangıç rijitliğini %53 artırdığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: FRCM, Dolgu duvarlı betonarme çerçeve, Yapısal güçlendirme, Tersinir tekrarlı yatay yükleme

¹ Şeyma Üner. Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Kayseri, Türkiye, unerseyma@hotmail.com

² Hidayet Özdemir. Erciyes Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, İnşaat Mühendisliği, Kayseri, Türkiye, hozdemir@erciyes.edu.tr

ÇANAKKALE BOĞAZI'NDA AKTİF FAY ARAŞTIRMALARI

Ebru Özcan¹, Tolga Komut², Şebnem Önder³

ÖZET

Çanakkale Boğazı; Biga ve Gelibolu yarımadaı arasında KD-GB doğrultusunda uzanan, uzunluğu yaklaşık 67 km olan sığ (ortalama 55 m) bir iç denizel havzadır. Boğaz, Marmara'nın Karadeniz kökenli soğuk ve az tuzlu yüzey suları ile buna ters yöndeki Akdeniz kökenli ılık ve tuzlu dip akıntısının geçişini sağlamaktadır. Kuzeyindeki Saros körfezini kat eden aktif fay zonundan 13 ile 43 km arasında değişen mesafelerde uzakta bulunan bu su yolunun doğusunda Biga yarımadasının iç kesiminde KD-GB uzanan geniş bir fay zonu bulunur. Literatürdeki çalışmalar ve eldeki veriler boğazın oluşumunun, çevresindeki bölgenin aktif tektonik şeması içerisinde nasıl geliştiği hakkında birinden farklı görüşleri desteklemektedir. Yapının diri faylar kontrolünde gelişip gelişmediğinin ortaya konulması son yıllarda çevrede hızlı yapılaşma sürecine giren yerleşim bölgelerinin sismik tehlike analizi çalışmaları açısından özel önem taşımaktadır. Bu çalışmanın konusunu boğazda var olabileceği öne sürülen fayların mevcudiyetinin ve geometrilerinin; mevcut GPS vektörlerinin analizi ve literatür kaynaklı sığ sismik yansıma kayıtları kullanılarak denetlenmesi oluşturmaktadır. Bu bağlamda faylara dair önerilerin üretilmesinde kullanılan veri ve metotların yeterliliğinin ve öne sürülen her bir fay modelinin analiz edilmesi, bu fay modellerinin benzerlik veya ayrılıklarının sebeplerinin kritik edilmesi ve eldeki veriler ışığında disiplinler arası bir yaklaşımla boğazın, bölgenin aktif tektonik şeması içerisindeki durumunun sentez edilmesi hedeflenmiştir. Bir bölgede diri fay olup olabilmesi için iki bloğun birbirine nazaran hareket ediyor olması gerekir. Bu doğrultuda boğazı çevreleyen GPS ölçümlerinden elde edilmiş hız vektörleri boğaza paralel ve dik bileşenlerine ayrılıp skalarize edilerek hız alanları oluşturulmuştur. Boğazın iki yakasının birbirine nazaran hareketinin değerlendirilmesinde bu alanlardan yararlanılmıştır. Değerlendirmelere göre nazari hız alanında durağanlık hakimdir. Denizlerle örtölü bölgelerde diri fay olduğundan kuşkuılanılabilecek yapıların tespiti için sığ sismik yansıma verilerinde Holosen yaşlı sismo-stratigrafik birimleri kesen fayların ayırt edilip haritalanması gerekir. Literatürden derlenen yüksek çözünürlüklü sismik yansıma kayıtlarının incelenmesi sonucunda elde ettiğimiz bilgi ışığında, boğazın aktif tektonik şema içerisindeki durumu veri setlerinin yeterlilik durumu ile birlikte ortaya konmuş ve literatüre geçen fay modelleri verilerle tutarlılıkları bağlamında kritik edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çanakkale Boğazı, Aktif fay, Deniz sismiği

¹Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Yüksek Lisans Enstitüsü, Jeofizik Mühendisliği Anabilim Dalı, Çanakkale, Türkiye, ebrozcn@hotmail.com

²Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Mühendislik Faköltesi, Jeofizik Mühendisliği Bölümü, Çanakkale, Türkiye, tolgakomut@comu.edu.tr

³Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Mühendislik Faköltesi, Jeofizik Mühendisliği Bölümü, Çanakkale, Türkiye, selbek@comu.edu.tr

FEN BİLİMLERİ ALANI			
Tarih		4 Kasım 2021	
Oturum (Session):		3/15:30 (15:30 saatindeki 3. Oturumu ifade ediyor)	
Salon (Hall):		Erişim Linki: https://meet.google.com/ssd-yrbf-ecw	
Oturum Konusu (Session Theme):		Çevre, Enerji, Ormancılık, Ziraat Müh., Diğer Mühendislik Çalışmaları	
Oturum Başkanı (Session Chair):		Arş. Gör. Tolga Berkay Şirin	
SAAT	BİLDİRİ ID	AD-SOYAD	BİLDİRİ BAŞLIĞI
15:30-15:45	23	AYNUR YİĞİT, ÖZLEM ORAL, ÇETİN KANTAR	SIFIR DEĞERLİ DEMİR-PİRİT MİNERALİ KARIŞIMI İLE KROM (VI) İLE KİRLİ ATIKSULARIN ARITIMI
15:45-16:00	65	ALMİRA UZUN, SEYDİ AHMET KAVAKLI, AYŞE GÜL SARIKAYA	THYMUS PRAECOX OPİZ. 'İN YAPRAK VE ÇİÇEK UÇUCU BİLEŞENLERİNİN BELİRLENMESİ, GÜNÜMÜZ VE GELECEKTEKİ POTANSİYEL YAYILIŞININ MODELLENMESİ
16:00-16:15	124	ELİF BETÜL ÇAĞLAR, HİMMET TEZCAN	TÜRKİYE'DE RUHSATLI THIOPHANATE METHYL ETKEN MADDELİ BAZI TİCARİ PREPARATLARIN SCLEROTINIA SCLEROTIORUM' A KARŞI IN VITRO KOŞULLARDA ETKİLİLİKLERİ

SIFIR DEĞERLİ DEMİR-PIRİT MİNERALİ KARIŞIMI İLE KROM (VI) İLE KİRLİ ATIKSULARIN ARITIMI

Aynur Yiğit¹, Özlem Oral², Çetin Kantar³

ÖZET

Sıfır değerli demir (Fe^0) krom (Cr) ile kirli atıksuların arıtımı için ekonomik ve etkili bir arıtım yöntemi olarak öne çıkmaktadır. Bu yöntemde; sıfır değerli demir Cr(VI) iyonlarını Cr(III) iyonlarına indirgeyerek sudan uzaklaştırmaktadır. Sıfır değerli demir ile Cr(VI) indirgenme reaksiyonu asidik koşullarda gerçekleşmekte olup, sisteme dışarıdan yüksek dozda sülfürik asit gibi bir asit ilavesi yapılmaktadır. Bu çalışmada pirit mineralinin (FeS_2) asidik özelliğinden faydalanılarak indirgenme reaksiyonunun asit ihtiyacının karşılanması hedeflenmiştir. Böylece, yöntemde yapılan bu modifikasyon sayesinde hem arıtım reaksiyonunun veriminin artması hem de arıtım maliyetinin düşürülmesi hedeflenmiştir. Bu amaçla; çalışmada farklı arıtım koşulları (pH, Cr(VI) konsantrasyonu vs.) altında kesikli reaktörlerde deneyler yapılmış ve arıtım için gerekli optimum pirit ve sıfır değerli demir dozları hesaplanmıştır. Ayrıca, çalışmada kesikli reaktör deneylerine ilaveten reaksiyon mekanizmasının tespitine yönelik XRD ve SEM yüzey analizleri yapılmıştır. Bu çalışma sonucunda sıfır değerli demir ile Cr(VI) arıtım sürecinde indirgenme reaksiyonunun proton ihtiyacına bağlı olarak zamanla çözelti pH değerinin kendiliğinden yükseldiği ve bunun sonucu olarak sıfır değerli demir yüzeyinde demir hidroksit tortularının oluşuğu ve bu tortu oluşumunun indirgenme reaksiyonunu tamamıyla sekteye uğrattığı tespit edilmiştir. Ancak, pirit mineralinin sıfır değerli demir ile birlikte belirli bir optimum dozda (sıfır değerli demir/pirit = 1.5) kullanımına bağlı olarak Cr(VI) indirgenme reaksiyon veriminin arttığı gözlemlenmiştir. Pirit minerali ilavesi ile Cr(VI) arıtım veriminde gözlemlenen bu artış üç şekilde izah edilmektedir: 1) pirit mineralinin sisteme ilavesi ile birlikte çözeltiye sülfürik asit salınımının sağlanması ve böylece indirgenme reaksiyonunun proton ihtiyacının karşılanması, 2) pirit ilavesi ile sıfır değerli demir yüzeyinde tortu oluşumunun önüne geçilerek sıfır değerli demirin reaktifliğinin korunması ve 3) pirit ilavesi ile birlikte sıfır değerli demir çözünürlüğünün artırılarak çözelti fazında Fe(II) iyonları vasıtasıyla Cr(VI) arıtımının sağlanması.

Anahtar Kelimeler: Krom, Pirit, Sıfır değerli demir, İndirgenme

¹ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye, aynuryigit.13@gmail.com

² Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye, ozlemoral93@hotmail.com

³ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye, ckantar@comu.edu.tr

THYMUS PRAECOX OPİZ.'İN YAPRAK VE ÇİÇEK UÇUCU BİLEŞENLERİNİN BELİRLENMESİ, THYMUS PRAECOX OPİZ.'İN GÜNÜMÜZ VE GELECEKTEKİ POTANSİYEL YAYILIŞININ MODELENMESİ

Almira Uzun¹, Seydi Ahmet Kavaklı², Ayşe Gül Sarıkaya³

ÖZET

Genellikle hoş kokulu bir veya çok yıllık otsular, nadiren çalılar veya ağaçların bulunduğu kozmopolit olan Lamiaceae familyasının *Thymus* L. cinsi tıbbi ve aromatik açıdan önem taşıyan türlere sahiptir. Bu çalışmada, Türkiye'nin önemli bitki çeşitliliği merkezlerinden biri olan Uludağ (Bursa)'ın farklı noktalarından çiçeklenme döneminde toplanan *Thymus praecox* Opiz. i'nin yaprak ve çiçekleri çalışmanın materyalini oluşturmaktadır. Toplanan bitki materyalleri katı faz mikro ekstraksiyon tekniği (SPME) kullanılarak uçucu bileşenler gaz kromatografisi kütle spektroskopisi (GC-MS) yardımı ile tespit edilmiştir. *Thymus praecox* Opiz. i'nin yaprak ve çiçeklerinde 42 adet uçucu bileşen tespit edilmiş olup, timol (%17,65), p-simen (%15,34), karvakrol (13,27) ve γ-terpinen (%10,73) ana bileşenler olarak bulunmuştur. *Thymus* L. cinsine ait türler halk arasında en çok baharat ve tıbbi çay olarak kullanılmaktadır. Çalışmada ayrıca küresel sorun olan iklim değişikliğinin *Thymus praecox* Opiz.'in Türkiye sınırları içerisindeki yayılış alanları üzerine baskısını görmek için, makine öğrenim tekniği olan MaxEnt 3.4.0'da modellenmesi yapılmıştır. Modellemede, örnek noktalar ve biyoklimatik değişkenlerle birlikte CanESM5.0.3 (The Canadian Earth System Model version 5) iklim değişikliği modelindeki SSP2 4.5 ve SSP5 8.5 senaryolarının 2041-2060 ve 2081-2100 yıl aralıkları kullanılmıştır. Çalışma çıktılarına göre *Thymus praecox*'un günümüzdeki tahmini potansiyel uygun ve çok uygun yayılış alanlarının tahmini 120.708 km² olduğu ve CanESM5.0.3 modeline göre gelecekte yayılış alanlarında kayıplar yaşayacağı ve SSP5 8.5 senaryosu 2081-2100 periyotlarında çok uygun yayılış alanlarının bulunamayacağı tahmin edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Thymus praecox* Opiz., SPME, GC_MS, Tür dağılım modeli, MaxEnt

¹ Bursa Teknik Üniversitesi, Orman Fakültesi, almirauzun0@gmail.com

² Bursa Teknik Üniversitesi, Orman Fakültesi, seydiahmet.kavakli@btu.edu.tr

³ Bursa Teknik Üniversitesi, Orman Fakültesi, aysegul.sarikaya@btu.edu.tr

TÜRKİYE’DE RUHSATLI THIOPHANATE METHYL ETKEN MADDELİ BAZI TİCARİ PREPARATLARIN *SCLEROTINIA SCLEROTIORUM*’ A KARŞI IN VITRO KOŞULLARDA ETKİLİLİKLERİ

Elif Betül Çağlar¹, Himmet Tezcan²

ÖZET

Sclerotinia sclerotiorum, sebze yetiştiriciliğinde önemli sorunlara neden olan bitki patojeni bir fungus olup buna karşı etkili ve ruhsatlı olduğu bilinen çok sayıda fungusit ticari bitki koruma ürünü(BKÜ) olarak gerek Türkiye’de gerekse diğer ülkelerde mevcuttur. Bu çalışmada, Thiophanate Methyl etken maddeli fungusitlerin %70 WP formülasyonlu ve halen Türkiye’de ruhsatlı beş farklı firmanın ticari BKÜ’lerinin(Ankit, Camada, Copcide, Rage ve Sumitop) *Sclerotinia sclerotiorum* ‘a karşı etkililikleri in vitro koşullarda araştırılmıştır. Çalışmada araştırılan dozlar tüm fungusitler için genel kullanım dozu olan 600 ppm., kullanım dozunun yarısı olan 300 ppm., 1.0 ppm., 0.5 ppm. ve 0.25 ppm olarak belirlenmiştir. Çalışma sonunda, tüm fungusitler *Sclerotinia sclerotiorum*’ un petri koşullarında miselial gelişimini 600, 300 ve 1 ppm. dozlarında %100 oranında engellemişlerdir. Fungisitler arasındaki etkililik farkları 0.5 ve 0.25ppm. dozlarında bulunmuştur. Buna göre, 0.5 ppm dozunda fungusitlerin *Sclerotinia sclerotiorum*’ un miselial gelişimi engelleme oranları inokulasyondan 2 gün sonra, sırası ile Copcide, Ankit, Camada, Sumitop ve Rage için %60.3, 72.8, 75.5, 93.3 ve 100.0 olarak belirlenmiştir. Bu etkililiklerin inokulasyondan 5 gün sonra bazı BKÜ’lerinde düştüğü ve sırasıyla Copcide, Ankit, Camada, Sumitop ve Rage için %5.9, 21.8, 33.8, 85.0 ve 100.0 olduğu saptanmıştır. Fungisitlerin 0.25 ppm. dozlarında ise *Sclerotinia sclerotiorum*’ un miselial gelişimi engelleme oranları arasında inokulasyondan 2 ve 5 gün sonra, istatistiksel anlamda bir fark bulunamamıştır. Çalışma’da kullanılan fungusitlerin *Sclerotinia sclerotiorum*’ un miselial gelişimini engelleme oranları arasındaki en anlamlı farklar ise 0.5ppm.dozlarında ve fungus inokulasyonunun 5. gününde saptanmıştır. Buna göre en etkili fungusitler Rage(%100.0) ve Sumitop(%85.0) olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Fungisit, Thiophanate Methyl, *Sclerotinia sclerotium*

¹Bursa Uludağ Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Bitki Koruma Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi 06059 Görükle/Bursa/TÜRKİYE elifbetulcaglar6@gmail.com

² Bursa Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bitki Koruma Bölümü Öğretim Üyesi. 16059 Görükle/Bursa/TÜRKİYE himmatt@uludag.edu.tr

FEN BİLİMLERİ ALANI			
Tarih		5 Kasım 2021	
Oturum (Session):		1/09:00 (09:00 saatindeki 1. Oturumu ifade ediyor)	
Salon (Hall):		Erişim Linki: https://meet.google.com/fph-atou-kiz	
Oturum Konusu (Session Theme):		Diğer Mühendislik Çalışmaları	
Oturum Başkanı (Session Chair):		Arş. Gör. Caner Pense	
SAAT	BİLDİRİ ID	AD-SOYAD	BİLDİRİ BAŞLIĞI
09:00-09:15	47	TUĞÇE ELMAS, BURCU KAYA, YONCA YÜCEER	FARKLI TİCARİ KÜLTÜRLERDEN ÜRETİLEN YOĞURT SERUMLARININ BAZI ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİ
09:15-09:30	81	BURCU KAYA, NESRİN MERVE ÇELEBİ UZKUÇ, AYŞEGÜL KIRCA TOKLUCU, YONCA KARAGÜL YÜCEER	ANTİMİKROBİYAL AJAN OLARAK METSCHNIKOWIA PULCHERRIMA
09:30-09:45	149	BERRİN TURHAN, YONCA YÜCEER	QUARK ÜRETİMİNDE SPİRULİNA PLATENSIS KULLANIM OLANAKLARININ ARAŞTIRILMASI
10:00-10:15	95	ÖZGE KAMIŞ, NİLÜFER TAŞ	KENTSEL DÖNÜŞÜM SÜRECİNDE YAPIMCI FİRMALARIN KARŞILAŞTIĞI PROBLEMLER VE KALİTELİ BİNA ÜRETİMİNE ETKİLERİ: BURSA

FARKLI TİCARİ KÜLTÜRLERDEN ÜRETİLEN YOĞURT SERUMLARININ BAZI ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİ

Emine Tuğçe Elmas¹, Burcu Kaya², Yonca Yüceer³

ÖZET

Yüksek besin değerine sahip yoğurt, *Streptococcus thermophilus* ve *Lactobacillus delbrueckii* subsp. *bulgaricus* simbiyotik kültürlerinin kullanılarak hazırlandığı fermente süt ürünlerinden biridir. Simbiyotik kültürler süt şekeri olarak bilinen laktozu kullanarak asitliğin gelişimine ve ekzopolisakkarit üreterek yoğurdun yapısına katkı sağlamaktadır. Yoğurt, jel yapısındaki serum proteini/ κ -kazein kompleksinden oluşarak, çevresinde bulunan serbest suyu ağ yapısında tutmaktadır. Ancak yoğurt üretiminde kullanılan starter kültürdeki mikroorganizma suşları, bu ağ yapının stabilitesini etkilemektedir. Özellikle depolama boyunca bu ağ yapının stabilitesi bozulmakta ve serum proteini/ κ -kazein kompleksinin çevresinde bulunan serbest su, yoğurt serumu olarak ayrılmaktadır. Bundan dolayı kültüre bağlı olarak yoğurt serumunun kalite özellikleri değişkenlik gösterebilmektedir. Bu çalışmanın amacı, ticari bazı yoğurt kültürleri kullanılarak üretilen yoğurtlardan elde edilen serumların, fiziko-kimyasal bazı özelliklerinin karşılaştırılmasıdır. Bu kapsamda yoğurt serumlarının pH, titrasyon asitliği (Soxhlet-Henkel ve %laktik asit cinsinden), laktoz (Lane-Eynon yöntemi), protein (Kjeldahl yöntemi), toplam kül (Gravimetrik yöntem) ve toplam kurumadde (Gravimetrik yöntem) miktarları belirlenmiştir. Sonuç olarak; pH değerleri 4,83-4,92, laktik asit değerleri %0,66-0,70, SH° değerleri 31,75-33,30 SH°/100 g, protein değerleri %0,57-0,60, toplam kül değerleri %1,14-1,48, laktoz değerleri %6,10-6,39 aralığında değişkenlik göstermektedir ve bu değerler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p > 0,05$). Ancak serumların toplam kurumadde değerleri arasında istatistiksel açıdan önemli farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Buna göre en yüksek toplam kurumadde değeri $8,82 \pm 0,02$ olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Serum, *Streptococcus thermophilus*, Kültür, *Lactobacillus delbrueckii* subsp. *bulgaricus*, Yoğurt

¹ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, 17020, Çanakkale, Türkiye, tugceelmaas@gmail.com

² Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, 17020, Çanakkale, Türkiye, burcu.kaya@comu.edu.tr

³ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, 17020, Çanakkale, Türkiye, yoncayuceer@comu.edu.tr

ANTİMİKROBİYAL AJAN OLARAK *Metschnikowia pulcherrima*

Burcu Kaya¹, Nesrin Merve Çelebi Uzküç², Ayşegül Kırca Toklucu³, Yonca Karagül Yüceer⁴

ÖZET

Metschnikowia cinsine ait *Metschnikowia pulcherrima*, olgunlaşmış meyvelerden, üzümün yüzeyinden ve spontan fermantasyonundan izole edilen non-*Saccharomyces* bir maya türü olup, bakterilere, özellikle de maya ve küflere karşı güçlü antimikrobiyal aktiviteye sahiptir. *M. pulcherrima*'nın farklı gıdalardaki *Alternaria alternata*, *Penicillium digitatum*, *Penicillium expansum*, *Botrytis cinerea*, *Aspergillus niger*, *Fusarium oxysporum*, *Aspergillus parasiticus* gibi önemli fungal patojenlerin gelişimini inhibe ettiği saptanmıştır. Bundan dolayı, özellikle meyvelerin hasat öncesi ve sonrası fungal gelişiminin kontrol altına alınmasında, *M. pulcherrima* biyokontrol ajanı olarak kullanılmaktadır. *M. pulcherrima* türünün antimikrobiyal etkisi çoğunlukla "pulcherrimin" adı verilen kiremit kırmızısı pigmentin üretimi ile ilişkilendirilmektedir. Pulcherriminic asidin dört oksijen atomunun, iki demir atomu ile birleşmesiyle oluşan pulcherrimin pigmenti, suda az çözünmekte olup, güçlü alkali ve konsantre sülfirik asitte çözünmektedir. Pigment üretimi için besin ortamındaki Fe⁺³ (demir) iyonunu geri dönüşümsüz olarak bağlayan *M. pulcherrima*, rekabet edilen patojenik mikroorganizmanın Fe⁺³ kullanımını engelleyerek, gelişimini inhibe etmektedir. Bu nedenle, yüksek pigment üretme yeteneğine sahip suşların eldesi ve optimum besin ortamının oluşturulması büyük önem taşımaktadır. *M. pulcherrima*'nın antimikrobiyal etki mekanizması pigment üretimi ile sınırlı değildir. Biyofilm oluşturma, konakçı direncinin indüklenmesi, reaktif oksijen türleri, hücre dışı hidrolitik enzimlerin üretimi ve uçucu bileşen sentezi *M. pulcherrima* türünün antimikrobiyal etki mekanizmaları arasında yer almaktadır. Bu derlemede, *M. pulcherrima* türünün antimikrobiyal aktivitesi üzerine yapılan çalışmalar bir araya getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Pulcherrimin, Pigment, Maya, Antimikrobiyal, *Metschnikowia pulcherrima*

¹ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye, burcu.kaya@comu.edu.tr

² Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye, celebiuzkuc@comu.edu.tr

³ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye, aysegulkirca@comu.edu.tr

⁴ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye, yoncayuceer@comu.edu.tr

QUARK ÜRETİMİNDE *SPİRULİNA PLATENSİS* KULLANIM OLANAKLARININ ARAŞTIRILMASI

Berrin Turhan¹, Yonca Yüceer²

ÖZET

Quark peyniri, yağlı veya yağsız süttten ya sadece süt asidi ile ya da süt asidi fermentasyonu ile çok az peynir mayası kullanılarak üretilen taze bir peynir çeşididir. Yüksek miktarda süt proteini içeren quark, kalsiyum, fosfor ve B₂ vitamini açısından da oldukça zengin bir süt ürünüdür. *Spirulina* spiral halka şeklinde mikroskopik hücrelerden oluşan mikroalg türlerinden birisidir. *Spirulina* protein (kuru ağırlığının yaklaşık %65'i oranında), karbonhidratlar, vitaminler, mineraller, enzimler, esansiyel yağ asitleri, karotenler, fikosiyenin ve klorofil A gibi yapılar açısından son derece zengin yenilebilir, doğal, fonksiyonel bir gıda katkı maddesidir. Çalışmada, quark peyniri üretiminde *Spirulina platensis* kullanım olanaklarının araştırılması ve ürünün karakteristik bazı özelliklerinin ortaya konması hedeflenmiştir. Quark üretiminde, belirli oranlarda *Spirulina platensis* (%0.25, 0.50, 0.75 ve 1) ilave edilen inek sütü pastörize edilerek, mezofilik aromatik kültür ve peynir mayası kullanılarak pıhtılaştırıldıktan sonra kurumaddesi %18-20 aralığına ulaşınca kadar serum fazı uzaklaştırılmıştır. Ardından kontrol ve *Spirulina* içeren peynirlere tanımlayıcı duyu analizi uygulanmış ve duyu açıdan en fazla tercih edilen peynirin %0.50 *Spirulina platensis* içeren peynir olduğu belirlenmiştir. Ürünlerde depolama boyunca bazı fizikokimyasal özellikler belirlenmiştir. Quark peynirlerinin başlangıç kurumadde değerleri %18-20 aralığına ayarlanmıştır. Sonuç olarak quark peynirlerinin pH değerleri 4.6-4.7; titrasyon asitliği değerlerinin ise 58.5-63 °SH aralığında olduğu saptanmıştır. Depolama süresince aynı grup peynir örneklerinin renk değerlerinin birbirlerine yakın olduğu saptanmıştır. Yapılan protein analizi sonuçlarına göre quark peynirlerinin protein değerleri %9.8-10.43 olarak belirlenmiştir. Buna göre en yüksek protein değeri %1 *Spirulina platensis* içeriğine sahip quark peyniri örneği olarak bulunmuştur. Sonuç olarak fonksiyonel gıdalara talebin giderek arttığı günümüzde, süt ve süt ürünlerinin fonksiyonel özelliklerinin artırılması beslenme açısından oldukça önemli bir yere sahiptir. *Spirulina* bu amaç için uygun en önemli bitkisel kaynaklardan birisidir. Bu çalışma kapsamında da quark peyniri *Spirulina* ile zenginleştirilerek peynirin fonksiyonel özellikleri artırılmış ve sağlığa yararlı yeni fonksiyonel bir ürün üretimi gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Quark, *Spirulina platensis*, Fonksiyonel Gıda

¹ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Gıda Mühendisliği Anabilim Dalı, Çanakkale, Türkiye, berrintrhnn@gmail.com

² Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Gıda Mühendisliği Bölümü, Çanakkale, Türkiye, yoncayuceer@comu.edu.tr

KENTSEL DÖNÜŞÜM SÜRECİNDE YAPIMCI FİRMALARIN KARŞILAŞTIĞI PROBLEMLER VE KALİTELİ BİNA ÜRETİMİNE ETKİLERİ: BURSA

Özge Kamış¹, Nilüfer Taş²

ÖZET

Kentsel dönüşüm projelerinin uygulanma amacı zamanla bozulma, afet riski vb. etkilerle ihtiyaç duyulan kentsel alanların sağlıklı, yaşanabilir ve kaliteli yaşam alanlarının dönüştürülmesidir. Süreç içerisinde farklı katılımcılar bulunmaktadır. Sürecin, kentsel dönüşüm projelerinin önemli aktörlerinden biri olan yapımcı firmalar tarafından da ekonomik, sosyo-kültürel, fiziksel, yönetsel ve yasal boyutları göz önünde bulundurularak yönetilmesi gerekmektedir. Kullanıcıların ve/veya yer sahiplerinin belirlenen istekleri ve hedefleri üzerinden projenin maliyet, zaman ve kapsam kısıtları dengelenmeli ve kaliteli bir bina üretiminin gerçekleştirilmesi öncelikli olmalıdır. Bu yapılmadığı takdirde uygulanan projeler kent kimliğinde büyük olumsuzluklara yol açmaktadır. Ancak kentsel dönüşüm projelerinde kavramın asıl hedeflerine sadık kalınarak, tüm tarafların beklenti ve isteklerini karşılayarak başarılı sonuçlara ulaşmak kolay değildir. Sürecin daha çok yönetsel ve finansal boyutlarında yeri olan yapımcı firmalar oldukça önemli bir rol oynamakta ancak birçok disiplin arasında köprü görevi sağladığından farklı aşamalarda farklı problemlerle karşılaşmaktadır. Çalışma alanı olarak belirlenen Bursa kentinde çoğu büyük ölçekli yapımcı firmalar tarafından gerçekleştirilen kentsel dönüşüm projelerinin sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Araştırmada, Bursa’da kentsel dönüşüm sürecinde yer alan yapımcı firmaların süreç içinde karşılaştıkları problemlerin tespiti amaçlanmakta, bu problemlerin kaliteli bina üretimi üzerindeki olası etkilerinin tartışılması hedeflenmiştir. Çalışma kapsamında kentsel dönüşüm uygulama politikalarının geliştirildiği ve stratejilerin saptandığı sürecin karar alma evresi olan yapım öncesi aşaması ele alınmaktadır. Bu noktada firmaların faaliyetleri ve karşılaştıkları problemlerin tespit edilmesi amaçlanmış, karşılaşılan bu problemlerin yapım sonrasında ortaya çıkan ürünün kalitesinde ne gibi etkilerinin olabileceği tartışılmıştır. IMSIAD Kentsel Dönüşüm Komisyonu ve Bursa Ticaret ve Sanayi Odası (BTSO)’nın 2020 yılı kayıtlarına göre vermiş olduğu Bursa’da faaliyet gösteren kentsel dönüşüm firmalarının listesi araştırmanın örnekleminin belirlenmesinde kaynak oluşturmıştır. Çalışma, listedeki 10 yapımcı firmayla yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Görüşmenin içeriği, firmaların kentsel dönüşüm süreci yapım öncesi aşamasındaki faaliyetleri ve bu faaliyetler doğrultusunda karşılaşılabileceği sorunların tespiti için hazırlanmış sorulardan oluşmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre sorunların çoğunlukla dönüşümün ekonomik, sosyal, fiziksel ve yasal boyutlarıyla ilgili olduğu belirlenmiştir. Süreçte karşılaşılan problemlerin; maliyet, zaman, kapsam, dayanıklılık, kentsel dokuya uyumluluk, ihtiyaç ve beklentilerin karşılanması gibi dönüşümün amaçlarını hedefleyen bu tip faktörleri olumsuz etkilediği, böylelikle yapım sonrasında kaliteli bir binanın üretilmesine engel olabileceği görülmüştür. Sorulara verilen cevaplarda gözle görülür bir oranda benzerlik fark edilmiş, aynı zamanda bulguların literatürde geçen kentsel dönüşüm sürecini kapsayan çalışmalarla paralellik gösterdiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bursa, kaliteli bina üretimi, kentsel dönüşüm sürecindeki problemler, yapımcı firmalar

¹ Özge Kamış, Bursa Uludağ Üniversitesi, 16059, Bursa, Türkiye, 501912023@ogr.uludag.edu.tr

² Nilüfer Taş, Bursa Uludağ Üniversitesi, 16059, Bursa, Türkiye, nilufertas@uludag.edu.tr

FEN BİLİMLERİ ALANI			
Tarih		5 Kasım 2021	
Oturum (Session):		2/09:00 (09:00 saatindeki 2. Oturumu ifade ediyor)	
Salon (Hall):		Erişim Linki: https://meet.google.com/ssd-yrbf-ecw	
Oturum Konusu (Session Theme):		Biyoloji, Çevre, Bilg.-Yazılım Müh., Diğer Mühendislik Çalışmaları	
Oturum Başkanı (Session Chair):		Arş. Gör. Tolga Berkay Şirin	
SAAT	BİLDİRİ ID	AD-SOYAD	BİLDİRİ BAŞLIĞI
09:00-09:15	55	EKREM YUSUF ULUDAĞ, SİBEL MENTEŞE	LAPSEKİ VE ÇEVRESİNDE UÇUCU ORGANİK BİLEŞİK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ
09:15-09:30	58	MÜGE AYDIN, SİBEL MENTEŞE	GELİBOLU VE ÇEVRESİNDE UÇUCU ORGANİK BİLEŞİK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ
09:30-09:45	59	KÜBRA MAKAS, ÖNDER AYYILDIZ	AZO BOYAR MADDELERİN SIFIR DEĞERLİKLİ MANGANEZ PARTİKÜLLERİ İLE SONO-KATALİTİK ARITIMI
09:45-10:00	103	DENİZ ATAŞ, YONCA BAYRAKDAR YILMAZ	FETAL BEYİN ANOMALİLERİNİN OTOMATİK TESPİTİ İÇİN KULLANILAN BİLGİSAYAR DESTEKLİ TANI YÖNTEMLERİ
10:00-10:15	132	BETÜL KARAKOCA, FİLİZ UĞUR NİGİZ	POLİLAKTİK ASİT/POLİETİLEN GLİKOL TEMELLİ MEMBRANLAR İLE YENİ NESİL DESALİNASYON
10:15-10:30	181	GÜLCE BAYHUN, NADİM YILMAZER, NEVİN ŞAFAK ODABAŞI	TÜRKİYE’DE SİSTEMATİK BOTANİĞİN TARİHÇESİ

LAPSEKİ VE ÇEVRESİNDE UÇUCU ORGANİK BİLEŞİK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Ekrem Yusuf Uludağ¹ , Sibel Mentеше²

ÖZET

Lâpseki, Çanakkale iline bağlı tarım ve ormancılık alanlarında geniş çaplı faaliyetleri bulunan bir yerleşim yeridir. Ayrıca Lâpseki bölgesi, Çanakkale Boğazı'nın Asya kıtasındaki kısmında yer alması nedeniyle arabalı feribot, vapur ve uluslararası gemi geçişlerinin çok yoğun olduğu bir su yolunun geçiş noktasındadır. Deniz ve karasal taşımacılıkta kullanılan araç ve gemilerde kullanılan yakıtların yanma reaksiyonlarından uçucu organik bileşikler (UOB) hava ortamına salınmaktadır. Dizel, benzin ve LPG gibi kullanılan yakıtın türlerinin farklı kimyasal özelliklere sahip olmaları nedeniyle, oluşan UOB türleri ve miktarları değişim göstermektedir. Özellikle yaz aylarında turizm sektörünün aktif olmasıyla birlikte, trafik yoğunluğundaki artışla beraber, trafikten kaynaklanan kirleticilerin konsantrasyonlarının artması olumsuz hava kalitesi koşullarının gözlenmesine yol açabilmektedir. Bu çalışmada; Lapseki'de trafik kaynaklı UOB'lerin konsantrasyonları ve feribot iskelelerini kullanmak isteyen araç sahiplerinin hava kalitesine olan etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla Lapseki'de 9, Lapseki'ye bağlı Çardak beldesinde 6 ve bir arka plan noktası olmak üzere toplamda 16 noktada pasif örnekleme tekniğiyle UOB örnekleri hava ortamından toplanmıştır. Pasif örnekleme noktalarının konumları seçilirken, bulunduğu bölgeyi en iyi temsil edilebilecek şekilde Lapseki merkezi ile Çardak beldesinin giriş ve çıkışlarını kapsayan bir güzergah takip edilmiştir. Pasif UOB örnekleri çelikten yapılmış Tenax TA/Carbograph 1TD tüpleri içerisine alınmıştır ve UOB örnekleri termal desorber'ı takiben gaz kromatografi cihazıyla analiz edilmiştir. Örnekleme takvimi Haziran-Ekim 2020 aylarını kapsamaktadır. Çalışmanın ilk sonuçlarına göre; arka plan noktasında ortalama konsantrasyonlar açısından, benzen 1.34 µg/m³, toluen 0,80 µg/m³ ve ksilenler ise 0,59 µg/m³ olarak bulunmuştur. UOB konsantrasyonları ortalama değerler açısından Lapseki merkez'de; benzen 1.42 µg/m³, toluen 1.54 µg/m³ ve ksilenler ise 2.56 µg/m³ olarak ve Çardak beldesinde benzen 1.60 µg/m³, toluen 1.88 µg/m³ ve ksilenler ise 1.84 µg/m³ olarak gözlenmiştir. Arka plan noktası ile diğer örnekleme noktaları karşılaştırıldığında, trafiğin hava kalitesi üzerinde belirgin bir etkisinin olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Uçucu organik bileşikler, Karasal trafik, Deniz trafiği, Hava Kirliliği, Çanakkale, Lapseki.

¹ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü, 17100, Çanakkale, Türkiye, eyuludag@gmail.com

² Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü, 17100, Çanakkale, Türkiye, sibelmentese@gmail.com

TEŞEKKÜR: Bu çalışma Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından kısmen desteklenmiştir. Proje no: FYL-2020-3262.

GELİBOLU VE ÇEVRESİNDE UÇUCU ORGANİK BİLEŞİK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Müge Aydın¹ , Sibel Menteşe²

ÖZET

Çanakkale'nin Gelibolu ilçesinde, feribot iskelesi etrafında deniz ve karayolu trafiğinde önem arz eden hava kirleticiler arasında uçucu organik bileşikler (UOB) yer almaktadır. Bu çalışmada dünya genelinde bu zamana kadar en çok üzerinde çalışılan ve özellikle trafik kaynaklı hava kirleticilerden olan toplam uçucu organik bileşik (TUOB) düzeylerinin Gelibolu hava kalitesine etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Gelibolu'da var olan trafik yoğunluğunu dikkate alarak birçok örnekleme noktasında TUOB seviyelerinin zamansal ve mekansal değişimi pasif örnekleme yöntemiyle araştırılmıştır. Bu nedenle, özellikle Gelibolu feribot iskelesi ve çevresinde, trafik yoğunluğuna göre hava örnekleri seçici sorbent tüpler içerisinde toplanmıştır. Gelibolu'da yıl boyu gözlenen feribot trafiğine ilaveten, özellikle yaz dönemindeki arabalı feribot geçişlerinde ve buna bağlı karasal trafikte de yoğunluklar gözlenmektedir. Bu durumun hava kalitesi üzerinde olumsuz etkisinin olması muhtemeldir. Yürütülen çalışma boyunca trafik yükü mevsimsel ve mekansal olarak farklılık göstermiştir. Çalışma sonuçlarına göre; ortalama TUOB konsantrasyonu $70,8 \mu\text{g}/\text{m}^3$ olarak ölçülmüştür. Ayrıca çalışma boyunca ortalama sıcaklık $27,0^\circ\text{C}$, ortalama nem %48,55 ve ortalama basınç $1014,13 \text{ hPa}$ olarak ölçülmüştür. Bu çalışmada feribot iskelesi ve çevresinde günlük trafiğin ve araçların feribota yüksekenmesinin TUOB seviyelerine katkısının olduğu saptanmıştır. Bu nedenle Gelibolu iskelesi civarında bulunan insanlar uçucu organik bileşiklere maruz kalmaktadırlar. Şimdiye kadar Gelibolu'da herhangi bir hava kalitesini belirlemeye yönelik bir çalışma yapılmadığı için, bu çalışmanın sonuçlarının belirlenen örnekleme güzergahında trafik kaynaklı hava kalitesine yönelik bilgi veren özgün bir çalışma olduğu düşünülmektedir. Bu çalışma daha ileri çalışmalar için önemli bir kaynak sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Toplam Uçucu organik bileşikler, Karasal trafik, Deniz trafiği, Hava Kirliliği, Çanakkale, Gelibolu.

¹ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çevre Mühendisliği Bölümü, 17100, Çanakkale, Türkiye, muge.1995.24@gmail.com

² Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çevre Mühendisliği Bölümü, 17100, Çanakkale, Türkiye, sibelmentese@gmail.com

TEŞEKKÜR: Bu çalışma Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından kısmen desteklenmiştir. Proje no: FYL-2020-3131.

AZO BOYAR MADDELERİN SIFIR DEĞERLİKLİ MANGANEZ PARTİKÜLLERİ İLE SONO-KATALİTİK ARITIMI

Kübra Makas¹, Önder Ayyıldız²

ÖZET

Sıfır değerlikli metalik partiküller son yıllarda azo boyaların ön arıtımında sıklıkla test edilmektedir. Mevcut katalizörler arasında sıfır değerlikli mangan hem adsorbent hem de kimyasal indirgeyici özelliği nedeniyle su arıtımında ön plana çıkmaktadır. Ancak diğer metalik partiküllerde olduğu gibi sıfır değerlikli mangan de su içerisinde çabuk oksitlenerek indirgeyici özelliğini yitirmektedir. Metalik partiküllerin oksitlenen yüzeyleri asit veya tampon kullanımı ile yeniden aktif hale getirilmektedir. Ancak aşırı miktarda asit veya tampon kullanımı hem katalizör sarfiyatını artırmakta hem de suyun asit ve tampon türevleri ile kirlenmesine neden olmaktadır. Metalik partiküllerin aktivasyonunda test edilen bir başka yöntem ise ultrasonik arıtmadır. Ultrasonik dalgaların su içerisinde oluşturduğu kavitasyon jet kabarcıklarının partikül yüzeyine çarpması sonucu oluşan fiziksel etkiler sayesinde katalizör aktif hale getirilmektedir. Ultrases uygulaması ile partiküller asit veya tampon ilavesine gerek duyulmadan yeterli düzeyde aktive edilebilmektedir. Dolayısıyla, ultrases ile gerçekleştirilen aktivasyon işlemlerinde asitlendirme ve tampon kullanımında olduğu gibi aşırı katalizör sarfiyatı ve ikincil kirlenmelerin oluşması söz konusu değildir. Ultrases ile magnezyum, demir ve çinko gibi farklı metalik partiküllerin aktivasyonu literatürde pek çok farklı maddelerin arıtımı için kapsamlı olarak araştırılmıştır. Ancak ultrases ile sıfır değerlikli manganin birlikte su arıtımında test edildiğini gösteren kapsamlı bir araştırma literatürde mevcut değildir. Bu çalışmada, iki farklı azo boyar maddenin (metil Oranj (MO) ve Gün Batımı Sarısı (Sunset Yellow (SY)) ultrasonik ortamda sıfır değerlikli mangan (US/Mn(0)) ile arıtmaları kesikli reaktör düzeneğinde detaylı olarak araştırılmıştır. Örneğin, azo boyar madde içeren çözeltilere (100 mg/L MO veya SY) mangan partikülleri 1 g/L dozda ilave edilip 90 dk süreyle karıştırıldığında maksimum %31 civarında bir renk giderimi elde edilebilmiştir. Ancak, aynı dozlarda mangan partikülleri içeren benzer çözeltiler ultrases ile pulse modda (5 sn on/20 sn-off) karıştırıldığında 90 dk sonunda renk giderim verimi MO için %94, SY için ise %81 seviyesine ulaşmıştır. Ultrasonik güç ve partikül doz değerleri arttıkça US/Mn(0) ile boyar maddelerin indirgenme hızı artmıştır. Ultrasonik ortamda azo boyar maddelerin Mn(0) ile yüksek oranlarda giderimi ultrases kesme kuvvetlerin partikül yüzeyinde oluşturduğu fiziksel etkiler ile ilişkilendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ultrases, Mangan, Aktivasyon, Metil Oranj, Gün Batımı Sarısı

¹ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 17100, Çanakkale, Türkiye, kubramakas@gmail.com

² Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü, 17100, Çanakkale, Türkiye, oyayildiz@comu.edu.tr

FETAL BEYİN ANOMALİLERİNİN OTOMATİK TESPİTİ İÇİN KULLANILAN BİLGİSAYAR DESTEKLİ TANI YÖNTEMLERİ

Deniz Ataş¹, Yonca Bayrakdar Yılmaz²

ÖZET

Fetal beyin anomalileri en yaygın doğumsal anomalilerden biridir. Kromozomal ve yapısal anomalilere eşlik edebilmekle birlikte zeka geriliğine ve nörogelişimsel geriliğe sebep olabilmektedir. Fetal beyin anomalilerinin tespiti, varsa doğum öncesi tedavisi, ebeveynlerin daha bilinçli bir hamilelik süreci geçirmeleri, istemeleri halinde gebeliklerini sonlandırmaları ve doğum sonrası gerekli önlemlerin alınması için büyük önem arzeder. Ultrasonografi, radyasyon içermemesi, düşük maliyetli olması ve noninvaziv olması nedeniyle fetal beyin anomalilerinin teşhisinde kullanılan en yaygın yöntemdir. Ancak cihazın teknik özellikleri, fetüs pozisyonu, anne kilosu gibi nedenlerden dolayı görüntü kalitesi bozulabilmekte ve tanı koyma etkinliği azalabilmektedir. Elde edilen görüntülerin yeterince kaliteli olmaması ve uzman deneyimlerinin yetersiz olması da anomalilerin gözden kaçmasına neden olabilmektedir. Son yıllarda prenatal tanı oranını arttırmak ve uzmanların klinik kararlarına yardımcı olabilmek için bilgisayar destekli tanı yöntemleri geliştirilmekte ve bu yönde çalışmalar hızla devam etmektedir. Bilgisayar destekli tanı yöntemlerinin beklenenden daha iyi sonuçlar vermesi, bu yöntemlerin tıp alanında önemli bir araştırma konusu olmasını sağlamıştır. Bu çalışmada fetal beyin anomalilerinin otomatik tespiti için kullanılan bilgisayar destekli tanı yöntemleri tanıtılmıştır. Yapılan çalışmalarda tanı tespitinde yetersiz kalan geleneksel yöntemler yerini derin öğrenme yöntemlerine bırakmıştır. Derin öğrenme yöntemleri daha iyi sonuçlar vermekle birlikte geliştirmeye açık yöntemlerdir. Gelişen teknoloji ile her geçen gün daha yüksek performanslı algoritmalar geliştirilmektedir. Bu sayede olabilecek insan hataları en aza indirgenip fetal beyin anomalilerinin doğum öncesi tanısı daha yüksek oranda ve doğrulukta konulabilecektir. Deniz Ataş'ın yüksek lisans tezi kapsamında araştırılan bu gelişmeler fetal beyin anomalilerinin daha yüksek oranda tanısı için umut vaatetmektedir.

Anahtar Kelimeler: Fetal beyin anomalileri, Bilgisayar destekli tanı, Fetal ultrason görüntüleri

¹ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Merkez, Çanakkale, Türkiye, denizatas.18@gmail.com

² Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Merkez, Çanakkale, Türkiye, yonca@comu.edu.tr

POLİLAKTİK ASİT/POLİETİLEN GLİKOL TEMELLİ MEMBRANLAR İLE YENİ NESİL DESALİNASYON

Betül Karakoca¹, Doç.Dr. Filiz Uğur Nigiz²

ÖZET

Dünya yüzeyinin yaklaşık %71'ini kaplayan suyun %98'i tuzlu su, %2'si tatlı sudur. Ancak bu tatlı suların büyük çoğunluğu donmuş bir şekildedir ve yalnızca %0,65'i insanların ulaşabileceği şekilde yer almaktadır. Bunlar dışında iklim değişikliği, kirlilik, artan insan talebi ve suyun aşırı kullanımı su kıtlığının en büyük nedenlerindendir. Dünyanın büyük alanını kaplayan deniz suyunu kullanabilmek veya içilebilmesi için tuz ve minerallerinin uzaklaştırılması gereklidir. Tuz ve minerallerin uzaklaştırılması için kullanılan desalinasyon yöntemleri son 20 yıldır deniz suyu saflaştırma ve bor gibi değerli maddelerin sulardan kazanılması için ileri düzey teknikler kullanılmaya başlanmıştır. Tuz ve minerallerin uzaklaştırılması için ise desalinasyon yöntemleri kullanılmaktadır. Bilinen birçok desalinasyon tekniği vardır ve bunların büyük bir kısmı termal ayırım yöntemlerine dayanmaktadır. Termal ayırım yöntemlerinde yüksek enerji tüketimi olduğu için desalinasyon ve değerli metallerin giderim işlemlerinde daha çok son yıllarda membran teknikleri kullanılmaya başlanmıştır. Bu tekniklerden en önemlisi ve dünya üzerinde kurulu tesislerin %60'ını kaplayan teknik ters ozmozdur. Ancak bu teknikte de özellikle bor gibi elementer boyutu düşük bileşenlerin ayrılması için birkaç geçişli ayırım yapmak gereklidir ki bu hem maliyet hem de verim düşüklüğüne neden olmaktadır. Bu nedenle daha yenilikçi, düşük maliyetli ve tek kademe yüksek saflaştırma verimlerinin elde edildiği ileri düzey teknolojilere ihtiyaç vardır. Henüz akademik seviyede olan bu araştırmalar sonucunda pervaporasyon ve membran distilasyon gibi iki ileri teknoloji membran sistemi ile %99 üzeri saflaştırma ve giderim yapmak mümkündür. Bu çalışmada, organik polimerlerden olan polilaktik asit temelli membranlar üretilmiş ve pervaporatif distilasyonda kullanılmıştır. PLA malzemesinin hidrofilitesini arttırmak için polietilen glikol (PEG) polimeri ile farklı oranlarda kompozit membranlar üretilmiştir. PEG oranı %0'dan %10'a çıkarıldıkça, membran akısı artmış tuzluluk giderimini ise çok fazla değişmemiştir. Üretilen membranlar ile %99 üzerinde tuz giderimi sağlanmıştır. Membranların yapısı taramalı elektrol mikroskobu ile de incelenmiştir. Ayrıca bu yeni teknolojiler ile deniz suyunda fazlalığında zararları olan boru giderimi yapılarak deniz suyunu kullanım için daha temiz hale getirmek istiyoruz.

Anahtar Kelimeler: Membran Distilasyon (MD), Pervaporasyon (PV), Polilaktik Asit (PLA), Polietilen glikol (PEG)

¹ Betül Karakoca, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Barbaros, Terzioğlu Kampüsü Mühendislik Fakültesi , Çanakkale, Türkiye, bet.kar@hotmail.com

² Doç.Dr. Filiz Uğur Nigiz , , Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Barbaros, Terzioğlu Kampüsü Mühendislik Fakültesi , Çanakkale, Türkiye, filiz.ugur@comu.edu.tr

Bu çalışma Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimince desteklenmiştir. Proje Numarası: FYL-2021- 3723

TÜRKİYE’DE SİSTEMATİK BOTANİĞİN TARİHÇESİ

Gülce Bayhun¹, Nevin Şafak Odabaşı², Nadim Yılmaz³

ÖZET

Orta Avrupa’da 16. yüzyılda botanik çalışmalarının başlaması ile birlikte doğa meraklısı kaşifler kendi ülkeleri yanında yakın ülkelerdeki bitkileri de tanımak, kullanmak, resimlerini çizmek ve onları saklamak istemişler ve bu amaçlarla çeşitli keşif gezileri düzenlemişlerdir. Bu bağlamda Osmanlı İmparatorluğu sınırları içerisinde kalan yerlerin doğal güzellikleri ve bitki zenginliği de gezginlerin dikkatini çekmiş, böylece Türkiye’deki flora çalışmalarının temeli atılmaya başlanmıştır. Pierre Belon ve Leonhart Rauwolf’un Doğu Akdeniz gezileri ile Ogier Ghiselin de Busbecq, W. Quackelbeen ve H. Dernschwam’ın Amasya gezisi ilk floristik çalışmalardır. Türkiye’nin ağırlıklı olarak sistematik botanik tarihçesinin ele alındığı bu çalışmada Evliya Çelebi başta olmak üzere çeşitli seyahatnamelere, Osmanlı döneminde başlayan ilk botanik eğitime, ülkemizin ilk basılı botanik kitabına, Türkiye’de ilk defa tıbbi bitkiler bahçesi ile botanik öğrenimi için laboratuvarın kurulmasına, Atatürk’ün 1933 yılında Üniversite Reformu’nu başlatması ile birlikte Türkiye’de ilk defa kurulan Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Herbaryumu’na (ANK) ve çağdaş anlamda floristik çalışmaların başlatılmasına, değerli bitki örneklerine sahip diğer zengin herbaryumlarımızımızın kuruluşuna, İngiliz botanikçi Peter Hadland Davis’in (1918 - 1992) Türkiye gezileri ve bu gezilerden topladığı bitki örneklerine yer veren dokuz ciltlik botanik eseri Türkiye ve Doğu Ege Adaları Florası’na, 1988 yılında ilk ek cildin yayınlanması ile genişletilen ve 2000 yılında da bu eserin ikinci ek cildinin yazımında editörlük yaparak uzun yıllar botanik biliminin gelişmesinde emek veren Türk Botanikçilerinin çalışmalarına değinilmiştir. Bugün itibarıyla devlet ve vakıf üniversitelerinde görev yapan yaklaşık 250 öğretim elemanı, ayrıca çeşitli araştırma kurumu, dernek ve botanik bahçesinde görev yapan araştırmacılar ve emekli öğretim elemanları ile gönüllü botanik araştırmacıları ülkemizdeki taksonomik, floristik ve vejetasyon çalışmalarını sürdürmektedir.

Anahtar kelimeler: Türkiye, Sistematik, Botanik, Tarihçe, Flora

¹ Gülce Bayhun. Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Tekirdağ, Türkiye, gulcebayhun@gmail.com

² Nevin Şafak Odabaşı. Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü, Tekirdağ, Türkiye, nsafak@nku.edu.tr

³ Nadim Yılmaz. Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü, Tekirdağ, Türkiye, nyilmazer@nku.edu.tr

FEN BİLİMLERİ ALANI			
Tarih		5 Kasım 2021	
Oturum (Session):		3/09:00 (09:00 saatindeki 3. Oturumu ifade ediyor)	
Salon (Hall):		Erişim Linki: https://meet.google.com/zit-wrfd-cbf	
Oturum Konusu (Session Theme):		Makine Müh., Bilg.-Yazılım Müh.	
Oturum Başkanı (Session Chair):		Arş. Gör. Muhammed Şamil Balcı	
SAAT	BİLDİRİ ID	AD-SOYAD	BİLDİRİ BAŞLIĞI
09:00-09:15	196	ERDEM YALÇIN, BAHAR UYMAZ	EKSENEL PİSTONU POMPALARDA TİTREŞİM ANALİZİ
09:15-09:30	197	SERDAR ÖDEV, BAHAR UYMAZ	DOKUMASIZ TEKSTİL İLE ÜRETİLEN SPUNLACE KUMAŞIN BULANIK MANTIK YÖNTEMİ İLE KALİTE İYİLEŞTİRMESİ
09:30-09:45	198	EMRAH BOZDAĞ, İBRAHİM SAVAŞ DALMIŞ	AĞIR TİCARİ ARAÇ HİDROLİK DİREKSİYON KUTULARINDA PİTMAN KOLU KİLİTLEME SOMUNLARININ DİNAMİK VE STATİK ÇALIŞMA ŞARTLARI ALTINDA TORK DEĞİŞİMİNİN İNCELENMESİ
09:45-10:00	199	GÖKBERK BATUHAN TUĞCU, AYTAÇ MORALAR	MAKİNE ÜRETİMİNDE SANAL GERÇEKLİK VE SİMÜLASYON UYGULAMALARI
10:00-10:15	43	MAİDE FEYZA ER, YONCA BAYRAKDAR YILMAZ	SOSYAL MEDYA KULLANICILARININ DUYGU DURUMLARININ YALAN HABER YAYILIMINA ETKİSİNİN İNCELENMESİ
10:15-11:00	63	FURKAN CAN, AHMET BATUHAN POLAT, ÖZGÜN AKÇAY	FOTOGRAMETRİK YÖNTEMLER İLE AÇIK MADENLERDE BULUNAN MALZEMELERİN TESPİTİ

EKSENEL PİSTONU POMPALARDA TİTREŞİM ANALİZİ

Erdem Yalçın¹, Doç. Dr. Bahar Uymaz²

ÖZET

Hidrolik sektöründe yaşanan gelişmelere bağlı olarak özellikle mobil hidrolikte enerji tasarrufu majör etmenlerden biri olmuştur. Bu nedenle ihtiyaç duyulmadığında debi üretmeyen böylece önemli oranda enerji tasarrufu sağlayan değişken deplasmanlı pistonlu pompaların tercih edilme oranı gün geçtikçe artmaktadır. Ayrıca pistonlu pompalar yapıları gereği her piston stroğunda debi üretirken belirli bir basınç dalgalanması ve buna bağlı olarak titreşim üretmektedir. Bu titreşim hem pompanın iç yapısına hem de hidrolik sisteme iletilmektedir. Dolayısı ile bu titreşim hidrolik sistemde bulunan komponentlerin (pompa dahil) ömrünü kısaltmaktadır. Pompanın ürettiği titreşim, pompanın veya alt bileşenlerinden birinin doğal frekansı ile çakışması durumunda ise pompa çok kısa bir süre içinde arızalanmakta ve hidrolik sistem işlevini yitirmektedir. Bu çalışmada, öncelikle değişken deplasmanlı eksenel pistonlu pompaların mekanik ve hidrolik aksamı incelenmiş ve alt bileşenler detaylı olarak tanımlanmıştır. Sonrasında Hema Endüstri A.Ş.'de üretilen EPP045 serisi ve EPP075 serisi iki farklı değişken deplasmanlı pompa seçilmiş ve pompalar üzerinde doğal frekansı belirlemek için darbe çekiç testi, 3050-A-060-ch giriş modülü LAN-XI 51.2 kHz (mic,CCLD,V) olarak tanımlanan analizör ve 4535B ile tanımlı çekiç kullanılarak yapılmıştır. Ayrıca eksenel pistonlu pompanın üç boyut çizim programı (Creo Parametric 4.0) kullanılarak yapılan modeli sonlu elemanlar analiz yöntemi (ANSYS) ile analiz edilmesi sonucu doğal frekansları elde edilmiştir. Yapılan çalışmalarda sırası ile X,Y,Z ve RZ(z eksenine etrafındaki dönme hareketi) modları karşılaştırılmış ve bulgular arasında bir korelasyon görülmüştür. Bu çalışmanın odak noktası, değişken deplasmanlı eksenel pistonlu pompaların doğal frekansları hakkında fikir sahibi olmak ve sonraki tasarımlar için girdi oluşturmaktır.

Anahtar Kelimeler: Pistonlu pompa, Modal analiz, Doğal Frekans

¹ Erdem Yalçın. Hema Endüstri A.Ş. Organize Sanayi Bölgesi Gazi Osman Paşa Mah. 4. Cadde No:5 59500 Çerkezköy, Tekirdağ, Türkiye, erdemyalcin@hattat.com.tr

² Bahar Uymaz. Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 59030, Tekirdağ, Türkiye, buymaz@nku.edu.tr

DOKUMASIZ TEKSTİL İLE ÜRETİLEN SPUNLACE KUMAŞIN BULANIK MANTIK YÖNTEMİ İLE KALİTE İYİLEŞTİRMESİ

Serdar Ödev¹, Doç. Dr. Bahar Uymaz²

ÖZET

Spunlace kumaş dokumasız tekstil alanında hızla gelişmekte olan bir üründür. Günümüzde sıkça kullanımı artmakta olan bu ürünün hatasız ve kaliteli şekilde üretilmesi gerekmektedir. Yapılan literatür araştırmalarından yola çıkarak spunlace kumaşın giderek kullanım alanlarının genişlediği ve tüketiciler açısından önemli bir yeri olduğu gözlemlenmiştir. Bu çalışmada, spunlace kumaş üreten tesis ele alınmıştır. Bu tesiste üretimin hatasız ve kaliteli olarak üretilmesi için yapay zekâ yöntemi ve bulanık mantık denetleyicisi kullanılmıştır. Ürünlerin kalite standartlarının belirlenmesi amacıyla daha önceden üretilmiş olan ürünlerin referans değerlerini yapay zekâ yöntemleri ile birlikte kullanarak sürekli üretilen ve üretilmesi muhtemel olan ürünlerin istenilen kalite standartlarına uygun mukavemet değerleri tahmin edilmiştir. Tahmin edilen bu mukavemet değerlerini (enine kopma (N) ve boyuna kopma (N)) üretimin başından sonuna kadar sabit tutmak için su jetinde kullanılan doğru akım elektrik motorları, bulanık mantık denetleyicisi tarafından motorların devirleri istenilen referans değerlerine göre sabit tutularak istenilen kaliteli üretim elde edilmiştir. Bu çalışmayı yaparak, tesiste sürekli oluşan hatalı ve kalitesiz olan ürünlerin önüne geçilmiş olup bu sayede istenilen ürünler doğru ve kalite standartlarına uygun olarak üretilmiştir. İstenilen şartlarda üretimin olması, tesis adına gelişimi olumlu etkilemiştir. Yapılan literatür araştırmalarından yola çıkarak kaliteli üretimde başrol oynayan mukavemet değerlerinin su basınçlarıyla oluştukları vurgulanmıştır. Ancak, istenilen referans değerlerinde oluşacak olan su basınçları üretimin sonuna kadar sabit kalmayıp basınçların değişmesinden dolayı kalite standartlarında düşüşlere neden oldukları gözlemlenmiştir. Bu çalışmayla birlikte basınç değişimlerinin önüne geçilerek kalitenin sürekliliği sağlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dokumasız tekstil, Spunlace kumaş, Yapay zeka, Bulanık mantık, Kaliteli üretim

¹Serdar Ödev. Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Turan mah. 12. Sk. No:14 Muratlı, Tekirdağ, Türkiye, serdar.odv59@gmail.com

²Bahar Uymaz. Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 59030, Tekirdağ, Türkiye, buymaz@nku.edu.tr

AĞIR TİCARİ ARAÇ HİDROLİK DİREKSİYON KUTULARINDA PİTMAN KOLU KİLİTLEME SOMUNLARININ DİNAMİK ve STATİK ÇALIŞMA ŞARTLARI ALTINDA TORK DEĞİŞİMİNİN İNCELENMESİ

Emrah Bozdağ¹, Dr. Öğr. Üyesi İbrahim Savaş Dalmış²

ÖZET

Otomotiv sektöründe, ağır ticari araçların dümenlenmesini sağlayan hidrolik dümenleme sistemleri kullanılmaktadır. Hidrolik dümenleme sistemi, hidrolik direksiyon kutusu, hidrolik direksiyon pompası, yağ tankı, hortum/borulama sistemi, direksiyon simidi, direksiyon simidi ara bağlantı parçaları, pitman kolu ve hareket/moment iletim elemanlarından oluşmaktadır. Hidrolik direksiyon kutusu, akışkan desteği sayesinde müşterilerin/sürücülerin konforunu referans alarak hassas dümenlemeye olanak sağlamaktadır. Düşük el kuvvetleri ile yüksek tonajlı ağır ticari araçların dümenlenmesi, çıkış milinde güç ve hareket iletimini tekerleklerle ileten pitman kolu aracılığıyla sağlanmaktadır. Yüksek çıkış torku ihtiyacı olması, can güvenliği içeren sistem olması ve buna bağlı olarak mekanik bağlantının hiçbir zaman kesilmemesi istenmesi, ağır ticari araçlarda pitman kolu bağlantısının önemini ve güvenli olması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Pitman kolu hidrolik direksiyon kutusu çıkış miline kilitleme somunu ile sabitlenmektedir. Kilitleme somunu uygulama sorumluluğu yüksek oranda araç üreticilerinin sorumluluğundadır. Seminer çalışmasında hidrolik dümenleme sistemi, hidrolik direksiyon kutusu çalışma prensibi, güç/hareket iletimini sağlayan pitman kolu tanıtılmış ve pitman kolunu sabitleyen kilitleme somunu tipleri ve önemi incelenmiştir. Hidrolik direksiyon kutusu, pitman kolu ve kilitleme somunu Creo Parametric 4.0 programında modellenerek tasarım montajı gerçekleştirilmiştir. Farklı tipte kilitleme somunu uygulamaları incelenmiş, kilitleme somunlarının teknik özellikleri, sıkma tork değerleri ve emniyet uygulama metodları belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Hidrolik direksiyon kutusu, Pitman kolu, Kilitleme somunu

¹Emrah BOZDAĞ. Hema Endüstri A.Ş. Organize Sanayi Bölgesi Gazi Osman Paşa Mah. 4. Cadde No:5 59500 Çerkezköy, Tekirdağ, Türkiye, emrahozdag@hattat.com.tr

²İbrahim Savaş DALMIŞ. Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 59030, Tekirdağ, Türkiye, idalmis@nku.edu.tr

MAKİNE ÜRETİMİNDE SANAL GERÇEKLİK VE SİMÜLASYON UYGULAMALARI

Gökberk Batuhan Tuğcu¹, Aytaç Moralar²

ÖZET

Makine tasarım, üretim, kurulum ve devreye alma öncesi süreçte oluşabilecek olan hatalardan kaçınmak bu hatalardan kaynaklanan maliyetleri en aza indirmek amacıyla başlanan bu araştırma çalışmasının olası sonuçları aşağıda listelenmiştir. Sanal gerçeklik terimi bireylerin bilgisayar kaynaklı üç boyutlu ortamları deneyimlemeleri ve orada bulunma hissini yaşama durumu için kullanılmaktadır. Kullanıcıların çeşitli çevre birimleri (kontrolörler, ekranlı kasklar, hareket algılayıcı giyilebilir cihazlar gibi) aracılığıyla bu sanal ortama dâhil olmaları ve oluşturulan bu ortamda fiziksel olarak bulunma hissi ve algısıyla içerisinde oldukları sanal gerçekliği keşfetmeleri ve orada inceleme yapmaları mümkündür. Bu çalışmada HTC VIVE Pro (Sanal Gerçeklik Gözlüğü), SteamVR (Sanal Gerçeklik Ortamı), Siemens Process Simulate (Sanal Gerçeklik ve Simülasyon Programı) ve herhangi bir CAD programında modellenmiş ISO 3D formatlarından olan Jupiter Tessellation (.jt) formatına dönüştürülmüş makine parçası modelleri kullanılacaktır. CAD model tamamlandıktan sonra Jupiter Tessellation formatına çevrilip Process Simulate programına yüklendikten sonra makine hareketlendirmeye yönelik kinematikler tamamlanacak ve makine yapılacak işe uygun olarak simüle edilecek. Yapılan bu tüm adımlar esnasında sanal gerçeklik ortamında her adım gözlemlenebilecek ve makine çalışma şekli incelenebilecektir. Olası olarak bu teknolojilerin kullanılmasıyla yol taşıma maliyetlerinin, tekrar çalışma maliyetlerinin, üretim kaybı riskinin, iş güvenliği risklerinin, daha az gayretle sağlanması amaçlanmaktadır. Bu tip uygulamalar hem makine üreticileri hem de bu makinalarının son kullanıcıları için oluşabilecek potansiyel maliyetlerin önüne geçmek adına atılabilecek adımların başında yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sanal gerçeklik, Simülasyon, Makine tasarımı, Makine imalatı, Otomotiv sektörü, Beyazışya sektörü

¹Gökberk Batuhan TUĞCU. Namık Kemal Üniversitesi, Namık Kemal Kampüs Cad No:1, 59030 Süleymanpaşa, Tekirdağ, Türkiye, g.batuhantugcu@gmail.com

²Aytaç MORALAR. Namık Kemal Üniversitesi, Namık Kemal Kampüs Cad No:1, 59030 Süleymanpaşa, Tekirdağ, Türkiye, amoralar@nku.edu.tr

SOSYAL MEDYA KULLANICILARININ DUYGU DURUMLARININ YALAN HABER YAYILIMINA ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Maide Feyza Er¹, Yonca Bayrakdar Yılmaz²

ÖZET

Günümüzde sosyal medya, erişmesi kolay ve yayılımı hızlı doğası gereği önemli bir haber kaynağı olarak da kullanılmaktadır. Bununla birlikte, kaynak üzerinde hiçbir kontrol yapılmaması veya haberlerin gerçekliği ve geçerliliğinin sorgulanmadan doğru kabul edilmesi gibi çeşitli olumsuz etkileri de vardır. Yalan haberlerin ve bunların neden olduğu olumsuz sonuçların etkisinin ne denli ciddi boyutlara ulaşabildiğine dair örneklerle rastlamaktayız. 2016 yılındaki ABD Başkanlık seçimi süreci boyunca yaşananlar bu durumun en bilindik örneklerinden olup son dönemlerde ise COVID-19 aşısının sözde zararları ve yan etkileriyle ilgili çıkan yalan haberler ve komplo teorileri gündemde kalmaya devam etmektedir. Sosyal medyada bu tarz haberlerin yayılmasında kullanıcıların büyük rol oynadığı bilinmekle beraber bot hesaplarla fikir aşılama ve suni kamuoyu oluşturma gibi bir takım manipülasyon teknikleri de yalan haberlerin doğru olduğu inancını güçlendirmektedir. Bu çalışmada sosyal medya kullanıcılarının yalan haberlere verdikleri tepkiler üzerinde duygu analizi yapılarak hangi duygunun yalan haberi yaymada daha etkili olduğu araştırılacaktır. Kullanıcıların yalan haberden nasıl etkilendikleri, habere verdikleri tepkiyle haberin yayılması arasında bir ilişki olup olmadığı ve eğer bir ilişki varsa bunun her yalan haber türü için geçerli olup olmadığı soruları çalışmamızda araştırılacaktır. Çeşitli alanlarda ortaya çıkan yalan haberler ayrı ayrı incelenecek ve alanlar yaygınlık oranlarına göre gruplandırılacaktır. Yalan haberlere verilen tepkiler çeşitli sosyal medya platformlarından toplanacak ve analize hazır hale getirmek için gerekli metin madenciliği süreçlerinden geçirilecektir. Metin madenciliği tamamlanmış yorumlara duygu analizi uygulandıktan sonra pozitif, negatif ve nötr olarak sınıflanan yorumlara Doğal Dil İşleme teknikleri uygulanarak kullanıcıların yalan haberlere verdikleri tepkileri ve genel kanıyı özet biçimde ortaya çıkarmak hedeflenmektedir. Son olarak n-gram ve tf-idf analiziyle bot kullanımı incelenecektir. Bot yorum oranıyla yalan haberin yaygınlığının doğru orantılı olacağı beklenmektedir. Bu bildiri Maide Feyza ER'in yüksek lisans tez konusu kapsamında yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Metin Madenciliği, Duygu Analizi, Doğal Dil İşleme, Sentiment Analysis

¹ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye, maidefeyza@gmail.com

² Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye, yoncab@gmail.com

FOTOGRAMETRİK YÖNTEMLER İLE AÇIK MADENLERDE BULUNAN MALZEMELERİN TESPİTİ

Furkan Can¹, Ahmet Batuhan Polat², Özgün Akçay³

ÖZET

Açık maden ocaklarında istenilen cevhere ulaşabilmek için çok büyük ölçütlerde planlı kazılar gerçekleştirilmelidir. Bu kazılar esnasında çeşitli yoğunluklardaki kayalar ile karşılaşılması, çıkarılan hafriyatın ağırlıklarının farklı olmasına sebep olmaktadır. Çok sayıda farklı katmanın bulunması, açık maden ocaklarında kazı sonrası elde edilen hafriyatın doğru bir şekilde ayrışmamasına neden olmaktadır. Bu sebepten dolayı açık maden ocaklarında farklı fiziksel ve kimyasal özelliklere sahip malzemelerin daha doğru tespiti ve ayrışması için hızlı ve ekonomik bir yöntem ihtiyacı vardır. Bu çalışma kapsamında, maden ocağında mevcut olan farklı katmanlar fotogrametri ve uzaktan algılama yöntemleri ile tespit edilmiş, daha sonra tespit edilip ayrıştırılan bu katmanların yoğunlukları hesaplanmıştır. Yakın resim fotogrametri tekniği kullanılan bu çalışmada öncelikle madendeki katman çeşitliliğinin görülebildiği ve çekim yapılması müsait bir alan seçilmiştir. Fotoğraf çekimi için RGB kamera, multispektral kamera ve termal kamera olmak üzere içerisinde farklı sensörleri barındıran üç farklı kamera kullanılmıştır. Elde edilen görüntüler fotogrametrik yöntem ile eşleştirilmiş, nokta bulutları, üç boyutlu modelleri ve ortofotoları oluşturulmuştur. Daha sonra kontrolsüz ve kontrollü sınıflandırma işlemi ile ocaktaki malzeme çeşitliliği incelenmiştir. Ayrıca kazı çalışması yapılan bölgede fotogrametrik yöntem ile hacim hesabı gerçekleştirilmiştir. Hacim hesabı ve malzeme ağırlıkları belirlenerek manuel ağırlık ölçmeleri ile karşılaştırma yapılmıştır. Yapılan karşılaştırmada maden ocağında yapılan hafriyatın hakedişi için hesaplamanın fotogrametrik hacim üzerinden belirlenmesi daha yüksek doğruluk ortaya koyduğundan ekonomik kaybın azalmasını sağladığı görülmüştür. Ayrıca bu yöntemin diğer bir avantajı, düşük maliyetli ve hızlı bir izleme yöntemi olması nedeniyle zaman tasarrufu da sağladığı anlaşılmıştır. Sonuç olarak fotogrametri ve uzaktan algılama yöntemlerinin çok çeşitli malzeme barındıran açık maden ocaklarında kullanılabilirliği çalışma kapsamında ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Fotogrametri, Açık Maden, Sınıflandırma, Dijital Görüntü, Hacim Hesabı

¹Balıkesir Üniversitesi, Bigadiç Meslek Yüksekokulu, Mimarlık ve Şehir Planlama Bölümü, Balıkesir, furkan.can@balikesir.edu.tr

²Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Harita Mühendisliği Bölümü, Çanakkale, abpolat@comu.edu.tr

³Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Harita Mühendisliği Bölümü, Çanakkale, akay@comu.edu.tr

Bu çalışma Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimince Desteklenmiştir. Proje Numarası: FHD-2021-3604.

Sağlık Bilimleri

SAĞLIK BİLİMLERİ ALANI			
Tarih		04 Kasım 2021	
Oturum (Session):		1/A (A saatindeki 1. Oturumu ifade ediyor)	
Salon (Hall):		https://meet.google.com/zsd-mmjf-yig	
Oturum Konusu (Session Theme):		HEMŞİRELİK-SAĞLIK BİLİMLERİ	
Oturum Başkanı (Session Chair):		Dr. Öğr. Üyesi Gönül YILMAZ DÜNDAR	
SAAT	BİLDİRİ ID	AD-SOYAD	BİLDİRİ BAŞLIĞI
13:30-13:45	50	AKIF BULUT, HATICE AYDI, NURSEL VATANSEVER	JİNEKOLOJİ POLİKLİNİĞİNE BAŞVURAN YAŞLI BİREYLERDE GERİATRİK AĞRI ÖLÇEĞİ'NİN ETKİNLİĞİNİN BELİRLENMESİ
13:45-14:00	51	PERİHAN MUHTAROĞLU, AYŞE YASEMİN KARAGEYİM KARŞIDAĞ	TRAKYA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HASTANESİ KADIN HASTALIKLARI-DOĞUM POLİKLİNİĞİ VE SERVİSİNE BAŞVURAN 16-49 YAŞ ARALIĞINDAKİ EVLİ KADINLARIN AİLE PLANLAMASINA KARŞI TUTUMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI
14:00-14:15	87	GAMZE KUTLU TÜREDİ, SERAP ALTUNTAŞ	ÇOK BOYUTLU HEMŞİRELİK KUŞAKLARI ÖLÇEĞİNİN TÜRKÇEYE UYARLANMASI
14:15-14:30	96	ZEYNEP ERSAY ÖNAL, YILDA ARZU ABA	HEMŞİRELERDE ÖRGÜT İKLİMİNİN ÖRGÜTSEL YARATICILIK ALGILARINA ETKİSİ
14:30-14:45	102	GÜLCAN OKUMUŞ, YILDA ARZU ABA	TÜRKİYE'DE VE DÜNYA'DA HEMŞİRELİK HİZMETLERİNDE PERFORMANS DEĞERLENDİRME
14:45-15:00	104	GONCA AKTAY, AYŞE ÇİÇEK KORKMAZ	HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİ İÇİN AKADEMİK ÖZ YETERLİLİK ÖLÇEĞİNİN TÜRKÇEYE UYARLANMASI

JİNEKOLOJİ POLİKLİNİĞİNE BAŞVURAN YAŞLI BİREYLERDE GERİATRİK AĞRI ÖLÇEĞİ'NİN ETKİNLİĞİNİN BELİRLENMESİ

Akif Bulut¹, Hatice Aydın², Nursel Vatansever³

ÖZET

Dünyada fertilitede azalma, beslenme ve barınma koşullarının iyileşmesi, hastalıkların erken tanı ve tedavisi gibi nedenlerle yaşlı nüfusu artmaktadır. Yaşlı bireylerin sağlıklı yaşlanmasını ve yaşam kalitesini olumsuz yönde etkileyen en önemli faktörlerden biri ağrıdır. Literatür doğrultusunda yaşlı nüfus arasında ağrı prevalansının yüksek olduğu ve özellikle kadınların daha fazla ağrı şikayeti yaşadığı belirtilmektedir. Çalışmada ayaktan tedavi gören yaşlı bireylere özgü bir ölçek olan ve beş alt boyuttan oluşan Geriatrik Ağrı Ölçeği'nin (GAÖ) jinekoloji polikliniğine başvuran yaşlı bireylerdeki etkinliğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Tanımlayıcı ve kesitsel nitelikte bir araştırmadır. Bu çalışma, 65 yaş ve üzeri olan, soruları yanıtlamak için Standardize Mini Mental Testten (SMMT) 23 ve üzeri puan alan, alkol ya da uyuşturucu bağımlılığı, son altı ay içinde travma öyküsü, sürekli analjezik kullanımı ve soruları yanıtlamasında engeli olmayan 100 kişi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verileri, araştırmacılar tarafından hazırlanan Hasta Tanıtım Formu, GAÖ ve SMMT kullanılarak toplanmıştır. Araştırmada; 70 (65-90) yaş ortalamasına sahip yaşlı bireylerin, GAÖ ortalama puanı 27.37 (0-88), ölçek alt boyut ortalama puanları sırası ile 9.52 (0-49.9), 7.14 (0-14.2), 4.76 (0-9.5), 2.38 (0-11.9) ve 4.76 (0-11.9) olarak belirlenmiştir. Hastaların, %54'ünde hafif (0-29 puan), %38'inde orta şiddetli (30-69 puan) ve %8'inde şiddetli (70 ve üzeri puan) düzeyde ağrı olduğu belirlenmiştir. Ölçek toplam puanı ve ölçeğin alt boyutları ile eğitim durumu, kronik hastalığa sahip olma, günlük yaşam aktivitelerine katılım, sağlığı algılama, SMMT puanı ve günlük kullanılan ilaç sayısı arasında ilişki varken, yaş ile ilişki saptanmamıştır. Bu çalışmanın bulguları, yaşlı bireylerin ağrı değerlendirmesinde hem aynı ölçeğin kullanıldığı hem de farklı ölçeklerin kullanıldığı birçok çalışma sonuçları ile paralellik göstermektedir. GAÖ yaşlı bireylerin ağrı değerlendirilmesinde kolay ve güvenle kullanılabilecek bir ölçektir.

Anahtar Kelimeler: Geriatrik Ağrı Ölçeği, Ağrı Değerlendirmesi, Yaşlı Hasta, Hemşire

¹Akif Bulut, Karacabey Devlet Hastanesi, Bursa, TÜRKİYE, akifblt23@gmail.com

²Hatice Aydın, Isparta Şehir Hastanesi, Isparta, TÜRKİYE, aydinhatice07@hotmail.com

³Nursel Vatansever, Bursa Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Bursa, TÜRKİYE, nurselaydin@uludag.edu.tr

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HASTANESİ KADIN HASTALIKLARI-DOĞUM POLİKLİNİĞİ VE SERVİSİNE BAŞVURAN 16-49 YAŞ ARALIĞINDAKİ EVLİ KADINLARIN AİLE PLANLAMASINA KARŞI TUTUMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Perihan Muhtaroglu¹, Ayşe Yasemin Karageyim Karşıdağ²

ÖZET

Çalışmamız Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Kadın Hastalıkları-Doğum Polikliniği ve Servisine Başvuran 16-49 Yaş Aralığındaki Evli Kadınların Aile Planlamasına Karşı Tutumlarının Karşılaştırılması amacıyla yapılmıştır. Tanımlayıcı ve kesitsel tipte bir çalışmadır. Araştırmanın örneğini Mart 2018-Haziran 2018 tarihleri arasında Trakya Tıp Fakültesi Kadın Hastalıkları-Doğum Polikliniği ve Servisine Başvuran 16-49 yaş aralığındaki evli kadınlar oluşturmuştur (n=384). Veriler anket formu ve aile planlaması tutum ölçeği kullanılarak yüz yüze toplanmıştır. Araştırmada tanımlayıcı istatistikler, Student's t testi, Mann Whitney U testi, Tek yönlü varyans analizi (ANOVA), Kruskal Wallis varyans analizi, post hoc karşılaştırmalarda Bonferroni testi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p<0,05$ kabul edilmiştir. Araştırma grubunun servise grubu kadınların %26,2'si 25-29 yaş grubunda olup poliklinik grubu kadınların %43,3'ü 40-49 yaş grubundadır. Servise ve polikliniğe başvuran kadınların yaş, eğitim düzeyi ve meslek özellikleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiş ve poliklinik grubunda 40- 49 yaş arasında, üniversite mezunu ve memur bireylerin daha fazla olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Servise grubundaki kadınlarda eğitim düzeyi ve eşle ayrı olma durumunun, eşle ayrı olma durumu ve aylık gelir düzeyinin Aile planlaması tutumuyla pozitif ilişkili olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Poliklinik grubundaki kadınlarda eşle akrabalık durumu ve sosyal güvence varlığının, istenmeyen gebeliklerin sonucu ve AP kullanırken gebe kalma durumunun Aile planlaması tutumuyla pozitif ilişkili olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Poliklinik grubundaki kadınların Toplumun Aile Planlamasına İlişkin Tutumu, Aile Planlaması Yöntemlerine İlişkin Tutum, Gebeliğe İlişkin Tutum alt boyutları ve Aile Planlaması

Tutum Ölçeği toplam puan ortalamaları servis grubundaki kadınlara göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksektir ($p<0,05$).

Anahtar Kelimeler: Aile Planlaması yöntemleri, Aile planlaması Tutumu, Aile planlaması

¹Perihan Muhtaroglu, Trakya Üniversitesi, Edirne, Türkiye, perihanmuhtaroglu@trakya.edu.tr

² Ayşe Yasemin Karageyim Karşıdağ, Kırklareli Üniversitesi, Kırklareli, Türkiye, aykk@klu.edu.tr

ÇOK BOYUTLU HEMŞİRELİK KUŞAKLARI ÖLÇEĞİ'NİN TÜRKÇE'YE UYARLANMASI

Gamze Kutlu Türedi¹, Serap Altuntaş²

ÖZET

Hemşirelerin kuşaklara göre özelliklerinin tanımlanması, hemşirelerin çalışma yaşamında nasıl yönlendirileceğinin ve hizmet sunumu yönetimi konusunda yöneticiler açısından önem arz etmektedir. Ancak hemşireler arasında kuşak özelliklerini belirlemeye yönelik Türkçe bir ölçüm aracının olmadığı anlaşılmıştır. Araştırma, Çok Boyutlu Hemşirelik Kuşakları Ölçeği'ni Türkçe'ye uyarlamak ve hemşirelikte geçerlilik ve güvenilirliğini test etmek amacıyla metodolojik olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma Aralık 2019 –Haziran 2021 tarihleri arasında Bursa il merkezinde faaliyet gösteren beş hastanede çalışan 447 gönüllü hemşire ile yürütülmüştür. Veri toplama aracı olarak “Kişisel Bilgi Formu” ve Çok Boyutlu Hemşirelik Kuşakları Ölçeği'nin özgün formu kullanılmıştır. Araştırma için etik kurul izni ve kurum izinleri alınmıştır. Çalışmada çeviri- geri çeviri tekniği ile ölçeğin dil eşdeğerliği, uzman paneli ile kapsam eşdeğerliği sağlanarak anlaşılabilirlik açısından pilot uygulama yapılmıştır. Asıl uygulama sonrası elde edilen verilerin değerlendirilmesinde yüzde ve frekans dağılımı, açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi, korelasyon analizi, Cronbach alfa katsayısı, student t testi, Kaiser-Meyer Olkin (KMO) Örneklem Yeterliği analizi, Barlett's Örneklem Büyüklüğü Testi, Varimax Dik Döndürme, Scree Plot testi, Shapiro-Wilks testi, z testleri kullanılmıştır. Çalışma sonucunda ölçeğin dil ve kapsam eşdeğerliğinin sağlandığı, ölçek madde toplam puan korelasyon değerlerinin .30'un üstünde olduğu, toplam ve alt faktörlerinin Cronbach alfa değerlerinin yüksek olduğu, ölçeğin çalışma eğilimi, kuşaklar arası çatışma, hasta güvenliği ve kendi kuşağındakilerle işbirliği olmak üzere 36 maddeli ve dört faktörlü bir yapı gösterdiği, ölçek maddelerinin faktör yüklerinin .30'un üzerinde olduğu, faktör yapısının uyum indekslerinin kabul edilebilir düzeyde olduğu belirlenmiştir. Çalışma sonucunda uyarlanan ÇBHKÖ'nin hemşirelerin çalışma ortamlarındaki kuşaklar arasındaki farklılıklarının belirlenmesinde kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu ortaya konmuştur. Bu sonuçlar doğrultusunda ölçeğin yönetici hemşirelerin farklı kuşaklardaki hemşirelerin yönetiminde stratejiler oluşturması için kuşak farklılıklarını belirlemede kullanılması, ölçeğin farklı ve daha büyük hemşire örneklem gruplarında geçerlik ve güvenilirliğinin tekrarlanması, yapılacak olan geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarında pandemi nedeni ile yapılamayan test-retest güvenilirlik analizinin yapılması ve ölçek puanları ile sosyodemografik özelliklerin karşılaştırılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Geçerlilik ve Güvenilirlik, Kuşaklar

¹ Gamze Kutlu Türedi. Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Balıkesir, Türkiye, gamzekutlu17@gmail.com

² Serap Altuntaş. Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Balıkesir, Türkiye, saltuntas@bandirma.edu.tr

HEMŞİRELERDE ÖRGÜT İKLİMİNİN ÖRGÜTSEL YARATICILIK ALGILARINA ETKİSİ

Zeynep Ersay Önal¹, Yıldı Arzu Aba²

ÖZET

Araştırma hemşirelerde örgüt ikliminin örgütsel yaratıcılık algılarına etkisini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tasarımda planlanan araştırma, Kocaeli ilinde iki kamu hastanesinde çalışan 625 hemşire üzerinde yürütülmüştür. Veriler; Sosyodemografik ve mesleki özellikleri içeren tanıtıcı bilgi formu, Örgüt İklimi Ölçeği ve Örgütsel Yaratıcılık Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde; tanımlayıcı istatistiksel analizler (ortalama, standart sapma, medyan, frekans, yüzde, minimum, maksimum), Shapiro- Wilk testi, student's t testi, Mann-Withney U testi, One-way ANOVA, Games-Howell testi, Kruskal Wallis testi, Dunn-Bonferroni testi, Pearson korelasyon analizi, Spearman korelasyon analizi, Regresyon ve Lineer Regresyon analizi kullanılmıştır. Araştırmaya katılan hemşirelerin yaş ortalaması 31,73±5,89 olup, %87,3' ünün lisans mezunu, %71,5' inin evli olduğu, %33,6' sının 6-10 yıl arası mesleki deneyime sahip olduğu belirlenmiştir. Hemşirelerin örgüt iklimi ölçeği toplam puan ortalaması 2,90±0,29 ve örgütsel yaratıcılık ölçeği toplam puan ortalaması 124,42±15,18 olarak bulunmuştur. Hemşirelerin örgüt iklimi toplam puanları ile örgütsel yaratıcılık algıları toplam puanları arasında pozitif yönde orta düzeyde, anlamlı ilişki belirlenmiştir ($r=0,492$; $p=0,001$; $p<0,01$). Hemşirelerin örgüt iklimi düzeylerinin ve örgütsel yaratıcılık algılarının orta seviyede olduğu, örgüt iklimi düzeyi pozitif yönde arttıkça örgütsel yaratıcılık algısının arttığı görülmüştür. Yapılan regresyon analizi modeli, hemşirelerin örgütsel yaratıcılık algılarında, Örgüte Bağlılık, Destekleyici İklim, İnsan İlişkileri, Olumsuz Etkileşim ve Yenilikçi İklim düzeylerinin belirleyici olduğunu göstermektedir ($p<0,01$).

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Örgüt, Örgüt iklimi, Yaratıcılık, Örgütsel yaratıcılık

¹Zeynep Ersay Önal İzmit Seka Devlet Hastanesi, Yuvam akarca evleri C2/21 B blok Daire no:14 İzmit/ Kocaeli, Kocaeli, Türkiye, ersayzeynep.ze@gmail.com.

²Yıldı Arzu Aba Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi İhsaniye Mahallesi Kurtuluş Caddesi No:98 Bandırma/ Balıkesir, Balıkesir, Türkiye, yaba@bandirma.edu.tr.

TÜRKİYE’DE ve DÜNYA’DA HEMŞİRELİK HİZMETLERİNDE PERFORMANS DEĞERLENDİRME

Gülcan Okumuş¹, Yıldı Arzu Aba²

ÖZET

Sağlık hizmetleri, bireylerin yaşamının devam etmesi, korunması, geliştirilmesi, iyileştirilmesi ve kaliteli hale getirilmesinde büyük bir öneme sahiptir. Sağlık hizmetlerinin sunulmasındaki kalite ülkelerin gelişmişlik düzeyini yansıtan ölçütlerden biridir. Sağlık hizmetlerinin başarılı olmasındaki en önemli faktörlerden biri kaliteli hasta bakımının verilmesidir. Sağlık hizmetlerinde istenilen kalitenin oluşturulması ve sürdürülebilir olması için ise; eğitilmiş, araştırmacı, kişiler arası iletişimi iyi ve örgüte bağlı olan hemşirelere ihtiyaç duyulmaktadır. Sağlık hizmet sunucularının da büyük çoğunluğunu hemşireler oluşturmaktadır. Hemşirelere mesleki bilgilerini arttıran eğitimlerin sürekli verilmesi, hemşirelerin güncel konularda bilgi sahibi olmaları, hasta bakımındaki değerlendirmelerin yapılması, değerlendirme sonuçlarının hemşirelere bildirilmesi ve yöneticinin gerekli gördüğü durumlarda hemşirelere mesleki gelişimlerini artıracak bilgileri vermesi gerekmektedir. Hastanelerde hemşirelerin organizasyon yapıları, kurumların gelişimindeki yeri, hastanın güvenliği, hemşirelerin sağlık bakım kalitesine olan etkileri ve mesleki gelişmeler, son yıllarda hemşirelerin performansının değerlendirilmesine yönelik araştırma ve çalışmaların artmasına yol açmıştır. Dünya’da hemşirelik hizmetlerinde performans değerlendirme ile ilgili araştırma ve çalışmalar kırk beş yılı aşkın bir süredir gündemde olup günümüzde de geçerliliğini korumaktadır. Türkiye’de ise hemşirelerin performans düzeylerinin belirlenmesine yönelik yapılan çalışmalar ve araştırmalar son yirmi beş yıl içinde artış göstermiştir. Kurumsal düzeyde yapılan ve uygulamaya dayalı çalışmaların da yetersiz kaldığı görülmektedir. Bu derleme performans değerlendirme sürecini, performans değerlendirme çalışmalarının tarihçesini, literatürde yer alan performans değerlendirme yöntemlerini, geleneksel ve modern olarak iki ana başlıkta incelemektedir. Geleneksel performans değerlendirme yöntemlerini; düz sıralama yöntemi, eşli karşılaştırma yöntemi, grafik dereceleme yöntemi, derecelendirme yöntemi, zorunlu dağıtım yöntemi, kontrol listesi yöntemi, kritik olaylar yöntemi, gizli değerlendirme yöntemi, davranışa dayalı değerlendirme yöntemi, serbest form yöntemi, grup değerlendirme yöntemi olarak, modern performans değerlendirme yöntemlerini ise; değerlendirme merkezi yöntemi, amaçlara göre yöntem, psikolojik değerlendirme yöntemi, 360 derece performans değerlendirme yöntemi, yetkinliklere dayalı yöntem, dengeli sonuç kartı ile değerlendirme yöntemi olarak alt başlıklarda açıklamaktadır. Derlemenin amacı, hemşirelik hizmetlerinde performans değerlendirmenin uluslararası ve ulusal düzeyde yerini, önemini ve çeşitli performans değerlendirme uygulama örneklerini incelemektir.

Anahtar kelimeler: Hemşirelik; Hemşirelik hizmetleri; Performans; Performans değerlendirme

¹Gülcan OKUMUŞ, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dalı, bidb@bandirma.edu.tr, Balıkesir, Türkiye, gulcanokumus@ogr.bandirma.edu.tr.

²Yıldı Arzu ABA, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dalı, bidb@bandirma.edu.tr, Balıkesir, Türkiye, yaba@bandirma.edu.tr.

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİ İÇİN AKADEMİK ÖZ YETERLİLİK ÖLÇEĞİNİN TÜRKÇEYE UYARLANMASI

Gonca Aktay¹, Ayşe Çiçek Korkmaz²

ÖZET

Hemşirelik öğrencilerinde akademik öz yeterlilik akademik başarısızlığa karşı koymada önemli bir stratejidir. Ancak ulusal literatürde hemşirelik eğitiminde öz yeterliliğin genel olarak değerlendirildiği görülmektedir. Bu çalışmada, lisans düzeyinde eğitim gören hemşirelik öğrencileri için Bulfone ve arkadaşları (2019) tarafından geliştirilen “Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği”ni Türkçeye uyarlayarak geçerlilik ve güvenirlik çalışmasının yapılması amaçlandı. Çalışmanın ikinci amacı, hemşirelik öğrencilerinin akademik öz yeterliliğinin sosyo-demografik özellikleri ve hemşirelik bölümüne ilişkin düşünceleri ile arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Metodolojik ve tanımlayıcı nitelikteki bu araştırmanın örneklem grubunu, Marmara Bölgesi’nde yer alan bir devlet üniversitesinin Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü’nde eğitim gören 235 hemşirelik öğrencisi oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak “Tanıtıcı Bilgi Formu” ve “Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği”nin özgün formu kullanıldı. Ölçeğin çeviri-geri çevirisi yapıldıktan sonra ölçek 20 uzman görüşüne sunuldu ve dil ve kapsam geçerliliği için KGI skorları 0.80 ve üzerinde bulundu. Ölçeğin yapı geçerliliğini değerlendirmek için doğrulayıcı faktör analizi kullanıldı. Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı 0,825 ile yüksek derecede güvenilir bulundu. Madde-toplam puan korelasyon değeri 0,321 ile 0,747 arasında değiştiği; test tekrar test güvenirliği ise 0.817 olduğu bulundu. Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerin çoğu kadın ve 25-28 yaş aralığındaydı. Ölçek alt boyutlarından içsel duygu yönetimi boyutu ile cinsiyet; dışsal duygu yönetimi boyutu ile sınıf düzeyi; dışsal duygu yönetimi boyutu ve otomatik kontrollü davranış boyutu ile yaş; otomatik kontrollü davranış boyutu ile öğrencinin başarı notu ortalaması değişkenleri arasında anlamlı fark bulundu ($p<0,05$). Sonuç olarak Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği, Türkçe için geçerli ve güvenilir bir ölçme aracıdır.

Anahtar Kelimeler: Akademik Öz Yeterlilik, Öz Yeterlilik, Hemşirelik Öğrencileri, Geçerlilik, Güvenirlik

¹Gonca Aktay, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, goncaaktay@ogr.bandirma.edu.tr, Bandırma/Balıkesir, Türkiye, g.aktay97@gmail.com

²Ayşe Çiçek Korkmaz, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, akorkmaz@bandirma.edu.tr, Bandırma/Balıkesir, Türkiye.

SAĞLIK BİLİMLERİ ALANI			
Tarih		04 Kasım 2021	
Oturum (Session):		2/A (A saatindeki 1. Oturumu ifade ediyor)	
Salon (Hall):		https://meet.google.com/zsd-mmjf-yig	
Oturum Konusu (Session Theme):		HEMŞİRELİK-SAĞLIK BİLİMLERİ	
Oturum Başkanı (Session Chair):		Dr. Öğr. Üyesi Gönül YILMAZ DÜNDAR	
SAAT	BİLDİRİ ID	AD-SOYAD	BİLDİRİ BAŞLIĞI
15:30-15:45	108	AYDAN ERCAN, CANAN DEMİR BARUTCU	BİR DAMLA, BİN FAYDA: ANNE SÜTÜ
15:45-16:00	123	SELEN TEKİN, GÖKHAN ABA	HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN MESLEK SEÇİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERE GÖRE PROFESYONEL DEĞER ALGILARININ İNCELENMESİ
16:00-16:15	125	NAZLIHAN EFE, SERAP ALTUNTAŞ	UMKE VE HEMŞİRELİK
16:15-16:30	133	EBRU GÖKOĞLAN, SERAP ALTUNTAŞ, AYŞE ÇİÇEK KORKMAZ	MERHAMET YORGUNLUĞUNUN HEMŞİRELİK HİZMETLERİNE ETKİLERİ
16:30-16:45	135	DİLARA ERKAN, DİLEK AVCI	COVID-19 PANDEMİSİNDE YAS VE PSİKIYATRİ HEMŞİRESİNİN ROLÜ
16:45-17:00	137	YELİZ TOK, SERAP ALTUNTAŞ, AYŞE ÇİÇEK KORKMAZ	HEMŞİRELİK HİZMETLERİNDE İŞTE VAR OLAMAMA

BİR DAMLA, BİN FAYDA: ANNE SÜTÜ

Aydan Ercan¹, Canan Demir Barutcu²

ÖZET

Anne sütü ile beslenme; yeni doğanın gelişmesi, sağlığının korunması ve sürdürülmesi için son derece önemli ve doğal bir besin olup doğumdan sonra ilk altı ay bebeğin tüm gereksinimlerini sağlayabileceği ve daha sonrasında da ek gıda takviyesi ile bebeğin beslenilmesi önerilmektedir. Aynı zamanda anne sütünün içeriği annenin beslenmesinden bağımsız olarak bebeğin gereksinimlerine göre düzenlenmektedir. Anne sütü ile beslenmenin anne ve bebek açısından kanıtlanmış pek çok yararı bulunmaktadır. Kısa vadede alerjik durumlardan korumak; kabızlık, ishal ve pişliği önlemek; sağlıklı büyümeyi ve bağışıklığı desteklemesi ile öne çıkmaktadır. Uzun vadede ise kronik hastalıklar, obezite, kanser, kalp hastalıkları, diyabet ve bağırsak hastalıkları gelişim riskini azalttığı bilinmektedir. Aynı zamanda uzun vadede bireyin kognitif gelişimini ve görsel-işitsel fonksiyonlarını desteklediğini, stres kontrolünde destek olduğunu gösteren çalışmalar mevcuttur. Ancak bazı özel durumlarda emzirmenin gerçekleşmemesi ve ara verilmesi gerekmektedir. Derlemede, elektronik veri tabanları kullanılmış ve derleme anne sütünün içeriğini, değişimini, sağlığa katkısını ve hangi durumlarda kesilmesi, durdurulması gerektiğini açıklamayı amaçlamıştır.

Anne sütü ile beslenmenin anne ve bebek açısından kanıtlanmış kısa ve uzun vadeli pek çok yararı bulunmaktadır. Doğum yapan her anneye özel durumlar haricinde, anne sütünün yararları konusunda bilinçlendirilmeli; emzirme yöntemleri, emzirmenin önemi ve devamı konusunda eğitim verilmeli, desteklenmeli ve emzirmeye teşvik edilmelidir.

Anahtar sözcükler: Anne sütü, Bebek beslenmesi, Sağlık

¹Aydan ERCAN Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık ve Biyomedikal Bilimler Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, dytaydan.ercan@gmail.com.

² Canan DEMİR BARUTCU Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Burdur, Türkiye, cdemir@mehmetakif.edu.tr.

HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN MESLEK SEÇİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERE GÖRE PROFESYONEL DEĞER ALGILARININ İNCELENMESİ

Selen Tekin¹, Gökhan Aba²

ÖZET

Araştırma hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimlerini etkileyen faktörlerin ve profesyonel değer algılarının incelenmesi ve meslek seçimi ile profesyonel değer algıları arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evreni, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünde kayıtlı 422 öğrencidir. Araştırmada, örneklem belirlenmemiş, tüm evrene ulaşılması hedeflenmiştir. Araştırmaya katılmayı kabul eden 322 öğrenci araştırmanın örneklemi oluşturmuştur. Veriler; sosyo-demografik ve mesleki özellikleri içeren Kişisel Bilgi Formu, Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği (HMSÖ) ve Hemşirelerin Mesleki Değerleri Ölçeği- Revize (HMDÖ-R) kullanılarak toplanmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin %58,1'inin hemşirelik mesleğini isteyerek seçtiği, %68,3'ünün hemşirelik bölümünden memnun olduğu, %72,7'sinin hemşirelik mesleğini sevdiği, %66,5'inin hemşirelik mesleğini iş garantisi nedeniyle tercih ettiği belirlenmiştir. Öğrencilerin Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği puan ortalaması 59,22±17,88 bulunmuş ve öğrencilerin 'Mesleki Uygunluk' alt boyutunda aldıkları puanlar 'Yaşamsal Nedenler' alt boyutunda aldıkları puandan daha yüksek çıkmıştır. Hemşirelerin Mesleki Değerleri Ölçeği- Revize puan ortalaması 108,43±17,87 olarak bulunmuştur. Çalışmaya katılan öğrencilerin HMSÖ toplamından aldıkları puanlar ile HMDÖ-R toplamından aldıkları puanlar arasında pozitif yönlü 0,437'lik orta düzeydeki ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($r=0,437$; $p=0,001$; $p<0,01$). Meslek seçimini etkileyen faktörler, profesyonel değer algılarını etkilemekte ve profesyonel değerlere uyumu arttırmaktadır. Özellikle 'Mesleki Uygunluk' alt boyutuna göre meslek seçimi yapıldığında profesyonel değerlere uyumu arttırdığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik Mesleği, Hemşirelik Öğrencileri, Meslek Seçimi, Profesyonel Değer

¹ Selen Tekin. Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Hacıyusuf mah. Dutlman Yolu Ayışığı Sitesi 11 B/1, Bandırma, Türkiye, slnttz@hotmail.com.

² Doç. Dr. Gökhan Aba. Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Merkez Yerleşkesi 10200, Bandırma, Türkiye, gaba@bandirma.edu.tr.

UMKE VE HEMŞİRELİK

Nazlıhan Efe¹, Serap Altuntaş²

ÖZET

Küresel anlamda afetler Dünya'nın her yerinde meydana gelerek nüfus, altyapı, mülk, ekonomi gibi konulara ve çevreye zarar vermektedir. Geçmişten günümüze kadar ülkemiz, büyük can ve mal kaybına yol açan birçok afet ile sık sık karşılaşmıştır. Afetler nedeniyle yaşanan maddi ve manevi kayıplar göz önünde bulundurulduğunda, afetler önemli bir halk sağlığı sorunu olarak değerlendirilmektedir. Ülkemizde meydana gelebilecek her türlü afet ve acil durumlarda yurt içi ve yurt dışında yeterli ve nitelikli sağlık hizmeti sunmak, sunulan sağlık hizmetlerini uluslararası standartların üzerine taşımak ve uluslararası düzeyde örnek alınacak yapıya ulaştırmak amacıyla gönüllü sağlık personelinin oluşan Sağlık Bakanlığı Acil Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne bağlı olarak 2004 yılında Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi (UMKE) kurulmuştur. Son veriler itibarıyla 21 bölge ve 81 ilde 11.983 UMKE personeli hizmet sunmaktadır. Bu sayı içerisinde 3.372 ebe-hemşire görev yapmaktadır. UMKE bünyesinde yer alan hemşirelerin, aldıkları özel eğitim ve donanımla, afet veya olağandışı durumlarda sağlık hizmetine ihtiyaç duyan kişilere olay yerinde, en kısa sürede imkân ve kabiliyetlerini kullanarak uygun yöntemlerle medikal olarak müdahale etmek ve kurtarmak, en kısa sürede ileri acil tedavi ünitelerine naklini sağlamak üzere ambulanslara, uygun nakil araçlarına ve görevlilerine teslim etmek, olay yerinde sağlık hizmetlerinin yönetimini yapmak, triaj, tıbbi müdahale, nakil hazırlıkları, haberleşme ve kayıt yapmak, afet birimi ve diğer yerler ile gerekli iletişimi ve bilgi akışını sağlamak, faaliyetleri kapsamında ilgili kurum, kuruluş ve kişilerle işbirliği yapmak, gerekli hâllerde, yurtdışında meydana gelen afet ve olağan dışı durumlarda sağlık hizmetlerinde görev almak gibi görevleri bulunmaktadır. Bu noktadan yola çıkarak UMKE gönüllüsü olarak çalışan hemşirelerin afet öncesi, sonrası ve sonrasında sundukları sağlık hizmetleri önemli ve değerlidir. Aynı zamanda dünya'daki ve Türkiye'deki afet durumu göz önüne alındığında, afetlerle karşılaşmak açısından afetlere hazırlıklı olmak ve gerekli donanımlara sahip olmak tüm sağlık çalışanları için artık isteğe bağlı değil, zorunlu bir durum olarak kabul edilmektedir. Oluşan bu yargı doğrultusunda hemşirelerin, kendi uzmanlık alanlarının yanı sıra afet yönetimini bilmeleri, hazırlıklı olmaları ve afetlerin tüm süreçlerinde görev almaları önemlidir.

Anahtar kelimeler: Medikal kurtarma, Afet, Afet yönetimi, Hemşirelik

¹ Nazlıhan EFE. Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 11200, Bandırma/Balıkesir, Türkiye
nazlihann.efe@gmail.com

² Serap ALTUNTAŞ. Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 11200, Bandırma/Balıkesir, Türkiye
saltuntas@bandirma.edu.tr

MERHAMET YORGUNLUĞUNUN HEMŞİRELİK HİZMETLERİNE ETKİLERİ

Ebru Gökoğlan¹, Serap Altuntaş², Ayşe Çiçek Korkmaz³

ÖZET

Sağlık hizmetleri yapısı itibarıyla hizmet sunucular için birçok güçlüğü bünyesinde barındırır. Hemşireler de kanunların belirlemiş oldukları çerçevede görevlerini yapmayı sürdürürken bu güçlüklere doğrudan ve dolaylı olarak etkilenmektedir. Hemşirelerin yaşadığı merhamet yorgunluğu doğal akışın muhtemel sonuçlarından biri olarak kabul edilmektedir ve hemşirelerde merhamet yorgunluğu görülme oranları yüksek düzeydedir. Bu derlemenin amacı, merhamet yorgunluğunun hemşirelik hizmetlerine etkilerinin neler olacağına dikkat çekmektir. Hemşirelik hizmeti verirken bireylerin acı çekmeleri ya da travma geçirmiş olmaları, onların zorluklarını anlamak ve bunun için çaba sarf etmek, onlarla zorlu süreçlerde iletişim kurmak ve hastaların acılarına tekrar tekrar maruz kalmak merhamet yorgunluğu gelişmesi için potansiyel oluşturmaktadır. Hemşireler hizmet sunarken hastalara gereken en yüksek kalitede bakım vermeyi amaçlamaktadır. Merhamet yorgunluğunun belirleyicileri arasında hastalara kaliteli bakım vermede zaman ve kaynak eksikliği yaşanmasının etkili olduğu düşünülmektedir. Merhamet yorgunluğu yaşayan hemşireler işlerini yürütmekte güçlük çekmekte, hasta güvenliği tutumları olumsuz etkilenmekte ve tıbbi hata yapma eğilimleri artmaktadır. Ayrıca bu durum kişilerde tükenmişliğe neden olmakta ve iş performansını da olumsuz etkilemektedir. Dolayısıyla kişilerin iş tatmini ve işten ayrılma niyeti etkilemekte, hatta kişiler mesleği tamamen bırakmayı isteyebilmektedirler. Hemşirelerin mesleği bırakması durumunda hastanelerdeki hemşire açığı artış gösterecek, sistem etkilenecek, hasta süreçlerinde aksamalar yaşanacak ve maddi kayıplara neden olabilecektir. Bu kayıpların yaşanmaması için hizmet sürecinin başarılı bir şekilde yönetilmesi önemlidir. Hemşirelik Hizmetleri Yöneticileri tarafından hemşirelerin merhamet yorgunluklarını ve buna bağlı olumsuz durumları azaltması için çeşitli önlemler almaları gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, Hemşirelik Hizmetleri, Merhamet Yorgunluğu

¹Ebru Gökoğlan, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelikte Yönetim Doktora Programı Öğrencisi, Balıkesir, Türkiye, E-mail: gokoglanebru@outlook.com.

²Serap Altuntaş, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dalı, Balıkesir, Türkiye.

³Ayşe Çiçek Korkmaz Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dalı, Balıkesir, Türkiye.

COVID–19 PANDEMİSİNDE YAS VE PSİKİYATRİ HEMŞİRESİNİN ROLÜ

Dilara Erkan¹, Dilek Avcı²

ÖZET

Hayatımızda dramatik değişikliklere neden olan Covid–19 salgını bireylerin fiziksel ve ruhsal sağlık, güvenlik, iş, özerklik kaybı dâhil olmak üzere birçok kayıp yaşamalarına yol açmıştır. Her kayıp değerli olmakla birlikte, bu süreçte bireyleri derinden etkileyen en önemli kayıplardan birisi sevilen bireylerin kaybıdır. Covid-19’a bağlı yaşanan ölümler insanlığı bir kayıp ve yas süreci ile baş başa bırakmıştır. Yas her insanın yaşayabileceği doğal bir süreç olup, bir kaybın ardından ortaya çıkan şiddetli ve uzun süren acı anlamına gelmektedir. Başka bir ifadeyle yas, değer verilen ve sevilen bir kişinin ölümünün ardından kayıp yaşayan bireylerin verdiği fiziksel, duygusal, bilişsel ve davranışsal tepkilerdir. Kaybı yaşayan bireyin kişilik özellikleri, sosyal destek sistemleri, başa çıkma stratejileri, ruh sağlığı öyküsü, ölümü algılama biçimi, geçmiş kayıpların varlığı, yas ile ilgili dini ve kültürel inançları, kaybedilen kişinin kimliği, ölen kişi ile arasındaki ilişkinin niteliği, kaybedilen kişinin ölüm biçimi gibi faktörler bireyin yas sürecine verdiği tepkiyi etkilemektedir. Covid–19 pandemisinde meydana gelen ölümlerin kendine has özellikler barındırması olağan yas sürecinin bozulmasına ve travmatik yas tepkilerinin gelişmesine neden olmaktadır. Covid–19 nedeniyle yakını vefat eden kişi hem beklenmedik bir anda sevilen bir yakının ölüm acısıyla başa çıkmaya çalışmakta, hem de virüsün yol açtığı hayati krizlerle boğuşmak zorunda kalmaktadır. Bu süreçte kaybın ani olması, son günlerinde ölen kişiye yardım edememe, vedalaşma fırsatının olmaması, vefat edenin ardından yapılması beklenen ve istenen ritüellerin gerçekleştirilemiyor olması, sosyal destekten mahrum kalınması gibi güçlükler bireylerin uyum sürecini olumsuz etkilemekte ve patolojik bir yas yaşamasına neden olabilmektedir. Ayrıca depresyon, travma sonrası stres bozukluğu gibi ruhsal bozuklukların gelişme riski de artmaktadır. Bu nedenle pandemide kayıp yaşayan bireylerin yas süreçlerini sağlıklı bir şekilde tamamlamalarında psikiyatri hemşirelerine önemli sorumluluklar düşmektedir. Öncelikle psikiyatri hemşirelerinin her bireyin yas sürecini subjektif olarak deneyimlediğini göz önünde bulundurarak girişimleri planlaması gerekmektedir. Psikiyatri hemşiresi yas sürecinde bulunan bireyin ölümüne karşı tutumlarını psikolojik, sosyolojik, spiritüel açıdan değerlendirmeli ve yası etkileyen faktörleri araştırmalıdır. Kayba karşı verilen duygularının çözülmesine, kaybın kabullenilmesine, dayanıklılığın artırılmasına, baş etme becerilerinin geliştirilmesine yönelik müdahaleler ile bireyin kişiliğine, değerlerine, yaşamına uyumlu bir şekilde yas süreci aşamalarını tamamlamasına ve ruh sağlığının korunmasına destek olmalıdır. Ayrıca psikiyatri hemşireleri pandemide sevdiğini kaybeden bireylere bakım verirken olağan dışı durumlara uyum sağlayarak ve yeni alternatifler geliştirerek (tele-danışmanlık, çevrimiçi yas destek grupları vb.) süreci yönetmelidir. Pandemi kontrol altına alınıp kısıtlılıklar ortadan kalktığında ise kayıp yaşayan ailelere ev ziyaretleri yapmalı, yas sürecini nasıl geçirdiklerini değerlendirmeli, patolojik yas belirtileri gösteren aile bireylerini sağlık kurumlarına yönlendirmelidir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Yas, Psikiyatri hemşiresi

¹Dilara Erkan. BANÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 10200, Balıkesir, Türkiye, dilaraerkan@gmail.com.

²Dilek Avcı. BANÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi, 10200, Balıkesir, Türkiye, davci@bandirma.edu.tr.

HEMŞİRELİK HİZMETLERİNDE İŞTE VAR OLAMAMA

Yeliz Tok¹, Serap Altuntaş², Ayşe Çiçek Korkmaz³

ÖZET

Hemşireler, sağlık kurumlarında sağlık hizmeti sağlayan, sağlık çalışanları arasında sayısal olarak en büyük grubu oluşturan ve hastalar ile diğer sağlık hizmeti verenlerden daha fazla zaman geçiren meslek üyesidir. Hemşirelerden, bilgi, beceri ve donanımlarıyla yeni gelişmelere ve yeni rollere uyum sağlayabilmeleri, sağlık hizmetlerinde kendilerinden beklenen hasta bakım kalitesini sağlamaları ve örgütsel başarı sürecini desteklemeleri vb. konularda beklentiler artmaktadır. Bununla birlikte hemşirelik mesleği vardiyalı çalışmak, fazla mesai yapmak, nöbet tutmak vb. nedenlerle diğer mesleklere göre daha farklı zorlukları barındırmaktadır. Zorlu çalışma koşulları nedeniyle çalışma saatlerini değiştiremeyen hemşireler zaman zaman hasta olsalar bile işe gitmek zorunda kalmakta yani dünyada en çok bilinen şekliyle “presenteeism” durumunu deneyimlemektedirler. Özellikle de eleman sayısının yetersizliğinden dolayı hasta olmalarına bağlı olarak işe devamsızlık yapmaları durumunda yerine başka birinin bulunamaması, ekip arkadaşlarının duruma tepki göstermelerinden çekinilmesi, hastalık durumunun başkaları tarafından öğrenilmesi olasılığı, işi kaybetme korkusu ve ek ödemelerden mahrum kalmayı istememe gibi nedenlerle hemşirelerde işte var olamama durumunun ortaya çıktığı rapor edilmektedir. Hemşirelikte işte var olamama hasta bakım kalitesini ve maliyetini, çalışan verimliliğini, iş doyumunu, hasta güvenliği vb. etkilemektedir. Bu nedenle de hemşirelerin sağlığı ile ilgili sorunların farkında olunması ve giderilmesine yönelik çalışmaların yapılması gerekmektedir. Hemşirelik hizmetleri yöneticilerinin, işte var olamama kavramına, nedenlerine ve nasıl önleneceğine ilişkin olarak gerekli insan kaynakları politikalarını oluşturmaları önemlidir. Hemşirelik hizmetlerinde işte var olamama durumlarının önlenmesi hem maliyet hem de bakım kalitesi açısından önemli yararlar sağlayacaktır.

Anahtar kelimeler: Hemşirelik, Hemşirelik hizmetleri, İşte var olamama.

¹ Yeliz TOK. Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelikte Yönetim Doktora Programı Öğrencisi, Balıkesir, Türkiye, yeliz-tok@hotmail.com.

² Serap Altuntaş. Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dalı, Balıkesir, Türkiye, saltuntas@banirma.edu.tr

³ Ayşe Çiçek Korkmaz. Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dalı, Balıkesir, Türkiye, akorkmaz@banirma.edu.tr.

SAĞLIK BİLİMLERİ ALANI			
Tarih		04 Kasım 2021	
Oturum (Session):		1/A (A saatindeki 1. Oturumu ifade ediyor)	
Salon (Hall):		https://meet.google.com/tou-ahvu-nwt	
Oturum Konusu (Session Theme):		ECZACILIK-SAĞLIK BİLİMLERİ	
Oturum Başkanı (Session Chair):		Dr. Öğr. Üyesi Engin AYDIN	
SAAT	BİLDİRİ ID	AD-SOYAD	BİLDİRİ BAŞLIĞI
13:30-13:45	48	ASIM EMRE BİÇER	TÜRKİYE’DE COVID-19 AŞILARI KAPSAMINDA İMZALANAN ONAM FORMLARI VE OLASI AŞI ZORUNLULUĞUNUN HUKUKİ YÖNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ
13:45-14:00	53	ALİ GUBUZ, CANAN DEMİR BARUTCU	MUCİZEVİ İLAÇ: PENİSİLİN
14:00-14:15	114	MEHMET TURAN AYSELİ, YASEMİN İPEK AYSELİ	BAĞIŞIKLAMANIN GELECEĞİ
14:15-14:30	115	MEHMET TURAN AYSELİ, DAMLA YILMAZ, YASEMİN İPEK AYSELİ, DERYA BÜYÜKKAYHAN	BESİN TAKVİYELERİ ÜRETİMİNDE TÜKETİCİ DOSTU TEMİZ ETİKET YAKLAŞIMI
14:30-14:45	141	MEHMET TURAN AYSELİ, EVİN ÇETİN, DAMLA YILMAZ, ÜMRAN APA, PINAR HATİCE ÜSTÜN, DERYA BÜYÜKKAYHAN, YASEMİN İPEK AYSELİ	COVID-19 SALGININDA TEDAVİ VE KORUYUCU AMAÇLA KULLANILAN GIDA, GIDA TAKVİYELERİ VE İLAÇLAR ARASINDAKİ ETKİLEŞİMLER
14:45-15:00	162	CEYDA DEMİRTAŞ, TANIL KOCAGÖZ	BACİLLUS CEREUS GRUBU BAKTERİLERE ETKİ EDECEK ANTİMİKROBİYAL PEPTİDLERİN DİZAYNI VE SENTEZİ

TÜRKİYE’DE COVID-19 AŞILARI KAPSAMINDA İMZALANAN ONAM FORMLARI VE OLASI AŞI ZORUNLULUĞUNUN HUKUKİ YÖNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ

Asım Emre Biçer¹

ÖZET

Çalışmada, COVID-19 pandemisi sürecinde Türkiye’de uygulanan COVID-19 aşıları kapsamında kişilerden alınan imzalı onam formları ile istenilen oranda ve yeterli aşılanmanın olmaması durumunda olası aşılama zorunluluğu hukuki yönü aydınlatılmaya çalışılmıştır. Çalışma bir betimsel tarama çalışmasıdır. Bu çalışma, bir betimsel tarama çalışmasıdır. Aşının toplumun ve bireylerin sağlığını koruma ve geliştirmede başarılı bir uygulama olduğu bilinmesine rağmen gerek dünyada gerekse ülkemizde uygulanmakta olan aşılar henüz tüm faz aşamaları tamamlanmamış olduğundan ve acil kullanım onayı ile uygulandıklarından kişileri aydınlatma ve rıza oldukça önemli hale gelmektedir. Çalışmada ülkemizdeki COVID-19 aşıları, aşı onam formları ve olası aşı zorunluluğunun hukuki dayanaklarını belirlemek amacıyla Google, Pub-Med, Science Direct’de “COVID-19 vaccines”, “COVID-19 vaccine consent form”, “Compulsory COVID-19 vaccination”, “Vaccine hesitancy” sözcükleri ile tarama yapılmıştır. Çalışmaların özetleri okunmuş, hukuki ve etik sorunları konu alan literatürler incelenmiştir. Aşılanmanın, bireylerin COVID-19’a karşı korunmasında şu an için mevcut en önemli ve etkili tedbirlerden biri olduğu şüphesizdir. Gerek dünyada gerekse ülkemizde uygulanmakta olan COVID-19 aşılarının henüz tüm faz aşamaları tamamlanmamış olduğundan ve acil kullanım onayı ile uygulandıklarından kişileri aydınlatma ve rıza daha da önemli hale gelmektedir. Aşı uygulaması; tıbbi bir müdahaledir ve her tıbbi müdahalede olduğu gibi tıbbi müdahalenin hukuka uygunluğunda; aşı yapılacak kişinin rızası, eğer rıza verecek durum ve/veya yaşta değil ise de veli veya vasisinin izni ile aşı uygulaması yapılması gerekmektedir. Ülkemizde uygulanan COVID-19 aşıları için e-nabız sistemi üzerinden dijital şekilde aydınlatma ve rıza alınması akabinde ise ıslak imzalı şekilde aydınlatma metinlerinin imzalatılması uygulaması devam etmektedir. Hali hazırda bu yazının yazıldığı tarih itibarıyla de hastalara COVID-19 aşılarının tatbiki öncesinde yazılı şekilde aydınlatma ve rıza metinleri imzalatılmaya devam edilmektedir. Bu aşamada sağlık çalışanları kişilerin aydınlatılması ve aşı konusunda bilgilendirilmeleri sürecinde objektif olmalı, profesyonel kimliklerini ön planda tutmalı, konu ile ilgisiz kişilerin alınan kararlarda etkili olmalarının önüne geçmeli, hem vicdanen rahat olacakları hem de etik temellere dayandırabilecekleri kararlar almaya gayret etmelidirler. Ülkemizde şu an için zorunlu aşı kapsamına alınan tek aşı çiçek aşısıdır. Gerek mevzuatımız gerekse AİHS düzenlemeleri ve AİHM kararları kapsamında toplum sağlığının zorunlu kıldığı hallerde bireysel açıdan zorunlu aşı uygulamasının temel hak ve özgürlükleri ihlal eder nitelikte olmadığı görülmektedir. Ancak COVID-19 aşılarında olası bir zorunluluk hali için kanun düzenlenmesine ihtiyaç olduğu açıktır.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, Aşı, Aşı zorunluluğu, Aydınlatılmış Onam

¹Asım Emre Biçer. Porsaklar Devlet Hastanesi, Eczane Birimi, Ankara/TÜRKİYE aemre.bicer@hotmail.com

MUCİZEVİ İLAÇ: PENİSİLİN

Ali Gubuz¹, Canan Demir Barutcu²

ÖZET

Antibiyotikler yaklaşık yüzyıldır mikroplarla mücadelemizde yer alan en önemli silahlarımızdan biridir. Dikkat çeken detay ise, mikropları yok eden bu moleküllerin, yine benzer mikroorganizmalar tarafından üretilmesidir. Birçok enfeksiyona karşı etkili olan ve ilk keşfedilen antibiyotik unvanına sahip olan penisilin, aslında bir mikroorganizmanın salgıladığı molekülden ibarettir. Penisilin, “*penicillum notatum*” adı verilen bir mantarın ürettiği, bakterisid etkiye sahip bir maddedir. İskoç bakteriyolog Alexander Fleming tarafından 1928 yılında bir tesadüf sonucu bulunmuştur. Tıp alanında kullanılmakta olan en eski antibiyotiktir. Eski çağlarda, küfün yaralar üzerinde iyileştirici etkisi olduğu keşfedilmiştir. Çin’de M.Ö. 600’de küflü soya püresiyle enfeksiyonlu yaralar tedavi edilmiştir. Sümerliler ve Mısırlılar tarafından küflenmiş bayat ekmekler lapa haline getirilerek yine bu amaçla kullanılmıştır. Günümüzde penisilinler bakterisid etkileri, tüm vücuda yayılım gösteren farmakokinetik nitelikleri, toksik etkisinin az olması, ucuz olması ve duyarlı olan bakteriyel enfeksiyonlarda etkin sonuçlar göstermesi gibi niteliklerinden dolayı birçok enfeksiyona bağlı hastalığın tedavisinde sıklıkla kullanılmaktadır. Zaman içinde ilacın türlerinde çeşitli değişimler olmuş ve yeni penisilin grubu antibiyotikler keşfedilmiştir. Tarihte keşfi, adından uzun bir süre söz ettirmiş ve savaşların kaderinde bile etkili olmuştur. Özellikle II. dünya savaşı esnasında Amerikan ve İngiliz askerlerine uygulanmış ve hastalığa ve enfeksiyona bağlı oluşabilecek ölümlerin azalmasını sağlamıştır. Dönemin insanları arasında adından “mucize ilaç” olarak söz ettirmiştir. Sağladığı mevcut yararlar kadar bazı kişilerde alerjik reaksiyon gibi ciddi yan etkileri olmuştur. Ayrıca bilinçsiz kullanımına bağlı mevcut ilacın dozu yetersiz kalmış, insan vücudu üzerinde etkisi azaldığı için dozunda artışa gidilmiş ve buna bağlı antibiyotiğe karşı direnç gelişmiştir. Günümüzde antibiyotiklerinin bilinçsiz kullanılmasının verdiği zararlar giderek artmaktadır. Bu nedenle insanların akılcı ilaç kullanımı hakkındaki farkındalık seviyelerini arttıracak girişimler yapılması önerilmektedir.

Anahtar sözcükler: Penisilin, Antibiyotik, İlaç

¹ Ali GUBUZ. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık ve Biyomedikal Bilimler Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, aligubuz007@gmail.com.

² Canan DEMİR BARUTCU. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Burdur, Türkiye, cdemir@mehmetakif.edu.tr.

BAĞIŞIKLAMANIN GELECEĞİ

Mehmet Turan Ayseli¹, Yasemin İpek Ayseli²

ÖZET

COVID-19 pandemi döneminde bağışıklık sistemini güçlendirme konusu oldukça önemli bir hale gelmiştir. Bu anlamda aşılar, 200 yılı aşkın bir süredir insanların hastalıklara karşı verdiği mücadelenin bir parçası olmuştur. Son yıllarda aşı teknolojisindeki yaşanan kritik gelişmeler yalnızca bağışıklama yoluyla başarıyla kontrol edilen bulaşıcı hastalıkların yeniden ortaya çıkmasını önlemek için değil, aynı zamanda küresel toplumun mevcut ve gelecekteki tehditlerle mücadele etmeye hazır olmasını sağlamak için de gereklidir. Bu noktada, mRNA aşıları, yüksek potansiyelleri, hızlı geliştirme kapasiteleri ve düşük maliyetli üretim ve güvenli uygulama potansiyelleri nedeniyle geleneksel aşı yaklaşımlarına umut verici bir alternatif oluşturmaktadır. Son teknolojik gelişmeler mRNA teknolojisinin aşı geliştirmede kullanımını sınırlandıran sorunları kısmen çözmüştür. Bugün mRNA aşılarının ve tedavilerinin bir sonraki odak noktası olabileceğini söylediği hastalıklar arasında sıtma, tüberküloz, hepatit B., kistik fibrozis, Multipl Skleroz (MS), HIV/AIDS başta olmak üzere farklı kanser türleri (göğüs, kolon, rahim ve pankreas) yer almaktadır. Aşı geliştirilme aşamasında bilim insanları, binlerce potansiyel bileşik arasından uygulanabilir olabilecek birkaçını bulmak ve en etkili tedaviyi önermek zorundadır. Bu süreç inanılmaz derecede zor ve aşılmaz önemli bir bariyerdir. Sağlık bilişiminde yaşanan hızlı gelişmeler ile biyoinformatik ve yapay zeka temelli yeni teknolojilerin kullanılması ile aşı geliştirme süreci hızlı bir şekilde aşılabilecek hale gelmiştir. Teknoloji geliştikçe, yapay zeka potansiyel adayların gözden geçirilme hızını artırma ve aşı geliştirme aşamalarını olumlu yönde destekleme potansiyeline sahiptir. Bununla birlikte bağışıklık sistemini güçlendirmek amacıyla doğal beslenme yaklaşımının bir temeli olan probiyotiklerin oral aşı vektörü olarak kullanımı özellikle umut vericidir. Probiyotik aşılarının avantajı, doğal enfeksiyonu taklit etmeleri, intrinsik adjuvan özelliklere sahip olmaları ve ağızdan verilebilmeleridir. Son zamanlarda patojenik ve patojenik olmayan gıda ile ilgili mikroorganizmaların bileşenlerinin oral aşı adayları olarak kullanımı üzerine çalışmalar yapılmaktadır. Yakın zamanda probiyotik aşı kullanımının, COVID19 hastalığının fekal yolla yayılma hızını da azaltabileceği ihtimali üzerinde durulmaktadır. Bunlara ilaveten gaita mikrobiyota transplantasyonu ile SARS-CoV-2 bulaşmasını önlemek için çalışma yapmanın faydalı olacağı görüşü de yeniden tartışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bağışıklık, Covid19, İnovasyon, Yapay zeka, Probiyotik, aşı

¹ Mehmet Turan Ayseli. Mehmet Turan Ayseli. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, 34668, İstanbul, Türkiye, mehmet.ayseli@sbu.edu.tr

² Yasemin İpek Ayseli. Yasemin İpek Ayseli. Toros Üniversitesi Sağlık Kurumları İşletmeciliği Lisansüstü Eğitimi Bölümü, 33060, Mersin, Türkiye, yaseminipek3406@gmail.com

BESİN TAKVİYELERİ ÜRETİMİNDE TÜKETİCİ DOSTU TEMİZ ETİKET YAKLAŞIMI

Mehmet Turan Ayseli¹, Damla Yılmaz², Yasemin İpek Ayseli³, Derya Büyükkayhan⁴

ÖZET

Son dönemlerde temiz etiketli gıdalara ve gıda takviyelerine olan tüketici ilgisi artarak global bir trend haline dönüştürmüştür. Henüz temiz etiket için herhangi bir yasal tanım bulunmamakla birlikte temiz etiket tanımı ile, "organik", "doğal" olan ve "yapay bileşenlerden, katkı maddelerinden ve katkı maddelerinden" arındırılmış ürünler temiz etiketli olarak ifade edilmektedir. Bu ürünler aynı zamanda alerjenleri içermeyen hammadde kullanımı ile ilgili olduğundan etikette glutensiz veya süt ve süt ürünleri içermez ifadelerini de karşılamaktadır. Bu bağlamda araştırma, 2000-2021 yılları arasında Türkiye'de sağlık sektöründe temiz etiketli ürün üzerine YÖK Ulusal Tez Merkezi, Web of Science ve PUBMED aramada yapılan tezlerin/bilimsel çalışmaların genel profilini incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmamızda, Türkiye'de sırasıyla 2000 ve 2021 yılları arasında YÖK Ulusal Tez Merkezi'nin web sitesinde "vegan" anahtar kelimesinin kullanıldığı 11 tez çalışmasının bulunduğunu göstermektedir ve bu çalışmalardan hiçbiri gıda takviyesi alanında yapılmamıştır. Ülkemizde "Temiz etiketli ürün" anahtar kelimesi ile akademik tez çalışmasına rastlanmamıştır. Bununla birlikte "clean label and/or food supplement" anahtar sözcükleri ile PUBMED veri tabanında sınır sayıda akademik çalışmaya rastlanmıştır. Temiz etiketli ürünlere olan talebin artması, gıda ve gıda takviyesi üreticilerinin renklendiriciler, vitaminler, tatlandırıcılar ve koruyucular için daha doğal malzemeler seçmesine neden olmuştur. Bu anlamda meyve, sebze ve yenilebilir bitkilerden elde edilen ve vegan diyetine uygun olan siyah havuç ve pancar ekstresi kırmızı, zerdeçal sarı ve spiriluna mavi renk için kullanılmaktadır. Doğal tatlandırıcılar arasında ise stevia, monk meyvesi, hindistancevizi şekeri, şeker alkoller, agave şurubu ve hurma tercih edilmeye başlanmıştır. Koruyuculara örnek olarak 2018'de Avrupa Güvenlik Otoritesi (EFSA) tarafından doğal bir antioksidan olarak resmen kabul edilen biberiye verilebilir. Bununla birlikte son zamanlarda kakao çekirdekleri, çilek, yaban mersini, mango ve frenk üzümü gibi doğal paraben içeren hammaddelere olan araştırma ilgisi de artmıştır. Yine hayvansal kaynaklardan veya genetik yapısı değiştirilmiş enzimlerden üretilen vitaminler yerine, doğal kaynaklardan elde edilen vitaminlerin kullanımı da oldukça önemli hale gelmiştir. Antioksidan ve bağışıklık güçlendirici etkileri olan suda çözünür bir vitamin olan C vitamini, açerola, kamkat ve amla meyvesinde yüksek oranda bulunmaktadır. D3 vitamini kaynakları genellikle hayvan bazlıdır, bu nedenle D2 vitamini vegan dostu bir seçimdir. A vitamini ise, ıspanak gibi koyu yeşil yapraklı sebzeler ve özellikle Kale lahanası gibi kaynaklardan farklı farmasötik dozaj formları için uygun şekilde üretilerek besin takviyelerinde kullanılabilir. Günümüzde vegan besin takviyelerine ve ilaçlara olan talep hızla artmaktadır. Vegan kapsüller için en yaygın kullanılan alternatifler Hidroksiipropil metilselüloz (HPMC), pullulan ve nişasta bazlı kapsüllerdir. Bu tür vegan kapsül kullanımı, üreticilerin besin takviyesi ve ilaç etiketlerinde glutensiz, nişastasız ve bitkisel kaynaklı iddiaları kullanmalarına olanak tanımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Temiz etiket, Doğal, Katkı maddesi, Vegan, Gıda takviyesi

¹ Mehmet Turan Ayseli. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, 34668, İstanbul, Türkiye, mehmet.ayseli@sbu.edu.tr

² Damla Yılmaz. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, 34668, İstanbul, Türkiye, damla.yilmazz00@gmail.com

³ Yasemin İpek Ayseli. Toros Üniversitesi Sağlık Kurumları İşletmeciliği Lisansüstü Eğitimi Bölümü, 33060, Mersin, Türkiye, yaseminipek3406@gmail.com

⁴ Derya Büyükkayhan. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, 34668, İstanbul, Türkiye, derya.buyukkayhan@sbu.edu.tr

COVID-19 SALGININDA TEDAVİ VE KORUYUCU AMAÇLA KULLANILAN GIDA, GIDA TAKVİYELERİ VE İLAÇLAR ARASINDAKİ ETKİLEŞİMLERİ

Mehmet Turan Ayseli¹, Evin Çetin², Damla Yılmaz³, Ümran Apa⁴, Pınar Hatice Üstün⁵, Derya Büyükkayhan⁶, Yasemin İpek Ayseli⁷

ÖZET

Covid-19'dan korunma ve tedavisinde “çinko, D vitamini, lipozomal C vitamini, kurkumin, probiyotikler, selenyum, propolis, melatonin, panax ginseng, kersetin gibi birçok bitkisel kaynaklı” besinler kullanımı yaygınlaşmıştır. Bununla birlikte Covid-19 salgınında sosyal izolasyon sonucu beslenme alışkanlıklarının değişmesi ve düzenli olarak ya da antiviral etkisi amacıyla kullanılan ilaçlar arasında olumsuz etkileşimler meydana gelebilmektedir. Bu bağlamda araştırma, 2000-2021 yılları arasında Türkiye’de besin-ilaç etkileşimi üzerine YÖK Ulusal Tez Merkezi, Web of Science ve PUBMED aramada yapılan tezlerin/bilimsel çalışmaların genel profilini incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmamızda, Türkiye’de sırasıyla 2000 ve 2021 yılları arasında YÖK Ulusal Tez Merkezi'nin web sitesinde "besin-ilaç etkileşimi" anahtar kelimesinin kullanıldığı 1 tez çalışmasının bulunduğunu göstermektedir ve bu çalışmalardan hiçbir gıda takviyesi alanında yapılmamıştır. Ülkemizde “covid-19” ve “gıda takviyesi” anahtar kelimeleriyle akademik tez çalışmasına rastlanmamıştır. Bununla birlikte “food-drug interactions, COVID19 ve “food supplement” anahtar sözcükleri ile PUBMED veri tabanında sınırlı sayıda akademik çalışmaya rastlanmıştır. Pandemi döneminde sık kullanılan St John’s wort (Sarı Kantaron), CYP3A4 enzim indükleyici etkisiyle antiviral ilaçlar Lopinavir/Ritonavir ve hidroksiklorokin metabolizmasını hızlandırmakta ve kandaki düzeyini düşürmektedir. Pandemi döneminde riskli hasta grupları arasında yer alan KOAH hastalarının kullandığı Teofilin ilacının ile COVID19 tedavisi amacıyla kullanımı olan Tocilizumab arasındaki etkileşim nedeniyle Teofilin’in etkisi artmaktadır. Teofilin ile sıkça tüketilen kahve içerisinde yer alan kafein arasında etkileşim meydana gelmekle beraber, kafeinin toplam 82 ilaç etkileşiminden 25’i klinik açıdan orta-ciddi derecede önemlidir. Bağışıklık sistemini güçlendirmek

¹Mehmet Turan Ayseli. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, 34668, İstanbul, Türkiye, mehmet.ayseli@sbu.edu.tr

²Evin Çetin. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, 34668, İstanbul, Türkiye, evincetin229@gmail.com

³Damla Yılmaz. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, 34668, İstanbul, Türkiye, damla.yilmazz00@gmail.com

⁴Ümran APA. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, 34668, İstanbul, Türkiye, apaumran@gmail.com

⁵Pınar Hatice Üstün. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, 34668, İstanbul, Türkiye, ustunpnr57@gmail.com

⁶Derya Büyükkayhan. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, 34668, İstanbul, Türkiye, derya.buyukkayhan@sbu.edu.tr

⁷Yasemin İpek Ayseli. Toros Üniversitesi Sağlık Kurumları İşletmeciliği Lisansüstü Eğitimi Bölümü, 33060, Mersin, Türkiye, yaseminipek3406@gmail.com

amacıyla tüketilen turşu gibi fermente gıdalar ve sarı kantaron çayı Tocilizumab ilacının etkisini artırır. Gün içinde yenilen salatada bulunan pancar, havuç gibi potasyum kaynaklı sebzeler ise Oseltamivirin atılımını artırır. Fermente ürünler ile distile edilmemiş alkollü içkiler, bira içerisinde bulunan tiramin MAOI (Mono amin oksidaz inhibitörü), antidepresan ve antihipertansif ilaçlarla etkileşmektedir.

Pandemi döneminde riskli olan bireyler tarafından tedavi için sıkça kullanılan antikoagülan ilaçlar ile vitamin K açısından zengin besinler arasında bir etkileşim meydana gelmektedir. Hipertansiyonda kullanılan çeşitli ilaç gruplarından anjiyotensin-dönüştürücü enzim inhibitörleri (ADEi) grubundan benazepril ve kaptopril, potasyum içeren gıdalarla (ıspanak, süt, avokado, muz, kivi, kayısı) alınmamalıdır çünkü potasyum ürünleri hiperkalemi riskini artırmaktadır. Bağışıklık sistemini güçlendiren C vitamini içeriği nedeniyle kullanılan greyfurt suyu; 1A2, 2A6 ve 3A4'ün güçlü inhibitörüdür. Greyfurt suyu karbamazepin, kafein, midazolam, triazolam, etinil estradiol, lovastatin, kalsiyum kanal blokerleri, proteaz inhibitörleri ve siklosporin gibi ilaçlarla klinik açıdan önemli ölçüde etkileşme gerçekleşir. Sonuç olarak pandemide düzensiz besin ve ilaç kullanım sıklığı dikkate alındığında, “besin-ilac” etkileşiminin dikkatlice değerlendirilmesi gerektiği görülmektedir. Bu amaçla gıda-ilac etkileşimi amacıyla bireyler tarafından kullanılabilecek mobil bir uygulama ve bilgilendirme portalının oluşturulması yaşanabilecek sağlık sorunlarını engellemek amacıyla faydalı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Bağışıklık, Antiviral, Besin-ilac etkileşimi, Gıda takviyesi

BACILLUS CEREUS GRUBU BAKTERİLERE ETKİ EDECEK ANTİMİKROBİYAL PEPTİDLERİN DİZAYNI VE SENTEZİ

Ceyda Demirtaş¹, Tanıl Kocagöz²

ÖZET

Antibiyotiklerin bilinçsizce kullanımı sonucu ortaya çıkmış bir problem olan Antibiyotik direnci, gelecekte insan sağlığına yönelik en büyük tehditlerden biri olarak öngörülmektedir. Giderek risk teşkil ettiği saptanan bu durumu çözmek, antibiyotik direncinin üstesinden gelmek ve bakteriyel enfeksiyonlardan korunmak amacıyla, enfeksiyonlarla mücadele için alternatif yöntemler halen aranmaktadır. Antimikrobiyal peptidlerin (AMP) ve kimyasal analoglarının antibakteriyel bir etken olarak araştırılması ve bu alanda çalışmalar yapılması potansiyel terapötik uygulamalar için ilgi çekmektedir. Doğada hemen hemen her canlıda bulunan Antimikrobiyal peptidlerin bakteriyel aktiviteleri sırasında bakterilerin bu peptidlere direnç geliştirmedeği veya antibiyotiklere kıyasla düşük direnç geliştirdiği saptanmıştır. Peptid sentezleme teknolojisinin gelişmesi ile de bu AMP'lerin özelliklerini geliştirmeyi hedefleyen sentez AMP çalışmaları umut vaad etmiştir. Verimli ve etkili AMP'lerin geliştirilmesi, bu nedenle yeni nesil antimikrobiyal alternatifler olmaya adaydır. Bu AMP sentez projesi için içinde enfeksiyona sebep olan iki bakteri türü hedeflenmiştir. Bu iki tür; çiftlik hayvanlarına bulaşıp bu hayvanlardan da insanlara geçebilen ve Şarbon hastalığına sebep olan *Bacillus anthracis* ve gıda kaynaklı hastalıklara sebep olan *Bacillus cereus* türleridir. *Bacillus anthracis*'in çalışılması risk teşkil eden bir patojen olması sebebi ile bu türler için en uygun AMP'leri belirlemek amacıyla çeşitli *Bacillus* türleri seçilmiştir. Bu türler: *B. vallismortis*, *B. pumilus*, *B. mycoides*, *B. niacini*, *B. megaterium*, *B. cereus*, *B. thuringiensis*, *B. atrophaeus*, *B. Firmus*, *B. endophyticus*, *B. safensis*, *B. simplex* ve *B. Subtilis*'tir. Bu bakterilerin sebep olduğu enfeksiyonları önlemek için bakterilerin antibiyotik dirençlerini artırmadan inhibe edilmesini hedefleyen yeni AMP'lerin sentezlenmiş ve bu sentez AMP'lerin çeşitli *Bacillus* türleri üzerindeki etkileri Minimum İnhibitor Konsantrasyon (MİK) değeri ile saptanmıştır. Peptid sentezi teknolojisi ile sentezlenen AMP'lerin MİK değerlerinin en yüksek 16 ug/mL ve en düşük 0,5 ug/mL olduğu belirlenmiştir. Sonuçlara göre, sentezlenmiş olan bu AMP'lerin *Bacillus* türleri üzerinde güçlü antibakteriyel özelliklere sahip olduğu rapor edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Antimikrobiyal peptid, Peptid sentezi, Peptid antibiyotikler, *Bacillus cereus* grubu

¹Ceyda Demirtaş. Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 34752, İstanbul, Türkiye, Ceyda.Demirtas@live.acibadem.edu.tr

²Tanıl Kocagöz. Acıbadem Üniversitesi Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, 34752, İstanbul, Türkiye, Tanil.Kocagoz@acibadem.edu.tr

SAĞLIK BİLİMLERİ ALANI			
Tarih		04 Kasım 2021	
Oturum (Session):		2/A (A saatindeki 1. Oturumu ifade ediyor)	
Salon (Hall):		https://meet.google.com/zkw-oaqq-zke	
Oturum Konusu (Session Theme):		TIP-SAĞLIK BİLİMLERİ	
Oturum Başkanı (Session Chair):		Dr. Öğr. Üyesi Muhammet Bora UZUNER	
SAAT	BİLDİRİ ID	AD-SOYAD	BİLDİRİ BAŞLIĞI
15:30-15:45	31	BURAK KARİP	ÜST EKSTREMİTE VEN VARYASYONLARI
15:45-16:00	39	ÖZLEM ÖZTÜRK KÖSE	ARTERİA CAROTİS INTERNA VARYASYONLARI: KLİNİK DEĞERLENDİRME
16:00-16:15	119	MEHMET EMİN ARAYICI, YASEMİN BAŞBINAR, HÜLYA ELLİDOKUZ	ÇEVRESEL MARUZİYETLER, GEN-ÇEVRE ETKİLEŞİMİ VE KANSER RİSKİ
16:15-16:30	56	SERİM TUNA KOÇ, SÜLEYMAN KÖK	MİKROBİYOTA, MİKROBİYOTA ÇALIŞMALARINDA KULLANILAN MOLEKÜLER TANI YÖNTEMLERİ
16:30-16:45	42	HEVAL HELİN VURGUN	LARYNGEAL KASLAR ÜZERİNE BİR İNCELEME

ÜST EKSTREMİTE VEN VARYASYONLARI

Burak Karip¹

ÖZET

Üst ekstremitte venleri, fasyaların ayırdığı kompartmana göre derin ve yüzeysel olarak ayrılmaktadır. İlk gelişen sistem yüzeysel venler'den oluşsa da kasların gelişimiyle derin venler dominant hale gelmektedir. Genel olarak derin venler; v. axillaris, v. subclavia iken yüzeysel venler; el venleri (vv. metacarpales dorsales), ön kol-dirsek venleri(v. cephalica antebrachii, v. basilica antebrachii, v. mediana antebrachii) ve kol venleri(v. cephalica, v. basilica)'dır. Bahsedilen venlerin yanında çeşitli varyatif ve literatürde hakkında çok fazla bilgi bulunmayan venler bulunmaktadır. Bu venlerden bazıları; v. axillaris'in aksesuar parçası olarak %56.7 oranında tanımlanırken, varyasyon oranı çok yüksek ve terminologia anatomica içerisinde tanımlanmayan, insidansı %27.5 ile %82 arasında değişebilen ve genellikle başlangıcı rete venosum dorsale manus olan yukarı yönlü seyir gösteren bir ven olarak bildirilmiştir. Çalışmalara göre üst ekstremitte ven varyasyonlarının büyük bir kısmı axillar bölgede bulunur ve bölgeyle ilişkili olarak bu varyatif durumlar v. axillaris etrafında toplanmıştır. Özellikle vv. brachiales'in lateral ve derin bölümleri arasında görülebilen varyasyonların bazıları; ortalama %67.5 oranında lateral bölüme dökülen derin dal, %45 oranında büyük bir venöz ağ yapıp, a. axillaris ya da a. brachialis'in arkasından geçerek direk olarak v. axillaris'e dökülmektedir. Yine aynı bölgede, v. thoracica lateralis %37.5 gibi bir oranla v. axillaris'in retropectoral parçası yerine infrapectoral parçasına dökülmektedir. Derleme şeklinde yapılan çalışmamızın amacı, üst ekstremitte venlerine ait görülebilecek varyasyonları ortaya koymak ve ilgili konuya dair yapılacak çalışmalara rehber olabilmektir.

Anahtar Kelimeler: Üst ekstremitte, V. axillaris, VV. brachiales, V. subclavia, V. cephalica, V. basilica

¹Burak KARİP. Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Tıp Fakültesi, Üsküdar - İstanbul, Türkiye, burak.karip@sbu.edu.tr

ARTERIA CAROTIS INTERNA VARYASYONLARI: KLİNİK DEĞERLENDİRME

Özlem Öztürk Köse¹

ÖZET

Arteria carotis communis' in kafa içerisine verdiği dal olan a.carotis interna, kafa içerisinde verdiği çoklu dallar sebebiyle dağınık bir seyir gösterir. Bu nedenle özellikle cerrahi operasyonlarda tehlikeli olarak kabul edilen bir yapıdır. Hem çoklu dallanması hem de bu artere ve dallarına ait varyasyonların çokluğu sebebiyle, intrakraniyal operasyonlarda dikkat edilmesi gereken listesinde en başı çeker. A.carotis interna varyasyonları en sık kıvrımlanma, sarmalanma ve eğrilme şeklinde kendini gösterir. A.carotis interna'nın servikal segmentindeki varyasyonlar genellikle başlangıç noktasında ya da sonlanma yerinde görülür. Varyasyon tiplerinin görülme sebepleri doğumsal olabildiği gibi, hemodinamik sebepler ve cinsiyet, aile öyküsü gibi sebeplere de bağlı olabilir ve bu varyasyon tipleri kişide hipertansiyon, iskemi, emboli ve daha birçok soruna yol açabilir. Sonuç olarak varyasyon tiplerini tanımak ve buna uygun bir girişimsel operasyon haritası belirlemek hastanın sağlığı açısından son derece önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Arteria carotis interna, Arteria cerebri, Anatomi, Klinik anatomi

¹Özlem Öztürk Köse. Biruni Üniversitesi, Kazlıçeşme mah.10.yıl Cad. Protokol yolu., İstanbul, Türkiye, ozlemo@biruni.edu.tr

ÇEVRESEL MARUZİYETLER, GEN-ÇEVRE ETKİLEŞİMİ VE KANSER RİSKİ

Mehmet Emin Arayıcı¹, Yasemin Başbınar², Hülya Ellidokuz³

ÖZET

Kötü huylu bir tümör, tek bir hücrede veya bu hücrenin klonlarında meydana gelen ve normal işlev kaybına, anormal veya kontrolsüz hücre büyümesine ve sıklıkla metastazlara yol açan bir dizi DNA değişikliğinin sonucu olarak karşımıza çıkar. Çevresel faktörler, genetik mutasyon mekanizması yoluyla kanser riskini etkileyebilirken, genetik mekanizmalar çevrenin etkisini değiştirebilirler. Hem genetik hem de çevresel faktörlerin kanserin etiyolojisi ile ilişkili olduğu ve bu faktörlerin karmaşık bir etkileşiminin kanser riskini etkilediği yaygın olarak kabul edilmektedir. Bu çalışmada, gen-çevre etkileşimlerinin kanser oluşumu ve prognozundaki etkileri ile ilgili literatürde yer alan çalışmalar incelenmiştir. Bununla birlikte bazı kanserlerin etkisine vurgu yapılarak gen-çevre etkileşiminin insan kanserlerindeki rolleri tartışılmıştır. Sistemik incelemeler ve veri tabanı analizleri için tercih edilen raporlama tekniklerini izleyen bir literatür araması gerçekleştirilmiştir. Eylül 2021’de, kanserde gen-çevre etkileşimlerini değerlendiren araştırmalar için “gen-çevre etkileşimi”, “polimorfizmler” ve “kanser” arama terimleri ile PubMed/Medline, Web of Science ve Scopus üzerinde yapılandırılmış bir bilgisayar araştırması yapılmıştır. Gen-çevre etkileşimleri üzerine yapılan çalışmalardan elde edilen bilimsel kanıtlar, kanser etiyolojisinin epidemiyolojik profilinin karmaşık ve çok faktörlü olduğunu ortaya koymuştur. Vaka kontrolü ve takip çalışmaları, kanserin sadece kalıtsal faktörlerle, tek başına çevresel faktörlerle veya genetik ve çevre arasındaki bir ilişkiyle başlayabileceğini göstermiştir. Ayrıca aleller, kromozom konumu veya sayısı, SNP’ler ve RS numarası gibi genetik değişkenlerin arsenik, benzen, poliklorlu bifenil (PCB), polisiklik aromatik hidrokarbonlar (PAH’lar), klorlu dioksin gibi çevresel faktörlerle aynı zamanda kötü beslenme, sigara içme, fiziksel aktivite ve diğer yaşam tarzı faktörleriyle etkileşime girebileceği ve insan popülasyonlarında kanser riskini artırabileceği bildirilmiştir. Bununla birlikte, çevresel ve genetik değişkenlerin etkileşiminin kanser riskini etkileyen spesifik mekanizmaları belirsizliğini koruyor. İnsan kanserlerinde gen-çevre etkileşimi bağlamında çevresel maruziyetler, kimyasal konsantrasyon, maruz kalma süresi, coğrafi konum ve bireysel veya kültürel davranışlar gibi faktörlerin dikkate alınması gerekir. Kanser geliştirme riski taşıyan bireylerin veya popülasyonların belirlenmesi, genlerin ve çevresel faktörlerin oynadığı rolün ve ve gen-çevre etkileşimlerinin tam olarak anlaşılması açısından son derece önemlidir. Araştırmacıların daha sağlam ve güvenilir sonuçlar üretmek ve böylece gen-çevre etkileşim çalışmalarının bilimsel gücünü artırmak için popülasyon örnek boyutlarını artırmaları, işlevsel ek açıklamaları dahil etmeleri ve gelişmiş istatistiksel araçları ve hesaplama modellerini kullanmaları şiddetle tavsiye edilmektedir. Gen-çevre etkileşimlerinin altında yatan mekanizmaları ve bunların insan kanserlerinin etiyolojisindeki önemli rolünü araştırmak ve anlamak için yeni epidemiyolojik yaklaşımlar, analitik araçlar ve hesaplama modelleri geliştirmek ve geliştirilen bu modelleri uygulamak için kritik ve artan bir ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Çevresel maruziyetler, Moleküler epidemiyoloji, Polimorfizmler, Kanser, Gen-çevre etkileşimi

¹Mehmet Emin Arayıcı. Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Preventif Onkoloji Ana Bilim Dalı, İnciraltı Mah. Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Kampüsü, İzmir, Türkiye, mehmet.e.arayici@gmail.com.

²Yasemin Başbınar. Dokuz Eylül Üniversitesi, Onkoloji Enstitüsü, Translasyonel Onkoloji Ana Bilim Dalı, İnciraltı Mah. Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Kampüsü, İzmir, Türkiye, ybaskin65@gmail.com.

³Hülya Ellidokuz. Dokuz Eylül Üniversitesi, Onkoloji Enstitüsü, Preventif Onkoloji Ana Bilim Dalı, İnciraltı Mah. Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Kampüsü, İzmir, Türkiye, hulya.ellidokuz@deu.edu.tr.

MİKROBİYOTA, MİKROBİYOTA ÇALIŞMALARINDA KULLANILAN MOLEKÜLER TANI YÖNTEMLERİ

Serim Tuna Koç¹, Süleyman Kök²

ÖZET

Doğduğumuz anda sadece kendi ökaryotik hücrelerimizden oluşan vücudumuzun özellikle cilt yüzeyi, ağız boşluğu ve bağırsak gibi kısımları hayatımızın ilk birkaç yılı içerisinde çok sayıda bakteri, mantar ve virüsler ile kolonize olmaktadır. Bu hücrelerin tamamının oluşturduğu topluluk insan mikrobiyomu olarak isimlendirilmektedir, hemen hemen vücudumuzun geri kalanındaki hücrelerin 10 katı kadar hücre içermekte, insan genomundan çok daha fazla sayıda gene sahip olmakta ve vücut ağırlığının birkaç kilosunu oluşturmaktadır. Son yıllarda mikrobiyotanın insan sağlığı üzerine olan potansiyel etkileri hakkında çok daha fazla veri elde edilmekte ve bazı hastalıkların temelinde mikrobiyotanın rol oynadığına dair güçlü kanıtlara ulaşılmaktadır. Bu durum, birçok alandaki araştırmacının mikrobiyotaya ilgi duymasına sebep olmuş ve bu konudaki çalışmalar artmıştır. Böylelikle; günümüze kadar genellikle sadece patojen-odaklı olarak çalışan tıbbi mikrobiyoloji laboratuvarları için insan florasında bulunan ve patojen olmayan yüzlerce bakteri, mantar ve virüsün tanımlanması gerekliliği ortaya koymuştur. Son zamanlarda geliştirilen teknikler, mikrobiyota üyelerinin filogenetik karakterizasyonu ve mevcut organizmaların kantitasyonlarını sağlamaları açısından avantajlıdır. Mikrobiyota ile ilgili moleküler çalışmaların çoğu, klinik ölçümlerle belirli organizmaları ilişkilendirmeye yönelik çalışmalardır. Bunlar hastalıkların biyolojik belirteçleri olarak yararlı bilgiler vermektedir. Günümüzde, 16S rRNA dizilemesi, tüm genom dizileme ve metagenomik çalışmalar ile metabolomik, metaproteomik ve metatranskriptomik gibi mikrobiyal topluluğun aktivitesinin ölçülmesine yönelik çalışmaların birleştirilmesi böylece mikrobiyota-konak ilişkisinin gerçek anlamda ortaya konulması olanak sağlayabilir. Bu sayede hastalıkları önleme ve tedavi için yeni olanaklar sunabilir. Bu derlemede, mikrobiyota, mikrobiyotayı etkileyen faktörler ve mikrobiyota çalışmalarında kullanılan moleküler tanı yöntemleri değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mikrobiyota, İnsan sağlığı, Moleküler tanı yöntemleri

¹Serim Tuna Koç. Trakya Üniversitesi Biyoteknoloji Genetik Anabilim Dalı, Edirne / Türkiye, e-mail. stunakoc@hotmail.com

²Süleyman Kök. Trakya Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Genetik ve Biyomühendislik Bölümü, Edirne / Türkiye, e-mail. koks@trakya.edu.tr

LARYNGEAL KASLAR ÜZERİNE BİR İNCELEME

Heval Helin Vurgun¹

ÖZET

Larynx, C3-C6 vertebra seviyeleri arasında ve pharynx' in alt kısmının önünde yer alır. Kıkırdak, kas ve bağ dokudan oluşan bir yapıdır. Pharynx ve trachea arasında hava geçişi için bir kanal görevi görür. Larynx fonasyonda, kendi lümeni boyunca hava akışının düzenlenmesinde ve yutma sırasında alt solunum yolunun korunmasında işlev görür. Bu derlemenin amacı larynx' in intrinsik kaslarının literatür bilgilerine dayalı olarak gözden geçirilmesidir. Bu çalışmada veri kaynağı olarak Dergipark ve YÖK tez veri tabanında bulunan ulusal ya da uluslararası makaleler, lisansüstü tezler ve basılı kitaplar ve yurt dışı indeksli veri tabanlarında yer alan çalışmalar kullanılmıştır. İnceleme güncel literatür göz önünde bulundurularak ve klinik vaka örneklerinin konu alındığı araştırmalarla sınırlandırılarak yapılmıştır. Çalışmalara göre fonksiyonel önceliklerin anlaşılması, larynx ile ilgili olan sayısız hastalığın teşhis ve tedavi yönetimi için fikir oluşturmaktır. Larynx' in intrinsic kasları larynx' e ait ligament ve kıkırdakları hareket ettirirler. Rima glottides (mizmar aralığı) iki plica vocalis arasındaki aralığa verilen isimdir. Bu aralık inspirasyon sırasında genişler, fonasyon sırasında daralır. Plica vocalis' lerin uzunluğu, gerginliği ve kalınlığındaki değişiklikler, sesin tonusunu ve tizliğini belirler. Kasların anatomik yapısında meydana gelen varyasyonlar larynx' in özellikle ses çıkarma fonksiyonu ile doğrudan ilişkilidir. Larynx kas anatomisini iyi bilmek vakaların değerlendirilmesinde ve tedavi sonrası sağlıklarının korunmasında etkili olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Fonasyon, Larynx, Plica vocalis.

¹Heval Helin VURGUN. Biruni Üniversitesi, Protokol Yolu No:45, 10. Yıl Cd, 34010, İstanbul, Türkiye, hvurgun@biruni.edu.tr.

SAĞLIK BİLİMLERİ ALANI			
Tarih		04 Kasım 2021	
Oturum (Session):		1/A (A saatindeki 1. Oturumu ifade ediyor)	
Salon (Hall):		https://meet.google.com/qoa-qxod-iob	
Oturum Konusu (Session Theme):		VETERİNERLİK	
Oturum Başkanı (Session Chair):		Prof. Dr. Hüseyin ESECELİ	
SAAT	BİLDİRİ ID	AD-SOYAD	BİLDİRİ BAŞLIĞI
13:30-13:45	90	ERVA ESER, M. NACİ OKTAY	KOYUNLARDA OTLAMA DAVRANIŞLARI
13:45-14:00	157	MERVE ŞENSÖZ TURGUT	MONOKLONAL ANTİKORLARIN KLİNİK ETKİNLİĞİ
14:00-14:15	158	DİLEK NUR BESTİL, TEVHİDE SEL, HAMDİ UYSAL	DİABETES MELLİTUS VE SİTOKİNLER ARASINDAKİ İLİŞKİ
14:15-14:30	164	SENA TIRAŞ, TEVHİDE SEL	“CORİANDRUM SATIVUM L.” VE KANSER
14:30-14:45	165	YELİZ KAYA KARTAL, MESUT KIRDAĞ, GÖRKEM KISMALI, TEVHİDE SEL	AKKARAMAN KUZULARININ GELİŞİM DÖNEMLERİNDE PARAOKSONAZ DEĞİŞİMLERİNİN GÖZLENMESİ
14:45-15:00	176	BERİL SERTER, ADEM ÖNEN, O. İRFAN İLHAK	LAKTİK ASİT BAKTERİ SÜPERNATANTLARININ ANTİMİKROBİYAL ETKİLERİNİN TAVUK GÖĞÜS ETİ ÜZERİNDE ARAŞTIRILMASI

KOYUNLARDA OTLAMA DAVRANIŞI

Erva Eser¹, M. Naci Oktay²

ÖZET

Çalışmanın amacı koyunlarda otlama davranışının büyüme ve gelişme üzerine etkilerinin incelendiği çalışmaların sistematik derlemesinin oluşturulmasıdır. Sistematik derleme, PRISMA 2020 yönergesine göre hazırlanmış, çalışmada kullanılan kaynakların değerlendirilmesinde aynı yönerge dikkate alınmıştır. Hayvanların çeşitli uyaranlara karşı tepkileri olarak tanımlanabilen davranışlar, hayvan refahının önemli parametrelerinden biri olup yetiştiricilikte sağlıklı büyüme ve gelişmede de önemli rol oynamaktadır. Temel davranışlardan biri olan beslenme davranışları, canlıların hayatlarını sürdürürebilmeleri için gerekli temel davranışlardan biri olmakla birlikte fizyolojik bir ihtiyaçtır. Besin alım davranışları, canlı ağırlık artışı ile birebir ilişkilidir. Bu davranış üzerine etkili pek çok faktör bulunmakla birlikte, temelde canlının yem ve su ihtiyacı, mevcut barınma koşulları, yem türü ve seçimi, mevsimsel özellikler ile hayvanların fizyolojik durumları önemli rol oynamaktadır. Yem seçimi, alınan yemin çiğneme ve ruminantlarda ruminasyon süreçleri de hem hayvanın sağlığı hem de refahı açısından pek çok kanıt sağlamaktadır. Koyunlarda otlama davranışları, temel normal davranışlar içerisinde yer almaktadır. Hayvanların normal davranışlarını sergilemeleri, refah düzeylerinin yüksek olduğuna işaret etmekte ve büyüme ve gelişme parametreleri üzerine olumlu katkılar sağlamaktadır. Beslenme davranışlarının bilinmesi ile yem alımı hakkında da bilgi edinilmekte ve yetiştiricilik sistemlerinde daha ekonomik üretim mümkün olmaktadır. İnsan popülasyonu ve bilinçli toplum artışı beraberinde sağlıklı ve kaliteli hayvansal ürün talebi ile refah düzeyi yüksek hayvan modellerinin geliştirilmesini de beraberinde getirmiştir. Bu amaçla çeşitli ırklar ıslah edilmiş, yüksek verimli ırklar ile düşük verime sahip ancak adaptasyon yeteneği yüksek ırklar melezlenmiş ve farklı yetiştiricilik sistemleri oluşturulmuştur. Son yıllarda artan davranış çalışmalarında, koyunların otlama davranışları da sıklıkla incelenmiştir. Koyunlarda otlama davranışı üzerine yapılan ilk çalışmalarda, her ırkın farklı otlama davranışı sergilediği ve farklı oranlarda yem tükettiği bildirilmiştir. Bu durumun, ırklar arası canlı ağırlık farkının meydana gelmesinde rol oynayan etmenlerden biri olduğu düşünülmektedir. Yapılan çalışmaların çoğunda video kayıtları değerlendirilerek; ot tercihi, koparma ve çiğneme davranışları, çiğneme sıklığı ve yem alımı davranışları araştırılmıştır. Çalışmaların sonucunda koyun ırkları arasında ısırma, çiğneme ve yem alımı davranışlarında da yüksek oranda varyasyon tespit edilmiştir. Benzer şekilde, otlama davranışlarının serbest bir şekilde sergilendiği durumlarda, canlı ağırlık artışının daha yüksek olduğu bildirilmektedir. Koyunlarda otlama davranışının bir sosyal davranış olarak nitelendirilmesi de mümkündür. Otlama davranışı, koyunların merada olduğu süre boyunca dinlenme davranışı ile dönüşümlü olarak, 9-11 saat kadar sürmektedir. Merada otlama süresince koyunların mera üzerindeki dağılımları incelendiğinde merada dönüşümlü otlama yaptıkları, bu şekilde meraların yenilenme süreçlerinin hızlandığı gözlenmiştir. Koyunlarda otlama davranışlarının doğru değerlendirilmesi ile sürü refahı, koyun refahı, mera kalitesi hakkında bilgi edinilebilmekte; karlı ve ekonomik yetiştiricilik sürdürülebilir bir şekilde mümkün hale gelmektedir.

Anahtar kelimeler: Koyun, Otlama davranışı, Refah.

¹Erva Eser. Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Zootehni ve Hayvan Besleme ve Beslenme Hastalıkları Bölümü, Kırıkkale Üniversitesi Veteriner Fakültesi Zootehni AD, Kırıkkale, Türkiye. ervaeser@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9827-6288> YÖK 100/2000 Bursiyeri

² M. Naci Oktay. Kırıkkale Üniversitesi Veteriner Fakültesi Zootehni AD. Kırıkkale Üniversitesi Veteriner Fakültesi Zootehni AD, Kırıkkale, Türkiye. m.nacioktay@gmail.com ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1487-0096>

MONOKLONAL ANTİKORLARIN KLİNİK ETKİNLİĞİ

Merve Şensöz Turgut¹

ÖZET

Monoklonal antikorlar immunoterapi alanında önemli yer tutmakla birlikte bu alanda kanser tedavisi için en önemli yöntemlerdendir. Monoklonal antikorlar, son 20 yılda hem hematolojik malignitelerde hem de solid tümörlerde önemli bir tedavi yöntemi haline gelmiştir. Tedavi amacı ile kullanılan monoklonal antikorlar, genellikle kanser hücreleri tarafından eksprese edilen yüzey antijenlerine spesifik olarak çalışır. Bu yüzey antijenleri insan epidermal büyüme faktörü reseptörü (HER2), vasküler endotelial büyüme faktörü reseptörü (VEGFR) gibi büyüme faktörleri ya da CD20, CD52 gibi hematopoetik farklılaşma antijenleri olabilir. Monoklonal antikorların bilinen klinik kullanımları hematolojik maligniteler ile birlikte gastrointestinal tümörleri, meme kanseri, akciğer kanseri, baş ve boyun kanseri ve genital ve üriner sistem malignitelerini içermektedir. Non-Hodgkin B hücreli lenfoma, Hodgkin lenfoma, anaplastik büyük hücreli lenfoma, kronik lenfositik lösemi, B hücreli lenfoma, çoklu myelom gibi hematolojik malignitelerin tedavisi için FDA tarafından onaylanmış kimerik antikorlar (Rituximab, Brentuximab Vedotin) ve tam hümanize antikorlar (Alemtuzumab, Eculizumab, Ofatumumab) vardır. FDA, mide kanseri, metastatik kolorektal kanser, gastroözofageal kanser gibi gastrointestinal sistem tümörlerinin tedavisi için Bevacizumab, Panitumumab, Cetuximab, Trastuzumab gibi monoklonal antikorları onaylamıştır. Meme kanserinde HER2 aşırı ekspresyonu görülmektedir. Bu nedenle meme kanserinin tedavisinde HER2'yi hedef alan monoklonal antikorlar kullanılmaktadır. Meme kanserinin tedavisinde kullanılan başlıca FDA onaylı monoklonal antikorlar Trastuzumab ve Pertuzumab'dır. Akciğer kanserinde kullanılan monoklonal antikorların başlıca hedefleri ise epidermal büyüme faktörü reseptörü (EGFR) ve vasküler endotelial büyüme faktörü (VEGF)'dür. Cetuximab; anti-EGFR monoklonal antikorudur, Cetuximab klinik denemelerin yetersizliği nedeniyle akciğer kanserindeki terapötik etkinliği değerlendirilememiştir, ancak lokal ilerlemiş veya baş ve boyundaki metastatik skuamöz hücreli karsinomlu (HNSCC) hastaların tedavisi için onaylanmıştır. Bevacizumab ise; anti-VEGF monoklonal antikorudur. Bevacizumab başlıca küçük hücreli olmayan akciğer kanserinin (NSCLC) birinci basamak tedavisi için kullanımı FDA tarafından onaylanmıştır, ayrıca ürogenital tümörlerin tedavisinde de kullanımı vardır. Bevacizumab şeffaf hücreli renal hücre karsinomlarının tedavisi için FDA tarafından onaylanmıştır. Sonuç olarak, kanser tedavisi için monoklonal antikorların kullanımı, son yılların en önemli başarılarından birisi olmuştur. Monoklonal antikorlar günümüzde kanser hastaları için iyi yanıt sağlayan bir yöntemdir ve bir çok kanserin tedavisinde standart prosedür haline gelmeye başlamıştır. Renal hücreli karsinom, ileri melanom, Hodgkin lenfoma, akciğer kanseri ve mesane kanserinde monoklonal antikorların kullanımı kalıcı yanıtlar sağlamıştır. Tüm bu bilgilerin ışığında kanserde monoklonal antikorların tek başına kullanımı ya da kombinasyon tedavilerine dahil edilmesi ile yeni nesil immunomodülatörlerin geliştirilmesine de olanak sağlanmıştır.

Anahtar kelime: Monoklonal antikor, Kanser, Klinik etkinlik, Hematolojik maligniteler

¹Merve Şensöz Turgut. Ankara Üniversitesi, 06110, Ankara, Türkiye, m.sensoz1@gmail.com

DİABETES MELLITUS VE SİTOKİNLER ARASINDAKİ İLİŞKİ

Dilek Nur Bestil¹, Tevhide Sel², Hamdi Uysal³

ÖZET

Diabetes Mellitus (DM), insülin eksikliği veya insülin re-septör direnci kaynaklı ve hiperglisemi ile karakterize organizmanın karbonhidrat, yağ ve proteinlerden yeterince yararlanamadığı multisistem bir hastalık olmakla beraber düzenli tıbbi bakım gerektiren genetik ve çevresel faktörlerin neden olduğu kronik bir metabolizma hastalığıdır. Tip 1 (T1DM) diyabet ve Tip 2 (T2DM) diyabet histolojik ve genetik olarak birbirinden farklılık gösterirler. Tip 1 Diyabet insüline bağımlı iken Tip 2 Diyabet insülden bağımsızdır. Sitokinler; immun hücreler tarafından salgılanan ve kendisi için uygun reseptör taşıyan hücrenin fonksiyonunu etkileyen ve hücrelerarası iletişimi sağlayan glikoproteinlerdir. Bu küçük, yapısal olmayan proteinlerin çok çeşitli ve sıklıkla çelişen çoklu biyolojik aktiviteleri inflamasyon ve immünolojide rol almaktadır. Sitokinlerin birçok hastalıklarla ilişkilendirildiği bilinmektedir. Her sitokinin ayrı ayrı hastalıklarda farklı rolleri olduğu ortaya çıkarılmıştır. Sitokinlerin anormal veya aşırı salınımının patogeneze katkıda bulunduğu birçok hastalık bildirilmiştir. Örneğin, IL-1 ve IL-6'nın aşırı salınımı ile tip I diyabet gelişimini önemli derecede etkilediği görülmüştür. Sitokinler çeşitli hastalıklarda potansiyel sınırlayıcı moleküller olduğundan, bunlar, ilaç endüstrisi için monoklonal antikorlar ve antikor benzeri reseptör, füzyon proteinleri gibi biyoteknoloji ürünleri için mükemmel hedeflerdir. Diyabetin patogenetik mekanizmasının açıklanmasına inflamatuvar bir mekanizma önerilmiştir. Diyabetin ilerlemesi durumunda farklı bozukluklarda beraberinde oluşabilir. Buna örnek olarak Diyabetes mellitus hastalarında sıkça rastlanan görme bozukluğunda ani ve ciddi kayıplara yol açan mikrovasküler bir komplikasyon olan Diabetik Retinopati verilebilir. Diabetes Mellitus ayrıca karmaşık ve çok yönlü bir inflamatuvar hastalıktır. En önemli özelliği düzensiz inflamatuvar biyomarkerler ile eşlik eden düşük dereceli kronik inflamasyondur. Bu derlemede DM hastalığında önemli olan sitokinler (CXCR4, IL-1, IL-6, IL-8, IL-10, IL-17, TNF- α) komplikasyonların oluşumu, hastalığın gelişimi ve etkisi yönünden incelenmiştir. Obez olmayan Tip-1 diyabetli farelerde Langerhans adacıklarındaki IL-17 ekspresyonu DM ile ilişkilidir. Diyabetin gelişimi ile IL-17 seviyesi plazmada yüksek bulunmuştur. Deneysel modelde kullanılan anti-IL-17 antikorlu T1DM 'de olumlu etki gösterdi ve IL-17 üreten T hücrelerini azalttı ve diyabet gelişimine karşı korumuştur. IL-17, pro-inflamatuvar sitokinlerin seviyesini artırır ve inflamasyonu başlatır. Obez bireylerin yağ dokusunda yangının başlamasında IL-17 önemli rol alır. Yapılan deneysel obeseite ile IL-17 seviyesinin artışı ile doğru orantılıdır. Bu yüzden IL-17 obeziteye eşlik eden yangı için bir marker olarak bildirilmiştir. Tip-2 Diyabette, IL-17 inflamatuvar sitokin gen ekspresyonunu düzenleyen Nükleer faktör-kappa B (NF-Kb) 'yı aktive eder ve insülin direncinin oluşumuna neden olan pro-inflamatuvar sitokin (IL-1, IL-6, TNF- α) üretimi uyarılır. TNF- α insülin uyarımını engelleyen etkisinden dolayı insülin direnci oluşur ve T2DM gelişimi gözlenir.

Anahtar Kelimeler: Diabetes mellitus, Sitokin, İnflamatuvar

¹Dilek Nur Bestil. Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi, 06110, Ankara, Türkiye, dileknurbbestil@gmail.com

²Tevhide Sel. Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi, 06110, Ankara, Türkiye, sel@veterinary.ankara.edu.tr

³Hamdi Uysal. Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi, 06110, Ankara, Türkiye uysalhamdi@yahoo.com.tr

“*Coriandrum sativum* L.” VE KANSER

Sena Tıraş¹, Tevhide Sel²

ÖZET

Kanserin dünya üzerinde ölüme sebep olan hastalıklar içerisinde ikinci sırada olduğu bilinmektedir. Halen bilinen kesin bir tedavi yönteminin olmaması ve günümüzde kanser tedavisinde yaygın kullanılan yöntemlerin birçok yan etkisinin bulunması nedeniyle bilim dünyası geçmişten günümüze alternatif tedavi yöntemlerinin arayışı içerisinde. Geçmişten günümüze sıtma, ateş, mide bulantısı ve kanser gibi birçok hastalığın tedavisinde kullanılan doğal bir ürün olan bitkiler yüksek antioksidan etkiye sahip olmaları dolayısıyla birçok hastalığın tedavisinde önemli role sahiptirler. Kişnişin olağan üstü antioksidan özelliğinden sorumlu birçok polifenoller ve PUFA içerir ve bunların sayesinde birçok hastalığın ve özellikle birçok kanser türünün tedavisinde yararlı olduğu yapılan çalışmalarda bildirilmektedir. Kişnişin sindirim sistemi bozuklukları, santral sinir sistemi hastalıkları, solunum yolu bozuklukları ve inflamatuvar hastalıklarda tedavi amacıyla kullanıldığı bildirilmektedir. Bu aromatik bitkinin uygulamaları, kozmetik, tarım ve gıda endüstrileri gibi diğer ilgili alanlara da genişletilebilir. Kişnişin geniş farmakolojik etki yelpazesi nedeniyle, bu tıbbi bitki üzerinde birçok in vitro ve in vivo çalışma yapılmış ve biyoaktif bileşenlerinin antimikrobiyal, antioksidan, hipoglisemik, hipolipidemik, anksiyolitik, analjezik, antiinflamatuvar, antikonvülsan ve antikanser aktiviteleri yanında antibiyotikler/antifungal ajanların antimikrobiyal aktivitesi için sinerjik bir etki gösterdiği bildirilmiştir. Bu konu üzerine sıçanlarda 1, 2 – dimetil hidrazin (DMH) kaynaklı kolon kanserinde kişniş tohumlarının lipit parametreleri üzerine biyokimyasal etkisinin incelendiği çalışmada kişnişin uygulandığı grupta tespit edilen tümör sayısının DMH kontrol grubunda tespit edilen tümör sayısına göre düşük olduğu bildirilmektedir, bir başka çalışmada *C. sativum*'un parçalanmış yaprak özütü kullanılarak sentezlenmiş yeşil nanopartikül AgNP'lerin meme kanserine karşı aktivitesi MCF-7 hücrelerinde çalışılmış ve doza bağlı hücre proliferasyonunda inhibisyon gösterdiği bildirilmektedir ve başka bir çalışmada da meme kanseri MCF-7 hücrelerine uygulanan *C. sativum* ile kaplanmış gümüş nanoparçacıklarının konsantrasyonu arttıkça sitotoksikite arttığı bildirilmektedir. Son yıllarda doğal ürünlerin ve bitkilerin içerdiği bileşenlerin tedavi edici özelliklerinden dolayı özellikle de kanser tedavisi için bitkiler üzerinde yapılan araştırmalara olan ilgi giderek artmaktadır. Kişniş, bir gıda bileşeni olarak güvenliği için onaylanmıştır, ancak uzun süreli terapötik dozda toksisitesi ve yan etkileri konusunda daha fazla çalışma gereklidir. Kişniş tohumu ve bitki biyoaktif bileşenleri ve biyolojik aktiviteleri hakkında bildirilen bu değerli bilgiler, yeni farmakolojik ve klinik uygulamaları tanımlayarak kişnişe daha fazla ilgi yaratmaya yardımcı olarak ve dolayısıyla gelecekte yeni ilaç formülasyonlarının geliştirilmesinde faydalı olabilir. Bu çalışmada, yapılan literatür taramaları sonucunda kanser hücreleri üzerinde kişnişin etkisi ile ilgili çok az çalışmaya rastlanılmış olup bu konu hakkında katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kanser, Kişniş, Doğal ürün, Antioksidan

¹Sena Tıraş. Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi, 06110, Ankara, Türkiye, stiras@ankara.edu.tr

²Tevhide Sel. Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi, 06110, Ankara, Türkiye, sel@veterinary.ankara.edu.tr

AKKARAMAN KUZULARININ GELİŞİM DÖNEMLERİNDE PARAOKSONAZ DEĞİŞİMLERİNİN GÖZLENMESİ

Yeliz Kaya Kartal¹, Mesut Kırdag², Görkem Kısmalı³, Tevhide Sel⁴

ÖZET

Paraoksonazlar, Paraoksonaz 1 (PON1), Paraoksonaz 2 (PON2) ve Paraoksonaz 3 (PON3) olarak adlandırılan üç enzimden oluşan bir ailedir. Aynı kromozom üzerinde üç ayrı gen tarafından kodlanır. Oksidatif hasara ve lipid peroksidasyonuna karşı koruma, doğuştan gelen bağışıklığa katkı, reaktif moleküllerin detoksifikasyonu, ilaçların biyoaktivasyonu, endoplazmik retikulum stresinin modülasyonu ve hücre proliferasyonu/apoptozunun düzenlenmesi gibi çeşitli biyokimyasal yollarda çok işlevli rollere sahiptirler. Bu çalışmadaki amaç PON'un yenidoğan Akkaraman kuzuların ilk 4 aylık süreçlerindeki değişimini göstermektir. Çalışmada yer alan hayvanlar Lalahan Uluslararası Hayvancılık Araştırma ve Eğitim Merkezi Müdürlüğü'nden sağlanmıştır. Kulak küpesi bulunan ve doğumdan sonra gerekli yaşam gücünü elde eden kulak küpeli 10 dişi Akkaraman kuzu çalışmaya dahil edilmiştir. Kuzular 1'den 10'a kadar numaralandırılmıştır. Doğumu izleyen ilk 5-10 günlük süreçte ilk kan alımları gerçekleştirildikten sonra 3.5-4 aylık olana kadar her iki haftada bir toplam 8 kez alım olacak şekilde kuzuların kan örnekleri juguler venden silika jelli kırmızı kapaklı tüplere alınmıştır. Tüpler 2000 RPM'de 10 dakika santrifüj edildikten sonra kan serumları kullanılmak üzere analiz yapılana kadar -80 °C'de muhafaza edilmiştir. Her hayvan için alınan kanların ortalaması belirlenmiştir. 8, 9 ve 1 numaralı kuzuların PON değeri 1000'in üzerinde olup en yüksek ortalamayı sağlarken 6 numaralı kuzu en düşük ortalama kalmıştır (189,155 IU/ml). 2, 3, 4, 5, 7 ve 10 numaralı kuzularda değerler 500 ile 800 IU/ml arasında birbirine yakın seyretmiştir. Aynı ortamda aynı koşullarda ve aynı rasyonla beslenen kuzularda tek fark farklı dişi Akkaraman koyunlardan doğmuş olmalarıdır. Dolayısıyla farklı süt içeriği ile beslenmiş olan 10 kuzu için PON'da meydana gelen değişikliklerin belirlenmesi açısından annelerin süt analizlerinin de yapılmasıyla PON değişimleri hakkında daha net bir sonuca varılabilir.

Anahtar Kelimeler: Akkaraman, Paraoksonaz, Yenidoğan

¹Yeliz Kaya Kartal. Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Biyokimya Anabilim Dalı, 06110, Ankara, Türkiye, yelizkaya06@gmail.com

²Mesut Kırdag. Tarım ve Orman Bakanlığı Ankara İl Müdürlüğü Gıda ve Yem Şubesi, 06170, Ankara, Türkiye, mesutkirdag@hotmail.com

³Görkem Kısmalı. Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Biyokimya Anabilim Dalı, 06110, Ankara, Türkiye, gkismali@ankara.edu.tr

⁴Tevhide Sel. Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Biyokimya Anabilim Dalı, 06110, Ankara, Türkiye, sel@veterinary.ankara.edu.tr

LAKTİK ASİT BAKTERİ SÜPERNATANTLARININ ANTİMİKROBİYAL ETKİLERİNİN TAVUK GÖĞÜS ETİ ÜZERİNDE ARAŞTIRILMASI

Beril Serter¹, Adem Önen², O. İrfan İlhak³

ÖZET

Bu çalışmada laktik asit bakterileri (*Pediococcus acidilactici*, *Lactobacillus plantarum* ve *Lactobacillus sakei*)den elde edilen hücre içermeyen süpernatantların (CFS) gıda patojenlerine karşı antibakteriyel etkileri ile süpernatant uygulanan tavuk göğüs eti örneğinde +4C'deki muhafaza süresince oluşan pH ve mikrobiyolojik değişikliklerin incelenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca süpernatantların üretiminde besiyeri olarak inek sütünün kullanımını da araştırılmıştır. De Man Rogosa and Sharpe (MRS) Broth ve inek sütünde çoğaltılan laktik asit bakterilerinden elde edilen hücre içermeyen süpernatantlar 0.22µm'lik filtre ile sterilize edilmiş ve agar difüzyon yöntemi ile süpernatantların önemli gıda patojenleri olan *Salmonella* spp, *Listeria monocytogenes*, *Escherichia coli* O157:H7 ve *Brucella melitensis* bakterilerine karşı antibakteriyel etkileri karşılaştırılmıştır. MRS Broth'da üretilmiş laktik asit bakterisi (LAB) süpernatantlarının inek sütünde geliştirilmiş olanlara göre, daha büyük zon oluşturduğu görülmüştür. Çalışmanın 2. aşamasında, etkili olduğu görülen *L. plantarum* ve *L. sakei*'den elde edilen süpernatantlar tavuk eti kaynaklı gıda zehirlenmelerine sebebiyet veren en önemli patojenler olan *Salmonella* spp. ve *Listeria monocytogenes* bakterilerine karşı denenmiştir. Süpernatantlar, bu patojenler ile kontamine edilmiş tavuk göğüs eti örneği üzerine uygulanmış ve 0,2,4,6,8 ve 11. günlerde pH ölçümü ve mikrobiyolojik ekimler yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre, süpernatantlar ile kontrol grubu arasında pH değeri bakımından istatistiksel olarak fark saptanmıştır (P<0.05). Süpernatant uygulanmış örneklerde, istatistiksel olarak anlamlı bir azalmaya *Salmonella* spp. sayısında ilk iki günde rastlanırken, *Listeria monocytogenes* sayısında 4.günden sonra görülmüştür. Tavuğun kendi florasında yer alan laktik asit bakterilerinin sayısında anlamlı bir fark gözlenmemiştir (P>0.05). 8.gün sonunda *L. plantarum* ve *L. sakei* süpernatantlarının psikofil bakteri sayısını yaklaşık olarak 4 log10 kob/g azalttığı tespit edilmiştir. Sonuç olarak, çalışmamızda antimikrobiyal etkilerinin olduğu görülen laktik asit bakterilerinin süpernatantları, ülkemizde protein kaynağı olarak sıklıkla tüketilen tavuk etinde gıda güvenliğinin sağlanması konusunda yeterli bulunmamıştır. Bununla birlikte, *L. plantarum* ve *L. sakei*'den elde edilen CFS'lerin ürünün tavuk göğüs etinin raf ömrünün uzatılmasında kullanılabileceği sonucuna varılmıştır.

*Bu çalışma, Balıkesir Üniversitesi tarafından desteklenmiştir, BAP Proje No: 2021/030.

Anahtar Kelimeler: Laktik Asit Bakteri Süpernatantları, Salmonella, Tavuk göğüs eti

¹Beril Serter. Balıkesir Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Besin Hijyeni ve Teknolojisi Programı, Çağış Yerleşkesi 10145, Balıkesir, Türkiye, berilserter@gmail.com.

²Adem Önen. Balıkesir Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Besin Hijyeni ve Teknolojisi Bölümü, Çağış Yerleşkesi 10145, Balıkesir, Türkiye, adem.onen@balikesir.edu.tr

³O. İrfan İlhak. Balıkesir Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Besin Hijyeni ve Teknolojisi Bölümü, Çağış Yerleşkesi 10145, Balıkesir, Türkiye, irfan.ilhak@balikesir.edu.tr

SAĞLIK BİLİMLERİ ALANI			
Tarih		04 Kasım 2021	
Oturum (Session):		2/A (A saatindeki 1. Oturumu ifade ediyor)	
Salon (Hall):		https://meet.google.com/ubi-jhym-dnw	
Oturum Konusu (Session Theme):		SOSYAL HİZMET-SAĞLIK BİLİMLERİ	
Oturum Başkanı (Session Chair):		Dr. Öğr. Üyesi Zeynep ACA	
SAAT	BİLDİRİ ID	AD-SOYAD	BİLDİRİ BAŞLIĞI
15:30-15:45	71	YAVUZ SELİM KAYMAKCI	SOSYAL HİZMET PERSPEKTİFİYLE MERHAMET YORGUNLUĞU
15:45-16:00	163	SÜMEYYE NUR EVLİCE, DİLER YILMAZ	SOSYAL HİZMET BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN ÇOCUĞA YÖNELİK ŞİDDETE KARŞI DUYARLILIKLARININ BELİRLENMESİ
16:00-16:15	169	LEYLİCEM SEÇKİN, TURHAN ARSLAN, KEVSER TARI SELÇUK	TÜRKİYE'DE SON BEŞ YILDA KADINA YÖNELİK ŞİDDET: COVID-19 PANDEMİSİNİN ETKİSİ
16:15-16:30	16	TEKİN KÖSE, YASEMİN ÖZTÜRK, FURKAN FATİH ÖZGÜMÜŞ	REÇETESİZ İLAÇ KULLANIMINDA TOPLUMSAL CİNSİYET FARKLILIKLARI: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

SOSYAL HİZMET PERSPEKTİFİYLE MERHAMET YORGUNLUĞU

Yavuz Selim KAYMAKCI¹

ÖZET

Merhamet yorgunluğu, merhamet duygusunun eşit ve dengeli kullanılmaması, uzun süre travmatize bireyler veya acı çeken bireylerle çalışılması sonucunda ortaya çıkan bir problemdir. Tükenmişlik, ikincil travmatik stres, dolaylı travmatizasyon, post travmatik stres bozukluğu gibi kavramlar sıklıkla merhamet yorgunluğu kavramının yerine kullanılsa da merhamet yorgunluğu kendine özgü dinamikleriyle bu kavramlardan farklılaşmaktadır. Fiziksel, duygusal, davranışsal, mesleki ve manevi alanda belirtileri olabilen merhamet yorgunluğu sıklıkla sağlık sektöründe çalışan kişilerde ortaya çıkabilen bir sorun olarak algılanmaktadır. Ancak yaptıkları iş gereği gereği sürekli insanlarla iç içe olan sosyal hizmet meslek elemanlarında da merhamet yorgunluğunun ortaya çıkabileceği az sayıda akademik çalışma ile ortaya koyulmuştur. Sürekli travmatize olan bireylerle çalışmak bir süre sonra meslek elemanlarının işlerine karşı motivasyonunu azaltarak, depresif duygusal belirtiler geliştirmesine sebep olabilir. Yirminci yüzyılın başlarından beri merhamet olgusunun sosyal hizmet uygulamalarının merkezinde olduğu kabul görmektedir. Ancak akademik yazında, sosyal hizmet alanında merhamet yorgunluğu henüz yeni bir olgudur. Türkiye’deki akademik çalışmalarda da durum benzer olup sosyal hizmet alanında merhamet yorgunluğuna ilişkin çalışmalar henüz sınırlı sayıdadır. Sosyal hizmet alanında çalışan meslek elemanları kendilerine müracaat eden müracaatçılarla yoğun bir iletişim süreci içine girerler. Bu yoğun iletişim sürecinde duygular önemli bir yer edinmekte olup meslek elemanları genelde müracaatçılara merhamet duygularıyla yaklaşmaktadır. Bu durum süreç içerisinde meslek elemanlarının merhamet yorgunluğu yaşama olasılığını artırmaktadır. Meslek elemanlarının merhamet yorgunluğu yaşama riskini azaltabilmesi için ise empati becerilerini etkin bir biçimde kullanmaları gerekmektedir. Geliştirilen iletişim sürecinde müracaatçılarla kurulan ilişkideki sempati düzeyi merhamet yorgunluğunun tetikleyicisi olabilir. Bu çalışmanın amacı da merhamet yorgunluğu ve sosyal hizmet disiplini arasındaki ilişkiyi inceleyerek, merhamet yorgunluğunun sosyal hizmet disiplindeki yerini ortaya koyma, meslek elemanlarının merhamet yorgunluğu yaşama olasılıklarını azaltıcı öneriler sunmadır. Litetatur tarama yöntemi kullanılan çalışmada ulaşılan sonuçlar: sosyal hizmet alanında çalışan meslek elemanlarının merhamet yorgunluğundan korunmalarını sağlayabilecek hizmet içi eğitimler gerektiği, merhamet yorgunluğunun ölçülmesinde kullanılabilecek spesifik bir ölçme aracının gerektiği, merhamet yorgunluğu kavramının sekonder travmatik stres, tükenmişlik, dolaylı travmatizasyon gibi kavramlardan farklılıklarının daha net anlaşılması için daha fazla bilimsel çalışmalara ihtiyaç duyulmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Merhamet, Merhamet yorgunluğu, Meslekler açısından merhamet yorgunluğu, Sosyal hizmette merhamet yorgunluğu.

¹Yavuz Selim KAYMAKCI. Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Hizmet Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi, 10200, Bandırma/Balıkesir, Türkiye, yavuzselimkaymakci@gmail.com.

SOSYAL HİZMET BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN ÇOCUĞA YÖNELİK ŞİDDETE KARŞI DUYARLILIKLARININ BELİRLENMESİ

Sümeyye Nur Evlice¹, Diler Yılmaz²

ÖZET

Şiddet geçmişten bu yana artarak varlığını koruyan ve günümüzde tüm toplumlar için çözülmesi gereken sorun haline gelen bir olgudur. Tüm insanlar şiddete maruz kalma/tanık olma riskine sahiptirler ancak kimi bireyler şiddetten daha fazla pay alabilmektedir. Engelli, yaşlı, kadın, çocuk, mülteci gibi dezavantajlı gruplardan oluşan bu kişiler diğer insanlara göre şiddetle daha fazla karşılaşma ihtimaline sahip olmaktadır. Bu kişiler içerisinde yer alan çocuklar hali hazırda kendilerini koruyabilecek yetkinlik ve becerilere sahip olmadıkları için şiddete maruz kaldıklarında bu durumdan ağır şekillerde etkilenebilmektedirler. Çocuk yaşta maruz kalınan şiddet çocuğun sağlıklı bir birey olarak yetişmesi ve toplumda var olmasının önünde engel teşkil etmektedir. Araştırma sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin çocuğa yönelik şiddete karşı duyarlılıklarının belirlenmesi amacı ile planlanmıştır. Tanımlayıcı olarak yapılan araştırmanın örneklemini bir üniversitenin sağlık bilimleri fakültesi sosyal hizmet bölümünde öğrenim gören toplam 145 öğrenci oluşturmuştur. Araştırma verilerinin toplanmasında bilgi formu, çocuğa yönelik şiddete duyarlılık ölçeği kullanılmıştır. Veriler SPSS 21.0 paket programında uygun istatistiksel analizler kullanılarak değerlendirilmiştir. Araştırma katılan öğrencilerin yaş ortalaması 19.39 ± 1.17 olup, %84.8'inin kız öğrenci olduğu, %69.0'unun birinci sınıfta öğrenim gördüğü olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin %80'ninin daha önce çocuğa yönelik bir şiddet olayına tanıklık ettiği ve %29.7'sinin mesleki eğitimleri sırasında çocuğa yönelik bir şiddete ilişkin eğitim aldığı belirlenmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerinin çocuğa yönelik şiddet duyarlılık ölçeği puan ortalaması 51.80 ± 2.93 olarak belirlenmiştir. Sonuç olarak, öğrencilerin çocuğa yönelik şiddete duyarlılık düzeylerinin yüksek düzeyde olduğu belirlendi. Sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin profesyonel yaşamda şiddete yönelik mücadelede teorik ve davranışsal yeterlilik kazandırılması için mesleki eğitim müfredatları ile desteklenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Şiddet, Duyarlılık, Sosyal Hizmet

¹Sümeyye Nur Evlice. Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sosyal Hizmet Yüksek Lisans Öğrencisi, Bandırma, Türkiye, sumeyyeevlic3@gmail.com

²Diler Yılmaz. Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Bandırma, Türkiye, daydin@bandirma.edu.tr

TÜRKİYE’DE SON BEŞ YILDA KADINA YÖNELİK ŞİDDET: COVID-19 PANDEMİSİNİN ETKİSİ

Leylicem Seçgin¹, Turhan Arslan², Kevser Tarı Selçuk³

ÖZET

Bu çalışmada Türkiye’de son beş yılda kadına yönelik fiziksel, cinsel, ekonomik, duygusal/psikolojik şiddetin boyutlarının ve COVID-19 pandemisinin etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu sistematik derleme kapsamında 10 Nisan-15 Ekim 2021 tarihleri arasında Türk Medline, ULAKBİM, Google Akademik, PUBMED veri tabanları ve Yükseköğretim Kurumu (YÖK) tez tarama motorunda Türkçe “Şiddet” ya da “Kadına yönelik şiddet” ya da “Aile içi şiddet” ya da “Partner şiddeti” ya da “Şiddet eğilimi” ve “Türkiye” ya da “Türkçe” ve “Salgın” ya da “Pandemi” ya da “COVID-19 pandemisi”, İngilizce “Violence” or “Violence against women” or “Domestic violence” or “Partner violence” or “Intimate partner violence” or “Violence tendency” and “Turkey” or “Turkish” and “Epidemic” or “Pandemic” or “COVID-19 pandemic” anahtar sözcükleri kullanılarak tarama yapılmıştır. Tarama sonucunda 2016-2021 yılları arasında Türk Medline (n=51), ULAKBİM (n=73), Google Akademik (n=493), PUBMED (n=32) veri tabanlarından 649 makaleye ve YÖK tez tarama motorundan 47 teze ulaşılmıştır. Ayrıca çalışma kapsamında ilgili kamu ve sivil toplum kuruluşlarının web sayfaları incelenerek 2016-2021 yılları arasında yayınlanan 46 rapora erişilmiştir. Ulaşılan 742 çalışma içerisinden başlık ve/veya özete göre uygun olmayan (n=173), tam metnine ulaşılamayan çalışmalar (n=1), nitel araştırma/derlemeler (n=205), üniversite öğrencileri, öğretmenler, hemşireler, sağlık çalışanları, hâkimler, gebeler, infertil kadınlar, erkekler, psikiyatri hastaları, engelli kadınlar vb. gruplarla yapılan çalışmalar (n=233), şiddet sıklığını değerlendirmeyen çalışmalar (n=54), kuruma başvuran şiddet mağduru kadınlarla yürütülen (n=32) ve farklı ülkelerden katılımcıların yer aldığı çalışmalar (n=1) dışlanarak 2016-2021 yılları arasında Türkiye’de kadınlarla yürütülen, İngilizce veya Türkçe tam metni yayımlanan, toplum tabanlı 43 çalışma (26 makale, 10 tez, 7 rapor) sistematik derleme kapsamında iki araştırmacı tarafından incelenmiştir. Bu sistematik derlemede Türkiye’de COVID-19 vakasının ilk kez görüldüğü 11 Mart 2020 tarihi dikkate alınarak çalışmalar veri toplama tarihlerine göre gruplandırılmış ve çalışmalara ilişkin sonuçlar tanımlayıcı boyutuyla sunulmuştur. 2016-2021 yıllarında yayımlanan çalışmalarda herhangi bir veya birden fazla şiddete maruz kalan kadın oranı %14,1-43,0 arasındadır. Pandemi öncesinde verileri toplanarak 2016-2020 tarihleri arasında yayımlanan çalışmalarda en düşük ve en yüksek fiziksel, cinsel, ekonomik, duygusal/psikolojik şiddet sıklıkları sırasıyla 2016 yılı için %22,0-79,0, %6,3-22,0, %6,3-39,0, %8,3-79,0, 2017 yılı için %30,4-50,0, %6,3-18,0, %10,7-45,0, %50,0-85,0, 2018 yılı için %10,1-44,8,

¹Leylicem Seçgin. Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, Bandırma, Balıkesir, Türkiye, leylicemseccin@gmail.com.

²Turhan Arslan. Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, Bandırma, Balıkesir, Türkiye, turhan.arslan.006@gmail.com.

³Kevser Tarı Selçuk. Doç.Dr. Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Toplum Beslenmesi Anabilim Dalı, Bandırma, Balıkesir, Türkiye, kselcuk@bandirma.edu.tr.

%7,4-31,6, %4,3-25,2, %32,0-83,2, 2019 yılı için %9,8-88,2, %0,0-24,3, %6,5-47,8, %3,9-100,0, 2020 yılı için %13,4-44,5, %8,2-37,7, %13,0-37,7, %33,6-52,7'dir. Pandemi öncesinde verileri toplanarak 2016-2021 tarihleri arasında yayımlanan çalışmalarda en düşük ve en yüksek fiziksel, cinsel, ekonomik ve duygusal/psikolojik şiddet sıklıkları sırasıyla %13,4-74,1, %6,8-37,7, %13,0-37,7, 33,60-59,2'dir. Pandemi sürecinde verileri toplanarak 2020-2021 tarihlerinde yayımlanan çalışmalarda ise en düşük ve en yüksek fiziksel, cinsel, ekonomik ve duygusal/psikolojik şiddet sıklıkları sırasıyla %3,0-83,2, %0,3-81,8, %5,0-91,1, %23,1-96,0'dır. Bu sistematik derlemede incelenen çalışmalarda metodolojik farklılıkların olduğu ve sonuçların dikkatle yorumlanması gerektiği göz önüne alınarak 2016 yılına göre sonraki yıllarda herhangi bir/birden fazla şiddet türüne maruz kalan kadın oranında düşüş olduğu görülmektedir. Şiddet türü özelinde 2016 yılına göre 2020 yılında fiziksel şiddet sıklığında düşüşün, cinsel, ekonomik ve duygusal/psikolojik şiddet sıklıklarında ise artışın olduğu ve pandemi sürecinde pandemi öncesine göre tüm şiddet türlerinin görülme sıklığında artış yaşandığı söylenebilir. Bu doğrultuda kadın-erkek eşitliğini sağlayan politikaların hayata geçirilmesi, şiddetten caydırıcı uygulamaların düzenlenmesi, aile içerisindeki çatışmaların çözümüne yönelik sektörler arası işbirliği ile girişimlerin planlanması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Şiddet, Kadına yönelik şiddet, Aile içi şiddet, Pandemi.

REÇETESİZ İLAÇ KULLANIMINDA TOPLUMSAL CİNSİYET FARKLILIKLARI: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

Tekin Köse¹, Yasemin Öztürk², Furkan Fatih Özgümüş³

ÖZET

Reçetesiz ilaç kullanımı, ilaç maliyetlerini ve bireylerin ilaca erişimini etkilemesi nedeniyle birçok sağlık sisteminde yaygındır. Ancak akılcı olmayan ilaç kullanımı halk sağlığı için çeşitli riskler ve tehditler oluşturmaktadır. Bu nedenle, önceki araştırmalar reçetesiz ilaç kullanımıyla ilişkili faktörleri bireysel düzeyde analiz etmektedir. Bununla birlikte, çoğu çalışma seçili popülasyonları analiz etmektedir ve sınırlı sayıda çalışma, cinsiyet perspektifinden ilaç kullanımının bağıntılarını araştırmaktadır. Bu bağlamda, bu çalışma Türkiye’de reçetesiz ilaç kullanımında cinsiyet farklılıklarını araştırmaktadır. 2019 Türkiye Sağlık Araştırması’ndan (TSA) alınan ulusal temsili örneklemeleri kullanılmaktadır. İkili lojistik regresyon modelleri, reçetesiz ilaç kullanımıyla ilişkili bireysel faktörlerin belirlenmesi için oluşturulmuştur. Reçetesiz ilaç kullanımında cinsiyet sınıflandırması dikkate alınarak analiz genişletilmiştir. Ampirik bulgular, reçetesiz ilaç kullanımında, kadınların reçetesiz ilaç kullanma olasılığının daha yüksek olduğunu gösteren bir cinsiyet farkını ortaya koymaktadır. Yaş ve çalışma durumu, reçetesiz ilaç kullanımı ile önemli ölçüde ilişkilidir. Ek olarak, sağlık ihtiyaçları ve sigara, içki, meyve tüketimi ve fiziksel aktiviteye katılım gibi yaşam tarzı göstergeleri, hem kadınların hem de erkeklerin reçetesiz ilaç kullanımı ile ilişkilidir. Daha önceki literatürü tamamlayan bu çalışmanın sonuçları, ilaç kullanımına ilişkin politika müdahalelerinin ortak yaklaşımlardan kaçınması gerektiğine işaret etmektedir. Bunun yerine birey düzeyindeki özelliklerini göz önünde bulunduran toplumun alt örneklerini hedefleyen politikalar akılcı olmayan ilaç kullanımının önlenmesinde daha etkili olabilir. Bu çalışma ARDEB 3501 Kariyer Gelişim Programı kapsamında Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) aracılığıyla desteklenmektedir. (Proje No: 119K676)

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet; Reçetesiz ilaç kullanımı; Reçeteli ilaç kullanımı; Lojistik regresyon; Türkiye

¹Tekin Köse. TED Üniversitesi, 06420, Ankara, Türkiye, tekin.kose@tedu.edu.tr

²Yasemin Öztürk. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, 06800, Ankara, Türkiye, ozturk.yasemin@metu.edu.tr

³Furkan Fatih Özgümüş. TED Üniversitesi, 06420, Ankara, Türkiye, ffatih.ozgumus@tedu.edu.tr

SAĞLIK BİLİMLERİ ALANI			
Tarih		05 Kasım 2021	
Oturum (Session):		1/A (A saatindeki 1. Oturumu ifade ediyor)	
Salon (Hall):		https://meet.google.com/koy-smih-bjy	
Oturum Konusu (Session Theme):		HEMŞİRELİK-SAĞLIK BİLİMLERİ	
Oturum Başkanı (Session Chair):		Dr. Öğr. Üyesi Gönül YILMAZ DÜNDAR	
SAAT	BİLDİRİ ID	AD-SOYAD	BİLDİRİ BAŞLIĞI
11:00-11:15	155	BİLGE ER, DİDEM AYHAN	HEMŞİRELERİN RUH SAĞLIKLARINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER VE RUH SAĞLIKLARININ KORUNMASI
11:15-11:30	188	EMEL KÜÇÜKTATAR, DİDEM AYHAN	SAĞLIK ALGISI VE ÖLÜM KAVRAMINA İLİŞKİN BİR GÖZDEN GEÇİRME
11:30-11:45	193	DERYA ÖZCAN, YILDA ARZU ABA	KARŞILANMAYAN HEMŞİRELİK BAKIMI
11:45-12:00	130	TUĞBA AKMAN, SERAP ALTUNTAŞ	HEMŞİRELERİN FARKLILIK YÖNETİMİ ALGISININ ÖRGÜTSEL MUTLULUK DÜZEYLERİ ÜZERİNE ETKİSİ
12:00-12:15	67	DOLUNAY ÖZLEM ZEYBEK, DİLARA ARSLAN, EKREM SEVİM, GÖKHAN ABA	FİLYASYON EKİPLERİNİN GÖZÜNDEN COVID-19 SALGIN YÖNETİMİ ÜZERİNE NİTEL BİR ARAŞTIRMA

HEMŞİRELERİN RUH SAĞLIKLARINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER VE RUH SAĞLIKLARININ KORUNMASI

Bilge Er¹, Didem Ayhan²

ÖZET

Ruh sağlığı, kişinin kendi ve çevresindeki kişilerle denge ve uyum sağlayabilmek için gerekli çabayı göstermesidir. Çalışma yaşamı ile ruh sağlığı etkileşim halindedir, çalışma yaşamındaki olumlu ve olumsuz yapılar bireyin gündelik hayatını da etkilemektedir. Olumsuz çalışma koşulları endişe, kaygı, huzursuzluk, konsantrasyon güçlükleri gibi daha kolay baş edilebilir olanlarından, anksiyete, olabilmektedir depresyon, uyku problemleri, panik bozukluk gibi daha ciddi ruhsal problemlere neden. Bu derlemenin amacı iş hayatlarında ruh sağlığı açısından birçok risk faktörüne maruz kalan hemşirelerin ruh sağlığının korunmasının önündeki engellerin ve bunlara yönelik nelerin yapılabileceğinin ifade edilmesidir. Hemşireler, çoğunlukla sağlığı bozulmuş bireyler ve/veya yakınları ile bir arada olma, iş yüklerinin fazlalığı, vardiyalı çalışma prensibi, mesai fazlalığı, çalışma ortamındaki riskler, yapılan iş/ücret orantısızlığı, hemşire sayısının yetersizliği gibi nedenler ile fiziksel ve psikolojik baskı yaşamaktadırlar. Hemşireler 24 saat hizmet verme ve hastanın yanında olma mesleki ilkeleri ile diğer sağlık çalışanlarına göre bu baskıyı daha şiddetli hissedebilir ya da daha uzun süreli yaşayabilirler. Konuyla ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde hemşirelerin ruhsal olarak riskli grupta olduğu görülmektedir. Hemşirelerin ruh sağlıklarını tehdit eden etmenlerin belirlenmesi, ortadan kaldırılması ya da bireyde sebep oldukları değişiklikler ile üstesinden gelme gücü kazandırılması ruh sağlığı hizmetlerinin önemli bir parçasıdır. Ayrıca bu hemşirelerin sağlıklı bir şekilde mesleklerini sürdürmesi, hasta bakımının istenilen düzeyde verilmesini sağlamaktadır. Hemşirelere verilecek ruh sağlığı hizmetlerinin başında öncelikle risk faktörlerinin belirlenmesi ve bunların ortadan kaldırılması, önüne geçilmesi mümkün olmayan durumlar için bireysel ve kurumsal güçlendirme programları yer almalıdır. Ruh sağlığı olumsuz etkilenmiş kişilerin tespiti ve ihtiyaç duydukları hizmeti almalarını sağlama bir diğer hizmettir. Hemşirelerin çalışma koşulları düzenlenmesi, görev tanımlarının netleştirilmesi, karar verme ve çözüm bulma sürecine hemşirelerin dahil edilmesi, yeni başlayan hemşireler için oryantasyon programı verilmesi, hizmet içi eğitim programları, ödül mekanizmalarının aktif kullanılması, ruh sağlıklarını örgütsel düzeyde desteklemeye yardımcı etmenlerdendir. Hemşirelerin çalışma saatleri dışında uğraş edilmeleri, aile, arkadaş gibi sosyal destek ortamlarında bulunmaları, bireysel eğitim programlarına katılmaları, problem çözme becerilerinin arttırılması ise bireysel düzeyde ruh sağlığını destekleyici etmenlerdendir. Sonuç olarak hemşireler ruh sağlığının korunmasına yönelik kendileri için en etkin yolu bulmalı ve geliştirmelidir.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, Ruh sağlığı, Psikolojik sağlamlık, Koruyucu ruh sağlığı

¹Bilge Er. Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, İhsaniye Mah. Kurtuluş Cad. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Bandırma/Balıkesir, Türkiye, bilge_er5665@hotmail.com

²Didem Ayhan. Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, İhsaniye Mah. Kurtuluş Cad. Sağlık Bilimleri Fakültesi, Bandırma/Balıkesir, Türkiye, dayhan@bandirma.edu.tr

SAĞLIK ALGISI VE ÖLÜM KAVRAMINA İLİŞKİN BİR GÖZDEN GEÇİRME

Emel Küçüktatar¹, Didem Ayhan²

ÖZET

Ölüm, her grup ve toplumdaki bireyleri etkileyen, canlıların yaşam sürecinin biyolojik olarak sona erdiğini gösteren ve yaşamsal fonksiyonların bittiğini ifade eden bir kavramdır. Ölüm ile karşılaşma ise zaman içerisinde değişebilmektedir. Geçmişte çocuk, kadın ölümleri daha fazla ve ortalama yaşam süresi ise daha kısarken, günümüzde medeniyet ve teknolojinin gelişimi ile birlikte ölüm sebepleri ve yaşları da değişmiştir. İnsan, gelecekte öleceğini bilen, bu olgunun farkında olan tek canlıdır. Bu durumda ise ölüm algısı ve ölümü anlamlandırması da öne çıkmaktadır. Ölüme ilişkin anlamlara bakıldığında ise kimileri için yaşamın sonunu getiren bir felaket iken kimileri için de kurtuluş ya da başka bir yere kavuşma olarak görülebilmektedir. Var olmanın nihayi sonucu ölüm bunu bilen insan için en temel kaygı sebebi olarak görülmektedir. Ölüm kaygısı; bireyden bireye, kültürden kültüre farklılık göstermektedir. Orta düzey ölüm kaygısı, insanların hayatlarında önem verdiği durumları gözden geçirmelerine, gerçekten yapmak istediklerini keşfetmelerine ve sevdiklerine vakit ayırmak gibi eylemler için farkındalık kazandırdığı için olumlu olarak görülebilmektedir. Yüksek düzey ölüm kaygısına sahip bireyler ise bu kaygıyı günlük yaşamını etkileyecek düzeyde ve patolojik bir biçimde yaşamaktadır. Bireylerin ölüm algısını etkileyen yaş, cinsiyet, medeni durum, fiziksel hastalık, ruhsal hastalık, kişinin genel sağlık durumunu algılayışı, meslek, yaşam olayları, yapılan günlük aktiviteler, sosyokültürel özellikler, kişilik özellikleri, gelişimsel süreç ve manevi inanç gibi çeşitli etmenler vardır. Bu değişkenlerin nasıl yaşandığı oldukça öznel olup öznellik bireyin kendi sağlığını nasıl algıladığı ve yorumladığı, kendini nasıl hissettiği ile ilgilidir. Sağlığın algılanışı zaman içinde bireyden bireye değişiklik göstermiştir. Bireyin kendi sağlığını algılayışını etkileyen faktörler arasında; sağlığının kontrol merkezi olarak kendisini görmesi, sağlığın önemi, sağlık hakkında var olan bilgisi ve bu konudaki öz farkındalığı sayılabilir. Kişisel değişkenlere ek olarak genel sağlık durumlarını algılamalarında fiziksel fonksiyon, fiziksel roller, ağrı, sosyal fonksiyon, ruhsal sağlık ve emosyonel durumu, rol güçlüğü gibi temel kriterler yer almaktadır. Bu değerlendirmelere göre bireylerin sağlık algıları; yaşam, hayatta olmak, sağlık, hastalık kavramlarından etkilenebilirken tüm bu yaşamsal kavramların temelinde ölüme atfedilen anlamın da payı bulunmaktadır. Bu derlemenin amacı ölüm ve sağlık algısı kavramlarına genel bir bakış sağlamak ve kavramlar arasındaki ilişkiyi kurmaktır.

Anahtar Kelimeler: Ölüm, Ölüm algısı, Sağlık, Sağlığın algılanması

¹Emel Küçüktatar. Prof. Dr. Süleyman Yalçın Şehir Hastanesi, Eğitim Mah. Fahrettin Kerim Gökay Caddesi Kadıköy/İstanbul, Türkiye, kucuktataremel@gmail.com

²Didem Ayhan. Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, İhsaniye mah., Kurtuluş cad., Sağlık Bilimleri Fakültesi Bandırma/Balıkesir, Türkiye, dayhan@bandirma.edu.tr

KARŞILANMAYAN HEMŞİRELİK BAKIMI

Derya Özcan¹, Yıldı Arzu Aba²

ÖZET

Hemşirelik bakımı kavramı, profesyonel hemşireliğin odak noktasını oluşturan ve hemşireliğe özgü olan bir kavramdır. Hemşirelik bakımının, kaliteli ve eksiksiz bir şekilde alanında yetkin olan hemşireler tarafından verilmesi gerekmektedir. Hasta güvenliğinin artırılması ve istenilen kalite bakım hedeflerine ulaşılabilmesi için sağlık bakım ortamındaki hataların önceden belirlenerek önlenmesi büyük önem taşımaktadır. Karşılanmayan hemşirelik bakımı da hasta güvenliği literatüründe bir ihmal hatası olarak ele alınmakta ve geciken, kısmen tamamlanan veya hiç tamamlanmayan bakımdır. Kalisch ve Williams (2009) tarafından “gereken bakımın tümünün ya da bir kısmının ihmal edilmesi veya ertelenmesi” olarak tanımlanmaktadır. Kalisch ve arkadaşlarının (2009) çalışmasında, nitel görüşmelerden ortaya çıkarılan temalar, Donabedian (2005)’in sağlık bakım kalitesi çerçevesine uyarlanarak “Karşılanmayan Hemşirelik Bakım Modeli (Missed Nursing Care Model)” geliştirilmiştir. Kalisch ve ark. (2009) insan kaynakları, malzeme kaynakları, ekip çalışması ve iletişim gibi hasta bakımının yapısal etmenlerinin karşılanmayan hemşirelik bakımındaki farklılıkları açıkladığını belirtmişlerdir. Son on yıldaki araştırmalarda, karşılanmayan hemşirelik bakımı ile kalp yetmezliği, akut miyokard infarktüsü, flebit, basınç ülseri, üriner sistem enfeksiyonu gibi hastalıklar arasında ve hasta memnuniyetinin azalması, hasta düşmelerinde artış, hastanede kalış süresinin uzaması, taburculukta gecikme, fiziksel sakatlık ve hatta ölüm oranının artması gibi hasta sonuçları arasında doğrusal ilişki olduğu üzerinde durulmaktadır. Avrupa çapında toplam 488 hastanede ve 31,627 hemşire ile büyük bir örneklem grubuyla yürütülen çalışmada, hemşirelerin son vardiyada bazı hemşirelik bakımlarını kaçırma sıklığı; ülkelere göre İngiltere’de %75 ve Almanya’da %93 arasında değişmekte iken, 12 ülke genelinde ise toplamda bakımların %88’nin kaçırıldığı saptanmıştır. Dünya çapında farklı kıta ve ülke örneklemelerinde yapılan çalışmalarda hemşirelerin bakımları sıklıkla kaçırıldığı belirlenmiştir. Bu durum kültürel ve ekonomik farklılıklardan bağımsız olarak, karşılanmayan hemşirelik bakımının küresel olarak yaygın bir sorun olduğunu göstermektedir. Araştırma sonuçlarından hemşirelerin, hastalara vermeleri gereken bakımları sıklıkla kaçırdıkları görülmektedir. Bu durumun, ülkeler arası bazı benzerlik ve farklılıklar gösterse de yaygın olduğu ve küresel ölçekte bir sorun oluşturduğu ortaya konulmuştur. Ayrıca hemşirelerin kişisel ve mesleki özelliklerinin karşılanmayan hemşirelik bakımı için önemli farklar oluşturmadığı belirlenirken, karşılanmayan hemşirelik bakımı konusunda hemşirelerin mesleki deneyimi, hemşire-hasta oranı, fazla çalışma saatleri, işe devamsızlık durumları, çalışma ortamına ilişkin doyum düzeyleri ve kendi aralarındaki ekip çalışmasının asıl belirleyici etmenler olduğu saptanmıştır. Bu konuda Türkiye’deki ulusal çalışmaların arttırılması ve karşılanmayan hemşirelik bakımına ilişkin daha derinlemesine veriye ulaşmak amacıyla nitel çalışmaların yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Karşılanmayan hemşirelik bakımı, Hemşire, Bakım

¹Derya Özcan. Hacettepe Üniversitesi Erişkin Hastanesi, 06230, Altındağ\Ankara, Türkiye, demir.derya17@gmail.com

²Yıldı Arzu Aba. Bandırma On Yedi Eylül Üniversitesi, 10200, Bandırma\Balıkesir, Türkiye, yaba@bandirma.edu.tr

HEMŞİRELERİN FARKLILIK YÖNETİMİ ALGISININ ÖRGÜTSEL MUTLULUK DÜZEYLERİ ÜZERİNE ETKİSİ

Tuğba Akman¹, Serap Altuntaş²

ÖZET

Araştırma hemşirelerin farklılık yönetimine ilişkin algılarının örgütsel mutluluk düzeyleri üzerine etkisini belirlemek amacıyla tanımlayıcı, kesitsel ve ilişki arayıcı tasarımda gerçekleştirilmiştir. Araştırma Kasım 2019 –Haziran 2021 tarihleri arasında yürütülmüş olup, veriler Aralık 2019- Şubat 2021 tarihleri arasında Ankara il merkezinde bulunan üç hastanede çalışan 204 gönüllü hemşireden toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak “Kişisel Bilgi Formu”, “Farklılıkların Yönetimi Ölçeği” ve “Örgütsel Mutluluk Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma için etik kurul izni ve kurum izinleri alınmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre; hemşirelerin farklılıkların yönetimine ilişkin algılarının orta düzeyde ($X=98,32\pm22,16$) ve en olumsuz algıladıkları boyutun bireysel tutum ve davranışlar ($X=13,24\pm3,24$) olduğu, örgütsel mutluluk düzeylerinin de orta düzeyde olduğu ($X= 94,43\pm22,25$) olduğu saptanmıştır. Farklılıkların yönetimi ölçeği ve tüm alt boyutları ile örgütsel mutluluk ölçeği ve tüm alt boyutları arasında pozitif yönde ve çok ileri derecede anlamlı ilişkilerin olduğu ($p<0,001$) ve hemşirelerin farklılık yönetimi algılarının örgütsel mutluluk düzeylerini olumlu yönde etkilediği ($R=.525$, $R^2=.275$ $p<0.05$), farklılıkların yönetimi algısının hemşirelerin örgütsel mutluluk düzeylerinin toplam varyansının %28’ini açıkladığı belirlenmiştir. Hemşirelerin çalıştıkları hastane türü, çalıştıkları birim, yaş, eğitim düzeyi, mesleki deneyim, pozisyon ve çalışma şekline göre farklılık yönetimi algılarında anlamlı farklılıklar olduğu ($p<0,05$), çalışılan hastane türü, yaş, eğitim durumu ve çocuk sayısına göre de örgütsel mutluluk düzeyleri arasında anlamlı farklılıklar olduğu ($p<0,05$) saptanmıştır. Araştırma sonucunda hemşirelerin farklılık yönetimi algılarının ve örgütsel mutluluk düzeylerinin orta düzeyde olduğu, farklılık yönetimi algılarının örgütsel mutluluklarını olumlu yönde etkilediği ve kişisel ve mesleki bazı özelliklerine göre farklılık yönetimi algılarında ve örgütsel mutluluk düzeylerinde farklılıklar olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Farklılıkların Yönetimi, Örgütsel Mutluluk

¹Tuğba Akman. Edremit Devlet Hastanesi,1030, Balıkesir, Edremit, tubaerdugan@gmail.com

²Prof. Dr. Serap Altuntaş, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dalı, Balıkesir, Türkiye.

FİLYASYON EKİPLERİNİN GÖZÜNDEN COVID-19 SALGIN YÖNETİMİ ÜZERİNE NİTEL BİR ARAŞTIRMA

Dolunay Özlem Zeybek¹, Dilara Arslan², Ekrem Sevim³, Gökhan ABA⁴

ÖZET

Bulaşıcı hastalıkların ortaya çıkmasıyla birlikte bireyleri korumak ve hastalığı kontrol altına alarak kaynağın ve temaslı kişilerin tespit edilmesi amacıyla sürdürülen çalışmalara filyasyon denilmektedir. 2019 yılı aralık ayında Çin'in Wuhan şehrinde ortaya çıkan Covid-19 salgını tüm dünya ile birlikte Türkiye'de de filyasyon sürecinin uygulanmasını zorunlu kılmıştır. Ülkemizde ilk Covid-19 vakasının görüldüğü 2020 yılı mart ayından itibaren her il ve ilçede filyasyon ekipleri ivedilikle kurulmuştur. Halen devam etmekte olan salgınla mücadelede filyasyon ekipleri salgın kontrolünde önemli bir rol oynamaktadır. 1,5 yılı aşkın süredir devam eden salgında yer yer sağlık çalışanlarının yetersizliği nedeniyle filyasyon ekiplerine çeşitli birimlerden görevlendirmeler yapılmıştır. Çalışma kapsamında filyasyon sürecini daha yakından incelemek amaçlanmaktadır. Bu kapsamda süreci daha iyi anlayabilmek adına filyasyon ekibinde çalışmış bireylerle derinlemesine görüşmeler yapılarak nitel bir çalışma yapılmıştır. Çalışmaya katılan bireyler, Sağlık Bilimleri Fakültesinde çalışmakta olan ve 1 aylık süreyle geçici olarak İlçe Sağlık Müdürlüğü filyasyon ekibinde görevlendirilmiş araştırma görevlileridir. 10 araştırma görevlisiyle araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış form ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Yapılan görüşmeler yazıya dökülmüş ve araştırmacılar tarafından tematik analiz yapılmıştır. Tematik analiz sonucunda filyasyon süreci, bireye olan etkisi ve işe yönelik görüşler olmak üzere 3 ana tema ve 7 alt tema belirlenmiştir. Filyasyon süreci ana temasının altında iş tanımı, eğitim ve ekipman desteği, bireye olan etki ana temasının altında olumlu ve olumsuz etki, işe yönelik görüşler ana temasının altında filyasyon sürecinin başarılı ve başarısız yönleri alt temaları yer almaktadır. Çalışma kapsamında sürecin Bandırma ilçesi bazında iyi yönetildiği fakat sistemde bazı aksaklıklar yaşandığı tespit edilsede genel olarak salgın yönetiminde sürecin başarılı olduğu görülmüştür. Salgın yönetiminin daha başarılı olabilmesi için filyasyon ekiplerinde çalışan bireylere verilen eğitimin iyileştirilmesi ve koordinasyondan kaynaklanan birtakım sorunların giderilmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Salgın Yönetimi, Filyasyon.

¹Dolunay Özlem Zeybek. Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Balıkesir, Türkiye, dkilit@bandirma.edu.tr

²Dilara Arslan. Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Balıkesir, Türkiye, darslan@bandirma.edu.tr

³Ekrem Sevim. Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Balıkesir, Türkiye, esevim@bandirma.edu.tr

⁴Gökhan ABA. Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Balıkesir, Türkiye, gaba@bandirma.edu.tr

Sosyal Bilimler

SOSYAL BİLİMLER ALANI			
Tarih		4 Kasım 2021	
Oturum (Session):		1-A	
Salon (Hall):		Erişim Linki: https://meet.google.com/rfr-vydt-gpd	
Oturum Konusu (Session Theme):		Felsefe	
Oturum Başkanı (Session Chair):		Araş. Gör. Olcay POYRAZ	
SAAT	BİLDİRİ ID	AD-SOYAD	BİLDİRİ BAŞLIĞI
13:30-13:45	8	Ali Korhan BÜLBÜL	Spinoza'da Duygu Felsefesi'nin Mahiyeti: Duygulara Conatus Kavramıyla Bakmak
13:45-14:00	29	Selin GÜLEROĞLU	Fenomenolojide "Epokhe" Yöntemi
14:00-14:15	72	Karani Kağan BADEM	Bilim ve Felsefe Yapma Yöntemi Olarak Düşünce Deneyleri
14:15-14:30	75	Raziye KIRLI	İdeolojinin Aşındırılması: Neo-Liberal Dönem İçinde İdeoloji ve Söylem Tartışmaları
14:30-14:45	120	Hazarcan İdil TUFANTOZ	Paul Ricoeur'ün Hermeneutik Yaklaşımında Toplum Bilimlerinin Yeri

SPİNOZA’DA DUYGU FELSEFESİ’NİN MAHİYETİ: DUYGULARA CONATUS KAVRAMIYLA BAKMAK

Ali Korhan BÜLBÜL¹

ÖZET

Spinoza 17.yüzyıl felsefesi içinde kendine özgü yöntem anlayışına sahip sistem filozoflarından bir tanesidir. Descartes ile birlikte başlayan 17.yüzyıl rasyonalizm akımının ikinci en büyük temsilcilerinden birisi olan Spinoza, Descartes’ten etkilenen aynı zamanda onu özgün bir şekilde eleştiren isimlerin başında gelmektedir. Descartes’in düalist töz kavrayışına meydan okuyarak monist bir töz kavrayışı inşa eden Spinoza her şeyin temelini Tanrı’yla bir ve özdeş kılar. Bu durum özne temelli töz kavrayışına bir meydan okuma sürecidir. Spinoza felsefesinin özgün yanı ise bu meydan okuma sürecini geometrik yöntemle birleştirerek töz sorununa farklı bir bakış açısı getirmiş olmasıdır. Onun felsefesinin konusu “Tanrı” dan başka bir şey değildir. Her şeyin başlayıp ulaşacağı en son nokta yine Tanrı’nın bizatihi kendisidir.

Tanrı ezeli ve ebedi olan bir tözdür. İnsan ise Tanrı’nın sonsuz moduslarından yalnızca ikisine sahip bir varlıktır. Ruh ve beden Tanrı’nın bilme konusundaki iki sonsuz modusudur. İnsan da dolayısıyla sonsuz bir varlık olmak durumundadır. İnsanın bilme edimi daha çok upuygun/upuygun olmayan fikirlerle gerçekleşmektedir. Upuygun/upuygun olmayan fikirler aktif ve pasif bir etkileniş düzeyinde olmamızı sağlayacak duygulanışları da içerir. Fikirleri etkileniş düzeyine taşıyan unsur ise duygulanışlarla olan ilişkisini açığa çıkarmakta yatar. Yani fikrin doğasının dışı nedenle mi etkileniş hareketi geçirdiği yoksa onu ortadan mı kaldırdığı gibi durumlar aktif ve pasif olma edimlerine göre temellendirilir. Bu noktadan hareketle algılanan bu fikirler Tanrı’nın zihninde mevcuttur. Aynı zamanda insanın da zihninde mevcuttur. Aradaki fark Tanrı fikrin fikrine sahiptir. İnsan ise sadece fikrin kendisine sahiptir.

İnsanın kendi varlığını sürdürmek ve korumak için sürdürdüğü çaba ise onun fiili özünü oluşturur. Bu çabaya Conatus denir. Yani insanın sahip olduğu fikirler, duygulanımlar ve izlenimler fiili özünü gerçekleştirmesine sebep olur. Fiili özü gerçekleştirmek ise sonsuz töz olan Tanrı’yı kavramakla mümkün hale gelir. Bu çalışmanın odaklandığı temel mesele duygulanışların kökenini oluşturan kavram ve argümanları Spinoza felsefesinde bağlamında eleştirel ve bütüncül bir değerlendirmeye tabi tutmaktır. Bu çalışmasının odaklandığı bir diğer temel mesele ise, Conatus kavramının duygulanışlar üzerinde ne türden bir etkiye sahip olduğu ve duygulanışlar üzerinde oluşan fikirlerle nasıl etkileşim kurduğudur.

Anahtar Kelimeler: Conatus, Tanrı, Töz, Duygulanış, Modus

¹ Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Öğrencisi, Dumlupınar Mahallesi Esenboğa Yerleşkesi C Blok 2. Kat – Çubuk/Ankara, Türkiye, bkorhan28@gmail.com

FENOMENOLOJİDE “EPOKHE” YÖNTEMİ

Selin GÜLEROĞLU¹

ÖZET

Felsefede İlkçağ’dan bu yana bir hakikat arayışı egemen olmuştur. Bir şeylerin özünün ne olduğunun peşinde koşan pek çok filozof, bunu farklı argümanlarla açıklamışlardır. Bu, Platon’da “idealar” iken, Aristoteles’te “şu diye gösterilen tek tek fertlerdir.” Orta Çağ’a gelindiğinde, bunların yerini “Tanrı Kanıtlamaları” almıştır. 20. yüzyıla gelindiğinde ise, başka birçok hakikat arayışı yanında, bir bilince sahip olan insanın psikolojik durumuna dayanan felsefelerin etkili olduğu görülür.

Hakikat kavramı denildiğinde, bir şeyin özü veyahut onun arka planındaki gerçekliğin ne olduğu anlaşılabilir. Özellikle kendi varoluşunun farkına varmış olan ve akleden insanın hayatında bir anlam inşa etme çabasıyla birlikte, bilinç düzeyinde hakikat arayışı ön plana çıkmıştır. Bu kavram ele alındığında akla gelen ilk disiplinlerden biri “Fenomenoloji Felsefesi”dir.

Fenomenoloji, özü görüleyen ve bunu saf bir bilinçle yapma çabasında olan bir alandır. Diğer bir deyişle fenomenoloji, hakikatin önündeki perdeyi kaldırma iddiası taşıyan bir yöntemdir. Bunun için, “Epokhe” adı verilen paranteze alma yöntemiyle, tüm önyargıların dışarıda bırakılması gerektiğini öne sürmektedir. Böylelikle algıları değişkenlik gösterebilecek olan insan, şeylere saf bir bilinçle yaklaşacak ve bunu en dolaysız şekilde yapacaktır. Arta kalan şey ise hakikat olacaktır.

Epokhe yöntemiyle hakikate ulaşmanın en temel yolu, doğal tavrı değiştirmekten geçmektedir. Çünkü doğal tavır, göreliliği içinde barındıran ve ulaşmak istediğimiz özün üzerindeki bir kara örtüdür. Bundan dolayı esas alınması gereken tavır, “fenomenolojik tavır” olmalıdır. İşte sözü geçen epokhe yöntemiyle yargılar paranteze alınarak “Fenomenolojik Tavır” sergilenecektir. Bu çalışmada fenomenolojinin kurucusu olarak kabul edilen Edmund Husserl’in geliştirmiş olduğu, bir diğer adıyla “Fenomenolojik Redüksiyon”(fenomenolojik indirgeme) yöntemi, uygulanışı bakımından ele alınarak tartışılacaktır. Daha sonrasında fenomenolojik tavır esas alınarak Husserl’in deyişiyle “Her şey bir şeyin bilincidir.” sloganı ile mutlak bilinç alanına doğru giden bir rota çizilmiş olacaktır. Epokhe yöntemi Husserl’in hem fenomenoloji felsefesine getirmiş olduğu hem de dikkatli incelendiğinde klasik felsefeye de etkilerinin olabileceği pek değerli bir yöntemdir. Çünkü bu yöntemle bilinç durumundaki insan hem anlam inşa etmekle hakikat arasındaki ilişkinin farkına varmış olacak hem de farklı anılara, donanımlara, deneyimlere sahip olmasından dolayı farklılaşan algılarının da önüne geçerek ve saf bilinç alanına ulaşarak hakikate, bir diğer deyişle görünüşün ardındaki gerçekliğe ulaşabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Fenomenoloji, Epokhe, Saf Bilinç, Hakikat, Paranteze Alma

¹ Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi, Denizli, Türkiye, sguleroglu95@hotmail.com

BİLİM VE FELSEFE YAPMA YÖNTEMİ OLARAK DÜŞÜNCE DENEYLERİ

Karani Kağan BADEM¹

ÖZET

Düşünce deneyi kavramına dair pek çok tanımlama ve taksonomi mevcuttur. Yer alan bu tanımlamaların ve taksonomilerin birden fazla olması kavramın yapısının muğlak veya anlaşılması güç olduğu anlamına gelmekten ziyade, kavramın yirminci yüzyılın başlarından, özellikle de yirminci yüzyılın son çeyreğinden itibaren felsefe literatüründe kendine özgü bir yer edinebilmesi ve kapsamlı tartışmalara olanak sağlaması bakımından henüz başlangıç aşamasında diyebileceğimiz bir noktada bulunması bu duruma sebebiyet vermektedir.

Düşünce deneyi, kavramsallaştırılma ve tartışılma anlamında henüz yeni olsa da kullanımı en az felsefenin kendisi kadar eskidir. Günümüzde düşünce deneyi olarak bahsettiğimiz kavrama karşılık gelen Grekçe bir kavram ya da bizim zihnimizde oluşan şekliyle bir düşünce türü antik dönemlerde yoktur. Ancak bu durum o dönemlerde düşünce deneylerinin kullanılmadığı anlamını vermez. Antik dönemde yer alan düşünürler de tıpkı günümüzde süregelen tartışmalarda olduğu gibi ya kendi kuramlarını savunabilmek ya da karşı çıktıkları kuramları yıkabilmek adına düşünce deneylerine sıklıkla başvurmuşlardır. Ancak bu düşünme faaliyetinin kavramlaştırılması çok daha sonra Ernst Mach tarafından “gedankenexperiment” olarak literatüre kazandırılmış ve yirminci yüzyılın başlarında sistematik bir şekilde incelenmeye, üzerine düşünölmeye başlanmıştır.

Hayal gücünün en verimli araçlarından biri olan düşünce deneyleri başta fizik olmak üzere pek çok alanda kullanım imkânına sahip olarak disiplinler arası bir yapıya sahiptir ve onun bu yapısı kişinin bilgiye ulaşmada pek çok koldan faydalanabilmesine olanak sağlamaktadır. Laboratuvar ortamını zihnimize taşıdığımız, Browncu ifadeyle zihninin laboratuvarında gerçekleşen faaliyetler olan düşünce deneyleri en temel özellikleri olan soyutluk ile birlikte pek çok soruyu da beraberinde getirir. Eğer deney hiçbir somutluk taşımadan tamamen zihinde gerçekleşiyorsa hakikati nasıl öğreneceğiz? Yeni deneysel veriler olmadan doğa hakkında nasıl bilgi edinilebilir? Hayali senaryolar üzerinden gerçek dünya nasıl anlaşılabilir? Bunlar ve bunlar gibi sorular çoğaltılabilir ve bu bildirinin amacı da bu türden soruları yanıtlayarak, bilim tarihinden örnekler ışığında zihinsel bir araç olan düşünce deneyi kavramının tarihsel arka planını, ele alınış şekillerini, temel özelliklerini, işlevlerini ve son olarak bir yöntem olarak bilim ve felsefede nasıl kullanıldığını göstermek olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Düşünce Deneyi, Bilim Felsefesi, Bilim Tarihi

¹ Pamukkale Üniversitesi, Denizli, Türkiye, kaganbadem06@hotmail.com

İDEOLOJİNİN AŞINDIRILMASI: NEO-LİBERAL DÖNEM İÇİNDE İDEOLOJİ VE SÖYLEM TARTIŞMALARI

Raziye KIRLI¹

ÖZET

İdeoloji, siyaset bilimi menşeli bir kavram olmasına karşın, günlük hayatın içinde çoğu kez gizli de olsa sürekli salınım halinde oluşu ve hayatın çok çeşitli veçhelerinde rol alması sebebiyle hemen her sosyal bilim disiplininin literatüründe ve tartışma odağında yer edinmiş bir konu başlığı olarak yer almaktadır. İdeoloji, siyasal partilerden iktidar ilişkilerine, söylemden gündelik hayatın siyasallığına değin geniş bir alanda varlık gösterirken, örtük ideolojik görünümüleri irdelemek ve bu örtük görünümün neo-liberal dönem içinde geçirdiği evrime değinmek, literatür içindeki tartışmaları nitel araştırma yöntemleri bağlamında eleştirel söylem analizi ekseninde toparlamak bu çalışmanın temel amacını meydana getirmektedir. Çalışmanın merkezinde ideolojinin geçirdiği dönüşüme yönelik sorular yer almaktadır. Ortaya çıktığı dönemde ideoloji olumlu bir kullanıma sahipken nasıl ve niçin kavramın olumsuzlanmasına, pejoratif bir anlam yükü bindirimine girilmiştir? İdeolojinin tamamen tevatürden kalkarak yerini söyleme bıraktığına dair Foucault'cu yaklaşımlar nasıl yorumlanmalıdır? Fukuyama, Daniel Bell gibi isimlerin “ideolojinin sonu ve kapitalizmin mutlak zaferi” önermeleri nerde konumlandırılmalıdır? Kapitalizmin mutlak zaferi şayet bir gerçekse; bu ideoloji devrinin kapandığına dair bir kanıt mıdır? Yoksa tam aksine, kapitalizmin ana-akım ve gündelik hayatın her türden veçhesine sızan bir ideoloji olduğunu mu doğrular?

Çalışma içerisinde verilecek cevaplar esasında ana akımlaşan kapitalist, yani ağırlıklı olarak neo-liberal ideolojik pratiklerin bir çeşit siyasal manipölasyon biçimi olduğu iddiasını taşımaktadır. Zira gündelik hayat pratiklerimiz ve yaşamı performe ediş biçimlerimiz neo-liberal rasyonalite ve sermaye mantığı ile kuşatılmıştır. Yeni bir dil öğrenmek, bağlı olduğumuz kültürel kodlara uygun aileler kurmak, ekip çalışmasına uygun olmak ve benzeri nitelikler sermaye mantığı içerisinde, insanın kendi kendisinin bir girişimcisi olmak gibi bir kök niyeti içinde barındırmaktadır. Ancak bu nitelikler edinilir, yahut performe edilirken ideolojik boyutları çoğu kez göz ardı edilmektedir. Görüldüğü, yahut gölgelendiği hemen her pratik içerisinde ideoloji işlemektedir. İdeoloji, Aristo'nun “zoon-politikon” olarak adlandırdığı politik hayvanın her bir davranışı, seçimi veya genel olarak edimi içinde örtük yahut açık bir işlerlik içindedir. Çalışma, kendi kapsamı içerisinde ideolojinin bu işlerliğini tartışmayı ve neo-liberal dönem içerisinde bahsi geçen politik manipölasyon halini ideolojiye yönelik bir aşınma olarak esas alarak deşifre etme amacını taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: İdeoloji, Söylem, Neo-liberalizm

¹ Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Bandırma/Balıkesir, Türkiye, kirliraziye.11@gmail.com

PAUL RICOEUR'ÜN HERMENEUTİK YAKLAŞIMINDA TOPLUM BİLİMLERİNİN YERİ

Hazarcan İdil TUFANTOZ¹

ÖZET

Hermeneutik İlk Çağ'da mitoloji temelli bir yapıda kendini gösterirken, Orta Çağ'da kutsal metinlerin tefsiri olarak karşımıza çıkmaktadır. Günümüze yaklaştıkça da, hermeneutiğin hem ontolojik hem de sosyal bilim epistemolojisinde ortaya çıkan bir yaklaşım olduğu görülmektedir. Bu noktada farklı bir hermeneutik düşünceyle karşımıza çıkan Paul Ricoeur'ün, toplum bilimleri ve metinlerin yorumlanması arasında kurmuş olduğu bağ oldukça önemlidir. Bu bilimleri Ricoeur, hermeneutik bir yöntem ile açıklamaya çalışmıştır. Ricoeur'ün hermeneutiğinde, söylem ifadelerinin yazıya geçirilmesiyle ortaya çıkan yazılı metinler, toplum bilimlerinin nesnesi haline gelir. Yazının esasında tespit etmiş olduğu şey, konuşmanın olayı değil, konuşmada söylenendir, yani konuşmanın anlamıdır. Ricoeur'ün hermeneutik yaklaşımı da bu anlamda, kültürümüzün yazılı belgelerinin gerekli kurallarla bağlantılı olarak yorumlanmasıdır. O bu düşünceyi benimserken, Dilthey'in Auslegung (yorum, metin çözümlemesi) kavramına bağlı kalır. Çünkü bu kavram, yazıyla tespit edilen göstergeler üzerinde iş görür. Metinlerin yorumlanmasında ortaya çıkan sorunlar, hermeneutiği oluşturur. Toplamlar, incelenen metinlerin özelliklerinin bir bölümünü de taşırlar. Ricoeur'ün bu noktada ileri sürmüş olduğu hipotez, metinlerin yorumlanması ile toplum bilimlerinin arasındaki bağ, yani bunların ortak özelliklerinin hermeneutik bir yöntem ile geliştirilmesi, açığa çıkarılmasıdır. Bu bağlamda da yazıya geçirilmiş metinlerin, toplum bilimlerinin bir nesnesi olup olamayacağı Ricoeur'ün ilgilendiği esas meseledir. Buna ek olarak, metin yorumlama yönteminin, genel olarak toplum bilimlerinde, yorum için ne ölçüde kullanılabileceği soruşturulmaktadır.

İnsan eylemleri ve metinlerin oluşması arasında bir bağ vardır. İnsan eylemleri sürekli anlam üretir ve metinler de insan eylemleri sonucu oluşan olayları konu edinir. Metinlerin kurmuş olduğu olay örgüleri, doğrudan yaşanmışlığın kendisine değil, önceden olmuş, yaşanmış bir kültürel dünyaya göndermede bulunurlar. Bu yüzden bir metin yazılacağı zaman, olay örgüleri, zamansal yapılar, eylemler her zaman bir temsille açıklanmaya çalışılır. Ricoeur'ün hermeneutik yaklaşımında, bir metin insan eylemini taklit eder. Ona göre bir metni anlamak eylemleri ve olay örgülerini oluşturan kültür geleneğini anlamak demektir.

Metinler kendilerinde keşfedilmeyi bekleyen anlamları barındırırlar. Ancak metinlerin barındırdığı anlamlar sıradan anlamlar değildir. Bu anlamlar, yaşamı, hayatı, deneyimleri, insan eylemlerini, kültürel toplumsal olayları kısaca insana ve topluma dair bütün anlamların kendisinde taşıdığı bir yapı olarak görülür. Dolayısıyla metin kendi içerisinde kapalı bir yapı değildir. Onun anlaşılacak üzere, sunmuş olduğu farklı dünyalar, farklı kültürel olgular her zaman vardır. Bu yüzden bir metni anlamak ve yorumlamak hem insanın kendisi hem de yaşadığı veya tanımak istediği kültürlerin ve toplumların anlaşılmasında, yorum ile ortaya çıkarılacak yapılar olarak karşımıza çıkar. Bu anlayış düzeyine ulaşabilmek için de metinleri hermeneutik bir tarzda okumak gereklidir.

Bu bildirideki temel amacımız da, genel hermeneutik yaklaşımlarına farklı bir alternatif sunan Ricoeur'ün, hermeneutik anlayışı çerçevesinde toplum bilimlerine bakışını incelemektir.

Anahtar Kelimeler: Hermeneutik, Toplum, Eylem, Metin

¹ Pamukkale Üniversitesi, Felsefe Bölümü, 100/2000 YÖK Doktora Bursiyeri, Denizli, Türkiye, htufantoz@gmail.com

SOSYAL BİLİMLER ALANI			
Tarih		4 Kasım 2021	
Oturum (Session):		1-B	
Salon (Hall):		Erişim Linki: https://meet.google.com/vze-gcch-qsb	
Oturum Konusu (Session Theme):		Edebiyat	
Oturum Başkanı (Session Chair):		Araş. Gör. Derya TOPDAĞ	
SAAT	BİLDİRİ ID	AD-SOYAD	BİLDİRİ BAŞLIĞI
13:30-13:45	18	Merve ÇOPUROĞLU	Halide Edip Adıvar'ın Ateşten Gömlek Romanından Hareketle Erken Dönem Cumhuriyet Eserlerinde Kadın Temsili
13:45-14:00	21	Sümeyye ÖZTÜRK	Mufassal Terimi: Cahiliye Dönemi Şiirlerinde Kullanımı ve Terim Anlamını Kazanma Süreci Üzerine Semantik Bir İnceleme
14:00-14:15	22	Sümeyye ÖZTÜRK	Mufassal Sûrelerin Üç Bölümü ve Bunların Tespiti Meselesi
14:15-14:30	33	Rahime MAŞALI	Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi'nde Kayıtlı BY3503 Numaralı "Mecmû'a-i Eş'âr"
14:30-14:45	34	Şerife TOPAL	Mesnevî-i Şerif'te Yer Alan "Fare ve Deve" Adlı Hikâyenin Farklı Tercüme ve Şerhlere Göre Tahlili
14:45-15:00	62	Ümmü Burçin ÖZKAN	Leyla ve Mecnun Mesnevisindeki Elem Terminolojisi Üzerine Bir Çalışma

HALİDE EDİP ADIVAR'IN ATEŞTEN GÖMLEK ROMANINDAN HAREKETLE ERKEN DÖNEM CUMHURİYET ESERLERİNDE KADIN TEMSİLİ

Merve ÇOPUROĞLU¹

ÖZET

Romanlar özel ve kamusal hayatın gerçekliklerinin sergilendiği, toplumsallığın temsil edildiği metinlerdir. Kurmaca eserlerin yazarları aracılığıyla dönemin sosyal dokusu kalıcı bir şekilde romanlar aracılığıyla kayda geçirilir. Belli bir dönemi veya dönemin toplumsal yapısını analiz ederken romanların kullanılması sosyal bilimlerde sıklıkla başvurulan bir yöntemdir. Bu çalışmada da roman analizi yaparak Cumhuriyetin ilk yıllarındaki toplumsal yapıyı, kadınlara yüklenen toplumsal cinsiyet rollerini, kamusal alandaki kadınlık temsillerini, idealize edilen kadın tiplerinin özelliklerini anlamak amaçlanmıştır. Bu kapsamda Halide Edip Adivar'ın *Ateşten Gömlek* romanı dönemin politik ve toplumsal ruhunu yansıtmaya gerçekçesiyle araştırma materyali olarak seçilmiştir. Araştırmanın kuramsal çerçevesini feminist teori oluşturmaktadır. Roman analizi yapılırken elde edilen bulgular feminist teoriye içkin kavramlarla açıklanmaya çalışılmıştır. Araştırmanın yöntemi feminist edebiyat eleştirisi. *Ateşten Gömlek* romanı analiz edilirken feminist edebiyat eleştirisi yönteminin gerekliliklerine uygun olarak kadınların deneyimlerinin ve kadınlarla alakalı meselelerin incelenmesine ağırlık ve önem verilmiştir. Araştırmanın sonucunda erken dönem Cumhuriyet eserlerinde kadınların temsil edilirken birer özne olarak kamusal alandaki varoluşlarından ziyade, milliyetçilik ideolojisinin taşıyıcısı olarak temsil edildikleri sonucuna varılmıştır. Dönemin zihinsel yapısına uygun olarak kadınlar genellikle "ulusun ve yeni neslin annesi" olarak temsil edilmiştir. Kadınlara atfedilen bu ideolojik annelik söylemi ile milliyetçilik düşüncesinin ve devletin bekasının sürdürülebilirliğinin sağlanması amaçlanmıştır. Romanda mevcut kadın temsillerinin arasında kadınların ideolojiden bağımsız ve otonomi sahibi özneler olarak aktarılığı durumlara nadir olarak rastlanmıştır. Sonuç olarak, erken dönem Cumhuriyet kanonundaki eserlerinde kadınların araçsallaştırılarak milliyetçiliğin taşıyıcısı konumunda temsil edildiği tespit edilmiştir. Bu araştırma yalnızca *Ateşten Gömlek* romanını kapsamına alınarak erken Cumhuriyet döneminin anaakım edebi eserleri hakkında analiz yaptığından, kanonun dışında kalan ve çoğu tefrika olarak basılmış yapıtlar hakkında genelleme yapmaktan kaçınır ve dönemin mevcut edebi atmosferi hakkında bir iddiada bulunma amacı taşımaz.

Anahtar Kelimeler: Erken Dönem Cumhuriyet Romanı, Kadın Temsilleri, İdeal Kadın İmgesi, Feminist Edebiyat Eleştirisi, Halide Edip Adivar, *Ateşten Gömlek*

¹ Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara, Türkiye, mervecopuroglu1@hotmail.com

MUFASSAL TERİMİ: CAHİLİYE DÖNEMİ ŞİİRLERİNDE KULLANIMI VE TERİM ANLAMINI KAZANMA SÜRECİ ÜZERİNE SEMANTİK BİR İNCELEME

Sümeyye ÖZTÜRK¹

ÖZET

Bilgi, duygu ve tecrübelerin paylaşılmasında önemli bir rolü üstlenen kelimeler, zaman içerisinde anlam değişikliklerine uğrayabilmekte ve yeni manalar kazanabilmektedir. Kelimelerin süreç içerisinde kazandığı yeni manalar ile önceki manaları arasında çoğu zaman bir irtibatın olduğu görülmektedir. Bu irtibat, bazen tek seferde anlaşılabilecek kadar açıkken bazen uzun bir araştırmayı gerektirecek kadar karmaşık olabilmektedir. Kelimeler arasındaki bu irtibata ulaşmak, semantiğin araştırma alanlarından birisini oluşturmaktadır.

Tarihsel süreç içerisinde çeşitli etkenlerden dolayı belirli dönemlerde kelimelerin anlam kazanma sürecinin hızlandığını görülmüştür. İslamiyet'in gelişile birlikte Arapça sözcüklerin anlamlarında meydana gelen değişimlerde bu durum açıkça gözlenmektedir. Bu değişimin bir sonucu olarak Arapça bir kelimenin, kazanmış olduğu yeni anlam ile Cahiliye Döneminde kullanılan önceki anlamı arasındaki irtibata ulaşmak, araştırmacılara, kelimenin ilgili anlamı kazanma sürecini ve doğal olarak elde edilen yeni anlamı daha doğru bir şekilde analiz edebilme imkânı vermektedir. Bu sebeptendir ki İslami literatürde, özellikle de anlam analizlerinde Cahiliye şiiriyle istişhâd, önemli bir yere sahip olmuştur.

Bu çalışmada Kur'ân-ı Kerîm'in bir bölümünü ifade etmek için kullanılan mufassal teriminin, bu anlamı kazanma süreci ele alınmıştır. Öncelikle kelimenin temel ve izafi anlamlarının üzerinde durulmuş ve kullanım alanları eşsüremlî ve artsüremlî olarak incelenmiştir. Bu şekilde isimlendirilmesinin sebebine dair kaynaklarda zikredilen görüşlere yer verilmiş ve bu görüşler, kelimenin temel ve izafi anlamları ışığında değerlendirilmiştir. Cahiliye şiirinde genellikle belli özelliklere sahip takı ve mücevherleri vasıflandırmak için kullanılmış olduğu anlaşılan mufassal kelimesinin, terim anlamıyla olan irtibatına ve terim anlamının İslami literatür içerisindeki kullanım alanlarına değinilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Semantik, Arap Dili ve Edebiyatı, Cahiliye Dönemi Şiiri, Şiirle İstîşhâd, Mufassal Terimi, Mufassal Süreler

¹ Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye, sumeyye39@gmail.com

MUFASSAL SÛRELERİN ÜÇ BÖLÜMÜ VE BUNLARIN TESPİTİ MESELESİ

Sümeyye ÖZTÜRK¹

ÖZET

es-Seb'û't-tivâl, mi'ûn ve mesânî bölümleriyle kıyaslandığında hacminin daha az olmasına rağmen zikredilen bu bölümlerdeki sûrelerin toplamından daha fazla sûreyi içinde barındıran, Kur'ân-ı Kerîm'in son kısmına "mufassal" ismi verilmiştir. Bu bölüm, nesiller boyunca ilk sûrelerinin "فمي بشوق" kısaltmasıyla kodlandığı yedi bölümün de sonuncusunu oluşturmaktadır. Müslümanların namazlarında sıkça okudukları bu bölüm, İslami literatür içerisinde önemli bir yekûnu oluşturan hadis, tefsir ve fıkıh alanlarında telif edilen eserlerin ortak konularından birisi olmuştur. Dolayısıyla bu eserlerde mufassal sûrelerin, birbirinden farklı pek çok bağlamda zikredildiğini görmek mümkündür. Müslümanların günlük hayatının bir parçası olan namaz ve Kur'ân tilavetiyle doğrudan ilişkili olması, mufassalları, İslami literatür içerisinde yüzyıllar boyunca gündemde tutmuştur. Bu sebeptendir ki tam olarak hangi sûreden başladığının tespiti noktasında alimler uzun müzakerelerde bulunmuşlar ve çeşitli etkenleri göz önünde bulundurarak birbirinde farklı görüşler beyan etmişlerdir. Mufassal sûrelerin üç bölümü olarak bilinen tivâl-ı mufassal, evsât-ı mufassal ve kısâr-ı mufassallarda da durum aynıdır.

Bu çalışmada öncelikle mufassal sûrelerin tespiti noktasında klasik ve modern eserlerde belirtilen yirmiyi aşkın görüşe yer verilmiş ve bu görüşlerdeki farklılığın sebebi incelenmiştir. Zira mufassalların başlangıcı hususunda ileri sürülen görüşler, mufassalların ilk bölümü olması hasebiyle tivâl-ı mufassalların tespitinde önem arz etmektedir. Araştırmancının ilerleyen kısmında -tivâl, evsât ve kısâr-ı mufassalların teker teker ele alınması durumunda kaynak eserlerde çok fazla veriye ulaşılmış olduğundan- konu daraltılmış ve yalnızca bu üç bölümün hepsinin başlangıç ve bitişleri hakkında, aynı bağlam içerisinde beyan edilen görüşlere yer verilmiştir. Üç grubun hepsi hakkında görüş beyan edilen eserlerin incelenmesi sonucu -mufassalların başlangıcı hakkındaki yirmiyi aşkın görüş içerisinde tivâl-ı mufassallar söz konusu olduğunda yalnızca üç tanesine itibar edilmiş olmasına rağmen- farklı sûre başlangıçlarından oluşan yine yirmiyi aşkın gruplandırma şekline ulaşılmıştır. Çalışma içerisinde bu görüşlere ek olarak kısaca mufassal sûrelerin bölümlere ayrılmasının sebebine ve işlevine değinilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kur'ân-ı Kerîm, Mufassal, Tivâl-ı mufassal, Evsât-ı Mufassal, Kısâr-ı Mufassal, Sûre

¹ Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye, sumeyye39@gmail.com

KONYA BÖLGE YAZMA ESERLER KÜTÜPHANESİ'NDE KAYITLI BY3503 NUMARALI “MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR”

Rahime MAŞALI¹

ÖZET

Son yıllarda üzerine yapılan akademik çalışmalarla önemi daha iyi kavranan, tertip edildiği devrin şiir ve sanat anlayışını da önemli ölçüde yansımasıyla edebiyat tarihimiz için önemli kaynaklar arasında yer alan mecmualar, Klasik Türk Edebiyatı'nın temel kaynakları arasında yer almaya başlamıştır. Mecmualar, birer derleme çalışma olup mürettibin hayat görüşü ve sanat anlayışı etrafında teşekkül edebilen bazen belirli kriterler çerçevesinde bazen de herhangi bir tertibe bağlı kalmaksızın oluşturulan eserlerdir. Mecmualar çeşitli sınıflara ayrılırlar ve bunlardan biri de şiir mecmualarıdır. Şiir mecmuaları; bir veya birden fazla şairin, bilinen şairlerin neşredilen eserlerinde yer alan veya almayan, unutulmuş yahut adına ilk defa rastladığımız şairlerin şiirlerini içerebilir. Mürettibin sanat ve şiir görüşü, dinî-tasavvufî anlayışı, günlük hayatında yaşadığı birtakım önemli olayları konu edinip manzum, mensur veya manzum-mensur karışık olarak karşımıza çıkarlar. Nitekim bizim çalışmamızda ele aldığımız şiir mecmuası da bunlardan biridir. Çalışmamıza konu olan mecmua, Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi'nde “BY3503” numarada “Mecmû'a-i Eş'âr” ismiyle kayıtlıdır. Mevcut ipuçlarından yola çıkarak 1940 yılında, Bursa'da, Naci Kum tarafından derlendiğini tespit ettiğimiz mecmuada, 14 ve 20. asırlar arasında yaşamış çoğu Alevi-Bektaşî meşrep şairlerin şiirleri yer almaktadır.

Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi'ne Gaziantep'ten devredilen mecmua rik'a hattı ile yazılmış olup 38 varaktan müteşekkildir. 21 şairin seçilmiş şiirlerinden oluşmaktadır. Şairlerin çoğunun Alevi-Bektaşî meşrep olmasından dolayı şiirlerin büyük kısmı Alevilik-Bektaşilik'e dair konular içermektedir. Mecmua; hem divan edebiyatı hem de halk edebiyatı ürünlerini içerdiğinden geniş bir yelpazede tür ve şekil çeşitliliğine rastlanmaktadır. Hem hece hem de aruz vezni ile yazılan şiirler mevcut olup ağırlıklı olarak methiye, şathiye, nefes, nutuk, gazel, na't ve koşma türünde manzumeler yer almaktadır.

Bu bildiri, üzerinde çalıştığımız “Mecmû'a-i Eş'âr”ın incelemesi ve tanıtımını yaptıktan sonra MESTAP(Mecmûaların Sistematik Tasnifi Projesi)'a göre hazırlamış olduğumuz tablosuna da yer vermiş olduğumuz çalışmayı tanıtım için hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mecmua, Naci Kum, Alevi-Bektaşî

¹ Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye, rdemirr2@gmail.com

MESNEVÎ-İ ŞERİF’TE YER ALAN “FARE VE DEVE” ADLI HİKÂYENİN FARKLI TERCÜME VE ŞERHLERE GÖRE TAHLİLİ

Şerife TOPAL¹

ÖZET

Yaşadığı dönemde Müslüman, gayrimüslim ayrımı gözetmeden gönüller kazanan, vefatıyla da insanlığı hüznü boğan, sevgisi çağları aşmış, büyüktür küçüğe herkesin severek ziyaret ettiği gönüller sultanı, Mevlâna Celaleddin-i Rumî halen biz insanlığı eğitmekte, ruhumuzu dinlendirmektedir. “Kur’ân’ın Özünü” olarak adlandırılan Mesnevî-i Şerîf, gerek Peygamber kıssaları, gerek hikâyelerle, ayet ve hadislerin rahatlıkla anlaşılabilmesini sağlamıştır. Anadolu’da ve tüm dünya da sevilerek okunmuş, sayısız dile çevrilmiş ve şerhleri yapılmıştır. Yüksek Lisans Seminer çalışması için Mesnevî Şerif’in 3472 ilâ 3513. beyitleri arasında yer alan “Bir Fare’nin Bir Devenin Yularından Tutup Çekmesi ve Bu Yüzden Kendini Üstün Görmesi, Gurura Kapılması” adlı hikâyenin muhtelif tercüme ve şerhlerdeki benzerlik ve farklılıklarını ortaya koyarak hikâyeye farklı bir bakış açısı getirmek ve hikâyenin tahlilini sunmak istedik. Tercüme ve şerh eden şahısları tarih önceliğine göre sıralamış bulunmaktayız. Bu sıralama ise şu şekildedir:

1. İsmail Rusuhî Ankaravî
2. Süleyman Nahîfî
3. Ahmet Avni Konuk
4. Veled Çelebi İzbudak
5. Tâhirü’l-Mevlevî
6. Mehmet Muhlis Koner
7. Abdülbâki Gölpınarlı
8. Şefik Can
9. Ahmet Metin Şahin
10. Adnan Karaismailoğlu
11. Hicabi Kırlangıç

Çalışmamızda Süleyman Nahîfî’ye ait olan Mesnevî-i Şerif Aslı ve Sadeleştirilmişiyile Manzum Nahîfî Tercümesi, Amil Çelebioğlu’nun hazırladığı eser en güvenilir kaynaklardan olduğu için Farsça aslı ve beyit numaraları esas alınmıştır. Hikâyemiz Mesnevî-i Şerif’te toplamda 42 beyitten oluşmakla beraber 17. beyit itibarıyla hikâyeye sona ermekte son 25 beyitte ise hikâyeye bağlantılı olarak tasavvufî bilgiler ve hikâyeden çıkarılacak sonuç verilmektedir. İsmail Rusuhî Ankaravî, Ahmet Avni Konuk ve Tâhirü’l-Mevlevî oldukça kapsamlı bir şekilde şerh yapmış olmakla beraber en kısa, öz/özet tercüme Mehmet Muhlis Koner’e aittir. Süleyman Nahîfî ve Ahmet Metin Şahin tercümeleri Mesnevî’nin aslına ve veznine uygun manzum tercümeler olması sebebiyle mensur tercüme ve şerhlere oranla okuyuş açısından daha akıcı ve ahenklidir. Mevlevîlik geleneğine hem metod olarak hem de muhtevâ bakımından en bağlı olan Tâhirü’l-Mevlevî’nin Mesnevî şerhidir. İsmail Rusuhî Ankaravî ve Ahmet Avni Konuk şerhlerinde, İbn-i Arabî tesiri hissedilir. A. Avni Konuk’un Mesnevî şerhinde İsmail Rusuhî Ankaravî, Şefik Can’ın Mesnevî tercümesinde Tâhirü’l-Mevlevî, Adnan Karaismailoğlu ve Hicabi Kırlangıç’ın Mesnevî tercümelerinde ise Veled Çelebi İzbudak ve Abdülbaki Gölpınarlı yansımaları dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mesnevî, tercüme, şerh.

¹ SÜ Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi, Konya, Türkiye, serifesems42@gmail.com

LEYLA VE MECNUN MESNEVİSİNDEKİ ELEM TERMINOLOJİSİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

Ümmü Burçin ÖZKAN¹

ÖZET

Yüzyıllardır Arap Fars ve Türk edebiyatında önemini yitirmeyen Leyla ve Mecnun Mesnevisi, birçok yazar tarafından defalarca yazılmıştır. Bu mesnevi özellikle İslam toplumları olmak üzere birçok toplumu etkilemiş ve birçok araştırmacının dikkatini çekmiştir. Leyla ve Mecnun mesnevilerinin en ünlüsü Fuzûlî'ye ait olmaktadır.

Hikâyenin konusu olan beşeri aşk ve tasavvufi aşkı anlamak için, elem terminolojisini göz önünde bulundurmak gerekir. Bireyin, beşeri aşktan mistik aşka ulaşma yolculuğunu konu alan bu hikâyede, aşka dair aşamaları ele almak, hikâyenin tamamını anlamak için önemlidir. Bu yolculuğun kilit kısmını ise âşık kahramanların çektiği ızdırıp oluşturur. Karşılıklı aşka rağmen muhafazakâr aileler, toplum tarafından dışlanma ve yabancılaşma gibi durumlar kahramanların acı çekmesine sebep olur. Şair bu acıyı bazı kalıplar kullanarak yaratmış ve kahramanlarına değişim yaşatma noktasında kullanmıştır.

Bu çalışmanın amacı, Leyla ve Mecnun hikâyesindeki acıyı oluşturan atmosfere odaklanmak ve atmosferi oluşturan terminolojiyi belirlemektir. Fuzûlî'nin yarattığı kahramanlarla paralellik gösteren psikolojisi, kahramanların birbirine duyduğu aşk ve beşeri aşktan ilahi aşka yönelme noktasında engeller ve iç çatışmalar eleme dair kavramlara göre açıklanacaktır. Çalışmanın amacı hikayedeki elem terminolojisini, mazmun sistemini belirlemek ve yer yer bu kapsamda psikolojik, sosyolojik, tasavvufi ve biyolojik bakış açılarını kullanmaktır. Bu mesnevideki, bazı sembolik anlatı kalıplarını kullanarak bir keder atmosferinin yaratılması, kahramanların metamorfozundan dolayı çok önemlidir. Bu üzüntü terminolojisi, Leyla'nın iç çatışmalarını ve Mecnun'un mistik aşkının nedenlerini anlama noktasında yardımcı olabilir.

Anahtar Kelimeler: Leyla ve Mecnun, Fuzûlî, Mesnevi, İlahi Aşk, Elem

¹ Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye, ummu.ozkan@hbv.edu.tr

SOSYAL BİLİMLER ALANI			
Tarih		4 Kasım 2021	
Oturum (Session):		1-C	
Salon (Hall):		Erişim Linki: https://meet.google.com/iuc-pmmf-qpn	
Oturum Konusu (Session Theme):		Eğitim	
Oturum Başkanı (Session Chair):		Araş. Gör. Ayşegül YÜCEL	
SAAT	BİLDİRİ ID	AD-SOYAD	BİLDİRİ BAŞLIĞI
13:45-14:00	78	Zekiye ERDOĞAN	Young Learners' and Parents' Attitudes towards Speaking Skills In Online and Face to Face Lessons
14:15-14:30	117	Sinan YALÇIN & Emrah SAYGI	Ortaokullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Psikolojik Dayanıklılık, Örgütsel Muhalefet ve Örgütsel Sessizlik Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi
14:30-14:45	118	İzzet KOYUNCU	Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Barrett Taksonomisi'nin Kullanımı
14:45-15:00	127	Tuba KARAASLAN	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Sürecinde Kültürlerarası İletişimsel Yeterlik

YOUNG LEARNERS' AND PARENTS' ATTITUDES TOWARDS SPEAKING SKILLS IN ONLINE AND FACE TO FACE LESSONS

Zekiye ERDOĞAN¹

ABSTRACT

Online learning is becoming increasingly popular and its effects should be studied compared to face-to-face lessons when it comes to English speaking skills. Majority of the time, parents may be biased on the outcomes of the learning process, such as accepting it as a must have of success or social status. Kids, on the other hand, might struggle to find the balance between speaking a new language and technological limitations. In this study, Participants are the parents and their children with age 6 to 8 in total of 62 students which experienced online and face to face lessons. The data were obtained by an online questionnaire which evaluated the parents' and children's perspectives on online English lessons vs face-to-face lessons. As a result, the attitudes are a topic that needs to be studied and a questionnaire is conducted to fulfill that quantification methodology. The results showed that parents and kids are more optimistic in terms of the development of speaking skills in face-to-face lessons.

Keywords: Young Learners, Online and face to face Learning, English Speaking Skills

¹ Başkent Üniversitesi, Ankara, Türkiye, zekiyeerdogan96@gmail.com

ORTAOKULLARDA GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK, ÖRGÜTSEL MUHALEFET VE ÖRGÜTSEL SESSİZLİK ALGILARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Sinan YALÇIN¹, Emrah SAYGI²

ÖZET

Çalışmanın amacı; öğretmenlerin psikolojik dayanıklılık, örgütsel muhalefet ve örgütsel sessizlik algıları arasındaki ilişki ve bu ilişkinin bazı değişkenlere göre değişip değişmediğinin ortaya konmasıdır. Araştırma ilişkisel (korelasyonel) tarama modelinde olup nicel bir çalışma olarak yapılandırılmıştır. Araştırma evrenini, 2020-2021 Eğitim-Öğretim yılı Erzurum ili Pasinler ilçesinde resmi ortaokullarda görev yapmakta olan öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini, evrenden basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle belirlenen 167 öğretmenden oluşmaktadır. Araştırmada veriler; Işık (2016) tarafından geliştirilmiş 21 maddeden ve üç alt boyuttan (kendini adama, kontrol ve meydan okuma) oluşan Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği (PDÖ), Kassing tarafından oluşturulan ve Ergün ve Çelik (2018) tarafından Türkçeye uyarlanan ve faktör analizleri sonucu 17 maddeye indirgenen Örgütsel Muhalefet Ölçeği (ÖMÖ) ile Kahveci ve Demirtaş (2013) tarafından geliştirilen Örgütsel Sessizlik Ölçeğiyle (ÖSÖ) toplanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 22 programı ile analiz edilmiştir. Analizlerde T –Testi, Tek Yönlü ANOVA, korelasyon analizi ve regresyon analizi teknikleri kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre öğretmenlerin psikolojik dayanıklılıklarının orta düzeyde olduğu, genel örgütsel muhalefet ve yatay muhalefet algılarının orta düzeyde olduğu, dikey muhalefet algılarının yüksek düzeyde olduğu, dış aktarılmış muhalefet algılarının ise düşük düzeyde olduğu, öğretmenlerin örgütsel sessizlik algılarının ise orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmadan elde edilen diğer bir sonuca göre öğretmenlerin psikolojik dayanıklılıkları ile dikey muhalefet algıları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki, dış aktarılmış muhalefet ile negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin genel örgütsel muhalefet algıları, dikey muhalefet algıları ve yatay muhalefet algıları ile örgütsel sessizlik algıları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, Psikolojik Dayanıklılık, Örgütsel Muhalefet, Örgütsel Sessizlik

¹ Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Erzincan, Türkiye.

² Ziyaeddin Fahri Findikoğlu Ortaokulu, Yakutiye/Erzurum, Türkiye, emrahvz.24@gmail.com

TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE BARRETT TAKSONOMİSİ'NİN KULLANIMI

İzzet KOYUNCU¹

ÖZET

Türkiye Cumhuriyeti'nin son yıllarda küresel ölçekte itibar kazanması ve statüsünün yükselmesi Türkiye için pek çok değişime sebep olmuştur. Bu değişimler Türkçenin yabancı bir dil olarak öğrenilmesini de beraberinde getirmiştir. Bu sayede dünya üzerinde Türkçeye olan ilgi daha önce hiç olmadığı kadar artmıştır. Türkçeye olan ilginin artması bu dili öğrenmek isteyenlerin sayısını da artırmıştır. Artan bu ihtiyaçtan dolayı Türkçe öğreten farklı kurum ve kuruluşların sayısı da artmış veya bu kurum ve kuruluşların faaliyet alanları genişlemiştir. Bu gelişmeler alanda yapılan çalışmaların sayısını da artırmıştır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine yönelik yapılan çalışmalar incelendiğinde en büyük eksikliğin alana özgü bir öğretim programının olmayışı görülmektedir. Alana özgü bir programın olmaması Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde standartlaşmayı engellemiştir. Alanda faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlar çalışmalarını daha çok Diller İçin Ortak Öneriler Çerçeve Metni kapsamında yürütmüş ve birbirinden bağımsız öğretim yapmışlardır. Türkçenin yapısını yansıtan bir program iki yıllık yoğun bir gayretin sonucunda Türkiye Maarif Vakfı öncülüğünde hazırlanan Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı'dır. Program okul öncesi, ilkökul, ortaokul ve lise kademelerine göre yapılandırılarak örgün eğitimde kullanılması amaçlanmıştır. Programda dinleme, sözlü üretim, sözlü etkileşim, okuma ve yazma becerilerine yönelik kazanımlar, dil işlevi, dil yapısı ve örnek söz varlığını içeren izlencelerle sunulmuştur. Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde dört temel bil becerisine yönelik bir öğretim sürecinin olması ve bu dil becerilerinin ölçme ve değerlendirilmesi son derece önemlidir. Becerileri ölçme ve değerlendirmede yaygın olarak kullanılan Bloom Taksonomisi'nin yanında duyuşsal beceriyi önceleyen Barrett Taksonomisi'de önemlidir. Bu çalışmada, Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı A1 ve A2 seviyesi dinleme kazanımlarının Barrett Taksonomisi'ne göre incelenmesi amaçlanmaktadır. Belirtilen amaç doğrultusunda çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelenmesi kullanılmış ve dinleme kazanımları, taksonominin aşamalarına uygun olarak değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda bulgular gruplanmış ve Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi adına bir ilk olma özelliği taşıyan Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı dinleme becerisi boyutuyla Barrett Taksonomisi'ne göre değerlendirilmeye çalışılmış ve öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı, Kazanım, Beceri, Barrett Taksonomisi

¹ Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi, 34782, İstanbul, Türkiye, fbizzetkoyuncu@gmail.com

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ SÜRECİNDE KÜLTÜRLERARASI İLETİŞİMSEL YETERLİK

Tuba KARAASLAN¹

ÖZET

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin yeni bir alan olduğu söylenebilir. Ana dili öğretiminden farklı olarak, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sürecinde dört becerinin kazandırılması için yeni yaklaşımlar, stratejiler, farklı bakış açıları öğretmenler tarafından takip edilmeye çalışılmaktadır. Fakat yabancı dil öğretiminde dört temel dil becerisinin kazandırılması yetmemektedir. Dil, bir toplumun tarih boyunca yaşayışlarını, deneyimlerini, geleneklerini, göreneklerini barındıran bir araçtır. Bu sebeple dil öğretimi, kültür aktarımı olmadan yapılamaz; yapılsa bile eksik kalır. Özellikle yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde, öğrencilere Türk kültürünü aktarmak son derece önemlidir. Çünkü yabancı dil öğrenmek sadece dört becerinin edinilmesi değil, aynı zamanda o dilin kültürünü de edinmek ve kendi kültürüyle sentezlemek demektir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi sürecinde de kültür ve kültürleme son derece önem arz etmektedir. Bu bağlamda, konuşma becerisiyle yakından ilişkili bir kavram olan iletişim ve iletişimsel yeterlik, iletişimsel yeterliğin bir alt dalı kabul edilen kültürlerarası iletişimsel yeterlik de yabancı dil öğretiminde ele alınması gereken kavramlardır. İletişimsel yeterlik, kendisiyle ve başkalarıyla etkili bir şekilde ilişki kurma yeteneği olarak tanımlanır. Kültürlerarası yeterlik ve iletişimsel yeterlik kavramlarının bir kombinasyonu olarak kültürlerarası iletişimsel yeterlik ise, birbirlerinin kültürel kimliklerini veya kültürel olarak farklı ortamlardaki kimliklerini aşan iletişim davranışlarını etkili ve uygun bir şekilde yürütme yeteneği olarak tanımlanmaktadır. Öğrencilerin hedefe dilde iletişim kurmaları ve kendilerini ifade etmeleri, iletişimsel yeterlik kazanmaları yabancı dil öğretiminin temel hedeflerinden biri olmalıdır. Bu bildiride, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sürecinde iletişimsel yeterlik ve kültürlerarası iletişimsel yeterlik konuları ve bunların önemi üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, İletişimsel Yeterlik, Kültürlerarası İletişimsel Yeterlik

¹ İnönü Üniversitesi, İnönü Üniversitesi Merkez Kampüsü, Malatya, Türkiye, tb.karaaslan@gmail.com

SOSYAL BİLİMLER ALANI			
Tarih		4 Kasım 2021	
Oturum (Session):		2-A	
Salon (Hall):		Erişim Linki: https://meet.google.com/dwt-gmdc-rrm	
Oturum Konusu (Session Theme):		Felsefe	
Oturum Başkanı (Session Chair):		Araş. Gör. Abdurrahman Cüneyt AYKAÇ	
SAAT	BİLDİRİ ID	AD-SOYAD	BİLDİRİ BAŞLIĞI
15:30-15:45	139	İlkim Tuğçe BİTER	Hepimiz Yaralanabiliriz Ama Bazılarımız Daha Yaralanabilir: İktidar ve Şiddet Ekseninde Kırılganlık ve Yaralanabilirlik Üzerine
15:45-16:00	140	Özge GÜVERCİN	Simone De Beauvoir ve Varoluşçu Feminizm
16:00-16:15	150	Ekin KARABABA	Marx'ın İnsan Doğası Anlayışı Üzerine
16:15-16:30	168	Mehmet ULUPINAR	Heidegger'in Varlık'ından Levinas'ın Kaçışı
16:30-16:45	179	Yaşam BALKU	Arendt ve Rousseau'da Demokrasi Düşüncesinin Farklılıkları Üzerine

HEPİMİZ YARALANABİLİRİZ AMA BAZILARIMIZ DAHA YARALANABİLİR: İKTİDAR VE ŞİDDET EKSENİNDE KIRILGANLIK VE YARALANABİLİRLİK ÜZERİNE DÜŞÜNCELER

İlkim Tuğçe BİTER¹

ÖZET

Bu çalışma esas olarak, iktidar ve şiddet bağlamında hangi yaşamların değerli olup daha yaşanabilir ve hangi yaşamların hepten yaşanmaz değilse de daha az yaşanabilir olduğunun, kimlerin ölümlerinin yasının tutulup kimlerinkinin tutulmayacağına etik bir perspektif çerçevesinde incelenmesini amaçlamaktadır. Bu bağlamda temellenen çalışma, ilk olarak Giorgio Agamben'in istisna hali ve kutsal insan kavramlarına odaklanarak iktidar ve şiddet arasındaki ilişkisellik üzerinde durmaktadır. Agamben, istisna haline karar veren ve hukuku askıya alma yetkisine sahip olan egemenin alanını, cinayet işlemeksizin ve kurban etmeksizin insan öldürmenin meşru olduğu alan olarak tanımlamaktadır. Başka bir deyişle egemenlik alanı, kutsal insanın infazının meşru olduğu alandır. Bu bağlamda kutsal insan kavramı, modern demokrasilerde örtülü şekilde yer alan şiddet ve otoriter eğilimlerin görünürlüğüne işaret etmektedir. Her ne kadar bireyin özgürlüğüne ve haklarına öncelik verilse de olağanüstü hallerde egemen iktidar, en yalın ve çıplak haliyle uygulanmakta ve yasaların güvencesiyle koruma altına alınan bireyler kutsal insana dönüşmektedirler. Öte yandan, istisna hali ve kutsal insan kavramları doğrultusunda şekillenen egemen iktidar ve ölüm arasındaki ilişki, Agamben'i Michel Foucault'nun biyopolitika teorisine yaklaştırmaktadır. Yaşam üzerinde kurulan bu yeni iktidar modeli, egemen iktidar modelinde olduğu gibi yaşatma ve öldürme hakkına sahip bir hükümdar tarafından şekillenmekten ziyade yaşamı güçlendirme, düzenleme ve disipline etme eğilimlerini içermektedir. Yaşatmayı amaçlayan biyopolitikanın ölümle irtibatı bağlamında Judith Butler, yaşamaya değer yaşamın ne olduğu sorusunu yöneltmekte ve kırılmalı bir hayat yaşayanların ölümlerinin yasının tutulmayacağına çünkü onların yaşamlarının zaten hep göz ardı edildiğine dikkat çekmektedir. İstisna hali ile bireylerin kutsal insan konumuna indirildiğini ileri süren Agamben'i eleştiren Butler, gözden çıkarılan ve yaşamlarının değersiz olduğuna kanaat getirilenlerin hukuktan ziyade temsil, söylem ve tanınabilirlik alanlarından dışlandıkları için öldürülebilir hale geldiklerini savunmaktadır. Bununla birlikte hedef haline getirilen nüfusun belli bir kesiminin kırılmalılığı aynı şekilde deneyimlemediğini göz önünde bulundurarak yaralanabilirliğin ayrımcı tahsisine dikkat çekmektedir. Yaralanabilirliğin ayrımcı dağılımı, bazı bireyleri diğerlerine kıyasla daha kırılmalı hale getirmektedir. Bunun önüne geçebilmek için, yaralanabilirliğin ve kırılmalılığın derecesi ne olursa olsun yaşanmaya değer hayatlar ve yası tutulamaz hayatlar ayrımını oluşturan çerçevelerin ortadan kaldırılması ve dışında kalanları kırılmalı hale getiren bir "biz" anlayışının sorgulanması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kırılmalılık, Yaralanabilirlik, Şiddet, İktidar, Yaşam

¹Hacettepe Üniversitesi, Siyaset Bilimi Doktora Öğrencisi, Ankara, Türkiye, ilkimtugcebiter@gmail.com

SİMONE DE BEAUVOİR VE VAROLUŞÇU FEMİNİZM

Özge GÜVERCİN¹

ÖZET

Çalışmanın konusu Simone de Beauvoir ve Varoluşçu Feminizm olarak belirlenmiş olup Sartre' nin varoluş düşüncesi temelinde Simone de Beauvoir ekseninde kadının ötekileştirilmesi, toplum ve erkek tarafından belirlenen kadının varolan konumundan kurtulabilmesinin mümkünlüğü tartışılacaktır. Bu hususta devreye giren varoluşçu feminizm kadının bu konumundan kurtulabilmesi için doğru bir kurtuluş yolu olarak savunulacaktır. Varoluşçu feminizm, varoluşun özden önce geldiğini ve insana verili bir öz olmadığını, herkesin kendi özünü tercihleri sayesinde kendisinin oluşturacağı düşünceleri karşısında Beauvoir, her ne kadar kadına erkeğin hükmettiğini ve toplumsal hayatın hükmedişle biçimlendiğini, bu durumun tarihsel olarak uzun bir süreci kapsadığını savunsada aslında bu durumu mümkün kılan asıl şeyin aslında varoluşun yanlış kavranması olduğunu fark etmiştir. Bu çalışmadaki amaç Beauvoir'in bu düşüncesinin Feminizme çok geç kazandırılmış ama aynı zamanda çok doğru bir nokta olduğunu vurgulamak olup, kadının bu düşüncüyü hayatında uygulanabilir hale getirmesi durumunda feminizm gibi kadın haklarını savunan bir akıma gerek kalmayacağı tezini savunmak ve farkındalık oluşturmaktır. Zira, kadının özünü kendi tercihleriyle yaratması halinde kendisini toplumun ve erkeğin şekillendirmesine müsaade etmemesi ile mümkün olur. Bunun neticesinde de kamusal ve özel alanda, ekonomik, siyasal ve hukuksal bağlamda fırsat eşitliğini talep etmesine gerek kalmaz ve erkekle eşit konum elde edilir.

Bu çalışmada, Sartre' nin varoluş felsefesi ve Beauvoir'in feminizm düşüncesinin harmanlanmasıyla oluşan varoluşçu feminizm akımı; kadının ötekileştirilmesi, ikinci cinsiyet olarak görülmesi gibi kavramlar üzerinden değerlendirilerek karşılaştırma, betimleme ve yorumlama gibi yöntemlerle yapılacaktır.

Sonuç olarak geçmişte ve günümüzde özellikle ataerkil sistemdeki mevcut konumundan hoşnut olmayan, umutsuz ve hayata dair beklentisiz olan; sadece anne ve eş olarak bu dünyaya geldiği fikrini kanıksamış kadınlar açısından bu durumun değiştirebileceği konusunda çalışmayla çözüm odaklı bir farkındalık yaratılacağına inanılmaktadır. Bu doğrultuda kadının görevinin sadece annelik olmadığı, kocası sayesinde ya da toplum için bir çocuk doğurarak kendini topluma kazandırmasına gerek bulunmadığı, erkeğin sahip olduğu tüm haklara kendisinin de sahip olma hakkının olduğu ve bu hakkı kendisine yine kendisinin verebileceği, kendini gerçekleştirmesinin pek mümkün olduğu ve kadın açısından toplumsal refahın ancak böyle mümkün olacağı gerçeği işleneceğinden kadın üzerine çalışılan sosyal, kültürel, ekonomik ve daha bir çok alan için çalışmanın faydalı olacağı inancı vardır. Öyle ki topluma özgür, kendini gerçekleştirmiş veya bu yola girmeye cesareti olmayan bir kadını kazandırmak çok anlamlı ve yararlı olacaktır. Çünkü özgür kadın demek, özgür nesiller demektir.

Anahtar kelimeler: Feminizm, Simone de Beauvoir, Varoluşçuluk

¹Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Öğrencisi, Antalya, Türkiye, ozgeakcan88@gmail.com

MARX'IN İNSAN DOĞASI ANLAYIŞI ÜZERİNE

Ekin KARABABA¹

ÖZET

Marx'ın insan doğası anlayışı felsefe literatüründe tartışılan bir konudur. Chris Byron bu konu üzerine yazdığı yakın tarihli bir makalesinde tartışmadaki bütün tarafları tatmin edeceğini düşündüğü bir yorum öne sürmektedir. Ona göre insan doğası, yalnızca insanın sahip olduğu niteliklerin toplamıdır. Bu tanımdan hareketle Byron, Marx'ın insan doğası anlayışının temelinde toplumsal emeğin yer aldığını savunur. Byron'un hareket noktası olan insan doğası tanımı çeşitli sorunlar içermektedir. Burada Byron'un söz konusu tanımına iki farklı eleştiri getirilecektir. İlk eleştiri böyle bir tanımın, insan doğasının biçimsel olarak tam bir tanımını verememesi üzerine yoğunlaşacaktır. Felsefi anlamda bir tanım, tanımlandığı iddiasındaki kavramın hem yeter, hem de zorunlu koşullarını içermelidir. Fakat Byron'un insan doğasına dair söyledikleri, insan olmanın sadece yeter koşullarını ortaya koyacağından, bu noktada eksik kalmaktadır. İnsan doğasının yalnızca insana ait özelliklerden oluştuğu düşüncesi, bizzat Byron'un insan doğasını toplumsal emeğe dayandırma çabasına da zarar vermektedir. Bu iddia, söz konusu insan doğası tanımına getirilen ikinci eleştirinin temelinde yer alacaktır. İnsanın diğer canlı ve cansız varlıklarla paylaştığı, yani yalnızca insana ait olmayan özellikler de göz önünde alınmadan, toplumsal emeğin insan açısından kurucu ve yaratıcı işlevini anlamak mümkün değildir. Çünkü tarih içinde gelişen farklı biçimleriyle toplumsal emek en başta insan ihtiyaçlarının karşılanmasına hizmet etmiştir ve bu ihtiyaçların birçoğu yalnızca insana ait özellikler ile açıklanamaz.

Anahtar Kelimeler: Marx, İnsan Doğası, Toplumsal Emek

¹ Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Felsefe Anabilim Dalı, Doktora Öğrencisi, Muğla, Türkiye, ekinkarababa@mu.edu.tr

HEIDEGGER'İN VARLIK'INDAN LEVINAS'IN KAÇIŞI

Mehmet ULUPINAR¹

ÖZET

Bu çalışma Fransız felsefesinin en önemli düşünürlerinden ve İsrail'in milli filozofu olarak görülen Emmanuel Levinas'ın erken dönem varoluşçu fikirlerini konu ettiği Kaçış Üzerine adlı çalışmasından hareketle Martin Heidegger'le yaklaştığı ve ondan farklılaştığı noktalara değinmeyi amaçlamaktadır. Böylece 20. yüzyıl Fransız varoluşçularını ve post modern düşünürlerini derinden etkilemiş olan Levinas'ın fikirlerinin temellerinin ve yaptığı etkinin anlaşılması amaçlanmaktadır. Bugün hala tartışılmakta olan birey, özne, başka, yabancı, bunalım, iç sıkıntısı gibi modern insanın değişmez soru ve sorunları haline gelmiş konuların Levinas'taki kökenlerine de inilmiş olacaktır.

Levinas, Fransız varoluşçuları arasında oldukça müstesna bir noktada yer almaktadır. Onun etkisi özellikle çağdaşı olan Sartre ve ardından gelen Derrida'da belirgin biçimde görülür. Bunun temel sebebi ise Levinas'ın, 20. yüzyıl felsefesini bütünüyle etkileyen Husserl ve Heidegger'in görüşlerinin etkisinde özgün fikirler geliştirmiş olması ve özellikle Heidegger'e yönelik eleştirel bir tutum geliştirmiş olmasıdır. 'Başkası'nın filozofu olarak tanınan Levinas, temel kavramları olarak görülen 'Başka' ve 'Başkası' temalarını özellikle ikinci dönemi diyebileceğimiz Heidegger'in 'Varlık'ına yönelik eleştirileriyle gündeme taşır. Ancak Levinas bunu yapmadan önce ilk önemli çalışması ve varoluşçu fikirlerini ortaya koyduğu Kaçış Üzerine adlı çalışmasında Heidegger'in 'DaSein' ile ortaya koyduğu yeni ontolojinin, 'bireyin ben'i üzerinde yaptığı ağırlığı göstermekte ve bu ağırlıktan 'kaçış' ihtiyacını gündeme getirmektedir. Bulantı, utanma gibi temaları işleyen Levinas, insanın tek ihtimali ve durmaksızın gerçekleştirdiği 'kendi olmak'lığını bir sorun olarak ele almakta ve olmaktan (varlıktan) kaçmaya çalışmaktadır. Bu metinde de Levinas'ın sonraki döneminde Başkası, Yüz, Yabancı gibi kavramlar üzerine inşa etmiş olduğu aşkın bir etik anlayışına doğru ilerlemesinde 'Kaçış' fikrinin, özellikle de Heidegger'in ortaya koyduğu Varlık'tan kaçma fikrinin etkilerini işlemeye çalışacağız.

Bu bildirinin temelinde Levinas'ın Kaçış Üzerine adlı çalışması ve ağırlıklı olarak bu çalışmada değindiği temalar bulunmaktadır. Bununla birlikte Levinas'ın düşünsel yolculuğunun ulaştığı noktalara ve Heidegger'le yer yer karşılaştırılması planlanmaktadır. Buradan hareketle Heidegger'in Yeni Ontoloji'si de kısıtlı ölçüde bu bildiride konu edilecektir.

Anahtar kelimeler: Varlık, Olmak, Özne, Bulantı, Utanma, Kaçış, Haz

¹ Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Felsefe A.B.D., Doktora Öğrencisi, Muğla, Türkiye, mehmetulupinar@mu.edu.tr

ARENDT VE ROUSSEAU'DA DEMOKRASİ DÜŞÜNCESİNİN FARKLILIKLARI ÜZERİNE

Yaşam BALKU¹

ÖZET

Arendt ve Rousseau, doğrudan demokrasi kuramının temsilcilerinden olup, doğrudan demokrasinin, kamusal alanda en iyi biçimde uygulanmasının sağlanması amacıyla benzer düşünceleri geliştiren kuramcılardır. Arendt ve Rousseau'nun demokrasi düşüncesi, cumhuriyetçi geleneğe dayanmakta ve birbirleriyle aynı özelliklere sahip olmasına rağmen, yurttaşın iradesinin demokratik arenada kendisini göstermesi bakımından farklılaşmaktadır. Arendt, aktif yurttaşlık haklarını politik düşüncesinin merkezine yerleştirmiştir. Yurttaşın, politik söz söyleme ve politikaya katılma hakkını, toplumun iradesinin önüne koyarak, yurttaşın iradesini öncelikli olarak kabul etmiştir. Arendt için öncelikli olan yurttaşın bizzat kendisinin fiziki ve zihni olarak kamusal alanda yer almasıdır. Rousseau'nun politik düşüncesinde de yurttaş kavramı, siyaset felsefesinin merkezinde yer almaktadır. Rousseau da Arendt gibi doğrudan demokrasinin gerçekleştirilmesi amacıyla yurttaşlık haklarına öncelik vererek politikaya dahil olma hakkının önünü açmıştır. Her iki düşünürde de bu fikrin gerçekleşebilmesinin araçlarından biri de devrim olmuştur. Bu nedenle de her iki düşünürde devrim düşüncesi, *yurttaşın kendisini merkezine alan bir iktidar yapısının* oluşturulması fikrinin etrafında şekillenmiştir. Bu noktada Rousseau, tek tek yurttaşların iradesinin toplamından oluşan üst bir irade olduğunu dile getirerek *genel irade* kavramını ortaya atmıştır. Bu doğrultuda Arendt devrim sonrası düşüncesinde, kamusal alanı doğrudan yurttaşın temsil ederken, Rousseau ise, devrim sonrasında oluşturulacak iktidarı, genel iradeye bırakmıştır. Dolayısıyla bu çalışmanın amacı, Arendt ve Rousseau'nun doğrudan demokrasi düşüncelerinin altında yatan fikir ayrılığının temel nedeninin, yurttaşın iradesinin politik düzleme yansıtılması sorunsalı olduğunun ortaya koyulmasıdır. Bu sorunsalın tartışılması amacıyla her iki düşünürün doğrudan demokrasi düşüncesi, karşılaştırmalı analiz yöntemi kullanılarak tartışılmıştır. Bu tartışmanın sonucunda ise, Arendt'in yurttaşın iradesine, Rousseau'nun ise, toplumun iradesine öncelik verdiği tespit edilmiştir. Bu doğrultuda da Rousseau'nun doğrudan demokrasi düşüncesindeki yurttaşın politik konumunun, Arendt'in düşüncesindeki yurttaşın politik konumundan farklılaşmasına dikkat çekilmiştir. Böylece Arendt ve Rousseau'nun düşüncelerinden hareketle, genel iradenin yurttaşın iradesinin üzerinde tahakküm kurarak, doğrudan demokrasi modelini etkileyen bir faktör oluşunun da tartışmaya açılması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Arendt, Doğrudan Demokrasi, Genel İrade, Rousseau, Yurttaş

¹ Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi, Doktora Öğrencisi, Antalya, Türkiye, balkuyasam@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-8655-4084>

SOSYAL BİLİMLER ALANI			
Tarih		4 Kasım 2021	
Oturum (Session):		2-B	
Salon (Hall):		Erişim Linki: https://meet.google.com/hsg-jozk-ndp	
Oturum Konusu (Session Theme):		Edebiyat	
Oturum Başkanı (Session Chair):		Araş. Gör. Gülsema ÇETİNKAYA	
SAAT	BİLDİRİ ID	AD-SOYAD	BİLDİRİ BAŞLIĞI
15:30-15:45	66	Ayşegül ATILGAN	Hitit Kitaplarında Yer Alan Edebî Metinlerin Temel Dil Becerilerine Katkısı
15:45-16:00	76	Ziyafa GULIYEVA	Azerbaycanlı Şairin Dilinden: İstanbul'un İşgali
16:00-16:15	82	Burçin ÇALIŞKAN	Tarih Boyunca Türk-Macar İlişkileri ve Bu İlişkilerin Türkçe ve Macarcaya Yansıması
16:15-16:30	107	Doğanay MORGÜL	İsmail Bey Kutkaşını'nın "Reşid Bey ve Saadet Hanım" Romanı/Hikâyesi Üzerine Bir İnceleme
16:30-16:45	128	Şule DİRİLEN & Emine GÜLEÇ	"Kırmızı Başlıklı Kız" Hikâyesinin Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretilmesinde A1-A2 Seviyesine Göre Uyarlanması
16:45-17:00	151	Cansu ARSLAN UÇAR	Pandemi Sürecinin Albert Camus'nun "Saçma" Kavramı Özelinde Değerlendirilmesi
17:00-17:15	194	Rabia Şeyma İLHAN	Memduh Şevket Esendal'ın Otlakçı Adlı Hikâyesinde Sıfır Biçimbirim

HİTİT KİTAPLARINDA YER ALAN EDEBÎ METİNLERİN TEMEL DİL BECERİLERİNE KATKISI

Ayşegül ATILGAN¹

ÖZET

Bu çalışmanın amacı Hitit kitaplarında yer alan edebî metinlerin temel dil becerilerine katkısını araştırmak. Çalışmamızda Ankara Üniversitesi TÖMER tarafından hazırlanan C1 düzeyi Hitit ders ve çalışma kitabı esas alınmıştır. “Doküman incelemesi” yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada dil becerilerine katkı sağlayan edebî metinler, anlama becerileri (dinleme-okuma) ve anlatma becerilerine (konuşma-yazma) uygun olarak seçilmiştir. Bu çalışmada dinleme becerisi için Âşık Veysel’in “Dostlar Beni Hatırlasın” şiiri, Kafka’nın “Dönüşüm” romanı, Turgut Özakman’ın “Ah Şu Gençler” ve Ali Poyrazoğlu’nun “Tak Takıntı” tiyatro metinleri tespit edilmiştir. Okuma becerisi için Aziz Nesin’in “Şimdi Çocuklar Harika” ve Cengiz Aytmatov’un “Beyaz Gemi” hikâyeleri tespit edilmiş, konuşma becerisi için Cahit Sıtkı Tarancı’nın “Gençlik Böyledir İşte” şiiri tespit edilmiş, yazma için deyimlerin hikâyesi, Can Yücel’in “Her Şey Sende Gizli” şiiri tespit edilmiştir. Dinleme becerisi için seçilen şiir metinleri beceriye katkı sağlamıştır, tiyatro metinlerinin beceriye katkısı şiire göre azdır. Roman metni dinleme becerisine katkı sağlamamıştır. Okuma becerisi için seçilen hikâye metinleri, konuşma becerisi için seçilen şiir metni, yazma becerisi için seçilen hikâye ve şiir metni beceriye katkı sağlamıştır. Hitit kitaplarında yer alan edebî metinlerin temel dil becerilerine katkı sağladığı tespit edilmiştir. Temel dil becerilerinin edebî metinlerde bir bütün olduğu ortaya konulmuştur. Çalışmanın dil eğitiminde hazırlanacak kitaplar için örnek teşkil edeceği kanaatindeyim.

Anahtar Kelimeler: Temel Dil Becerileri, Edebî Metinler, Dil Eğitimi

¹ Ankara Üniversitesi, TÖMER’de Türkçe Öğretim Görevlisi, Ankara, Türkiye, atlgn_aysgl@outlook.com

AZERBAYCANLI ŞAİRİN DİLİNDEN: İSTANBUL`UN İŞGALI

Ziyafa GULIYEVA¹

ÖZET

Aynı kökten gelen Azerbaycan ve Türkiye edebiyatı tarih boyunca karşılıklı olarak gelişmiştir. Özellikle, eski çağlardan XIX. yüzyıla kadar olan dönemde her iki Türk halkının ortak bir edebiyatı vardı. Ortak Türk edebiyatını Dede Korkut, Yunus Emre, Fuzuli gibi dehalar oluşturmuştur. Sonraki dönemlerde de Azerbaycan ve Türkiye edebiyatı bir biriyle iletişimde olmuş ve bu coğrafyalarda yaşanan olayların izleri günümüze ulaşan eserlerde görülmektedir. Şiirlerinde milli ruh, milli düşünce ve dili yansıtan istiklal şairi, Ahmet Cevat (Əhməd Cavad) bu konulara özellikle değinmiştir. Şair, hem seçtiği imgelerle hem de yarattığı etkili ses ile her dönem okurun dikkatini çekmeyi başarmıştır. Bu çalışmada, istiklal şairimizin edebi kişiliğinden ve dönemin siyasi şartlarından bahsedilerek, İstanbul'un 1918 yılında Atanta Orduları tarafından işgal edilmesi; şairin bu olaya tepki ve acısını yansıtarak kaleme aldığı "İstanbul" isimli şiiri ele alınmıştır. Çalışmanın birinci kısmında, içinde bulunduğu dönemin şartlarına rağmen, kendi ilkelerinden ve düşüncelerinden vazgeçmeyen istiklal şairi, Ahmet Cevat'ın hayatı, edebi kişiliği ve eserleri ele alınmıştır. Çalışmanın ikinci kısmında, fikir dünyası titizlikle seçilen imgelerin arkasında gizlenen şairin, yüzyıllara meydan okuyan, büyü ve kocaman bir şehirle ilgili yazdığı "İstanbul" isimli şiiri tahlil edilerek örneklerle ele alınmıştır. Çalışmanın son kısmında ise, istiklal şairinin kaleme aldığı "İstanbul" şiiri tahlil edilerek vardığı sonuç açıklanarak, şairin özelde Azerbaycan ve Türkiye`de, genelde ise, Türk Dünyası'nın önemli bir şairi olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Azerbaycan, Türkiye, İstiklal, İstanbul'un İşgali, Ahmet Cevat

¹ İstanbul Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi, Bakü, Azerbaycan, ziyafe@mail.ru

TARİH BOYUNCA TÜRK-MACAR İLİŞKİLERİ VE BU İLİŞKİLERİN TÜRKÇE VE MACARCA YANSIMASI

Burçin ÇALIŞKAN¹

ÖZET

Macarlar bir tarafta Slavlar ve Germenlerin arasında sıkışıp kalmış bir vaziyette iken diğer yanda Avrupa’da yaşayan Hristiyan bir millet olmalarına rağmen Avrupalı halkların dışlayıcı tutumlarıyla karşı karşıya kalıyorlardı. Bütün bu sebeplerden dolayı özellikle XIX. Yüzyıldan itibaren kendi tarihlerini araştırmaya başlamışlar ve Macaristan’da Turancılık hareketlerinin doğmasına yol açmışlardır. I. Dünya Savaşı sırasında uzun yıllardır Osmanlı’ya düşmanlıklarını sürdüren Macarlar Osmanlı ve Avusturya-Macaristan ittifakının verdiği fırsatla da yıllardır süren düşmanlığa bir son vermişler ve ilişkileri yeniden tesis etmeye çalışmışlardır. Macaristan’da kurulan Turan Derneği vasıtasıyla da ilişkiler iyice canlanmıştır. Bahsedilen bu Turan Derneği özellikle dil çalışmalarına ağırlık vermiş ve Avrupa’da kendilerini yalnız ve dışlanmış hisseden Macarlar kendilerinin Altay kavimleriyle olan ilgilerini tarihsel bir zemine oturtmaya çalışmışlardır. Dışlanmanın sebebi olarak kendilerinin Türklerle akraba olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuca ulaşmalarında kendi tarihlerine ve dillerine yönelik yaptıkları araştırmalar etkili olmuştur. Kendi tarihlerini ve dillerini araştırmaya başlayan Macarlar aynı zamanda Türk dillerini de araştırmaya başlamış ve bu şekilde ilk Türkoloji çalışmalarının Macaristan’da doğmasını sağlamışlardır. Çünkü Türkleri araştırmadan ve Türkçe yazılmış eserleri okumadan kendi tarihleri ve dilleri hakkındaki bilgilere ulaşamayacaklarını görmüşlerdir. Aslında Türk- Macar ilişkilerinin tarihi geçmişini üç ayrı dönemde incelemek gerekmektedir. Birinci dönemi yukarıda bahsedildiği gibi Macarların bugünkü yurtlarına ulaşmadan önce Orta Asya’da geçirmiş oldukları karanlık dönem meydana getirir. Bu döneme ait yazılı kaynaklar yok denecek kadar azdır. Türk- Macar ilişkilerinin yoğun bir biçimde sürdüğü ikinci dönemine gelindiğinde bu da Kıpçaklar ve Peçeneklerle yaşanmış olan ortak geçmiştir. Türk- Macar ilişkilerinin üçüncü ve herkesçe de mâlum olan dönemini ise 1526’da Kanuni Sultan Süleyman’ın yaptığı Mohaç Seferinden sonra Osmanlı hâkimiyeti altında geçirmiş oldukları dönem meydana getirir. Macarlar kendi tarihleri hakkındaki karmaşadan çıkabilmek amacıyla dillerini de masaya yatırmışlardır. Bu sebeple mukayeseli dil araştırmalarında oldukça gelişmişler ve karanlık tarihlerini dilleri vasıtasıyla aydınlatmak için çabalamışlardır. Bu çalışmada tarihi süreç içerisindeki Türk-Macar ilişkileri ve bu ilişkilerin dillerine yansımaları meselesi örnekler ve veriler analiz edilerek ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, Macarca, Macar Turan Derneği, Ural-Altay Dil Teorisi

¹ Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Ankara, Türkiye, burcinaliskan9@gmail.com

İSMAİL BEY KUTKAŞINLI’NIN “REŞİD BEY VE SAADET HANIM” ROMANI/HİKÂYESİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Doğanay MORGÜL¹

ÖZET

İsmail Bey Kutkaşinli (1806-1869) Azerbaycan’ın Şeki’ye bağlı eski adı Gutkaşin olan Oğuz’da doğmuştur. Öğrencilik hayatını Rus harp okullarında tamamlamış ve uzun yıllar subay olarak Rus ordusunda görev almıştır. Reşid Bey ve Saadet Hanım eserini askeri görev nedeniyle bulunduğu Varşova’da 1835’te Fransızca olarak kaleme almıştır. Lakin eser 1932 yılında bulunmuştur. Azerbaycan edebiyatında bu eser, bazı araştırmacılar tarafından ilk roman olarak kabul edilirken bazıları ise ilk hikâye olarak nitelendirir. Bize göre eser romandan ziyade hikâye niteliği taşımaktadır. Eser konu bakımından aşk temini işliyor görünse de o dönem itibarıyla kadın hukukuna ve özgürlüğüne değinmesi bakımından önem arz etmektedir. Ayrıca Ahmet Mithat Efendi’nin 1870 yılında yazdığı Türk edebiyatının ilk hikâye örneği olarak kabul edilen Letâif-i Rivayat’ tan 35 yıl önce kaleme alınmış olması eserin diğer önemli tarafını oluşturmaktadır. Eserin Fransızca yazılması, yazıldığı döneme göre oldukça modern fikirlerin eserde işlenmiş olması ve eserle ilgili ülkemizde bir çalışmanın yapılmamış olması bizi bu eserle ilgili araştırmaya yönlendirmiştir. Çalışmamız eserin Azerbaycan Türkçesine çevrilmiş nüshasına dayanmakta olup Azerbaycan’ın Avrupai anlamda ilk hikâye niteliği taşıyan *Reşid Bey ve Saadet Hanım* hakkında temasal bir incelemeyi esas almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Azerbaycan, Hikâye, Reşid Bey ve Saadet Hanım

¹ Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi, Bandırma/Balıkesir, Türkiye, doganaymorgull@gmail.com

“KIRMIZI BAŞLIKLİ KIZ” HİKÂYESİNİN YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇENİN ÖĞRETİLMESİNDE A1-A2 SEVİYESİNE GÖRE UYARLANMASI

Şule DİRİLEN¹, Emine GÜLEÇ²

ÖZET

Küreselleşme ve teknolojik gelişmelerin yabancı dil eğitimi üzerine etkileri noktasında dil öğretim süreci çeşitli yöntem ve tekniklerle gelişim göstermektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen sayısının artışı ve bu bağlamda yabancılara Türkçe öğretimi konusu, materyal geliştirme çalışmalarını daha önemli hale getirmiştir. Ülke sınırları içinde veya yabancı ülkelerde Türkçe öğrenenler için öğretim sürecini kolaylaştırmak adına materyal çalışmaları ilgili sürecin en temel yapıtaşlarıdır.

Yabancı dil Eğitim-Öğretim faaliyetlerinde ders kitabının temel materyal olarak sunulması fonksiyonuna ek olarak diğer destekleyici unsurlar ile öğretimin kalitesinin artırılması amaçlanmaktadır. Ancak, Türkçe öğretiminde yabancı öğrencilerin seviyesine uygun olarak hazırlanmış yardımcı hikâye kitaplarının ve sadeleştirme çalışmaları sonucu revize edilen çeşitli yayınların eksikliği önemli bir sorun olarak değerlendirilebilir. Bu çalışmanın temel amacı, Türkçe öğretiminde destekleyici materyal olarak sadeleştirilmiş hikâye kullanımının, “Kırmızı Başlıklı Kız” adlı eserle A1-A2 seviyesine göre uyarlanmasıdır.

Genel tarama modelinde hazırlanan ve betimsel bir alan araştırması olan ilgili çalışmanın örneklemini “Kırmızı Başlıklı Kız” hikâyesi oluşturmaktadır. Çalışmanın tasarımı asıl metne sadık kalınmış ve Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Metni’nin okumayla ilgili kazanımları ile Yedi İklim Türkçe / Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti kitaplarının dil bilgisi içerikleri dikkate alınmıştır. Öğrenim düzeylerine uygun olarak hazırlanan metinler ve hikâyeler gerek öğrencilerin dil bilgisi ile ilgili öğrendiklerini pekiştirmelerine gerekse Türkçeyi daha etkin bir şekilde öğrenerek okuma becerilerini geliştirmelerine katkı sağlayacaktır. Çalışmanın temel motivasyonu ilgili kazanımların sağlanmasında seviyelere göre uyarlanmış hikâye kullanımının önemini vurgulamaktır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Okuma Becerisi, Yardımcı Okuma Kitabı, Hikâye, Kırmızı Başlıklı Kız

¹ Haliç Üniversitesi, İstanbul, Türkiye, suledirilen88@gmail.com

² Kırklareli Üniversitesi, Kırklareli, Türkiye, eminegunayglc@gmail.com

PANDEMI SÜRECİNİN ALBERT CAMUS’NUN “SAÇMA” KAVRAMI ÖZELİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ

Cansu ARSLAN UÇAR¹

ÖZET

Bu bildiri; pandemi süreci örneği üzerinden Albert Camus’nun eserlerinde işlediği “saçma” kavramını yaşamın içinde değerlendirmek ve bu kavramla kastedilenlere karşı akıllıca direnebilme gücünü arttırma amacıyla hazırlanmıştır.

İnsanlık, tarih boyunca birçok problemle karşılaştı ve karşılaşmaya da devam ediyor. Son iki yıldır tüm dünyada etkisini gösteren Covid-19 virüsünün sebep olduğu pandemi süreci de bu problemlerden biri olarak karşımıza çıkıyor. Yaşamak, pandemi sürecinin haricinde bile oldukça kaotikken pandemi süreciyle birlikte bu durum katlandı. İnsan başına gelenleri anlamlandırmak, bir çerçeveye oturtmak ve ona göre yaşamını sürdürmek ister. Fakat bu istek gerçekleşecek zemini her zaman bulamayabilir. Çünkü yaşam bir dizge değil. Dünya değişirken insanın anlamlandırma çabasını düşünerek değişmez. Pandemi sürecinde karşılaştığımız problemler, yaşamın bir düzen içerisinde ilerlemediğini ve karşılaşmalarımızın her zaman birbiri ile tutarlı bir bütünlük içerisinde ele alınamayacağını kanıtlar nitelikte ilerliyor. Albert Camus’nun “saçma” kavramının pandemi süreci ile ilişkisi tam burada ortaya çıkar. Aşı tartışmaları, mutasyonlu virüs, ekonomik sıkıntı, ruhsal bunalım, yalnızlık vb. derken hepsi üzerimizde bir dağ gibi yükseldi. Bilim insanlarının bile hem fikir olamadığı bir önlemler listesine, sıklıkla değişen sokağa çıkma kısıtlamalarına ve dahasına çaresizce uymamız gerekti. Her defasında sonlanacağını, çözümleneceğini düşünerek “yeni normal” ürettik. Belki bu sonlanacak ama başka bir örnekte bu saçma olma hali devam edecek. Bu süreci tüm tutarsızlığıyla, dramıyla, absürtlüğüyle yaşıyoruz, tıpkı Camus’nun “saçma” kavramı gibi... Varılacak yere varamıyor, hedeflenen sayısal verilere ulaşamıyor ama yine de saçmanın içinde kaybolmayıp, sürecin zorunluluklarına uymaya gayret gösteriyoruz. Dünya bizim planladığımız programa göre işlemedi, biz de bu işlemeyiş halini sorguladık, içselleştirdik. Bu sorgulayış kendi varoluşsal sancılarımızı daha fazla gün yüzüne çıkardı. Fakat akıllıca hareket ederek saçmaya, absürte, uyumsuzu rağmen devam edebildik. Pürüzleriyle, aksilikleri ve tutarsızlıklarıyla süreci kucaklayıp yaşamayı yeğledik.

Sonuç olarak; insanın amacı, planı, isteği dünyayla uyumsuzdur. Pandemi süreci ve insan arasındaki ilişkinin zıtlığı burada aranmalıdır. Bu nedenle pandemi sürecini dünyanın kendi işleyişinin bir parçası olarak kabul edip, Camus’nun “saçma” kavramı çerçevesinden değerlendirmek yaşamımızla bağımızı kuvvetlendirmeye yarayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Albert Camus, Pandemi, Saçma, Yaşam

¹ Akdeniz Üniversitesi, SBE, Felsefe Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Öğrencisi, Antalya, Türkiye, cansucansu.arslan@gmail.com

MEMDUH ŞEVKET ESENDAL'IN OTLAKÇI ADLI HİKÂYESİNDE SIFIR BİÇİMBİRİM

Rabia Şeyma İLHAN¹

ÖZET

İletişimde en az çaba ilkesiyle hedefe ulaşılmaya çalışılır. Bu hedefe ulaşmaya çalışırken derin yapıya bırakılan birimler, yüzey yapıda boşlukların meydana gelmesine sebebiyet verir. Yüzey yapıda yer alan her birime karşılık gelen sıfır biçimbirim vardır. Biçimbirimler aracılığıyla diller, ifade ettikleri anlam alanlarını karşılar. Gereksiz birimleri cümle içerisinde kullanmamak adına biçimbirimler aracılığıyla verilmek istenen anlam alanı verilir. Bu yüzden gereksiz yapılardan, tekrarlardan kaçınarak söz dolaysız bir şekilde alıcıya iletilir. Türkiye Türkçesinde zamandan ve emekten tasarruf sağlamak için gereksiz birimler derin yapıya bırakılır, yüzey yapıda boşluklar oluşur. Yüzey yapıda oluşan sözcük ya da sözcük öbeklerini göstermek için sıfır birim (Ø) işareti kullanılırken, ek için sıfır biçimbirim (-Ø) işareti kullanılmaktadır. Sıfır birim ve sıfır biçimbirim dil birimlerinin ortak göstergesidir. Kullanılan bu sıfır birim ve sıfır biçimbirimin işlevleri birbirinden farklılık gösterir. Bu doğrultuda yüzey yapıda oluşan boşluklar dilin kuralları çevresinde oluşur. Oluşan bu boşluklar bağlamın ilerleyişine göre konuşucu ile alıcı arasında gelişim gösterir. İşte bu çalışmada dilde doğal olarak gerçekleşen, yüzey yapıda görülmeyen fakat derin yapıda varlıklarını sürdüren ve görevlerini yerine getiren sıfır birim ve sıfır biçimbirimleri Memduh Şevket Esendal'ın Otlakçı (2004) başlıklı hikâyesinden tespit edilen temsili örneklerle birlikte açıklanmaya çalışılmıştır. Ele alınan bu çalışmada amaç hikâyede yer alan örneklerle karşılık gelen sıfır birim ve sıfır biçimbirim alanlarını saptamaktır.

Anahtar Kelimeler: Derin Yapı, Yüzey Yapı, Sıfır Birim, Sıfır Biçimbirim

¹Kırıkkale Üniversitesi, Doktora Öğrencisi, Kırıkkale, Türkiye, seyma.ilhan1386@gmail.com

SOSYAL BİLİMLER ALANI			
Tarih		4 Kasım 2021	
Oturum (Session):		2-C	
Salon (Hall):		Erişim Linki: https://meet.google.com/vzi-qndw-cwj	
Oturum Konusu (Session Theme):		Eğitim	
Oturum Başkanı (Session Chair):		Araş. Gör. Selin ÇALIŞKAN	
SAAT	BİLDİRİ ID	AD-SOYAD	BİLDİRİ BAŞLIĞI
15:30-15:45	131	Fatma Ayperi Tuğçe AYBAR	Pandemi, Çevrimiçi Eğitim ve Çocuklar için Felsefe
15:45-16:00	134	Cansu ÇELİK	Yabancı ve Türk Yüksek Lisans Öğrencilerinin Kullandıkları Üstsöylem Belirteçlerinin Analizi
16:00-16:15	145	Beyza BÜLBÜL & Nilay DEREOBALI	Cinsiyetten Bağımsız Pedagoji-Egalia Anaokulu
16:15-16:30	180	Duygu Nida ÖZAKIN	İngilizceyi İkinci Dil Olarak Öğrenenlerin Yabancı Dizilere Karşı Tutumları ve Konuşma Becerileri İle İlişkisi
16:30-16:45	186	Ece BARBOROS BÜYÜKKÖPRÜ & Nilay DEREOBALI	Erken Çocuklukta Orff-Schulwerk; Elementer Müzik ve Hareket Pedagojisi
16:45-17:00	190	Umut SEVİNÇ & Özgenur ÇAĞLAYANKAYA & Cuma ÇİÇEK	Türkiye’de İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinin Genel Görünümü, Sorunları ve Çözüm Önerileri

PANDEMİ, ÇEVİRİMİÇİ EĞİTİM VE ÇOCUKLAR İÇİN FELSEFE

Fatma Ayperi, Tuğçe AYBAR ¹

ÖZET

Çocuklar için felsefe, yüz yüze eğitimin bir parçası olarak görülmüş olup 1960lı yıllardan itibaren alandaki teorisyenler ve akademisyenler tarafından yüz yüze ve örgün bir biçimde sürdürülmüştür. Covid-19 pandemisi, tüm dünyayı kısa süre içerisinde etkisi altına almış olup 1 Aralık 2019'dan sonra insan yaşamını tümüyle etkilemiştir. Pandeminin başlamasıyla eğitim süreçleri çevrimiçi platformlara taşınmıştır. Bu platformlar, akademik ve eğitim-faaliyetlerinin yürütülmesini kolaylaştırmıştır. Eğitimde henüz yerleşik halde olmayan bu çevrimiçi eğitim ve canlı dersler, herhangi bir temasın risk taşıması ve Covid-19'dan korunmak sebebiyle çevrimiçi platformlar sayesinde ulaşılabilir bir eğitim anlayışını sağlamıştır. Bu eğitim anlayışının çocuklar için felsefe için de geçerli olduğunu söylemek mümkündür. Lipman, dönemin eğitim anlayışına göre çocukların eleştirel düşüncelerini sağlayacak çocuklar için felsefe oturumlarında kullanılan uyarıların anlaşılması ve işlenebilmesi bakımından yüz yüze uygulamıştır. Bu bakış açısı günümüze kadar sürdürülmüştür; ancak pandeminin etkisi, çocuklar için felsefe uygulamalarında da bir değişimi zorunlu hale getirmiştir. Değişim sayesinde oturumların çevrimiçi veya canlı ders olarak da gerçekleştirilebileceğini görmek mümkün olmuştur. Araştırma, pandeminin etkisiyle sürdürülen çevrimiçi çocuklarla felsefe atölyelerinin verimli ve sürdürülebilir bir eğitim anlayışının olduğunu belirtmektedir. Araştırma nitel bir araştırma olup çocuklar için felsefe alanında çevrimiçi ve canlı ders şeklinde uygulamalarını ele almaktadır. Araştırmada çevrimiçi eğitim ve canlı ders, günümüzde aktif bir eğitim süreci olduğundan uzun vadedeki olası sonuçlarına yer vermeyi hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuklar İçin Felsefe, Covid-19, Pandemi, Çevrimiçi Eğitim, Canlı Ders

¹ Akdeniz Üniversitesi, Felsefe Bölümü, Antalya, Türkiye, ayperi.tugce@gmail.com

YABANCI VE TÜRK YÜKSEK LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN KULLANDIKLARI ÜSTSÖYLEM BELİRTEÇLERİNİN ANALİZİ

Cansu ÇELİK¹

ÖZET

İkinci dil (L2) yazarları, nitelikli bir kimlik kazanmayı ve bu özel toplulukta kaynaşmayı amaçlar. Bununla birlikte, dilsel ve söylemsel sorunların yanı sıra anadil konuşucusu olmama ve İngilizce konuşan dünyanın eşliğinde olma sorunuyla karşı karşıyadırlar. Dolayısıyla; çoğu zaman yazdıkları, anadil konuşucularının yazdıklarıyla tezat oluşturur. Mevcut çalışma, İngilizce anadili konuşucusu olan ve olmayan yazarları söylem belirteçleri açısından karşılaştırarak akademik yazıya katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Bu amaçla, katılımcıların yüksek lisans tezlerinin özet bölümleri Fraser (1999)'ın karşılaştırmalı, ayrıntılı, çıkarımsal, nedensel ve konu ile ilgili belirteçler sınıflandırması kullanılarak araştırılmıştır. Verilerin analizinde bir uygunluk aracı olan Ant.Conc. kullanılmıştır. Sonuçlara göre, İngilizce anadil konuşucusu olan ve olmayan yazarlar arasında karşılaştırmalı, ayrıntılı, çıkarımsal, nedensel ve konu ile ilgili belirteçler açısından belirli farklılıklar vardır. Mevcut çalışmanın sonuçları ışığında, akademik yazılarda bilgi sunmanın yazarlar için ödüllendirici olduğu kadar, anadili İngilizce olmayan konuşucular için bilgi ve fikirleri tutarlı bir şekilde düzenlemenin her zaman kolay olmadığını, bu sürecin hayli uğraştırıcı olduğunu da belirtmek gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Söylem Belirteçleri, Akademik Yazım, Anadil Konuşucusu

¹Başkent Üniversitesi, Ankara, Türkiye, celikcansu93@gmail.com

CİNSİYETTEN BAĞIMSIZ PEDAGOJİ: EGALİA ANAOKULU

Beyza BÜLBÜL¹, Nilay DEROBALI²

ÖZET

Bu derleme makalede, erken çocukluk eğitimi toplumsal cinsiyet pedagojilerinden cinsiyetsiz/cinsiyetten bağımsız pedagoji, İsveç'te bulunan Egalia Okulu örneği üzerinden incelenmiştir. İsveç yaklaşık 50 yıldır uyguladığı politikalar neticesinde toplumsal cinsiyet eşitliğini birçok alanda sağlayabilmiş ve bir ülkedir. 1970'li yıllarda kadınların iş hayatına katılımı ile kendini gösteren cinsiyet eşitliği düzenlemeleri devam eden yıllarda gelişerek devam etmiştir. Uygulanan bu politikalar kadınların rahatça çocuklarını bırakabilecekleri bir kurum olan anaokullarının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Anaokulu İsveç toplumunda cinsiyet eşitliği için bir kurum olarak ifade edilmiştir. Kadınların işgücü piyasasındaki pozisyonlara eşit erişime sahip olmasına imkan tanıyan bir kurum olarak görülmektedir. Anaokullarının, çocukların gelişimi ve öğrenme isteğini desteklemesi, çocuklara güvenli bakım sağlaması amaçlanmıştır. Çocukların bireysel ihtiyaçlarına ve ilgilerine yönelik hazırlanan müfredatta, oyunun çocuğun gelişimindeki önemi vurgulanmıştır. Cinsiyete duyarlı eğitim ile birlikte çocuklara cinsiyetlerinden bağımsız olarak eşit fırsatlar sağlanmaya çalışılmaktadır. Belirli çerçeveler belirlense de eğitimde toplumsal cinsiyet eşitliği çalışmasının nasıl tasarlanacağı tam olarak belirtilmemiştir. Bu durum eğitimde de toplumsal cinsiyet pedagojilerinin oluşmasına zemin hazırlamıştır. 1960 ve 1980 yılları arasında ortaya çıkan eğitimde cinsiyet eşitliği girişimleri kızların kendi cinsiyetlerine atanmış eğitimlerden ziyade erkeklere atfedilen eğitimleri seçmelerini sağlamaya yöneliktir. Fakat daha sonra ortaya çıkan cinsiyetsiz pedagoji ve telafi edici pedagoji toplumsal cinsiyet pedagojilerine yeni bir boyut kazandırmıştır. Cinsiyetsiz pedagoji eğitim ortamında cinsiyet belirten herhangi bir unsur bulunmayan bir yaklaşım sergilerken, telafi edici pedagoji kız ve oğlan çocuklarının en az gelişim gösteren yönlerinin desteklenmesi amacıyla çocukların günün belli saatlerinde ayrı gruplar halinde eğitim görmeleri gerektiğini ortaya koymuştur. Her iki pedagoji de eleştiriye maruz kalsa da cinsiyetsiz pedagojinin yararlı olduğunu gösteren araştırmalar mevcuttur. 1970'lerden 2010 yılına değin İsveç'te uygulanan birçok politika olsa da toplumsal cinsiyet eşitliği raporları halen istenilen düzeyde değildir. Bu noktada Lotta Rajalin toplumsal cinsiyet eşitsizliği sorunlarına katkıda bulunmak amacıyla cinsiyetsiz pedagojiyi uyguladığı Egalia Anaokulu'nu kurmuştur. 2011'den bu yana eğitim vermeye devam eden Egalia'da cinsiyetsiz pedagoji kullanılan dilden eğitim materyallerine kadar tüm eğitim ortamında etkisini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Cinsiyetten Bağımsız Pedagoji, Toplumsal Cinsiyet Pedagojileri, Erken Çocukluk Eğitimi, Eğitimde Cinsiyet Eşitliği Politikaları, Egalia

¹ Ege Üniversitesi, 35030, İzmir, Türkiye, bulbulbeyza65@gmail.com

² Doç. Dr., Ege Üniversitesi, 35030, İzmir, Türkiye, nilay.dereobali@ege.edu.tr

İNGİLİZCEYİ İKİNCİ DİL OLARAK ÖĞRENENLERİN YABANCI DİZİLERE KARŞI TUTUMLARI VE KONUŞMA BECERİLERİ İLE İLİŞKİSİ

Duygu Nida ÖZAKIN¹

ÖZET

Günümüzde birden fazla dil bilmek Günümüzde yabancı dil öğrenimi ve öğretimi farklı birçok platform üzerinden yapılabilmektedir. Teknoloji de yabancı dil öğretiminde sıkça kullanılan bir araç haline geldi. Öğrenciler teknoloji ve internet aracılığıyla sınırsız kaynaklara erişim sağlayabiliyorlar. İnternet ve teknolojinin sağladığı bir kaynak da ‘Yabancı Diziler’dir. Hepimiz zaman zaman gündelik yaşantılarımızda diziler izliyoruz. Bazen eğlence amaçlı, bazen yabancı bir dili doğal ortamında daha iyi gözlemlemek amacıyla. Özellikle öğrenciler için yabancı diziler izlemek eğlenceli olabileceği gibi aynı zamanda ilgi çekici ve doğru ortamda doğru şekillerde kullanıldığında iyi bir eğitim aracı da olabilir. Yabancı diziler üzerinden bir dilin en doğal halini, o dile ait kültürü de görebilme imkanı bulmuş oluyoruz. Eğer amacımız bir öğrencinin konuşma becerisini geliştirmek ise, yabancı diziler bu konuda oldukça etkili olabilir. Öğretmenler dil eğitiminde çeşitli materyaller kullanmaktadırlar. Bunlar yalnızca ders kitaplarından ibaret değildir. Günümüzde eğitimciler, teknolojiyi de derslerine entegre etmektedirler. Teknolojinin bize sağladığı faydalardan biri de derslerde otantik materyallerin kullanılmasıdır. Otantik materyaller, öğrenme ortamında kullanılan materyallerin en doğal, en özgün haliyle aktarılmasıdır. Nunan (1999) özgün materyali “Dil öğrenimi için özel olarak üretilmemiş herhangi bir materyal” olarak tanımlamaktadır. Konuşma becerisi üretken bir beceridir, ve çoğu öğrenci tarafından daha zor edinilen bir beceridir (Bailey, 2007). Ayrıca sözlü dil ile yazı dili arasında çok fark vardır. Örneğin, yazı dili görsellere dayanırken, sözlü dil daha çok dinleme ile ilgilidir. Aynı zamanda konuşma dili geçici iken, yazı dili kalıcıdır. Konuşma dili yüz ifadelerini ve beden dilini de içermektedir, dolayısıyla dil en doğal halindedir; ancak yazı dilinde kişinin duygu ve düşüncelerini tam olarak algılayamayabiliriz ve yazı dilinde daha resmi bir dil kullanılır. Delly Hmyes “İletişimsel Edinç” terimini ilk kez 1966’da kullandı. İletişimsel edinç kavramı, Chomsky’nin “dil yeterliliği” ve “dil performansı” üzerinde odaklanmasından sonra ortaya çıktı. Ayrıca “İletişimsel Yaklaşım”, iletişimsel edinci oluşturan yaklaşımlardan biridir. Dil öğretmenlerinin gözlemleri dikkate alınarak, İngilizceyi ikinci dil olarak öğrenen öğrencilerin yabancı televizyon dizilerine karşı olan tutumları ile konuşma becerileri arasındaki ilişki incelendi. Dil öğretmenlerinin görüşmelerde, açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlar ve ilgili literatür, yabancı dizilerin öğrencilerin konuşma becerilerine ve sözcük bilgisine olumlu bir etkisi olduğunu göstermektedir. Araştırmada, Ankara’da bulunan 9 farklı İngilizce Öğretmen’ine 5 adet soru yöneltilmiştir. Elde edilen veriler, araştırmacı tarafından kaydedilmiştir. Sonuçlar, İngilizceyi ikinci dil olarak öğrenenlerde yabancı televizyon dizileri ve konuşma becerileri ile anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil, İkinci Dil, Konuşma Becerisi

¹ Başkent Üniversitesi, 06390, Ankara, Türkiye, duygunidaozakin@gmail.com

ERKEN ÇOCUKLUKTA ORFF-SCHULWERK; ELEMENTER MÜZİK VE HAREKET PEDAGOJİSİ

Ece BARBOROS BÜYÜKKÖPRÜ¹, Nilay DEROBALI²

ÖZET

Orff-Schulwerk; Elementer Müzik ve Hareket Pedagojisi, Alman besteci Carl Orff'un temellendirdiği bireyin müziğe giriş yapmasını sağlayacak dil, hareket, ritim ve müzik bütünlüğünü barındıran, grup aktiviteleri içinde ve doğaçlama temelinde bireyin yaratıcı potansiyelini geliştirmesine fırsatlar tanıyan pedagojik bir yaklaşımdır. Orff-Schulwerk yaklaşımı her bireyin müzik yapabileceğine inanır. Bu yaklaşıma göre özel bir yetenek gözetmeksizin çocuk-yetişkin, normal gelişim gösteren-engelli ayrımı olmadan herkes Elementer Müzik ve Hareket Eğitimi içinde yer alabilir ve kendini sanatsal olarak ifade etme olanağını yakalayabilir. Tüm dünya çapında yaygın olarak kullanılan bir eğitim yaklaşımı olan Orff-Schulwerk; Elementer Müzik ve Hareket Pedagojisi Türkiye'de de hem genel müzik eğitiminde hem de erken çocukluk müzik eğitiminde sıklıkla kullanılmaktadır. Bütüncül ve iç içe geçmiş bir müzik eğitimi yaklaşımı olmasına karşın, bu çalışma erken çocuklukta Orff-Schulwerk; Elementer Müzik ve Hareket Eğitimi odaklanmaktadır. Sonuç ve tartışma bölümünde Orff-Schulwerk; Elementer Müzik ve Hareket Pedagojisi'nin erken çocukluk müzik eğitimindeki yerine ve uygulanmasına ilişkin sorular ve sorunlar paylaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik Eğitimi, Erken Çocukluk Müzik Eğitimi, Orff-Schulwerk, Elementer Müzik Ve Hareket Eğitimi

¹ Ege Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Okul Öncesi Eğitimi, İzmir, Türkiye, ecebarboros@gmail.com

² Doç. Dr., Ege Üniversitesi, Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi Ana Bilim Dalı, İzmir, Türkiye, nilay.dereobali@ege.edu.tr

TÜRKİYE’DE İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTELERİNİN GENEL GÖRÜNÜMÜ, SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Umut SEVİNÇ¹, Özgenur ÇAĞLAYANKAYA², Cuma ÇİCEK³

ÖZET

Üniversite eğitimi gençlerin bilgi, beceri ve tutumlarındaki farkındalıklarının artmasında ve kişiliğinin gelişiminde önemli rol oynamaktadır. Bu açıdan yükseköğretim kurumları, gençlere; vizyon, yetkinlik, sosyal yaşam ve mesleki donanım sağlamaktadır. Üniversiteler içerisinde yer alan İktisadi ve İdari Bilimler Fakülteleri başta olmak üzere bazı fakülteler eğitim süreci içinde bazı problemler ile karşı karşıya kalmaktadır. Birçok üniversitede plansız bir şekilde açılan İktisadi ve İdari Bilimler Fakülteleri belirli dönemlerde kontenjan sorunlarına ve mezunlar açısından istihdam edilebilirlik sorununun ortaya çıkmasını neden olmuştur. Bu durumun sonucunda yıllar içinde İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerine yerleşen öğrenci sayılarında belirgin şekilde farklılıklar ortaya çıkmıştır.

Bu çalışmada; 2012-2021 yılları arasında ki dönemde İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinin kontenjanları ile yerleştirme sayıları değerlendirilerek elde edilen verilerle birlikte İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinin tarihsel gelişimi, içsel ve dışsal sorunları ve diğer problemler ele alınmıştır. Aynı zamanda Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) verilerinden hareketle 2012-2021 yılları arasında ki dönemler içinde İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinin kontenjanları ile yerleştirme sayıları ele alınarak yıllara göre değişimleri incelenmiştir. Çalışmada, 2012- 2021 yılları arasındaki ÖSYM (Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi) verilerine göre; vakıf üniversiteleri veya ikinci öğretimlerdeki İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerini düşük puan alan gençler tercih ederken, yabancı dil (İngilizce) ve köklü üniversiteleri yüksek puan alan gençlerin tercih ettikleri, 2021 yılında İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinin kontenjan sayıları ve tercih eden öğrenci sayılarında düşüşler yaşandığı ve YÖK (Yükseköğretim Kurulu)’ün 2020 - 2021 verilerine göre İktisadi ve İdari Bilimler Fakülte mezun oranlarının yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yükseköğretim Kurumu, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi

¹Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, 10200, Bandırma/Balıkesir, Türkiye, umutsevinc@ogr.bandirma.edu.tr

² Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, 10200, Bandırma/Balıkesir, Türkiye, ozgenurcaglayankaya@ogr.bandirma.edu.tr

³ Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, 10200, Bandırma/Balıkesir, Türkiye, cumacicek64@gmail.com

SOSYAL BİLİMLER ALANI			
Tarih	5 Kasım 2021		
Oturum (Session):	3-A		
Salon (Hall):	Erişim Linki: https://meet.google.com/sdj-pbhv-vqk		
Oturum Konusu (Session Theme):	Sosyoloji		
Oturum Başkanı (Session Chair):	Araş. Gör. Gizem Burcu KARAALİ		
SAAT	BİLDİRİ ID	AD-SOYAD	BİLDİRİ BAŞLIĞI
09:00-09:15	2	Berçem ÖDEN	Bir Sosyal Ayrımcılık Biçimi Olarak Ojenik Düşüncenin Engelliliğin Kadın Olma Hali Üzerinden Yeniden İnşaası
09:30-09:45	20	Sahra IŞIKDEMİR	Birleşmiş Milletler Barış Koruma Gücünün Feminist İncelemesi
09:45-10:00	26	Esra ARSLAN	Nilüfer Göle'nin Batı-Dışı Modernlik Anlayışında Geleneksizleşme Kavramı
10:00-10:15	36	Hatice UYGUN & Selahattin KIRAL	Yasa İle Suç Arasındaki İlişkinin Siyasi Suç Cezaları Üzerinden İncelenmesi Üzerine

BİR SOSYAL AYRIMCILIK BİÇİMİ OLARAK OJENİK DÜŞÜNCENİN ENGELLİLİĞİN KADIN OLMA HALİ ÜZERİNDEN YENİDEN İNŞAASI

Berçem ÖDEN¹

ÖZET

Bu çalışmada engelli kadınların, engellerinin ötesinde bir kadın kimliğine sahip olması ve bu bağlamda diğer kadınlar gibi onların da evlenme, çocuk yapma gibi hakları olduğu üzerinde durulmuştur. Çalışmanın amacı şiddetin yok sayma ve ötekileştirme boyutuna maruz kalan ve çoğu zaman cinsiyetsizleştirilen bu bireylerin maruz kaldıkları durumu, ojenik düşünce ile ilişkilendirilerek özellikle toplumda inşa edilen bakış açısının engellenmesine yönelik bir farkındalık oluşturulması sağlamaktadır. Bu bağlamda çalışmada öncelikle şiddet kavramına ilişkin tanımlamalar yapılmış, şiddetin bir boyutu olarak ele alınan ojeni kavramı açıklanmış ve günümüzde ojenik şiddetin engelli kadınların bedenlerine yönelerek yeniden varlık kazanmış olduğu ilgili literatürden yararlanılarak desteklenmiştir. Çalışmada ayrıca sosyal içerikli paylaşımlar yapan ve oldukça popüler olan Onedio adlı içerik sitesinde yer alan engelli bir bireyin çocuk sahibi olmasına yönelik bir haber nitel içerikli söylem analizi kullanılarak incelenmiştir. Toplumsal algının yansıtıldığı ve şiddeti geniş kitlelere ulaştıran bu sitede, engelli bireylerin anne olmasına yönelik olumsuz bir söylemin olduğu anlaşılmıştır. Bu olumsuz tutumun oluşturduğu bizlik algısı, başka bir deyişle normal olarak ifade edilen bedenler dışında çocuk sahibi olan veya olmak isteyen bireylere yönelik ayrımcı bir dil kullanıldığı gözlemlenmiştir. Bu bağlamda kökenini ojenik fikirlerden alan ve toplumsal cinsiyet kalıp yargıları ile birleşerek devam eden şiddetin yok sayma/dışlama boyutunun farklı argümanlara tutunarak sürdürüldüğü kanısına varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Şiddet, Ojeni, Nefret Söylemi, Kadın Bedeni, Engelli Kadın

¹ Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Kadın ve Aile Çalışmaları Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Öğrencisi, Ankara, Türkiye, odenbercem@gmail.com

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER BARİŞ KORUMA GÜCÜNÜN FEMİNİST İNCELEMESİ

Sahra IŞIKDEMİR¹

ÖZET

Kadın ve barış kelimeleri yan yana sarf edildiğinde her zaman birbirleri ile anılması gereken iki kelime gibi hissettiriyorsa kadının barışçıl/ barışa yatkın doğasına yönelik özcü bir bakışa sahipsinizdir. Yalnızca kişiler değil kurumlar da bu türden bir önyargı ve özcülüğü içerisinde barındırabilmekte ve politikalarını bu yönde geliştirebilmektedir. Birleşmiş Milletler'in Barış Koruma Operasyonlarında kadın sayısının artırılması ve toplumsal cinsiyet konusuna ağırlık vermesi de yine bu özcülüğün bir başka yansımasıdır. Feminist amaçlar açısından düşünüldüğünde, erkek askerlerin sebep olduğu kötü şöhreti kadın sayısının artırılması ile temizlemeye çalışan, bir başka deyişle kadının varlığı ile barış koruma kavramının gerçekten barışçıl olacağına dönük bir beklenti ile hareket eden bu politikalar sorunlu bir yapıya sahiptir. Kadını barışa yatkın kabul etmek, 'kadının olduğu yerde barış olur' demek kamusal alanda kadını ikincilleştiren ataerkil sisteme, bazen istemeden, odun taşımaktır. Çünkü kadının barışa yatkınlığı onun anneliğinden veya anne olabilme ihtimalinden türetilen görüşün bir parçasıdır. Bakım, besleme ve büyütme görevlerinin yüklendiği bir kadın elbette 'çocukları' yaşasın diye barışçıl bir ortamın arzusundadır ve savaştan, çatışmadan olabildiğince kaçınır. O zaman kadın askerler neden barış koruma operasyonlarında aynı arzu ile operasyonu daha başarılı hale getirmesin? Bu türden bir akıl yürütmenin özcülüğü ve niteliksel olarak feminist gayelere olan uzaklığı hem askeriye içerisindeki grup kimliğini göz ardı eden bir yapıya hem de problemlere karşı üstünkörü bir bakışa işaret etmektedir. Kadınları barışa erkekleri savaşa yatkın gören özcülük yalnızca feminist anlamda eleştirilmesi gereken bir sorun olarak kalmamakta aynı zamanda barış koruma operasyonlarının başarısını da etkilemektedir. Temel mesele sayısal eşitlik değil kadının ve erkeğin askeriye de aldığı maskülen eğitimden sonra dönüştüğü halidir. Bu araştırma da bu düşünceden hareketle kadınların barış koruma operasyonlarına eşit katılımının yanında sorunun temeline inen niteliksel bir dönüşümün gerekliliğini irdelemektedir. Araştırma öncelikle Feminist Uluslararası İlişkiler teorisi ile kuramsal temelini oluşturmakta, barış koruma operasyonlarında toplumsal cinsiyet açısından görülen sorunlara değinmekte ve ardından barış koruma operasyonlarına yönelik yapılan saha araştırmalarını irdelemektedir. Burada ikincil verilerin kullanılma sebebi, araştırmanın başında kendi saha araştırmamızı yapmayı düşünürken BM'nin bu talepleri cevapsız bırakması ve kadın askerlere ulaşmakta yaşanan sorunlardır. Bunun neticesinde araştırma ikincil verilerin bütünsel bir analizini sunmayı amaçlamaktadır. Araştırmanın sonunda da varılmak istenen sonuç kadınların cinsiyetlerinden kaynaklanan doğal bir barışa yatkınlığının bulunmadığı, askeri eğitimin her cinsiyet için hegemonik erkeklik eğitimi olduğu ve eğer bir dönüşüm arzu ediliyorsa bunun demokratik kalıtım arzusu ile yapılması ve askeri eğitimin doğasının değiştirilmesi gerektiğidir.

Anahtar Kelimeler: Barış Koruma Gücü, Feminizm, Birleşmiş Milletler, Militarizm

¹ Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Ankara, Türkiye, sahra.isikdemir@gmail.com

NİLÜFER GÖLE’NİN BATI-DIŞI MODERNLİK ANLAYIŞINDA GELENEKSİZLEŞME KAVRAMI

Esra ARSLAN¹

ÖZET

Bu çalışma genel anlamda; Nilüfer Gölü’nün Batılı olmayan modernlik kavramını dayandırdığı kuramsal zemine odaklanmaktadır. Bu kuramsal zemin ise çalışmamızın özünü oluşturmaktadır. O sebeple çalışmamız Gölü’nün geleneksizleşme, merkez-dışı batı, eşzamanlı modernlik ve ekstra modernlik kavramlarına genel bir bakışla değinecek ve nihayet geleneksizleşme kavramını derinlemesine ele alacaktır. Türkiye ve diğer batı-dışı toplumların modernlik ve gelenek arasında kopukluk yaşadıkları, süreklilik ve bütünlük sağlayamadıkları görülmektedir. Modernliğin etkisi gelenekler üzerinde dönüştürücü bir işlev sağlayamamış, gelenekler ise dinamik bir form alamadığından modernlik çerçevesinde tekrar yorumlanamamıştır. Gölü de, Türk modernleşmesine bu modernlik-gelenek uyumsuzluğu çerçevesinden bakarak İslamcı hareketleri, kadının örtünme ve giyinme ihtiyacını değerlendirmiş, batı-dışı toplumların modernleşme çalışmalarını yeni kavramlarla açıklamaya çalışmıştır. Çalışmamız Nilüfer Gölü’nün Sosyal Bilimler’e kazandırdığı bu farklı kavramlara odaklanarak, batı-dışı toplumların Batılılaşma tezini olduğu gibi alarak uygulamak yerine özgün bir model ile modernleşmeyi kendi toplumlarına entegre etmeleri gerektiğini savunmaktadır. Ayrıca bu çalışmada Türkiye’de yaşanan modernleşme sürecine tarihsel bir bakış açısı da katılarak, Türk geleneklerinin bu süreçte nereye sıkıştığı, toplumsal ve siyasal anlamda Türk kültüründe geleneksizleşmenin etkisi de irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Nilüfer Gölü, Batı-Dışı Modernlik, Geleneksizleşme, Batılılaşma, Türk Modernleşmesi

¹Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi, Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi, Bandırma/Balıkesir, Türkiye, esra-arslan@hotmail.com

YASA İLE SUÇ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN SİYASİ SUÇ CEZALARI ÜZERİNDEN İNCELENMESİ ÜZERİNE

Hatice UYGUN¹, Selahattin KIRAL²

ÖZET

Çalışma, yasa kelimesinin etimolojik kökenlerinin incelenmesi ile yasaya uymayanlara verilen cezalar ve cezaların uygulanma şekli arasında bir bağlantı kurulabileceğini iddia etmektedir. Çalışma bu minvalde tarihsel bir perspektif ortaya koymak ve iddiasını açıklayabilmek amacıyla Antik Yunan'daki yasa ve ceza arasındaki ilişkiyi, siyasi suç cezaları açısından incelemeye çalışmıştır. Antik Yunan dünyasında yasa kelimesi yunanca dağıtmak, ayırmak anlamına gelen νέμειν (nemein) fiilinin kökünden türeyen νόμος (nomos) kelimesinde karşılığını bulmuştur. Antik Yunan'daki suç kavramına geçmeden önce Antik Yunan'da polis nasıl bir anlam taşıdığına bakmak yerinde olacaktır. Buna göre, Antik Yunan polislerini yalnızca toplumsal ve siyasal bir örgütleniş biçimi olarak görmek yanlış olacaktır; polisler aynı zamanda dinsel, askeri ve ekonomik bir bütündür; bu nedenle de polis yasalarına karşı gelmek ile tanrılara karşı gelmek arasında fark bulunmamaktadır. Bu durumun en açık örneğini Sokrates'in yargılanmasında görmekteyiz. Sokrates'in yargılanması, Sokrates'in polis tanrılarının yerine başka tanrılar koymak amacıyla olduğu şeklinde bir suçlamayla başlamış ve süreç sonunda Sokrates suçlu bulunmuştur. Bu doğrultuda görülecektir ki Sokrates'in yargılanması siyasi bir yargılama olmuş ve ceza olarak da Sokrates'in ölümüne karar verilmiştir. Platon'un Sokrates'in Savunması eserinde görülmektedir ki, Sokrates ölüm cezasına çarptırılmış olsa da yargılayanlar, suçunu kabul etmesi halinde Sokrates'in kaçmasına göz yumacaklarmış gibi bir izlenim de yaratmaktadırlar. Sokrates'in bu fikre karşı çıkarak polis kararına uyup zehri içmesi başka bir çalışmanın konusu olacak niteliktedir. Çalışma açısından önemli olan siyasi olarak suç işlemesi muhtemel olan birisinin Atina sınırlarından dışarıya gönderilmesi diğer bir deyişle dağıtılması uygulamasının Antik Yunan'da ὀστρακισμός (ostrakismos) kavramıyla karşılık bulmasıdır. Anlam olarak ostrakismos, halk meclisinin yılda bir kere toplanması ve tiranlığa eğilimli olan kişilerin adlarını çanak çömlek parçalarına (ostrakon) yazmaları ile bu kişiler hakkında demokrasinin korunması için yurttan uzaklaştırma kararı çıkartmalarına yaramaktaydı. Benzer şekilde Sirakuza'da bu uygulama, oy verme işleminde zeytin yaprakları kullanıldığı için petalismos adıyla anılmaktadır. Ostrakismos uygulaması, Atina şehrinin yönetiminde veya halk arasında herhangi bir kişinin fazla başarılı olması, sıvrılması gibi durumlarda tirana dönüşeceğinin varsayılması nedeniyle ve oy verme prensibi ile uygulanan, süresi de 10 yıl olan şehirden sürgün edilme önlemidir. Buna göre eğer bir kişinin adı 6000 yurttaş tarafından çömlek parçalarına yazılmışsa, o kişi 10 yıllık bir süre boyunca şehrin dışına sürülmektedir. Bu uygulamanın ortaya çıkış nedenine bakacağımız zaman ise toplum içerisindeki hizipleşmelerin ve güç çatışmalarının şehre zarar vermesi karşımıza çıkmaktadır. Çalışma, bu uygulama doğrultusunda Antik Yunan'da yasa anlamına gelen ve dağıtma kökünden türeyen nomos ile yasaya uymamanın cezası olarak yine yasaya uygun bir şekilde yasaya uymayan kişinin Atina topraklarından dağıtılmasını, uzaklaştırmasını birbiriyle bağlantılı görmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yasa, Suç, Ostrakismos, Antik Yunan

¹ Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi, İzmir, Türkiye, haticeuygun@izmir.av.tr

² Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi, Isparta, Türkiye, selahattinkiral1996@gmail.com

SOSYAL BİLİMLER ALANI			
Tarih		5 Kasım 2021	
Oturum (Session):		3-B	
Salon (Hall):		Erişim Linki: https://meet.google.com/jmo-hfof-ngx	
Oturum Konusu (Session Theme):		Ekonomi	
Oturum Başkanı (Session Chair):		Araş. Gör. Yunus Emre GÜRBÜZ	
SAAT	BİLDİRİ ID	AD-SOYAD	BİLDİRİ BAŞLIĞI
09:00-09:15	17	Serkan ACAR	Genç İşsizliği Sorununun Türkiye ve İtalya'daki Boyutları
09:15-09:30	32	Yüksel ARIKAN & İlke BEZEN TOZKOPARAN	Küreselleşme Sürecinde Türkiye'de Gıda Güvenliği
09:30-09:45	54	Tuğba BOZKURT	Eğitimden İstihdama Geç(e)meyen Gençler: Türkiye'de NEET'in Dayanakları
09:45-10:00	57	Ümit YAPICI & Uğur AYDUN	Firmalar Arası İşgücü Hareketliliği ve Rekabet Edilebilirlik: Türkiye'den Kanıtlar
10:00-10:15	61	Onur UZMA	Geçiş Ekonomisi Kavramı ve Bir Geçiş Ekonomisi Örneği Çin
10:15-10:30	89	Ömer Ünal	Ne İstihdamda Ne Eğitimde Ne de Öğretimde Yer Alan Gençler (NEET): Dünya ve Türkiye Bağlamında Genel Bir Bakış

GENÇ İŞSİZLİĞİ SORUNUNUN TÜRKİYE VE İTALYA'DAKİ BOYUTLARI

Serkan ACAR¹

ÖZET

Günümüzde 8 milyara yaklaşan dünya nüfusunun 1,2 milyarı 15-24 yaş arası gençlerden oluşmaktadır ve bu durum emek piyasalarında, her ülkede yetişkin oranlarından daha yüksek olma eğiliminde olan genç işsizliği sorunu gündeme taşımaktadır. Gençler ile yetişkinler arasındaki işsizlik farkının çeşitli makro ve mikro sebepleri bulunmaktadır. Makro sebeplerin başında gelen ekonomik durgunluk ve kriz dönemlerinde tüm işgücü etkileneneği gibi dezavantajlı durumda bulunan gençler daha fazla etkilenmektedirler. İşverenler işçi çıkartmak istediklerinde tecrübesi az olan ve kıdem tazminatı düşük olan gençleri ilk olarak çıkarmak isteyeceklerdir. Ülkelerin uyguladığı işgücü ve eğitim politikalarının yetersizliği, gençlere uygulanan ücret politikası da makro sebepler arasında gösterilebilir. Mikro sebepler ise; gençlerin uzun süren eğitim döneminden sonra ilk kez emek piyasasına girimlerinden kaynaklı beceri eksiklikleri, işverenler tarafından ek maliyet olarak görülmektedir. Ayrıca gençlerin okul sonrasında yüksek kariyer beklentileri, iş arama sürelerinin uzamasına neden olmaktadır. Gençlerin yeteri kadar istihdam edilememesi, özellikle gelişmekte olan ülkelere doğru beyin göçüne ve sonrasında gelişmekte olan ülkelerin nitelikli işgücü kaybına da neden olan bir sorundur.

Kıtasal refah rejimlerinin karakteristik özelliklerini gösteren ve Güney Avrupa refah devleti modelinin önemli bir üyesi olan İtalya, Avrupa'nın "en kötü" emek piyasalarından birine sahiptir. İtalya'da genç ve yetişkin işsizlik oranları, OECD ortalamasından 2 kat daha yüksek olmasına rağmen; AEPP'lere OECD ortalamasından daha az harcama yapan ülke olarak göze çarpmaktadır. Gençlerin işsizlik oranı 2008 krizine kadar AB ortalamasına yakın seyrederken; krizden sonra aradaki makas her geçen yıl daha da açılmıştır. Genç işsizliğindeki en önemli sorun İtalya'da genç çalışanların yaklaşık %60'ı feshi daha kolay olan geçici sözleşmelerle çalıştığı için 2008 küresel ekonomik krizinden sonra birçok genç işini kaybetmiştir. İtalya'da geçici sözleşmelerle çalışanların oranı OECD ve AB ortalamasının çok üstünde seyretmektedir.

Diğer AB ülkelerinde olduğu gibi İtalya'da da genç işsizlik sorununa karşı bir takım AEPP önlemleri uygulanmaktadır. Gençlere yönelik uygulanan AEPP önlemlerinden olan çıraklık eğitimi İtalya'da önemli bir yer tutmaktadır. Eğitim maliyetlerinin %23'ü işbaşı eğitimi için harcanmakta olup, bu harcamanın %9'u da çıraklık eğitimi için kullanılmaktadır. İtalya'daki eğitim programlarına yapılan harcamaların çoğu işverenlere harcanmakta olup, istihdam teşvikleriyle kısmen benzer amaçlara hizmet etmektedir. Her iki durumda da işe alınan çalışanlar ve çıraklar iş deneyimi ve becerileri kazanırken, bu önlemlerin her ikisi de işletmeler için işçilik maliyetlerini azaltma amacına hizmet etmektedir. Diğer ülkelerde olduğu gibi genç işsizliği sorunu maalesef Türkiye'de de yaşanmaktadır. Genç işsizlik oranı genel işsizlik oranının 2 katı üstünde seyretmektedir. Hızlı nüfus artışı, uluslararası doğrudan yatırımlardan yeterli pay alınamaması, istihdam yaratmaya yönelik bir eğitim politikasının yerleşmemiş olması ve eğitim politikasında görülen eksiklikler Türkiye'de genç işsizliğin temel nedenleri arasındadır. Bu çalışma özetle 1980'lerde çıkmaza giren refah devleti sorunun nasıl aşıldığı, neoliberalizm ile birlikte welfare modelinden workfare modeline geçişi, aktif istihdam politikalarının gelişimini, türlerini ve genç işsizliği sorunu için çözüm yollarını aramaktadır. Ayrıca Güney Avrupa refah

¹ Serkan ACAR, Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye, serkanacar1975@hotmail.com

devletinin üyesi olan İtalya ile Türkiye'nin genç işsizliği üzerine karşılaştırma yaparak ülkelerin genç işsizlik üzerine güçlü ve zayıf yönlerini göstermektedir.

* Bu çalışma Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Prof. Dr. Mustafa Aykaç danışmanlığında yürütülen "Türkiye ve İtalya'da Aktif Emek Piyasası Politikaları ve Genç İşsizliği: Karşılaştırmalı Bir Analiz" başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, İtalya, Genç işsizliği

KÜRESELLEŞME SÜRECİNDE TÜRKİYE’DE GIDA GÜVENLİĞİ¹

Yüksel ARIKAN², İlke BEZEN TOZKOPARAN³

ÖZET

Dünyada gıda ile ilgili sorunlar gün geçtikçe artmakta ve bu sorunların başında da gıda güvenliği yer almaktadır. Dünya nüfusunun hızlı bir şekilde artması, ekonomideki istikrarsızlık, gittikçe artan çevre kirliliği ve eğitim düzeyinin yetersizliği beslenme sorunlarını arttırmakta ayrıca güvenli gıdanın temin edilmesini de zorlaştırmaktadır. Bu nedenle küreselleşme, gıda güvenliği kavramının, yaşadığımız dünyada gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde oldukça önemli bir yeri vardır. Bu kavramlardan küreselleşme ve gıda güvenliği tanımlarına literatürde kesin olarak karar verilmemiş olmakla birlikte ortak noktalarının olduğu hem tarih içerisinde hem de günümüz dünyasında aşikârdır. Bu bağlamda çalışmanın amacı, küreselleşme ve gıda güvenliği konusunun literatür taramasıyla detaylı olarak incelenmesidir. Gıdaya yönelik hangi tehditlerin güvenlik sorunu oluşturacağı ve bu sorunu çözmek için yapılmış olan ve yapılması uygun düzenlemeleri ve politikaları ortaya koymak da çalışmanın başka bir amacıdır. Ayrıca küreselleşmenin gıda güvenliği üzerindeki etkileri, bu etkilere yönelik nasıl önlemlerin alınması gerektiği, gıda güvenliğine dair oluşturulan sistemler araştırmaya dâhil edilmiştir. Çalışmanın hipotezi küreselleşmenin gıda güvenliği üzerine olan etkisinin Türkiye evreninde araştırılmasıdır. Gıda güvenliğinin mevcut durumu, yönetim sistemleri ve mevzuatı araştırmanın kavramsal çerçevesini oluşturmaktadır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Araştırılan konular hakkında bilgi içeren veriler analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Bununla birlikte çalışmada, küreselleşmeyi tarihsel süreç içerisinde ele alan, gıda güvenliği kavramlarını tanımlayan ve bu kavramların incelenip değerlendirilmesinde bulunan çeşitli kaynaklardan, raporlardan ve yasal düzenlemelerden yararlanılmıştır. Küreselleşen dünyada Türkiye’deki gıda güvenliğinin konumunu ve küreselleşmenin gıda güvenliğine etkisini ele alan kaynaklardan da faydalanılmıştır. Küreselleşmenin ve gıda güvenliğinin kavramsal açıklaması elde edilen veriler ışığında içerik analizi ile ortaya konulmuştur. Araştırma konusu olan gıda güvenliği ile ilgili mevzuatlar, kararnameler, uygulamalar, kitap, bildiri, makale, araştırma raporu, internet kaynağı ve tezler gibi kaynaklara müracaat edilerek ve bu bağlamda ilgili kaynaklar taranmış, tasnif ve analiz edilmeye çalışılmıştır. Çalışmada küreselleşmenin gıda güvenliğine olan etkisinin hala devam etmekte olduğu ve küreselleşen dünyanın yerelleşmeyi de beraberinde getirdiği görülmektedir. Örneğin tüm dünyayı etkileyen COVID-19 pandemisi ülkemizde de gıda tedarik zincirini olumsuz etkilemiştir. Diğer taraftan gıda güvenliğinin önemli bir bileşeni de denetim ve kontrol faaliyetleri olup ülkemizde bu konudaki kamu otoritesi Tarım ve Orman Bakanlığına bağlı faaliyet gösteren Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü gıda üretimi, satışı ve toplu tüketim yerlerini düzenli olarak denetlemekte ve bunun neticesinde usulüne uygun davranmayan işletmelere idari para cezası verilmekle birlikte halk sağlığını tehdit eden konularda savcılığa suç duyurusunda bulunulduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak yapılan araştırmada, küreselleşme ile beraber baş gösteren en önemli konular arasında yer alan gıda güvenliğinin, sadece dünya çapında değil yerel düzeyde de ilerletilip sağlıklı ve yeterli gıdanın bulunabilmesi noktasında dünyaca etkilendiğimiz Covid-19 pandemisi neticesinde görüldüğü üzere güvenilir gıdanın tüm insanlığın iyiliği ve sağlıklı bireylerin var olması için sağlanabilmesi gerektiği gözler önüne serilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Gıda güvenliği, Küreselleşme, Türkiye

¹ Bu çalışma, birinci yazarın ikinci yazar danışmanlığında hazırladığı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

² İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, SBKY Bölümü, 44280, Malatya, Türkiye, yuksek.yol.arikan@gmail.com

³ Fırat Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, SBKY Bölümü, 23119, Elazığ, Türkiye, ilke@firat.edu.tr

EĞİTİMDEN İSTİHDAMA GEÇ(E)MEYEN GENÇLER: TÜRKİYE’DE NEET’İN DAYANAKLARI

Tuğba BOZKURT¹

ÖZET

Çalışma istek ve gücüne sahip olan herkesin, iş gücü piyasasında kendine yakışır bir iş bulabilmesi ideal ekonomik düzenin en önemli göstergelerindendir. Ancak, çeşitli nedenlerle emek piyasasında yaşanabilecek makul hareketlilikten dolayı işsizlik oranının hiçbir zaman sıfırlanamayacağı kabul edildiğinden bu idealden bahsetmek ütöpik kalacaktır. Çalışma istek ve gücünde olanların cari ücret düzeyinde üretime katılanları istihdamı oluştururken, diğerleri iş gücü piyasasının dışında kalmaktadır. Bu noktada, dışarıda kalanların kimler olduğu önem kazanmaktadır. Çalışmak istek ve gücünde olup iş bulamayanlar, çalışma isteğinde olup çalışma gücüne sahip olmayanlar, çalışma istek ve gücünde olup iş bulamadığı için ümidi kırılanlar, çalışma istek ve gücünde olup iş beğenmeyenler, çalışma gücü olup çalışmak istemeyenler, çalışmaktan vazgeçmek zorunda kalanlar iş gücü piyasasının dışındaki grupları oluşturmaktadır. Bu bağlamda karşımıza yeni bir kavram çıkmaktadır: NEET.

1980’lerde İngiltere’de işsizlik ödeneği ile ilgili politika değişikliği sonucu iş gücü piyasası dışında kalan genç iş gücünü ifade etmek için karşımıza çıkan NEET, işsiz tanımının getirdiği sınırlı kapsamdan daha fazlasını ifade etmekte olup iş gücü piyasasının dışında kalan grupları da içine almaktadır. Uzun süreli ya da geçici işsiz olan, evde çocuklara veya akrabalarına bakan, iş aramaktan ümidi kırılan, sosyo-kültürel nedenlerle eğitimini yarıda kesilen, geçici olarak hasta veya uzun süreli engelli olan, sanatsal veya müzikal yeteneklerini geliştirmek için çabalayan veya işe ya da eğitime ara vermek zorunda olan gençleri içermektedir. Kısacası, NEET kategorisinde yer alan alt grupların çok farklı deneyimleri, özellikleri ve ihtiyaçları vardır. Farklı politika müdahale biçimlerine ihtiyaç duyan savunmasız gençlerden oluşan gruplar, eğitime veya istihdama geri dönmek için desteğe ihtiyaç duymaktadır.

Bu çalışmada, iş gücü piyasasındaki genç nüfusun konumu, Türkiye’de NEET’e yol açan faktörler, NEET’in çıkış noktası ve dayanakları ile düzenleyici politika önerileri ele alınmaktadır. Genç işsizliği ve NEET arasındaki ayrımın yanı sıra iş gücü piyasasındaki genel duruma da veriler eşliğinde yer verilmiştir. Tanımlayıcı araştırma yöntemine sahip olan çalışmada; literatür taraması ve ikincil veriler ışığında 15-29 yaş aralığındaki eğitimde ve istihdamda yer almayan genç nüfusun (NEET) ortaya koyulması, nedenlerinin analiz edilmesi ve ekonomiye kazandırılması için uygun stratejilerin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: NEET, Genç İş Gücü, İstihdam

¹ Güney Marmara Kalkınma Ajansı, Balıkesir, Türkiye, tbozkurt@gmka.gov.tr

FİRMALAR ARASI İŞGÜCÜ HAREKETLİLİĞİ VE REKABET EDİLEBİLİRLİK: TÜRKİYE'DEN KANITLAR

Ümit YAPICI¹, Uğur AYTUN²

ÖZET

Bu makale, Türkiye için işgücü hareketliliği ile ihracat rekabet gücü arasında bir ilişki bulmaya çalışmaktadır. Aynı zamanda hem üretkenliğin hem de ihracat rekabet gücünün ayrıştırılmasına dayanan ampirik bir model sunmaktadır. Bu bağlamda, çalışma öncelikle Türkiye'deki belirli sektörler için üretkenliğin sebeplerini araştırmak ve ardından işgücü hareketliliği ile Küresel Değer Zinciri'ndeki (GVC) ihracat payı miktarı arasında bir ilişki kurmaya odaklanacaktır. Literatürdeki çalışmaların çoğu, işgücü hareketliliğinin firmaların performansı üzerindeki doğrudan etkisini ortaya koymuştur. Bu noktada, verimlilik kazanımlarının çoğunun, daha kötü veya dezavantajlı kuruluşların daha iyi çalışanlar elde etmesinden kaynaklandığı ve karşılığında daha iyi sonuçlar elde edilmesinin şaşırtıcı olmadığı açıktır. Dolayısıyla bu çalışma, yalnızca daha verimli organizasyonlardan daha az verimli olanlara verimlilik transferini ele almamaktadır, zaten verimli olan firmalar arasındaki etkileşimin, birbirlerinden işçileri işe alma açısından ihracattaki rekabetçi başarılarını nasıl etkileyebileceğini incelemektedir. Buna istinaden, araştırmacıların dünyadaki toplam ihracatta daha fazla paya sahip sektörlerde daha yüksek bir işgücü hareketliliğine sahip olup olmadığını anlamalarını sağlayan sektöre özel bir analiz içermektedir. Analiz için, Maliranta ve arkadaşlarının (2009)³ mikro düzeyde üretkenlik ayrıştırma yönteminden küçük değişiklikler yapılarak faydalanılacaktır. Bir üretkenlik ayrıştırma modeli olan Sabit Pazar Payı Analizi (CMSA) ihracat rekabet gücü endeksini tahmin etmek için kullanılacaktır. Türkiye için oldukça sınırlı bir literature sahip olan bu konu sektörel başarıların iç dinamiklerine ışık tutma potansiyeline sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Firmalararası İşgücü Hareketliliği, İşgücü Verimliliği, Rekabet Edilebilirlik, Bilgi Yayılımı

¹ Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Bağbaşı Kampüsü İ.İ.B.F Binası, Kırşehir, Türkiye, u.yapici91@gmail.com

² Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Evliya Çelebi Kampüsü İ.İ.B.F. Binası, Kütahya, Türkiye, uguraytun@gmail.com

GEÇİŞ EKONOMİSİ KAVRAMI VE BİR GEÇİŞ EKONOMİSİ ÖRNEĞİ ÇİN

Onur UZMA¹

ÖZET

Merkezi planlı ekonomiden piyasa ekonomisine geçen ülkeler genellikle geçiş ekonomileri kapsamında tanımlanmaktadır. Bu kavram Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra ortaya çıkan ekonomilerin dönüşümünü açıklamak için kullanılmıştır. Bu duruma benzer bir süreç Çin'de yaşanmıştır. Fakat Çin'de söz konusu dönüşüm süreci 1978 yılında başlamış ve diğer geçiş ekonomilerinin yaşadıkları geçiş süreçlerinden daha farklı olmuştur. Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra ortaya çıkan ekonomiler Şok Terapi veya Aşamalı Geçiş Stratejisi ile piyasa ekonomisine geçmeyi hedeflemişlerdir. Çin'de ise bu iki genel geçiş stratejisinden farklı olarak çok daha uzun bir süreci kapsayan ve belli bir geçiş modeli ya da reçetesinden bağımsız bir şekilde kendi dinamikleri çerçevesinde bir geçiş süreci yaşanmıştır. Diğer geçiş ekonomilerinden farklı olarak Çin'de ekonomik anlamda bir serbestleşme yaşanırken bu durum siyasi anlamda bir serbestleşmeye dönüşmemiştir. Bugün hala ülkeyi tek parti olan Çin Komünist Partisi yönetmektedir. 1949-1978 yılları arasında merkezi planlamacı ekonomiyi benimseyen Çin 1978 yılından sonra serbest piyasa ekonomisine yönelik reformlar yapmıştır. Bu reformların sonuçları pek çok önemli makro ekonomik göstergeye olumlu olarak yansımıştır. Çin uzun yıllar boyunca yüksek büyüme oranları yakalamış buna ek olarak da ihracat, ithalat ve dış ticaret hacimlerinde dünyanın gelişmiş ülkeleri ile rekabet etmektedir. Yapılan reformlar ile Çin dünyanın fabrikası haline gelmiş ve pek çok önemli uluslararası yatırımcı için cazip bir ülke olmuştur. Başlangıçta ucuz işgücü sayesinde ülkeye gelen şirketlerden piyasa becerileri öğrenilerek ilerleyen dönemde Çin kendi ulusal markalarını yaratmıştır. Bu süreç Çinli bürokratlar tarafından “taşları hissederek geçme” olarak da anlatılmaktadır. Bu açıdan bakıldığı zaman diğer geçiş ekonomileri ile karşılaştırıldığında Çin'in farklı bir geçiş süreci yaşadığı görülmektedir.

Çalışmanın amacı Çin'in dönüşüm sürecinin dinamikleri ve genel stratejisini açıklamaktır. Literatür taraması yöntemi kullanılarak konu ile ilgili bilgiler elde edilmiştir. Elde edilen bilgiler ışığında Çin'in dönüşümü anlatılmıştır. Sonuç olarak Çin'in diğer geniş ekonomilerden farklı olarak bir strateji izlediği ve kendisine has bir dinamiklere sahip bir piyasa ekonomisi oluşturmuştur.

Anahtar Kelimeler: Çin, Geçiş Ekonomileri, Ekonomik Sistem

¹Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, İktisat Anabilim Dalı, İktisat Doktora Öğrencisi, Çanakkale, Türkiye, onuruzma7@gmail.com

NE İSTİHDAMDA NE EĞİTİMDE NE DE ÖĞRETİMDE YER ALAN GENÇLER (NEET): DÜNYA VE TÜRKİYE BAĞLAMINDA GENEL BİR BAKIŞ

Ömer ÜNAL¹

ÖZET

Son yıllarda hem ulusal, hem de uluslararası akademik çalışmalarda Ne İstihdamda, Ne Eğitimde Ne de Öğretimde (NEET) yer alan gençlerin tespit edilmesine ve sorunun çözümüne yönelik artan çalışmaların olduğu gözlenmektedir. Uluslararası Çalışma Örgütü verilerine göre 15-24 yaş aralığında yer alan 267 milyon genç bireyin NEET içinde yer aldığı bilinmektedir. 15-24 yaş aralığındaki her beş gençten birinin istihdamda, eğitimde ve öğretimde bulunmaması konunun önemini açıklamaktadır. NEET içinde yer alan gençleri cinsiyet temelinde incelendiğinde ise diğer bir sorun alanını da ortaya çıkarmaktadır. Dünya genelinde genç erkeklerin yaklaşık yüzde 14'ünün, genç kadınların ise yaklaşık yüzde 32'sinin NEET içinde yer alması eşitsizliğin kendi içerisinde derinleştiğini de göstermektedir. Özellikle, Orta Doğu, Güney Asya ve Afrika bölgelerindeki genç kadınların yaklaşık yarısının hem eğitim, hem de istihdam olanaklarına erişim sağlayamadığı da bilinmektedir. Son yıllarda hem Dünya'da, hem de Türkiye'de NEET içinde yer alan genç sayısının hızlı yükselişi konunun incelenmesini gerekli kılmaktadır. Bu çalışmada öncelikli olarak, ülkelerin ve/veya bölgelerin ekonomik, sosyal ve siyasal gelişmişlik düzeylerine göre farklılaşan genç tanımı ve yaş aralığı incelenmiştir. İkinci olarak, Dünya'da ve Türkiye'de genel işsizlik rakamlarının iki katını aşan genç işsizlik verileri ve ardında yatan temel gerekçeler değerlendirilmiştir. Üçüncü olarak, NEET kavramı, hesaplama yöntemi, parametreleri ve metodolojisi incelenmeye çalışılmıştır. Son olarak, Dünya'da ve Türkiye'de NEET içinde yer alanların sayısal büyüklüğü ve sorunun çözümüne yönelik geliştirilen politika önerileri değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: NEET, Genç İşsizliği, İşgücü Piyasası, Eğitim

¹ Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Öğrencisi, 33110, Mersin, Türkiye, omerunal1925@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9819-1703

SOSYAL BİLİMLER ALANI			
Tarih		5 Kasım 2021	
Oturum (Session):		3-C	
Salon (Hall):		Erişim Linki: https://meet.google.com/mbt-uuhh-spp	
Oturum Konusu (Session Theme):		Tarih	
Oturum Başkanı (Session Chair):		Araş.Gör. Seda ÖZVAR	
SAAT	BİLDİRİ ID	AD-SOYAD	BİLDİRİ BAŞLIĞI
09:15-09:30	41	Eren İZBUL	Anadolu Selçuklu Devleti'nde İdârî, Ekonomik ve Sosyal Hayat Üzerine Bir İnceleme
09:30-09:45	86	Eda GENÇ	Eugenios Voulgaris
09:45-10:00	136	Ahmet Can UYSAL	İstanbul'un Gıda İaşesinde Trakya ve Anadolu'nun Önemi (1813 Müfredat Defteri Analizi)

ANADOLU SELÇUKLU DEVLETİ'NDE İDÂRÎ, EKONOMİK VE TOPLUMSAL HAYAT ÜZERİNE BİR İNCELEME

Eren İZBUL¹

ÖZET

XIII. yüzyılın ilk yarısı, Selçuklu hâkimiyetindeki Anadolu şehirlerinin gerek idârî, gerekse ekonomik anlamda oldukça yüksek bir seviyeye ulaştığı dönemdir. Bu durum, Anadolu Selçuklu Devleti'nin siyâsî ve askerî anlamda gücünün zirvesinde oluşuyla doğrudan bağlantılı olmakla birlikte, Selçuklu şehirlerindeki idarî düzen dikkat çekicidir. Öyle ki, Selçuklu devri Anadolu'sundaki idârî mekanizmanın bir kısmı, yüzyıllar sonra bile Osmanlı İmparatorluğu'nda varlığını sürdürebilmiştir ki bunlardan en çok göze çarpanı muhtesip adlı devlet memurudur. Sözünü ettiğimiz dönemdeki bir diğer dikkat çekici unsur ise bölgenin ekonomik anlamda oldukça ilerleme kaydetmesidir. Nitekim bu devirde Selçuklu ticareti, Antalya gibi kıyı şehirlerinin fethedilmesi ve ticaret güvenliğini sağlayan kervansarayların kurulması ve işletilmesi ile doruk noktasına ulaşarak uluslararası bir boyut kazanmıştır. Öyle ki, 1214 ve 1216'da Anadolu Selçuklu Devleti ile Kıbrıs Krallığı arasında bir ticaret anlaşmasının (ahidnâme) dahi imzalandığını görmekteyiz. Bu gelişmeleri 1220 senesinde Venedik ile yapılan antlaşma takip etmiştir. Ayrıca gelişen ticaret ve ekonomik yapı ile birlikte, şehirlerde yeni toplumsal zümrelerin oluşup geliştiği karşımıza çıkmaktadır. Bu topluluklardan belki de en önemlisi, Abbâsîler devrinde Fütüvvet adıyla karşımıza çıkan, Selçuklular devrinde ise Ahî yahut Ahî adını alarak, sosyal ve ekonomik boyutlara bürünen örgütlerdir. Sözünü ettiğimiz zümre, XIII. yüzyıldan itibaren Anadolu'da toplum düzeni ve birliğinin sağlanmasını kendisine görev edinmiş, varlığını Osmanlı devrinde dahi lonca teşkilâtı adı altında yüzyıllar boyunca devam ettirebilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Selçuklu, İdâre, Ticaret, Ahidnâme, Ahîlik

¹ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Orta Çağ Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Öğrencisi, Çanakkale, Türkiye, izbuleren17@gmail.com

EUGENIOS VOULGARIS

Eda GENÇ¹

ÖZET

Bildiride, Venedik idaresindeki Korfu Adası'nda doğup uzunca bir süre Osmanlı idaresinde yaşadıkdan sonra 1771-1806 yılları arasında Rusya'da ikamet edip burada ölen ve Ortodoks Kilisesi içerisindeki Aydınlanma hareketinde önemli bir isim olan Eugenios Voulgaris ele alınacaktır. II. Katerina döneminde Aydınlanma düşüncesinin toplumsal, siyasi ve kültürel etkisi göz önünde bulundurularak Aydınlanma düşüncesi çerçevesinde uzun süre Osmanlı topraklarında faaliyet gösteren Voulgaris'in Rusya'daki entelektüel ve siyasi çevrelerle ilişkisi analiz edilecektir. II. Katerina devrinde Aydınlanma fikri ile birlikte Rusya'da ilmi ve kültürel bir zenginleşme yaşanmıştır. Bu çerçevede Rusya'da dünyadaki gelişmeleri öğrenme isteği ve Alman, Fransız, İngiliz, Rum gibi çeşitli toplumlardan oluşan unsurların İmparatorluk'ta bulunması döneme hakimdir. Ancak 18. yüzyıl Rusya'sı hakkında yapılan çalışmalarda Avrupa'nın Rusya'ya etkisi geniş bir yer kaplarken hem Osmanlı hem de Rus dünyası ile bağları bulunan Balkan Ortodokslarının rolleri arka planda kalmıştır. Buna ek olarak Balkan Ortodokslarının Rusya ile ilişkileri incelenirse de bu grubun, adeta bütün Ortodoksların aynı olduğu kabul edilerek, sadece Ortodoks unsurlar olarak değerlendirildiği, Osmanlı ile olan bağlantılarına değinilmediği görülmektedir. Bu bildiride ise Avrupa ve Rusya arasındaki etkileşim göz ardı edilmeksizin Eugenios Voulgaris özelinde Rusya'daki Balkan Ortodokslarının çok kimlikli yapıları bağlantılı tarih anlayışı ile analiz edilecektir. Böylece, Rus Aydınlanmasına daha kapsamlı bir şekilde yaklaşılarak Osmanlı ve Rus düşünce dünyalarında Aydınlanmanın bağlantılı seyri incelenecektir. Bildiride 18. yüzyıl boyunca gerçekleşen Osmanlı-Rus savaşları nedeniyle çalışmalarda yer alan birbirine düşman ve etkileşime kapalı iki ayrı dünya tasvirinin ötesine geçilerek Osmanlı-Rus ilişkilerine Eugenios Voulgaris örneği ile devlet dışındaki öznel rolleri üzerinden bağlantılı alanların varlığı vurgulanarak farklı bir bakış sağlanması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aydınlanma, Balkan Ortodoksları, Rusya, Osmanlı Dünyası

¹ TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Ankara, Türkiye, edag255@gmail.com

İSTANBUL’UN GIDA İAŞESİNDE TRAKYA VE ANADOLU’NUN ÖNEMİ (1813 MÜFREDAT DEFTERİNE GÖRE)

Ahmet Can UYSAL¹

ÖZET

XIX. Yüzyıla girildiğinde İstanbul ve çehresi yoğun bir göç dalgasına maruz kalmıştır ve devletin kurumları artık o eski yapıda değildir. Yoğun siyasi çalkantılar merkez-taşra arası idari kopukluk ve taşrada yükselen ayan hareketleri İstanbul’un huzursuz olmasına ve bu bölgeye göç dalgasının hızla yayılmasına yol açmıştır. XV. Yüzyıldan itibaren gerek halk hareketleri gerekse askeri isyanlar neticesinde en fazla zararı İstanbul halkı almıştır. Üç kadılık sisteminde yönetilen (Galata, Üsküdar, İstanbul) payitahtta, Ramazan ayı ve diğer günlerde dâhil kesilen et ve harcanan hububat miktarı fazla olmakla beraber İstanbul halkının ihtiyaçları her zaman karşılanmaya çalışılmıştır. İstanbul’a can suyunu veren kara bağlantısı ve deniz yoluyla en rahat ulaşım yeri olan Trakya sağlamıştır. Edirne ve Tekirdağ’dan gelen hububat ve et İstanbul halkının temel gıdaya ulaşımında önemli rol oynamaktadır. Boğaziçi bahçelerinden gelen zerzevat ile birlikte Kocaeli ve çevresi, Mudanya, Bursa gibi merkezlerden de gelenlerle İstanbul Gümrüğü ve İskeleleri dolmaktaydı. Özellikle Tekfurdağ (Tekirdağ) ve Mudanya gibi İskele isimleri bu tarihte ortaya çıkmış ve buradan gelen mallar gümrükten geçerek pazarlarda yer almaktaydı. II. Mahmut’un (1808-1839) saltanat yıllarına tekabül eden Osmanlı Arşivlerinde rastladığımız iki varaklık müfredat defteri ışığında bu tarihlerde İstanbul gümrüğüne ne gibi gıda maddelerinin geldiği ve hangi miktarlarda geldiği araştırılarak o dönemin gerek gıda iaşesine gerekse şehrin sosyo-kültürel ve ticari yapısına ışık tutularak Trakya’nın ve Anadolu’nun İstanbul için önemi vurgulanması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İstanbul Gümrüğü, Mudanya, Tekirdağ, Hububat, İskele, Ticaret, İsyan

¹ Yeditepe Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul, Türkiye, ahmetcanuysal95@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1982-3843

SOSYAL BİLİMLER ALANI			
Tarih		5 Kasım 2021	
Oturum (Session):		4-A	
Salon (Hall):		Erişim Linki: https://meet.google.com/pyx-gxoc-jkt	
Oturum Konusu (Session Theme):		Sosyoloji	
Oturum Başkanı (Session Chair):		Araş. Gör. Ömer Miraç SALİ	
SAAT	BİLDİRİ ID	AD-SOYAD	BİLDİRİ BAŞLIĞI
11:00-11:15	37	Mazaher RAIS ZADE	Afganistan'da Etnik Sorunların Araştırılması
11:15-11:30	161	Aslıhan CANDAR	Pandemi Sürecinde Etik Değerlerin Yeniden Değerlendirilmesi
11:30-11:45	174	Esra UÇAR	Atina Polisi'nde Yurttaşlık Bilinci

AFGANİSTAN'DA ETNİK SORUNLARIN ARAŞTIRILMASI

Mazaher RAIS ZADE¹

ÖZET

Afganistan bir ülke olarak yıllardır farklı sorunlarla mücadele etmektedir bu gibi sorunlar gün geçtikçe ülkeyi siyasi, ekonomik ve kültürel açıdan olumsuz etkilemiştir. Bu sorunlardan biri Afganistan'da etnik sorunları ve çatışmalarıdır. Etnik çatışmaları yıllar boyunca devam etmekte ve ortak bir ulusal kimliğine ulaşamamıştır ve artık Afganistan toplumunda çözülmez bir hale gelmiştir. Etnik sorunlarından çıkan etkiler Soykırım, etnik temizliği ve şiddet olmuştur. Etnik sorunları Afganistan'da iç savaşa yol açmıştır ve bu savaş son zamanlarda ortaya çıkmış değil aksine, bu çelişkiler uzak geçmişte olan toplum arasında var olmuştur. Bu araştırmayı farklı kaynaklar kullanarak bir saha araştırması ile de devam edebilirdim ama Afganistan'daki siyasi sistemin değişim ve bilimsel araştırmaların kısıtlanması nedeniyle masaüstü araştırma yöntemi seçilmiştir ve Afganistan'daki etnik çatışması konusunda içerik verileri analiz yönteminden ele alınmıştır. Bu makalede Afganistan'da yaşayan etnik grupların çeşitliliğini, yapısını, çatışma kaynaklarını, etnik sorunlarından çıkan savaşı ve bir çözüm olarak federal sistemini araştıracaktır.

Anahtar Kelimeleri: Afganistan, Etnisite, Ayrımcılık, İç Savaş, Federal Sistem

¹ Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Ankara, Türkiye, mazahermazahery222@gmail.com

PANDEMİ SÜRECİNDE ETİK DEĞERLERİN YENİDEN DEĞERLENDİRİLMESİ

Aslıhan CANDAR¹

ÖZET

Gündelik hayatımızda daha önce neredeyse hiç kullanmadığımız bir kelime olan pandemi, yaklaşık bir buçuk yıl önce hayatımıza girdi. Alışılmadık bir durumla karşı karşıya kaldığımızda, değer yargılarımızda olan değişimler ile doğru değerlendirme etkinliğini yapmakta güçlük çekebiliyoruz. Felsefe tarihinde, etik ve değerler ile ilgili daha önceki yapılan çalışmaları biliyoruz. Fakat bu bildirimizde; Ioanna Kuçuradi' nin 'insan ve değer' kavramı ile Kant'ın 'Ödev Ahlakı' kavramlarına, pandemi süreci devam ederken etik değerleri yeniden değerlendirerek farklı bir bakış açısı ile ele alacağız. Pandemi ile bireysel ve toplumsal yaşamımız önemli bir değişime uğradı. Kişinin sadece kendi sağlığı değil, aynı zamanda karşıdakinin de sağlığını etkilediği bir dönem içerisindeyiz. "Kişinin değeri, kişinin toplumla ilgisi bakımından özel durumudur. Kişinin bir sayıdan fazla bir şey olması, "insan hakları" bakımından diğer kişilerle eşitliği, hiçbir şekilde araç kullanılmaması gerekliliği ve bu gibi şeyler kişinin değerinin ifadesidir." ² İnsan hayatının biricikliği söz konusu olduğunda, etik değerleri göz önüne alarak, doğru değerlendirme yaparak sonuca ulaşılması önemlidir. Örneğin; virüse yakalanmış iki hasta düşünelim. Biri 65 yaşında diğeri ise 20 yaşında olsun. İkisinin de durumu ağır ve yoğun bakıma yatırılması gerekiyor. Fakat doluluk oranından dolayı öncelik hangi hastaya verilmelidir? Karar verilmesi böyle zor durumlarla karşılaşabiliyoruz. Karar aşamasında etik değerleri ve insan hayatının biricikliğini göz önüne alarak, kişinin hayatına ve kişinin değerine zarar gelmeyecek şekilde, doğru değerlendirme yapılarak karar verilmelidir. Pandemi sürecinde hem kendimiz için hem de sevdiğimiz için hatta hiç tanımadığımız insanların yaşamları riske girmemesi için belirlenen kurallara uyulması gerekiyor. Toplumun bir çoğunluğu özgürlüğünün kısıtlandığını, bu sürecin sadece kendisini etkilediğini, diğer insanların yaşamını önemsemediğini görebiliriz. Tam bu noktada Kant'ın ödev ahlakı ve evrensel ahlak yasasını, bu süreçte pratik yaşamda uygulayabiliriz. Örneğin; bir kişi, maskesini takıp sosyal mesafesine dikkat ediyor. Fakat maskesini takmadığı zaman, polisin cezai işlem uygulayabileceğini biliyor. Ödev ahlakına göre, bu kişi, etrafta polis olmasa dahi maskesini takmalıdır. Cezai işlemden kaçmak için değil ödev ahlakından dolayı maskesini takmalıdır. Evrensel ahlak yasasında, kategorik imperatif, bütün insanlar için geçerli, koşulsuz buyruktur. Biz kendi öznel ilkemizi öyle eylemeliyiz ki hem kendimiz için hem de herkes için geçerli bir yasa olsun fakat bu yasa, kendimizi, karşıımızdakini, insanları araç olarak değil amaç olarak görmelidir. Pandemi sürecinde kendi öznel ilkemizi eyleyken, yani hem kendimizi hem karşıımızdakini korumak için maskemizi takmalı ve kurallara dikkat etmeliyiz. Maskemizi takarken sadece kendi sağlığımızı amaç olarak görmemeliyiz, karşıımızdakinin ve herkesin sağlığı için amaç olarak görmeliyiz. Sonuç olarak; Herkes için geçerli bir yasa olması için öznel ilkemizin aynı zamanda ödev ahlakına da uyması gerekiyor. Biz virüsün bulaşma riskini önlemek için maske takarken, kendimizi ve insanları amaç olarak gördüğümüzde, bu eylemi yaparken salt iyi yani vicdani yükümlülük ile yapmalıyız.

Anahtar Kelimeler: Etik değerler, Pandemi, Ödev Ahlakı, Kişi Değeri

¹ Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Öğrencisi, Antalya, Türkiye, aslihancandar@hotmail.com

KLASİK DÖNEM ATİNA POLİSİ'NDE YURTTAŞLIK BİLİNCİ

Esra UÇAR¹

ÖZET

Sosyo-politik bir kavram olan yurttaşlık kavramının var olduğu toplumlarda devlet ve birey arasında söz konusu olan şey karşılıklı görev ve sorumluluklardır. Bireye yüklenen sorumluluklar ve verilen hakların farkındalığı yurttaşlık bilincinin oluşmasında kilit noktayı oluşturur. Elbette bu bilincin oluşmasında çevresel, coğrafi, kültürel vs. çeşitli pek çok faktör etkilidir. Devlet ve birey arasındaki bu bağ, bireyi politize edecek çeşitli araçlarla bireye kazandırılır. Bu araçların başında ise eğitim gelir. Eğitim halka yalnızca formel olarak verilmez. Edebi eserler, festivaller, dini törenler de eğitim aracı olarak kullanılmıştır. burada önemli bir diğer nokta da halkın çeşitli şekillerde “yönlendiriliyor” olmasıdır. Bu çalışmanın odak noktası Atina Polis'i olup problematiği ise yurttaşlık bilincinin ve yurttaşlığın işlevselliğinin sorgulanmasıdır.

Çalışmanın Atina özelinde olmasının sebebi ise; tarihçi Thukydides'in de vurguladığı gibi Atina'nın, “Yunanistan'ın okulu” konumunda olmasıdır. Bu deyim politik bağlamda demokrasiye vurgu yapmaktadır. Atina polisinin demokrasiyi uygulayışı ile benzersiz bir ortam oluşmuştur. Yurttaş, yurttaşlık bilincini kazandıracak olan eserler bu ortamda yaratılmıştır ve sistemsal anlamda devlet tarafından desteklenmiştir. İnsanca mücadeleyi öğütleyen tragedyalar, güldürü ögesini kullanarak gerçeği gösteren, hicveden komedyalar ve felsefi çalışmalar bu bilincin ürünüdür. Bu eserlerin, polis o demokratik yapısının bozulmasıyla yavaş yavaş varlığını yitirmesi ise iddia edilen düşünceyi destekler niteliktedir. Bu ortamın yok olmasıyla bu tür eserlerin yavaş yavaş yok olması tesadüfi değildir.

Anahtar Kelimeler: Polis, Yurttaş, Yurttaşlık Bilinci, Synoikismos, İsonomia, İsegoria, İsotimia

¹ Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye, e.ucar@hbv.edu.tr

SOSYAL BİLİMLER ALANI			
Tarih		5 Kasım 2021	
Oturum (Session):		4-B	
Salon (Hall):		Erişim Linki: https://meet.google.com/khu-gkqi-nta	
Oturum Konusu (Session Theme):		Ekonomi	
Oturum Başkanı (Session Chair):		Araş. Gör. Hakan ÖNDES	
SAAT	BİLDİRİ ID	AD-SOYAD	BİLDİRİ BAŞLIĞI
11:00-11:15	105	Cemil SATILMIŞ	Sosyal Refahın Sağlanmasında Ailenin Rolü
11:15-11:30	111	Kerem ÖZEN & Cemalettin LEVENT	Geçmişten Günümüze Türkiye’de Yaşanan Krizler Üzerine Teorik Bir Değerlendirme
11:30-11:45	116	Burak ERASLAN & Sibel MENTEŞE	Dış Göçün Türk Ekonomisine ve Sosyo-Kültürel Yapısına Etkileri
11:45-12:00	144	Selma KAYALAK & Kumsal İNCİ	Kırsal Kalkınma ve IPARD
12:00-12:15	172	Hayrettin KARACAN	Bozcaada İşgücü Piyasasına Yönelik Değerlendirmeler

SOSYAL REFAHIN SAĞLANMASINDA AİLENİN ROLÜ

Cemil SATILMIŞ¹

ÖZET

Çalışmanın amacı en eski ve köklü kurum olarak var olagelmiş ailenin refah ile ilişkisinin belirlemek ve bu noktada ailenin sosyal refah sağlanmasındaki rolünü ortaya çıkarmaktır. Aile bireyin sosyalleştiği ilk kurum olmasının yanında ekonomik de bir birimdir. Bu ekonomik olma durumu ailenin tarihsel süreçte yapı ve işlev bakımından değişimini anlamak bakımından son derece önemlidir. Özellikle sanayi öncesi kapalı ekonomik yapılarda aile aynı zamanda bir üretim işlevi görürken; bu zamanda aile yapı olarak büyük ve işlevsel olarak daha dayanışmacı bir hüvviyete sahiptir. Sanayi devrimi sonrası aile daha çok tüketim yönü öne çıkan bir biçim kazanırken buna bağlı olarak büyük aile yapısı parçalanarak çekirdek aileye dönüşmüştür. Bu sürecin sonucunda daha önce aile içinde karşılanan bir takım ihtiyaçların piyasalaşması gerçeği hasıl olmuştur. Geline aşamada sanayi sonrası toplum olarak da kavramsallaştırabileceğimiz günümüz dijital çağında ailenin yapısal olarak atomize olduğu bunun sonucunda tek ebeveynli aileler, tek bireyli haneler gibi yeni aile biçimlerinin yaygınlaştığı vakıadır. Temelde aile içerisinde karşılanan hizmetlerle sağlanan sosyal refahın giderek devlet ve özel teşebbüs tarafından verilen hizmetler ile sağlanmaya başlanması, kaçınılmaz bir şekilde refah devleti kavramı ile temas etmektedir. Nitekim refah devletini gelişim süreci içerisinde kadınların istihdama yoğun bir biçimde katılması ile karakterize bir sürecin yaşandığı, görülmektedir. Kadınların istihdama yoğun katılımı hem neden hem de sonuç olarak birçok sorun alanını belirlemektedir. Daha önce aile içinde ve daha çok kadın emeği ile sağlanan çocuk ve yaşlı bakımı; hem çocuk sayısında azalma hem de uzayan yaşam süresine bağlı ortaya çıkan bakım ihtiyacı biçiminde refah devletlerinin üstesinden gelmesi gereken öncelikli problemlerdir. Genel olarak gelişen refah devletlerinde a tipik aile biçimlerinin daha fazla ortaya çıktığı; yine bununla bağlantılı olarak demografik yaşlanma sorununun öne çıktığı görülmektedir. Bu noktada ekonomik gelişmenin sonucunda sosyal refah sağlama fonksiyonunu yitiren ailenin çözüleceği şeklindeki evrimci görüş güç kazanmakla beraber; özellikle Uzakdoğu ülkelerinde sağlanan ekonomik gelişmeye rağmen varlığını sürdüren aile yapısı; tersinden Türk Aile Yapısı olarak kabul edilen fenomenin, ailenin sosyal refahın sağlanmasındaki fonksiyonunun bir avantaja dönüştürülerek korunmasının ipuçları sunabilir. Bunun için öncelikli bir aile politikasına ihtiyaç olduğu muhakkaktır. Bu politikanın hem maliyetler hem de ailenin istikamı açısından en gerçekçi biçimde örülmesi gerekir. Bunun için de bir taraftan kadınların istihdamını desteklerken diğer taraftan ailelerin çocuk ve yaşlı bakımı için desteklenmesi gereklidir.

Anahtar Kelimeler: Aile, Sosyal Refah, Refah Devleti, Refah Karması, Güney Avrupa Refah Modeli

¹ Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Bandırma/Balıkesir, Türkiye, cemils-03@hotmail.com

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE TÜRKİYE’DE YAŞANAN KRİZLER ÜZERİNE TEORİK BİR DEĞERLENDİRME

Kerem ÖZEN¹, Cemalettin LEVENT²

ÖZET

Ekonomik kriz kavramı ekonomi biliminin var oluşundan beri ekonomide araştırılan en önemli konulardan biri olmuştur. Dolayısıyla ekonomik kriz; bir ekonomide ve resesyonun aşırı boyutlara yükselmesidir. Bunun sonucunda ekonomik faaliyetlerin olumsuz etkilenmesi, üretimin önemli bir oranda düşmesi, işsizlik ve enflasyonun çok yüksek seviyelere çıkmasıdır. Geçmişten günümüze kadar yaşanan ekonomik krizler ülkelerin siyasi ve ekonomik istikrarsızlıklarla yaşamasına sebep olmuştur. Ülkeler krizlerden dolayı önemli derecede olumsuz etkilenmişlerdir. Birçok kişi krizlerden dolayı evini, işini ve birikimlerini kaybetmiştir. Öte yandan çoğu insanda yoksulluklar karşı karşıya gelmiştir. Krizlerin yarattığı bu etkilerden dolayı iktisat literatüründe birçok kişi tarafından çalışma konusu olarak ele alınmıştır. Bu bağlamda 1929 Büyük ekonomik buhranından sonra Türkiye’de yaşanmış başlıca krizler; 1946, 1958, 1960, 1974, 1980, 1982, 1990, 1994, 2001, 2008 bilinen krizlerdir. Dolayısıyla ekonomik krizler makroekonomik yapının bozulmasında önemli bir rol oynamaktadır. Ekonomik krizler birçok sebepten dolayı ortaya çıkabilmektedirler. Bu sebepler; ödemeler dengesi kaynaklı, kamu kesimi kaynaklı, finans sektör krizi ve reel sektör krizi olarak sıralanabilmektedir. Aynı zaman da hem ekonomik krizin büyüklüğü hem de ekonomik krizin neden çıktığına göre sadece meydana geldiği ülkeyi değil çoğu zaman küresel bir etki yaratabilmektedirler. Bu bağlamda çalışmanın temel amacı Türkiye’de geçmişten günümüze kadar yaşanmış olan ekonomik krizlere yönelik bir değerlendirmek yapmaktır. Çalışmada ekonomik krizin büyüme oranları üzerindeki etkisi de teorik olarak incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ekonomik Kriz, Ekonomik İstikrarsızlık, Türkiye Ekonomisi

¹ Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, İİBF, İktisat Bölümü, Doktora Öğrencisi, keremozen5@gmail.com, Orcid ID: 0000-0003-2264-2787

² Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, İİBF, İktisat Bölümü, Doktora Öğrencisi, cemaleetin_65_@hotmail.com, Orcid ID: 0000-0001-7147-1027

DIŞ GÖÇÜN TÜRK EKONOMİSİNE VE SOSYO-KÜLTÜREL YAPISINA ETKİLERİ

Burak ERASLAN¹, Sibel MENTEŞE^{2,*}

ÖZET

Afetler toplumlar üzerinde sosyal, ekonomik ve çevresel kayıplara yol açan, olağan yaşamı ve insan faaliyetlerini sekteye uğratarak toplumları etkileyen olaylardır. Bu çalışmada ele alınan göç kavramı ise insan kaynaklı afet sınıfına girmektedir. Savaşlar, iç karışıklıklar, kuraklık gibi çevresel felaketler, salgın hastalıklar ve ekonomik sorunlar göç afetine neden olan olayların başında gelmektedir. Göç sadece Türkiye’yi değil, dünyadaki pek çok ülkeyi siyasi, ekonomik, sosyo-kültürel, çevresel ve toplumsal açıdan etkilemektedir. Türkiye; Avrupa, Asya ve Afrika kıtalarının geçiş noktalarında bulunması ve ekonomik açıdan sıkıntılı devletlerle, gelişmiş Avrupa devletleri arasında bir köprü görevi görmesi nedeniyle göçmenlerin en çok giriş ve çıkış yaptığı ülkelerin başında gelmektedir. Bu durum, Türkiye ekonomisine büyük zararlar vermekte ve aynı zamanda kültürel, siyasi ve güvenlik açısından ülkeyi içinden çıkılmaz bir duruma sokmaktadır. Ayrıca, Ortadoğu ve Balkan ülkelerindeki ekonomik sorunlar, siyasi çalkantılar ve savaşlar bu düzensiz göçlerin hızlanmasına ve her yıl artarak devam etmesine neden olmuştur. Bu çalışmanın temel amacı; yasa dışı yollarla ülkemize giriş yapan ve ülkemizde uzun yıllar ikamet eden ya da ülkemizi transit geçiş güzergahı olarak kullanan göçmenlerin/sığınmacıların Türkiye ekonomisinde ve sosyo-kültürel yapısında oluşturdukları sorunların belirlenmesini sağlamak ve bu sorunlara karşı çözüm önerisi sunmaktır. Bu çalışmada hedef alınan kitle; dış göçler ile ülkemize giriş yapmış göçmen ve sığınmacılardır. Mevcut şartlarda Türkiye’deki geçici koruma altındaki Suriyeli sayısı 3.692.837 kişidir. Son zamanlarda Afganistan ve İran üzerinden de farklı milliyetteki göçmenlerin ülkemize çeşitli yollardan giriş yaptıkları bilinmektedir. Yapılan tespitler neticesinde, göç ve göçün altında yatan sorunların oluşmasında birden fazla parametrenin etkili olduğu görülmüştür. Bu nedenle bu çalışma, ülkemiz özelinde dış göçün sosyo-kültürel yapı ve ekonomiye olan etkisinin tek bir hedef doğrultusunda değil, çeşitli yönlerden sorunu ele alıp çözüme ulaştırma çalışmasıdır. Bu amaçla, ulusal ve uluslararası istatistiki veriler ve vaka çalışmaları belli bir süzgeçten geçirilerek yorumlanmıştır. Nihai değerlendirme olarak, dış göçün ülkemizde demografik yapıya, çevreye, sosyo-ekonomik koşullara, sağlık, barınma, eğitim ve güvenlik konularına belirgin olarak etkilerinin olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Afet, Dış Göç, Sosyo-Kültürel Özellikler, Göç, Ekonomi

¹ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Doğal Afetlerin Risk Yönetimi Ana Bilim Dalı, Çanakkale, Türkiye, be9565@gmail.com

² Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Çevre Mühendisliği Bölümü, Çanakkale, Türkiye, sibelm@comu.edu.tr

KIRSAL KALKINMA VE IPARD

Selma KAYALAK¹, Kumsal İNCİ²

ÖZET

Kırsal bölgelerde tarım veya benzer iş sektörleriyle geçimini sağlayanların, bu bölgelerde üretim kaynakları yaratmak, yaratılan kaynakların kullanımını öğretmek, birey ve toplulukların yaşam düzeyini artırmak ve desteklenen altyapı çalışmalarını eğitim ile sunmak için planladıkları faaliyetler bütününe “kırsal kalkınma” denir. Kırsal kalkınma birçok gelişmekte olan ülkede olduğu gibi Türkiye için de önemli sorunlardan biridir. Türkiye’de kırsal kalkınma, kırsal alanlarda ekonomik yapının tarıma dayanması ve en çok istihdam alanının tarımsal üretimde olmasından dolayı tarım ile özdeşleşmektedir. Tarımla uğraşıp kırsal alanlarda yaşayanlar hem ekonomik hem sosyal açıdan şehirde yaşayanlara göre dezavantajlıdır. Bu yüzden kırsal kalkınma programları kırsal alanlarda yaşayan insanların yaşam standardını yükseltmek için çok önemlidir. Türkiye’de bu programların önemi Avrupa Birliği Katılım Müzakereleri ile ön plana çıkmıştır. IPA’nın bileşenlerinden biri olan IPARD (Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı Kırsal Kalkınma Bileşeni), AB’nin aday ülkelerinde kırsal kalkınmayı desteklemek amacıyla uyguladığı fon yardımıdır. Bu fon aracılığıyla gelir dağılımı dengesi ve ekonomik kalkınmanın sağlanması hedeflenmektedir. Bu programın temel amacı; Avrupa Birliği’nin süreçlerini yürütmede kullandığı Ortak Tarım Politikası ile ilgili müktesebat hazırlanması ve Avrupa Birliği’ne aday ülkelerin tarımsal faaliyetlerle kırsal alanlarının sorunlarına çözüm üretmesidir. Böylece ürünlerin pazarı, kalitesi ve sağlık standartları iyileştirilmiş olup daha verimli istihdam alanları oluşturulmuş olacaktır. 18 Mayıs 2007 yılında IPARD Programının ülkemizde uygulanabilmesi için altyapı oluşturulması amacıyla Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) kurulmuştur. TKDK, faaliyetlerini kalkınma programı ve planı çerçevesinde Avrupa Birliği’nden ve uluslararası kuruluşlardan faydalanan kaynaklar ile sürdürmektedir. Bu doğrultuda IPARD Programının Türkiye’deki en yetkili kurumu TKDK’dır.

IPARD Programı, IPARD I (2007-2013) ve IPARD II (2014-2020) olarak ayrılmaktadır. IPARD I kapsamında 15 başvuru çağrı ilanı yapılmıştır ve tarım ve kırsal kalkınma yatırımlarına % 50-65 oranlarında hibe desteği verilmiştir. IPARD I’in uygulandığı yıllar arasında 6,7 milyar TL’lik yatırım yapılmış ve 57 bin yeni istihdam olanağı sağlanmıştır. IPARD I projeleri ile 178 milyon TL ihracat gerçekleşmiştir. IPARD II kapsamında ise 10 başvuru çağrı ilanı yapılmıştır. IPARD II ile et ve süt besiciliği hibe desteği %70 seviyesinde ve arıcılık, bölgesel ürün üreticiliği ve el sanatları, kırsal turizm, kültür balıkçılığı ve tıbbi ve aromatik bitki yetiştiriciliği alanlarındaki proje hibe desteği %65 olarak belirlenmiştir. Et ve süt, meyve ve sebze ve su ürünlerinin işlenmesi ve pazarlanması alanlarındaki hibe oranı ise %60 olarak belirlenmiştir. IPARD I ile birlikte IPARD II kapsamına yeni alanlar eklenmiştir. Bunlar makine parkları, mantar yetiştiriciliği ve yenilenebilir enerjidir. Genel olarak IPARD I ve IPARD II’de 17 bin proje ile yatırımcılara yaklaşık 4,3 milyar lira hibe desteği sağlanmıştır. TKDK’nın tüm illerde örgütlenerek, IPARD programını geniş kesimlere tanıtmayı ve faydalancı sayısını artırması, genç ve kadın nüfusu IPARD destekleri ile teşvik etmek, tarımsal üretimin verimliliğini artırmak, kırsal bölgelerde işgücü niteliğinin yükselmesi, kırsal nüfusu yerinde kalkındırmak ve sürdürülebilir kalkınmanın bütün uygulamalarda ölçüt olarak alınması öneri olarak sunulabilir.

Anahtar Kelimeler: Kırsal Kalkınma, IPARD, TKDK

¹ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü, Çanakkale, Türkiye, selma@kayalak.com

² Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü, Çanakkale, Türkiye, kumsalinci95@gmail.com

BOZCAADA İŞGÜCÜ PİYASASINA YÖNELİK DEĞERLENDİRMELER

Hayrettin KARACAN¹

ÖZET

Bozcaada MÖ 3000 li yıllara dayanan tarihi ile antik çağlardan bu yana stratejik konumundan dolayı farklı medeniyetlere ev sahipliği yapmıştır. Fatih Sultan Mehmet döneminde 1455 de feth edilerek türk topraklarına katılmıştır. 1912 de Balkan savaşları sırasında işgale uğrayan ada 20 eylül 1923'te Türkiye Cumhuriyetine bağlanmıştır. Çanakkale Boğazının 12 deniz mili güneyinde en yakın kara Geyikli'ye 3 deniz mili uzaklıkta bulunan Türkiye'nin 3. Büyük adası Bozcaada ülkemizin ilçesi olmayan tek ilçesidir. Konumu itibariyle yılboyu rüzgarlı ve akdeniz iklimi özellikleri gösteren adanın, bitki örtüsü iç kesimlerde Çamlık alanlar olmakla birlikte makilik ve çalılarından oluşan 65 familyaya ait 437 tür olduğu tespit edilmiştir. Bu bitki yapısına doğal olarak uyumlu geçmişten bu güne yetiştirilen üzüm bağları tarım arazisinin %80 ini kaplar ve özellikle Çavuş Üzümünde dünyada önemli bir lezzet olarak ortaya çıkar. Balıkçılık faaliyetlerinde önemli olduğu adada son yıllarda ekonomik ve sosyal olarak turizm ön plana çıkmaktadır. Bu idari yapısı ve coğrafi olarak izole ve kendine özgü bir ekosistemi ve kültürü gelişen adanın özellikle son 15 yıl içinde turizm alanında tercih edilir bir yer olması 3000 civarında olan nüfusunun yaz aylarında 10-15 bin rakamlarına çıkmasıyla ekonomik olarak hareketli bir dönem geçirmesi, işgücü piyasasının dinamik yapısının incelenmesi gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Bu çalışmamızda döküman yöntemi (belgesel tarama) ile elde edilen kurumsal nicel veriler kullanılarak 2020- 2021 dönemine ait Bozcaada işgücü piyasası incelenmiş ve elde edilen veriler tanımlayıcı istatistiksel veriler kullanılarak değerlendirilmiştir. Bu çalışma ile Bozcaada ilçesi işgücü piyasası kapasitesi hakkında değerlendirmeler ve öneriler yapılması amaçlanmıştır. Bozcaada da bulunan işyerlerinin Ağustos 2021 tarihine ait SGK ya bildirmiş oldukları işkolu türüne göre çalışan sayıları incelendiğinde 63 farklı işkolunda toplam 1.358 çalışan sayısı bildirdikleri tespit edilmiştir. Toplam çalışan sayısına göre ilk on sıralaması yapıldığında toplam çalışan sayısının %81,37 sini istihdam eden iş kolları görülmektedir. Özellikle bu iş kollarından Oteller ve benzer konaklama yerleri ve Lokantalar ve seyyar yemek hizmeti faaliyetleri iş kolları Bozcaada ilinde Ağustos 2021 de istihdam edilen 1.358 çalışanın 730 unu yani %53,76 sının istihdam edildiği iş kolları olarak karşımıza çıkmaktadır. Bozcaada ilçesinde Ocak 2017 tarihinden 30 Eylül 2021 tarihine kadar İŞKUR aracılığı ile verilen iş ilanları üzerinden yapılan araştırmaya göre; 61 farklı meslekte 735 kişi için iş ilanı verilmiştir. En çok aranan meslekler belirtilen tarihler arasında toplam açık iş sayısına göre %30,34 ile Garson (Servis Elemanı), %16,19 ile Temizlik Görevlisi (Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi), %12,52 ile Temizlik Görevlisi olarak devam etmektedir. En çok aranan meslekler incelendiğinde, en çok çalışan bildirilen iş kolu listesindeki Oteller ve benzer konaklama yerleri ve Lokantalar ve seyyar yemek hizmeti faaliyetleri iş kollarından talep geldiği görülmektedir. 2021 Ağustos sonu İŞKUR Kayıtlı işgücü ve kayıtlı işsiz sayıları incelendiğinde 98 kayıtlı işgücünün 52 si erkek, 46 sı Kadınlardan, 51 kayıtlı işsizlerin 22 si erkek, 29 u Kadınlardan oluşmaktadır. Kayıtlı işgücü ve kayıtlı işsizlerin meslek durumları ve iş tercihleri göz ardı edildiğinde dahi mevcut açık işleri karşılamada yetersiz kaldığı ortaya çıkmaktadır. Bu durum ise Bozcaada ilçesinde açık işlerin mevcut işgücü ve işsizlerden karşılanmakta zorluk çekildiği, ilçe dışından işgücüne olan ihtiyacın değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. İlçe dışından işgücü talepleri ise işgücü piyasasının sezonluk yapısı dolayısıyla bazı sorunlar oluşturabilecektir. İşgücünün konaklama, sosyal olanaklar gibi konuları, işgücünün tercihleri ve ada işgücü piyasasındaki mobilitesi daha detaylı araştırılabilir.

Anahtar Kelimeler: Bozcaada, İşgücü Piyasası Analizi, İŞKUR

¹ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Doktora Öğrencisi, İş ve Meslek Danışmanı, Çanakkale Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü, Çanakkale, Türkiye, 20414926008@ogr.comu.edu.tr, ORCID No: <https://orcid.org/0000-0002-5299-5818>

SOSYAL BİLİMLER ALANI			
Tarih		5 Kasım 2021	
Oturum (Session):		5-A	
Salon (Hall):		Erişim Linki: https://meet.google.com/izw-cbfp-wku	
Oturum Konusu (Session Theme):		Sanat ve Medya	
Oturum Başkanı (Session Chair):		Araş. Gör. Ömer GİZLİER	
SAAT	BİLDİRİ ID	AD-SOYAD	BİLDİRİ BAŞLIĞI
14:00-14:15	60	Ece UĞUR	Türk Belgesel Sinemasında Bir Yönetmen: Suha Arın
14:15-14:30	74	Hande TOPLU	Sinema ve Mitoloji ilişkisi: “Üç Billboard Ebbing Çıkışı, Missouri” Filminin Mitolojik Açıdan İncelenmesi
14:30-14:45	106	Uğur HACIOĞLU	II. Dünya Savaşı’nda Türkiye’de Konser Veren Yabancı Müzisyenler Hakkında Bir Basın Kritiği
14:45-15:00	148	Pınar AYGÜN	Hande Şekerciler’in Üretiminde Tekinsizliğin Belirşi
15:00-15:15	182	Zelal Şükran YETİK	Sanat Eserlerinin NFT'leri: Kripto Sanat Piyasasında Sanat Eserlerinin Var Olma Mücadelesi

TÜRK BELGESEL SİNEMASINDA BİR YÖNETMEN: SUHA ARIN

Ece UĞUR¹

ÖZET

Suha Arın, Türk Belgesel Sineması’nda öncü bir yönetmen olarak bilinir. Şüphesiz ki, geçmişte yaşattığı özgün nitelikli kültür-sanat eğilimlerini, kendi ruhundan taşıdığı izler ve fedakârlıkları ile birlikte günümüze miras olarak bırakmıştır. Henüz Hukuk Fakültesi öğrencisi iken sinemaya olan ilgisi nedeniyle okuldaki öğrenimine ara vererek, sinema sanatına yöneldiği bilinmektedir. Suha Arın aynı zamanda bir akademisyendir. Yönetmen kimliğiyle dikkat çekmesine karşın, film setlerinde öğrencilerine uygulamalı eğitim veren bir öğretmendir. Öğretirken öğrenmek felsefesini benimsemiş olması da oldukça anlamlıdır. Yönetmenin başarısını yansıttığı en önemli belgesel filmlerinden biri olan “Tahtacı Fatma” (1979), sinematografik ve toplumsal gerçeklik ekseninde değerli olmasının yanı sıra başta sinema olmak üzere birçok disiplinel alanda da yönlendiricidir. Mülakatlara dayalı ses sistemiyle hazırlanan belgesel filmde, küçük bir kız çocuğu olan Fatma’nın yaşadığı zorluklar ve ailenin diğer fertleri ile işçilerin yaşam mücadeleleri kayıt altına alınır. Filmde kayıt altına alınan işitsel kavram gerçek bir hayat öyküsünün anlatı kuvvetini destekler niteliktedir. Araştırma raporumun amacı, Suha Arın’ın “Belgesel” kavramına olan bakış açısını seçilmiş belgesel filmleri üzerinden incelemektir. Suha Arın, Türk Belgesel Sinemasının omurgasını oluşturacak farklı ama gerçekçi bakış açıları icat ederken, belgesel tanımının yinelenerek düşünülmesi gerektiğini belirgin kılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türk Belgesel Sineması, Suha Arın, Belgesel, Tahtacı Fatma, Sinematografi

¹ Maltepe Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, 34857, İstanbul, Türkiye, www.maltepe.edu.tr

SİNEMA VE MİTOLOJİ İLİŞKİSİ: “ÜÇ BILLBOARD EBBING ÇIKIŞI, MISSOURI” FİLMİNİN MİTOLOJİK AÇIDAN İNCELENMESİ

Hande TOPLU¹

ÖZET

Mitoloji, evrenin, tanrıların ve insanın yaratılış sürecini anlatan, öykülerinin içerisinde barındırdığı farklı aktörlerin savaşlarını ele alan ve yok oluşu anlatarak doğal döngüyü betimleyen öyküler içermektedir. Mitolojide farklı fiziksel zihinsel özelliklere sahip karakterler mevcuttur ve öykülerde yer alan karakterlerin davranışları çeşitlilik göstermektedir. Günümüzde mitolojik öykü okuyan insanların, öyküde yer alan karakterlerden birini veya birkaçını kendi davranışlarıyla özdeşleştirmesi mümkündür. Bu noktada, günümüz insanların davranışları mitolojide yer alan tanrılar ile tanrıçaların davranışlarıyla tanımlanarak, mitoloji ve bireyin ilişkisi açığa çıkarılabilir. Mitolojide yer alan savaşlar; bereket, intikam, kötülüğe karşı iyiliğin kazanması, dünyaya hükmetme arzusuna karşı adil bir yönetim getirme isteği gibi sebepler çerçevesinde gerçekleşmiştir. Bu sebepler günümüz insanı özelinde düşünüldüğünde, insanın yaşam gayesini anlaşılmaktadır.

Sinema, mitolojide yer alan öyküleri en hızlı şekilde insanlara ulaştırabilen bir araçtır. Mitolojik söylencelerde yer alan karakterlerin ve öykülerin kurgulanarak filmlerde temsil edilmesiyle, izleyici, filmde kendini özdeşleştirdiği mitolojik karakterin öyküsüne odaklanarak kendi kökenlerini keşfetmekte, yaşamını ve davranışlarını anlamlandırabilmektedir. Bazı filmlerin içeriği doğrudan mitolojik öykü ve karakterlerle oluşturulurken, bazı filmler ise dolaylı olarak mitolojik öyküleri çağrıştıracak şekilde üretilmektedir.

Günümüz sinemasında, mitolojide yer alan unsurların, filmlerde oluşturulan karakterlerle temsil edildiği görülmektedir. Bu durum, günümüzde bazı filmlerin mitolojik unsurlarla ilişkilendirilerek incelenmesini mümkün ve gerekli kılmıştır. Bu çalışmanın amacı, mitolojide yer alan, Demeter’in kızı Persephone’nin kaçırılışını anlatan öyküdeki mücadelenin *Üç Billboard Ebbing Çıkışı, Missouri* (Martin McDonagh, 2017) filminde hangi karakterler ve nasıl bir olay örgüsüyle temsil edildiğini inceleyerek, sinema ve mitoloji arasındaki ilişkiyi somutlaştırmaktır. Çalışma, sinema ve mitolojik öykülerin ilişkisini ortaya çıkarmak açısından önem taşımaktadır. Çalışmada, mitolojik öykülerin temasının ve öyküde yer alan karakterlerin özelliklerinin ortaya konulması amacıyla kaynak taraması yapılmış, oluşturulan kuramsal çerçeve doğrultusunda film analizi yapılarak çalışma yürütülmüştür. Çalışmada, *Üç Billboard Ebbing Çıkışı, Missouri* filminin mitolojik analizi yapılarak, sinemanın, olay örgüsü ve karakterlerin oluşumunda mitolojiden faydalandığı ve dolayısıyla mitoloji ile sinemanın birbiriyle ilişki içinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mitoloji, Savaş Mitleri, Sinema, Temsil

¹ Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, Türkiye, topluhande@gmail.com

II. DÜNYA SAVAŞI'NDA TÜRKİYE'DE KONSER VEREN YABANCI MÜZİSYENLER HAKKINDA BİR BASIN KRİTİĞİ

Uğur HACIOĞLU¹

ÖZET

Atatürk döneminde gerçekleştirilen inkılaplarla yeni kurulan Cumhuriyet'in temelleri atılarak çağdaşlaşma yolunda önemli adımlar atılmış, müzik alanında gerçekleştirilen reformlar yeni kurulan devletin inkılap sürecinde yer tutmuştur. 1924 yılında yabancı müzik uzmanlarının Türkiye'ye gelmesi için bütçe ayrılmış, 1928 yılından itibaren de her yıl çok sayıda yabancı uzman Türkiye'ye gelmiştir. Uygulanan politikalar neticesinde çoksesli müziğin Türk musikisinde bir karşılığının oluşması adına önemli temeller atılmıştır. 1940'lı yıllara gelindiğinde ise, siyasal anlamda giderek tansiyonun yükseldiği, küresel anlamda savaşın kapıda olduğu bir süreçte Atatürk Dönemi'nde Ziya Gökalp'in fikirleri temel alınarak uygulanan milliyetçi ve halkçı kültür anlayışı, İsmet İnönü Dönemi'nde özellikle II. Dünya Savaşı'nın da etkisi ile yerini hümanist kültür anlayışına bırakmıştır. Ayrıca bu dönemde hümanizm akımının temel teşkil ettiği çalışmalar sayesinde "Türk Hümanizması" doğmuştur. Ziya Gökalp'in yerini ise Hasan Ali Yücel almıştır. Cumhurbaşkanı İnönü, Batı müziğinin ülkemizde gelişiminde önemli bir yer edinmiştir. Bu dönemde ülkemizde eğitmen konumunda yer alan yabancı uzmanların yanında II. Dünya Savaşı'nın yaşandığı süreçte ülkemizde konser veren yabancı sanatçılar da dikkat çekmektedir. Çalışmanın ortaya çıkış sürecinde 13 farklı gazeteden istifade ettik. (Cumhuriyet, Sabah Postası, Son Posta, Tan, Vakit, Akşam, Yeni Asır, Halkın Sesi, Vatan, Son Telgraf, Haber Gazetesi, Ulus ve Tanin). Bu çalışmayla savaş sürecinde Türkiye'ye gelip konser veren müzisyenler üzerinden dönemin kültür ve müzik hareketliliğini incelemeye çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: II. Dünya Savaşı, Konser, Gazete, Yabancı Müzisyen, Cumhuriyet, Hümanizm, Batı Müziği, Müzik, Müzik Tarihi

¹ Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi, Tekirdağ, Türkiye, ugurhakanhacioglu@gmail.com, ORCID: 0000-0001-7436-2707

HANDE ŞEKERCİLER'İN ÜRETİMİNDE TEKİNSİZLİĞİN BELİRİŞİ

Pınar AYGÜN¹

ÖZET

Tekinsizliğin önemli bir izlek olarak varolduğu günümüz sanat işleri arasında Hande Şekerciler'in üretimini bir açık yapıt olarak okumak mümkündür. Sanatçının üretiminde insanın korkularına, varoluşuna, cinselliğine dair tüm tekinsizlik elementlerini bir arada görebiliriz. Bu araştırmanın amacı Hande Şekerciler'in 2015 yılında Gaia Gallery'de sergilenmiş "Monophobia" serisinin "tekinsizlik" kavramı üzerinden yeniden değerlendirilmesi ve okunmasıdır. Araştırma yöntemi olarak metin analizinden yararlanılmış, heykellerin okunmasında malzeme kullanımı, sergi kurgusu, mekânla-işin diyalogu ve naratif değerlendirilmiştir. Şekerciler'in "Monofobi"si epoksi ve akrilik heykeller ile (tors ve büstler) asitsiz kâğıt üzerine yapılmış desenlerden oluşur. Monofobi, yalnız kalmaktan korkma olarak tanımlanır. Bazı travmaların sebep olduğu düşünülür. Nasıl ve neyin tetiklediği tam olarak bilinmese de dilde kendini gösterir. Korkuyu tarif ederken seçilen sözcükler, oluşan dizge tekinsiz bir belirişin göstergeleridir. Tekinsizlik belirdiği her yerde korkuyu da beraberinde sürükler. Çoğu zaman korkunun kendisinden değil korkacak olma ihtimalinden korkarız. Kavramın ilk tartışmaya açılışını Ernst Anton Jentsch'in "Tekinsizlerin Psikolojisi" (1906) adlı makalesinde görürüz. Jentsch makalesinde Freud'a göre, "tekinsiz" in yeni ve yabancı olanla ilişkisinden sonrasına bakmaz. Sadece bu alanla kısıtlı kalır. Freud bu makaleyi de referans veren, kavramın esas isimlendirilmesini sağlayan "Das unheimlich" (1919) metninde salt bu ilişki üzerinden tekinsizliği anlamlandırmaya çalışmanın eksik kalacağını, bunun ilerisine bakmanın zarureti anlatır. Jentsch, tekinsizliğin doğmasındaki temel etmeni "entelektüel belirsizliğe" yükler. Böylece tekinsizliği içinden nasıl çıkılacağı belirsiz, bilinmeyen, çıkış yolu bulunamaz bir şey olarak görür. "Tekinsiz vadi" teorisiyle Masahiro Mori yeni teknolojilerin de üretimlerinde "tekinsizlik" meselesinin anlamının önemini kavramasını sağlar. İnsanın korkularını oluşturan en temel güdüler değişmez ama zamanla yanlarına yenileri eklenir. Eklenenlerle birlikte tekinsizlik hissi, bilinçaltı ve bilinçdışı için gizemini/önemini korumaya devam edecektir. Pandemi sonrası, tekrar üzerine düşünüldüğünde hangi yeni eklentileri/gölgeleri ile karşılaşacağımızı şimdiden değerlendirmek uzak gibi görünse de, sanatçılar öngörülerini ile yaratım süreçlerinde "tekinsizlik" izleklerine yer vermeye devam edeceklerdir.

Anahtar Kelimeler: Tekinsizlik, Hande Şekerciler, Çağdaş Heykel, Monophobia, Tekinsizliğin Psikolojisi

¹ İstanbul Bilgi Üniversitesi, İstanbul, Türkiye, pinar.aygun@bilgi.edu.tr

SANAT ESERLERİNİN NFT'LERİ : KRİPTO SANAT PİYASASINDA SANAT ESERLERİNİN VAR OLMA MÜCADELESİ

Zelal Şükran YETİK¹

ÖZET

Blockzinciri teknolojisinin getirdiği yeniliklerden biri olan NFT; kripto para piyasasının doğurduğu, kripto sanat piyasasının oluşmasını sağlayan sistem olarak, her şeyin başlangıcı, sanal dövizden doğan bir değer sistemidir. Dijital sanat alanında eserlere sahiplik ve orijinallik özelliklerini kazandırmaktadır. Dijital eserlerin kopyalanması veya çalınmasına karşı koruyucu bir künye oluşturmaktadır. Sanat eserlerinin telif haklarının sanatçıya değiştirilemez bir şekilde teslim edilmesini sağlaması, güven vadeden bir sistem olarak ilk izleniminin oluşmasını sağlamıştır. Ancak her yeni bilinmez gibi NFT de sınırları keşfedilmek üzere bekleyen yeni bir değerdir. NFT sistemi kullanılarak gerçekleştirilen bazı girişimler, denetimsiz bir sistemin yeni edindiği güveni yerle bir ederek yerini şüpheye bırakmıştır. Kripto para piyasasının bir ürünü olarak döviz gibi NFT'ler de birer yatırım aracına dönüşmektedirler. Sanat eserinin somut dünya da meta haline getirilerek yatırım amacı ile alınıp satılması kripto sanat piyasasında da devam etmektedir. Meta değerlerin, sanat eserlerinin NFT'ye dönüştürülerek ve dijital ortamdaki görüntülerine değiştirilemez künye oluşturularak kazandırılması ve NFT sistemine sanat eserinin plastik değerlerinin üstünde bir değer atfedilmesi dikkat çekicidir. NFT'lerin sanat eserleri için orijinallik ve sahiplik belirten bir sistem yerine, yeni meta değerler atfederek orijinalinden daha değerli yeni bir varlık olarak ortaya koyma amacıyla kullanılması, ortaya çıkış amacıyla çalışmaktadır. Orijinal eser ve NFT'si arasındaki ilişki incelenmeli ve yakın gelecekte ortaya çıkması olası sorunlar üzerinde durulmalıdır. Çalışmada; Banksy'nin NFT'ye çevrildikten sonra yakılan "Moronlar" eseri ve Andy Warhol'un NFT'ye çevrilen dijital çizimleri üzerinden NFT sisteminin yarattığı yeni meta değer ve orijinallik iddiası tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: NFT, Meta Değer, Orijinallik, Sanal-Somut, Varlık, Blockzinciri

¹ Işık Üniversitesi, İstanbul, Türkiye, zell.ytk@gmail.com

SOSYAL BİLİMLER ALANI			
Tarih		5 Kasım 2021	
Oturum (Session):		5-B	
Salon (Hall):		Erişim Linki: https://meet.google.com/swf-duwk-ezo	
Oturum Konusu (Session Theme):		Çalışma Hayatı	
Oturum Başkanı (Session Chair):		Araş. Gör. Betül AKALIN	
SAAT	BİLDİRİ ID	AD-SOYAD	BİLDİRİ BAŞLIĞI
14:00-14:15	19	Hasan UYAROĞLU	Çalışma Hayatında İnsanı Etkisi Altına Alan Sendromlar
14:15-14:30	64	Ömer ÜNAL	6356 Sayılı Kanun Döneminde Grev Ertelemeleri
14:45-15:00	113	Gülçin COŞGUN ÇAY & ÖMER FARUK ÖZTÜRK	Belediye Çalışanlarının İş Sağlığı ve Güvenliği Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi

ÇALIŞMA HAYATINDA İNSANI ETKİSİ ALTINA ALAN SENDROMLAR

Hasan UYAROĞLU¹

ÖZET

Bu çalışmada iş yerlerinde karşılaşılan sendromlar üzerine nitel bir araştırma yapılmıştır. Alanda yeterli çalışma olmadığı için ve alandaki bir eksikliği gidermek için bu çalışma yapılmıştır. Çalışmada ilk önce sendrom nedir ve nasıl çıkmıştır onun üzerine duruldu ve daha sonra iş yerinde karşılaşılan belli başlı sendromların neler olduğu, nasıl ortaya çıktığı ve bu sendromlardan kurtulmak için neler yapılması gerektiği ile ilgili bilgilere yer verildi.

Çalışan kişinin yaşamış olduğu sendromlar kişiyi psikolojik ve fiziken etkilemektedir. Kişilerin yaşamış olduğu sendromlar kişinin kendisinden, iş yerinden, örgütün yapısı veya sistemden kaynaklı olabileceği gibi; çalışanın yaşamış olduğu sendrom kişinin yaş, cinsiyet, eğitim durumu ve önceki yaşantısıyla da ilişkili olduğu görülmektedir. Bu sendromları sadece kadın çalışanların yaşayabileceği gibi, sadece erkek çalışanların veya kadınların ve erkeklerin birlikte yaşadığı sendromlar da olabilmektedir. İş yerinde karşılaşılan sendromlardan yalnızca çalışan kişi etkilenmekle kalmayıp onunla birlikte iş arkadaşları, eşi, çevresi ve örgüt de etkilediği görülmektedir. Bu etkiyi sınırlamak mümkün olmasa da en aza indirmek mümkün olabilmektedir. Her sendrom her çalışanda aynı etkiyi göstermeye bilmektedir ve sonuçları çalışan kişiden kişiye değişmektedir. Sendromlar bazen kişiyi bazen yönetimi bazen örgütü bazen de her ikisini hatta üçünü etkilediği görülmektedir. İş yerinde karşılaşılan sendromları atlatabilmek için bazen profesyonel destek alınmalı alınmadığı takdirde sonuçları çok ağır olabileceği görülmektedir. Bu sendromlardan tükenmişlik ve Kaliforniya sendromları yaşayan kişiler son safhaya geldiklerinde bu sendromlardan kurtulamamışlarsa sonu son derece kötü olabilmektedir. Bazı sendromların can tavan, görünmez kadın, külkedisi ve Helen vb. sendromların kişiden çok toplumun ön yargılarıyla bağlantılı olduğu ve bu sendromların üstesinden gelmek için kişiden ziyade toplumun yargılarını değiştirmek gerektiği görülmektedir.

İş yerinde yaşanan sendromlar yalnızca sendromu yaşayan kişinin sorunu olmayıp hepimizin sorunu diye bakmak gerektiği, çünkü sonuçları sadece kişiyi değil birçok kişiyi etkilediği görülmektedir. Sonuçları en aza indirmek için bireysel, iş arkadaşları, yönetim ve toplum olarak uğraşılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Sendrom, Çalışma Hayatı, Kadın, Erkek, Yönetici

¹ Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Alanya/Antalya, Türkiye, hasan.uyaroglu@alanya.edu.tr

6356 SAYILI KANUN DÖNEMİNDE GREV ERTELEMELERİ

Ömer ÜNAL¹

ÖZET

Grev hakkı, Anayasanın 54. maddesinde koruma altına alınan ekonomik ve sosyal bir haktır. Grev hakkı anayasal güvencenin yanında ülkemiz tarafından onaylanan Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 87 No'lu Sendika Özgürlüğü ve Sendikalaşma Hakkının Korunması ve 98 No'lu Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı Sözleşmesi ile uluslararası belgelerle de güvence altına alınmıştır. Anayasa ile güvence altına alınan sosyal ve ekonomik hakkın kısıtlama yetkisinin kanuna bırakılmış olmakla birlikte, kanun koyucuya bu sınırlama yetkisini sınırsız ve keyfi biçimde kullanma yetkisini vermediği de bilinmektedir. Ancak, 2822 Sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu'nda olduğu gibi 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununda da bu hakkın sınırlandırabileceği haller çok geniş bir biçimde düzenlenmiştir. 6356 sayılı kanunun 62. maddesinde grev ve lokavtın yasaklı olduğu işkolları, 63. maddesinde ise grev ve lokavt ertelemeleri belirtilmiştir. Ulusal ve uluslararası belgelerle güvence altına alınan grev hakkının kısıtlanması konusunda hassas olunması gerekirken ülkemizde ve Uluslararası Çalışma Örgütü toplantılarında eleştirilere de konu olan grev yasakları ve grev ertelemeleri söz konusu olmaktadır. Grev ertelemelerine gerekçe olarak gösterilen milli güvenlik ve genel sağlık kavramlarına ek olarak dönem içerisinde yasal düzenleme ile eklenen ve ardından Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen “şehir içi toplu taşıma ve ekonomik veya finansal istikrar” kavramlarının 6356 sayılı kanunda tanımlarının yapılmamış olması ve kavramların yasa koyucular tarafından geniş bir şekilde yorumlanarak kullanılması diğer bir sorun alanını da oluşturmaktadır. Çağdaş sosyal normlara uyum sağlamak gerekçesiyle çıkarılan 6356 sayılı kanunun yürürlükte olduğu dönemde 177 bin 593 işçiyi ilgilendiren 10 grevin Bakanlar Kurulu ve 2 grevin Cumhurbaşkanlığı tarafından ertelenmiş olması işçi sınıfının en etkili mücadele araçlarından olan grev hakkının etkin bir biçimde kullanılamadığını göstermekte ve konunun incelenmesini gerekli kılmaktadır. Bu çalışmada, 6356 sayılı kanunun yürürlüğe girdiği 7 Kasım 2012 tarihinden itibaren gerçekleşen grev ertelemeleri ve ertelemelere gerekçe olarak gösterilen kavramlar kapsamlı bir biçimde incelenmiştir. Bununla birlikte yasa döneminde sendikaların grev ertelemelerine yönelik yürüttükleri mücadeleler açıklanmıştır. Çalışmanın son bölümünde, Türkiye’de gerçekleşen grev ertelemelerine ilişkin olarak sendikaların başvurusu üzerine Uluslararası Çalışma Örgütü Sendika Özgürlüğü Komitesi’nin değerlendirip karar verdiği hak ihlallerine yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Grev Hakkı, Grev Ertelemeleri, 6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu

¹ Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Öğrencisi, 33110, Mersin, Türkiye, omerunal1925@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9819-1703

BELEDİYE ÇALIŞANLARININ İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ BİLGİ DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Gülçin COŞGUN ÇAY¹, Ömer Faruk ÖZTÜRK²

ÖZET

Belediyeler; Anayasamızın 127’nci maddesinde yer alan “Mahalli idareler; il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, yine kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileridir” hükmü uyarınca kurulmuşlardır. Belediye hizmetinin ifası sırasında çalışanların, çalışma ortamına bağlı olarak çeşitli risklerle karşı karşıya kaldığı gözlemlenmektedir. Her çalışma alanında olduğu gibi belediye hizmetlerinde de İş Sağlığı ve Güvenliği’nin (İSG) temel amacı, çalışanların çalışma ortamında sağlığını tehlikeye atabilecek faktörleri önceden belirleyerek, iş kazası ve meslek hastalığına yakalanmadan rahat ve güvenli bir ortamda çalışmalarını sağlamak için gerekli önlemleri almaktır. Hazırlanan bu yüksek lisans tez çalışmasında; Eceabat Belediyesi’nde (Çanakkale) görev yapan personelin İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) yönünden bilgi düzeyleri demografik özellikleri dikkate alınarak araştırılmıştır. Çalışma kapsamında nicel araştırma tekniklerinden kaynak tarama ile yeni bir ölçek hazırlanmış ve bu ölçek katılımcılara anket tekniği ile sunulmuştur. Anketten elde edilen veriler IBM SPSS Statistics 25.0 (IBM SPSS Statistics for Windows, Version 25.0. Armonk, NY: IBM Corp.) paket programı ile analiz edilmiştir. Nümerik değişkenlerde normallik varsayımı Shapiro Wilk testi ile kontrol edilmiş ve normal dağılmama sonucuna paralel olarak grup sayısı iki olan karşılaştırmalar için Mann Whitneu U testi, ikiden fazla olan karşılaştırmalar için Kruscal Wallis testi uygulanmıştır. Analiz sonucunda, “Memur” olarak görev yapan personelin İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) bilgi düzeyinin “İşçi” olarak görev yapan personele göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İş Sağlığı ve Güvenliği, Bilgi Düzeyi, Eceabat Belediyesi

¹ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çanakkale, Türkiye, gulcincosgun@gmail.com

² Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Çanakkale, Türkiye, ofozturk@comu.edu.tr

SOSYAL BİLİMLER ALANI			
Tarih		5 Kasım 2021	
Oturum (Session):		5-C	
Salon (Hall):		Erişim Linki: https://meet.google.com/tsy-dhtc-kdg	
Oturum Konusu (Session Theme):		Teknoloji	
Oturum Başkanı (Session Chair):		Araş. Gör. Fırat BAYEZİT	
SAAT	BİLDİRİ ID	AD-SOYAD	BİLDİRİ BAŞLIĞI
14:00-14:15	45	Mustafa Cehti AKBIYIK	Teknokentlerin Üniversite Sanayi İş Birliği Sürecine ve AR-GE, Teknoloji ve İnovasyon Faaliyetlerine Olan Etkisi Açısından Değerlendirilmesi: Malatya Teknokent Örneği
14:15-14:30	147	Yasin REYHAN	Muhasebede Dijital Dönüşümün Denetimin Kalitesine Etkileri
14:30-14:45	153	Hatice BATMANTAŞ & Fatma ZEYBEK	Dijitalleşmenin İnsan Kaynakları Yönetimindeki Etkisine Kavramsal Bir Bakış
14:45-15:00	173	Bedriye ÇINAR & Gözde EKŞİOĞLU ÇETİNTAHRA	Kalkınma Planlarında Teknolojiye Yönelik Politikaların Kentsel Gelişime Etkileri: İzmir Örneği

TEKNOKENTLERİN ÜNİVERSİTE SANAYİ İŞ BİRLİĞİ SÜRECİNE VE AR-GE, TEKNOLOJİ VE İNOVASYON FAALİYETLERİNE OLAN ETKİSİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ: MALATYA TEKNOKENT ÖRNEĞİ¹

Mustafa Cehiti AKBIYIK²

ÖZET

Yirminci yüzyılın ikinci yarısından itibaren bilim ve teknoloji alanında hızlı bir değişim ve dönüşüm meydana gelmiştir. Bu gelişmeler sonucunda sanayi sektörü yönetim şeklini, üretim sistemlerini ve süreçlerini, insan ve bilgi kaynaklarını devamlı olarak yenilemek ve değiştirmek mecburiyetinde kalmıştır. Bu doğrultuda üniversite sanayi iş birliği süreci şekillenmiş ve Ar-GE teknoloji ve inovasyon odaklı olan işletmelerin üniversiteler ile iş birliği yapması fikri ortaya çıkmıştır. Üniversite sanayi iş birliği yöntemlerinden olan teknokentler, üniversite ve sanayi kesimini ortak amaçlar doğrultusunda bir sistem dahilinde bir araya getirerek Ar-Ge, teknoloji ve inovasyon faaliyetlerinin yürütüldüğü bir iş birliği modeli olarak ortaya çıkmıştır. Bu çalışmada, Malatya Teknokentin uyguladığı Ar-Ge, teknoloji ve inovasyon faaliyetlerinin firmalar üzerindeki etkilerini ölçmek amaçlanmıştır. Çalışma nicel araştırma deseninde tasarlanmıştır. 2019 yılı sonunda başlayan ve tüm dünyayı etkileyen Covid-19 salgının çalışmanın en önemli sınırlılığını oluşturması sebebiyle veri toplama sürecinde Malatya I. ve II. Organize Sanayi Bölgelerinde çeşitli sektörlerde faaliyet gösteren yalnızca 95 firmaya anket uygulanabilmiştir. Malatya Teknokentin yürüttüğü Ar-Ge, teknoloji ve inovasyon faaliyetlerinin firmalar üzerindeki etkilerine yönelik önemli sonuçlar elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite Sanayi İş Birliği, Teknokent, Ar-Ge, Teknoloji, İnovasyon

¹ Bu çalışma Doç. Dr. M. Mustafa YÜCEL danışmanlığında yürütülen Mustafa Cehiti AKBIYIK tarafından yazılan “Üniversite-Sanayi İş Birliği Sürecinde Teknokentlerin, Ar-Ge, Teknoloji ve İnovasyon Faaliyetleri Açısından Değerlendirilmesi: Malatya Teknokent Örneği” isimli yüksek lisans tez çalışmasından yararlanılarak hazırlanmıştır.

² İnönü Üniversitesi, Yüksek Lisans Mezunlu, ORCID ID-0000-0001-7524-8703, akbiyikcehti@gmail.com

MUHASEBEDE DİJİTAL DÖNÜŞÜMÜN DENETİMİN KALİTESİNE ETKİLERİ

Yasin REYHAN¹

ÖZET

Günümüzde muhasebe bilgi sistemlerinin işlevinde yer alan mali işlemlerin toplanması, kayıt altına alınması ve bilgi kullanıcılarına raporlanmasında akıllı sistemler yoğun olarak kullanılmaktadır. Geçmişten günümüze kadar her alanda etkili olan teknoloji çok hızlı gelişimini sürdürmektedir. Çok hızlı gelişen teknoloji ile birlikte dijital işlemler hızla artmaya başlamıştır. Muhasebe bilgi sisteminde yeralan veriler dijital ortamlara taşınmıştır. Dijital dönüşüm elektronik belgelerin kullanımını artırmıştır. Dijitalleşmeyle yaşamın her alanında yerini alan bilgisayar programları ve yazılımları; birçok görevi insan gücüne ihtiyaç duymadan gerçekleştiren yapay zekâ uygulamaları muhasebe denetim sürecine çok fazla katkı sağlamıştır. Muhasebede dijital dönüşüm bağımsız denetim faaliyetlerinde dijital dönüşümü getirmiştir. Dijitalleşmenin kolaylaştırıcı, geliştirici, kaliteyi artırıcı ve zaman kazandırma özelliğinden yararlanılmıştır. Bu çalışmanın amacı, muhasebede dijital dönüşümün bağımsız denetim faaliyetlerinde kalitenin artırılmasına etkilerini bağımsız denetim açısından inceleyerek derinlemesine bir bakış açısıyla anlaşılmasını sağlamaktır. Teknolojik yeniliklerin uyumu ve dijital dönüşüm ile birlikte bilgisayar tabanlı, dijital denetim önemli hale gelmiştir. Çalışmada; muhasebede dijital dönüşümün, muhasebe denetiminde kalite ve etkinliğin artırılmasına yönelik uygulamalar incelenmiştir. Muhasebe denetiminin kalitesini ve güvenilirliğini artıran unsurlar ve paydaşlara kattığı değerler araştırılmıştır. Araştırma süreci sonunda elde edilen veriler betimsel ve nicel içerik analizi tekniği ile analiz edilmiştir. Çalışmanın sonucunda muhasebede dijitalleşmenin denetimin kalitesine olumlu yönde etkileri olduğu tespit edilmiş ve dijital yeniliklerle uyumlu muhasebe denetiminde kaliteyi artırıcı çeşitli öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe, Denetim, Dijital Dönüşüm, Denetimin Kalitesi

¹ Yozgat Bozok Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Doktora öğrencisi, Yozgat, Türkiye, yasin.reyhan@bozok.edu.tr

DİJİTALLEŞMENİN İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİNDEKİ ETKİSİNE KAVRAMSAL BİR BAKIŞ

Hatice BATMANTAŞ¹, Fatma ZEYBEK²

ÖZET

Günümüzde dijitalleşmenin artması gerek kamu gerekse özel sektördeki işleyişleri oldukça etkilemiştir. Yönetimin temel yapıtaşlarından biri olan insan kaynakları yönetimi de geleneksel yöntemlerin yanında dijital dünyaya adapte olmaya başlamıştır. İnsan kaynakları yönetimi, işletmelerde yaşanan gelişme ve değişimlerle birlikte zaman içerisinde şekil, işlev ve isim değiştirmiştir. İşletmelerdeki insan kaynakları ile ilgili uygulamalar; insanı yalnızca kas gücünden ibaret bir anlayış olarak ele alan “insan gücü yönetimi” ne, bilgi ve beceriyi de dâhil eden “personel yönetimi” kavramına, bu vasıflardan ziyade beyin gücünün daha önemli olduğunu kabul eden ve en yaygın kullanımı olan “insan kaynakları” kavramına, daha sonra yetenek ve yetkinliklerin öneminin anlaşılması sonucu “entelektüel sermaye yönetimi” ne, yenilik ve yaratıcılığın ön plana çıkmasıyla da, günümüzde benimsenmiş olan “yetenek yönetimi” ne dönüşmüştür. Bu geleneksel yöntemlerin yanında insan kaynaklarının çalışanları teknolojiye hızlı adapte olmaları ve yoğun bir şekilde kullanmaya başlamalarıyla birlikte dijital dönüşüm daha da hız kazanmıştır. Dijital dönüşümün, firmanın tüm vizyon ve stratejilerini kapsayacak şekilde yönetim tarafından çalışanlarına açık ve net bir şekilde ifade edilmesi gerekir. Ayrıca dijital dönüşümün, firmanın iç yapısını ve çalışanlarını şekillendirmesinin yanında firmanın dışındaki müşterilerinin ihtiyaçlarını da dikkate alarak tasarlanması ve böylece bütünsel bir bakış açısının hâkim olması gerekmektedir. Bu çalışmanın odak noktası, insan kaynakları yönetimi ve insan kaynakları yönetimindeki dijitalleşmenin etkisine yönelik literatürün incelenmesidir. Bu amaçla, insan kaynaklarında dijitalleşmenin etkisi kapsamında büyük veri teknolojisi, yapay zekâ ve sosyal medyanın etkileri detaylı incelenmiştir. Büyük veri sayesinde sayısız bilgisayarlardaki veriler bir araya toplanabilmekte, müşteri profilleri ve çalışanların özellikleri tespit edilebilmektedir. Yapay zekâ ile potansiyel adayın birkaç dakikalık iş görüşmesindeki davranışları analiz edilerek adayın hangi pozisyonlara uygun olduğu belirlenebilmektedir. Sosyal medya kanalları vasıtasıyla firmalar işe alım süreçlerinde potansiyel adaylara ulaşabilmekte ve özgeçmişlerini görüntüleyerek daha hızlı bilgi elde edebilirler. Ayrıca literatür incelendiğinde bu konuda sınırlı sayıda çalışma olması, bu çalışmayı önemli kılan bir etmendir.

Anahtar Kelimeler: İnsan Kaynakları Yönetimi, Dijitalleşme, İşletme, Sosyal Medya

¹ Öğr. Gör., Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bandırma/Balıkesir, Türkiye, hbatmantas@ogr.bandirma.edu.tr

² Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Öğrencisi, Bandırma/Balıkesir, Türkiye, fatmazeybek@ogr.bandirma.edu.tr

KALKINMA PLANLARINDA TEKNOLOJİYE YÖNELİK POLİTİKALARIN KENTSEL GELİŞİME ETKİLERİ: İZMİR ÖRNEĞİ¹

Bedriye ÇINAR², Gözde EKŞİOĞLU ÇETİNTAHRA³

ÖZET

Teknolojik gelişmeler insanlık tarihinde tüm değişimlerin tetikleyicisidir. Geçmişten bugüne tarım, sanayi ve bilgi devirleri arasındaki geçişte teknolojik gelişmelerin, kentsel ve küresel yaşantıyı şekillendiren en önemli etken olduğu bilinmektedir. Günümüzde de ülkelerin gelişmesinin temelinde, üst ölçekli planlar ve bu planlar doğrultusunda yapılan uygulamalara dayanan teknolojik ilerlemeler yatmaktadır. Bu ilerlemelerin gözlemlenen önemli bir kısmı ise doğrudan kentsel yaşantıya yansımakta, teknolojiye yönelik politikalar ile kent ve teknolojinin bütünleştiği mekan tasarıları da ön plana çıkmaktadır. Özellikle gelişmiş ülkelerdeki politikalardan farklı olarak, ülkemizdeki üst ölçekli planların yönlendirici olmasından ziyade dünyadaki gelişmeleri sonradan izleyen ve gelecekte kurgulanacak projeler noktasında uygulamaya yönelik yaptırımlarda geriden gelen nitelikte olduğu görülmektedir. Bu aynı zamanda kentlerimizin gelişmesinde teknolojinin entegre edilmesi noktasında da söz konusu ülkelerin gerisinde kalınmasına neden olmaktadır. Bu doğrultuda Küresel İnovasyon Endeksi'nin incelenerek bu endekste öne çıkan ülkelerdeki kentlerde yapılan politika ve uygulamaların araştırılması önemlidir. İnovasyon anlamında gelişmiş ülkelerin kent ve teknoloji birlikteliğini sağlayan politikaların ele aldığı ve bu yönde gelişme göstermek amacıyla teşviklerin verildiği görülmektedir. Örneğin 1960'lı yıllarda Japonya, 1970'li yıllarda Güney Kore ekonomik ve teknolojik gelişmeleri, plan politika ve uygulamalarına yansıtarak, yalnızca kentsel gelişmeler açısından değil aynı zamanda ekonomik gelişim açısından da önemli bir sıçrama yaşamıştır. Bu kapsamda çalışmada, dünyada teknolojik gelişmelerle sıçrama yaşayan kentlerde güdülen politikalar ve ülkemizde yönlendirici nitelikte olan üst ölçekli planlardan gelen politikaların karşılaştırılması amaçlanmaktadır. Çalışma kapsamında ülkemizdeki beş yıllık kalkınma planlarında teknoloji ve kent ilişkisinin ele alınma ve uygulanma biçimleriyle gelişmiş kentlerdeki örnekler karşılaştırılmıştır. Bu bağlamda ele alınan kararların İzmir ili özelinde teknoloji ve kent bütünleşmesinin sağlanması noktasında kentin gelişmesine ne derecede yönlendirici bir etkide bulunduğu kent planlarındaki gelişmeler üzerinden tartışılmıştır. İzmir ili potansiyeli yüksek olması yanı sıra dönüşümü dünyadaki gelişmiş kentlere kıyasla oldukça geride kalmışsa da, kentsel mekanının teknoloji ile bütünleşmesi ve inovasyon sistemlerinin gelişme sürecinin hız kazandığı izlenmektedir. Eğitim, üretim ve pazarlama sistemlerinin bir arada yer aldığı 4 adet teknoparkın varlığı, inovasyonun en önemli göstergesi olan AR-Ge çalışmalarının kentsel mekanın teknoloji ile bütünleşmesini sağlamaktadır. Bunun yanı sıra ticaret sektöründe lojistik ve depolama alanlarının, kentin gelişim ve değişiminde üst ölçekli planlara uyumluluğunu gösteren bir diğer önemli faktörlerdendir. Tüm bunların yanında internet altyapısında yapılan geliştirmeler de önemli olmakla birlikte, gelişmiş ülkelerin teknoloji ve kent düzenlemelerinin halen daha gerisinde kalındığı da görülmektedir. Özetle, kentlerin gelişmesi için kalkınma planlarının ileri bir vizyon üstlenmesi gerekmektedir. Bu nedenle kalkınma planlarında ele alınan politikaların kent planlaması açısından daha kapsamlı, uygulamaya yönelik detayları içerecek ve işbirliğinin nasıl olması gerektiği ile ilgili yaklaşımlar ele alınacak biçimde hazırlanmasının önemli olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji, Bilgi Toplumu, Kalkınma Planları

¹ Bu çalışma, Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Şehir Planlama Yüksek Lisans Programında yürütülen “Kentsel Mekanda Arazi Kullanımlarının Gelişiminde Bir Etken Olarak Sanal Mekanların Değerlendirilmesi” başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

² Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye, bedriye_cinar@outlook.com.tr

³ Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye, gozde.eksioğlu@deu.edu.tr

SOSYAL BİLİMLER ALANI			
Tarih		5 Kasım 2021	
Oturum (Session):		6-A	
Salon (Hall):		Erişim Linki: https://meet.google.com/mhc-sggy-xgq	
Oturum Konusu (Session Theme):		Arkeoloji	
Oturum Başkanı (Session Chair):		Araş. Gör. Çağlar ORAK	
SAAT	BİLDİRİ ID	AD-SOYAD	BİLDİRİ BAŞLIĞI
16:00-16:15	25	İsmail Enes TEPE	Antik Çağ'da Sikkeler Üzerinde Görülen Gorgo Betimleri
16:15-16:30	27	Kübra KARAKÖZ	Eskiçağ'da Kentin Dini Meşrulaştırılması: Harab Mitosu Örneği
16:30-16:45	30	Esra GÖKKAYA	Konya Etnografya Müzesi'nde Bulunan Pontos ve Paphlagonia Bölgeleri Hellenistik Dönem Sikkeleri
16:45-17-00	129	Miyaser VAR	Geçmişin Dişil İnşası: Nevali Çori Yerleşmesinde Kadın Figürinleri

ANTİK ÇAĞ'DA SİKKELER ÜZERİNDE GÖRÜLEN GORGO BETİMLERİ

İsmail Enes TEPE¹

ÖZET

Yunan mitolojisinde, Gorgo'lar ejderha kanatlı "korkunç" dişi canavarlar olarak bilinmektedirler. Deniz Tanrısı Phorkys ile Keto'nun kızları olan bu üç Gorgo'nun isimleri Stheno, Euryale ve Medusa'dır. Medusa dışında diğer kardeşler ölümsüzdür. Üç Gorgon'a verilen isimler -Stheino ("güçlü"), Euryale ("gezgin") ve Medusa ("kurnaz olan")- Ay Tanrıçası'nın sahip olduğu unvanlardır. Gorgo'lar içerisinde en çok bilinmekte olan Medusa'dır. Bu çalışmada Gorgolardan özellikle Medusa sikkelerine değinilecektir. Medusa'nın hikayesinin farklı anlatımları vardır; bir anlatıma göre Medusa güzel genç bir kızdır ve saçlarıyla çok övünmekteymiş bunu duyan Tanrıça Athena saçları korkunç yılanlar olan bir canavara çevirmiş bir diğer anlatıma göre ise Poseidon'la bir gece birlikte olan Medusa, aşk yeri olarak Athena'nın tapınaklarından birini seçince Tanrıça onu fal taşına benzeyen gözleri, ağzından dışarı sarkan dili, kocaman dişleriyle pençeleri olan ve baktığında insanları taşa çeviren bir canavara dönüştürdü. Sonunda Perseus'un bu canavarın kafasını koparıp öldürmesi ve onun Poseidon'dan olan çocukları Khrysaor ve Pegasos'un dünyaya gelmesiyle, Athena Medusa'nın başını kalkanına bağladı; ancak bazı efsanelerde Tanrıça'nın Medusa'nın derisini yüzdüğü ve kalkanını bundan yaptığı söylenir. Ayrıca Tanrıça Athena Gorgo canavarı öldüğü zaman bedeninden akan kanı toplamış ve Asklepios'a vermiş. Gorgo'nun sağ tarafındaki damarlarda dolaşan kan zehirli, sol tarafındaki damarlardaki ise faydalı olduğu söylenir. Bu şifalı kanın Asklepios tarafından ölümleri diriltmek için kullanılmış ve bundan dolayı Zeus onu cezalandırarak öldürdüğü söylenmektedir.

Gorgolardan Medusa sık olarak sikkeler üzerinde görülmektedir bazen Perseus'un elinde kafası kesilmiş şekilde bazen portresi sikkenin tamamını kapsar şekilde gözleri fal taşına gibi açılmış, ağzından kocaman dişleri ve dışarı sarkan dili ile bazen özellikle Hellenistik sikkeler üzerinde yüzü normal insan yüzü şeklinde ancak saçları dağılmış şekilde ve Tanrıça Athena'nın kalkanında veya zırhında betimlenmiş şekilde karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışma kapsamında Antik Çağ'da darp edilen sikkeler üzerindeki Gorgo betimlerinden Medusa özellikle Hellenistik sikkeler üzerindeki betimine değinilerek incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Sikke, Gorgo, Medusa

¹ Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji Bölümü, Samsun, Türkiye, ismailenestepee@icloud.com

ESKİÇAĞ'DA KENTİN DİNİ MEŞRULAŞTIRILMASI: HARAB MITOSU ÖRNEĞİ

Kübra KARAKÖZ¹

ÖZET

Eski Mezopotamya mitoloji geleneğinde birçok kozmogoni miti bulunmaktadır. Kozmogoni mitlerinde ana figürler ilksel tanrılar, tanrılar ve diğer doğaüstü güçlerdir. Tanrılar ve doğaüstü güçler aracılığıyla ilk yaratılış anlatılmaktadır. İlk yaratılış yetkinliktir. Mitler, kozmolojik oluşumu açıklamakla beraber aynı zaman da hegemonik sürecin inanç, din ve mitsel düzlemde, merkezi üretimin daha önceki toplumsal düzeni üzerine bir takım normatif çabalarını içermektedir. Bu nedenle eskiçağ insanının yapma, yaratma ve yürütme eylemleri için örnek aldığı modellerdir.

Eski Mezopotamya'da kozmogoni mitlerinden biri, Harab Mitosu'dur. Mit, diğer kozmoloji mitlerinden farklı olarak tek edisyondur. İçeriğinde yer alan unsurlar mitin geleneğinin çok daha eski dönemlere tekabül ettiğini göstermekle beraber nüsha, Geç Babil Dönemi'ne tarihlenmekle beraber, yazılı kaynaklarda mitsel anlatıya ilişkin başka hiçbir atıf bulunmamaktadır.

Mit, ilksel tanrı çiftlerinin yaratılışından itibaren tanrılar arasındaki hiyerarşi anlatmaktadır. Harab mitosunda, başlangıçta düzenli aralıklarla tekrarlanan tipik ilksel mit formu görülmektedir. Bu mit, doğrusal ve ardışıktır. İlksel tanrı figürlerinin evreni yaratması, tanrı çiftlerinin severek yarattığı Dunnu şehrinde geçmektedir. Mit, tekrarlayan döngüsel olaylarla devam etmektedir. Tanrıların birleşmesi, doğurganlık vurgulanmakta; doğurganlık tarımın boyutunu temsil etmektedir. Mit, kozmolojideki tanrıların jeneolojik sıralamaları hakkında bilgi vermesinin ardından hiyerarşide yer alan figürlerin konumlarından bahsetmektedir. Mitin krallığa bağlı bir taşra kasabasına bu kadar yakın olduğuna dair bulgular, kozmolojik anlatının geçmiş yöneticilerin bir hikâyesi olarak atfedilmesi evrensel öneme sahip bir perspektifte aktarılması, Dunnu'nun siyasi önemini vurgulama amacı taşıdığını göstermektedir. Mitin kökeninde Dunnu ile ilgili yerel gelenekle beraber mezar-kutsal alan arketipinin yer alması Dunnu'nun evrensel ve kozmolojik önemi bulunan bir kent olarak sunulduğunu göstermektedir.

Mitte, şehir süreklilik noktası olarak arz eder. Dunnu, yeryüzü ve gökyüzündeki buluşma yeri haline gelmesi, kozmostaki öneminin vurgulanmasına ilişkindir. Nitekim tanrıların Dunnu'da ikamet etmesi Dunnu'yu ebedi şehir statüsüne koymaktadır. Dunnu yalnızca kozmolojik olarak tanrıların yaratılmasını değil aynı zamanda şehrin yaratılmasını da içermektedir.

Mitosta, egzogamiye yol açan ve hükümdarı birlikte seçen tanrılar meclisi tarafından ardılığın meşrulaştırılmasına yol açan olaylar aktarılır. Mitosun düşmanlıklar ve hırsların kontrol altına alınması ve kısıtlanmasına ilişkin yasalara uygun olarak iktidarın seçildiği görülmektedir. Mitos, ilksel arketipler taşımakla beraber MÖ I. Binyıl imparatorluklarının hegemonyasının en etkin zamanlarına denk geldiğinden dolayı mitte bahsi geçen şehrin kozmolojik önemi aynı zamanda sosyo-politik olarak ön plana çıkma mecrasını da içermektedir.

Anahtar Kelimeler: Harab Mitosu, Dunnu, Kozmogoni, Mezopotamya Mitolojisi

¹ Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Eskiçağ Tarihi Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi, Ankara, Türkiye, karakozkubraa@gmail.com

KONYA ETNOGRAFYA MÜZESİ'NDE BULUNAN PONTOS VE PAPHLAGONIA BÖLGELERİ HELLENİSTİK DÖNEM SİKKELERİ

Esra GÖKKAYA¹

ÖZET

Konya Etnografya Müzesi sikke koleksiyonunda yer alan Pontos ve Paphlagonia bölgeleri Hellenistik dönem sikkelerinin konu edildiği bu çalışmada, müze deposunda muhafaza edilen bu bölgelerin sikkeleri ele alınmış ve tasniflenmiştir. Bu çalışma sonucunda Müze deposunda bulunan Hellenistik dönem Pontos ve Paphlagonia bölgelerine lokalize edilen 2 bölgeden 6 kent ve 1 krallığa ait toplam 33 sikke seminer kapsamında ele alınmıştır. Çalışmalarımız neticesinde bu sikkelerin imparator Mithradates VI Eupator (MÖ 120-63) döneminde darp edilmiş olduklarını tespit edilmiştir.

Müze envanterine satın alma yolu ile getirilen bu sikkeler genellikle imparator VI. Mithradates VI Eupator dönemine aittir. Bundan ötürü çalışmamızı oluşturan sikkelerde aynı tipler görülmektedir. Kentlerde hangi mitolojik karaktere ilginin yoğunlaştığı ikonorafik açıdan değerlendirilmeye çalışılmış, bu amaçla da tanrı ve tanrıçalar ile mitolojik karakterler alfabetik olarak ele alınmıştır. Sikkelerin bir kısmının ön yüz bir kısmının ise arka yüz betimlemerinde, temelleri eskiye dayanan ikonografilerinin tekrar edildiği görülmüştür. Bu durum, önemli olayların halkın hafızasında yeniden canlanması ya da yer etmesi amacının, sikkeler aracılığıyla sağlanmaya çalışıldığının bir göstergesi olmalıdır. Sikke darp ettirmek, darp ettiren kent için önemli bir prestij ve propaganda konusudur. Bu nedenle kentlerin lejantının sikkeler üzerinde kullanılmış olması, kent için bir ayrıcalık teşkil etmiştir.

Bu çalışmada yukarıda kısa değerlendirilmesi yapılan Konya Etnografya Müzesi'nde yer alan Pontos ve Paphlagonia Hellenistik dönem sikkeleri kataloglama ve tarihleme yapılarak ele alınmıştır.

AnahtarKelimeler: Konya Etnografya Müzesi, Hellenistik Dönem, Sikke

¹ Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji Bölümü, Samsun, Türkiye, brnesragkky@gmail.com

GEÇMİŞİN DİŞİL İNŞASI: NEVALI ÇORİ YERLEŞMESİNDE KADIN FİGÜRLERİ

Miyaser VAR ¹

ÖZET

Toplumsal Cinsiyet, Cinsiyet ve Cinsellik gibi konular arkeoloji biliminde bir çalışma alanı olarak ilk kez 1970'lerde tartışılmaya başlanmış ve 1980'li yıllarda ivme kazanmıştır. Toplumsal Cinsiyet Arkeolojisi, kadınlar ve erkeklerin toplumsal olarak inşa edilen rollerini, kimlik kategorilerinin öznel ve kolektif anlamlarının nasıl oluştuğunu, faaliyetlerini ve ideolojilerini cinsiyet temelinde nasıl şekillendiğini inceleyen bir çalışma alanıdır. Arkeoloji biliminde figürin, çanak çömlek, çakmaktaşı gibi nesnelere atfedilmiş kimlikler vardır. Arkeolojinin genel okumasını yaptığı nesneler ve nesnelerin bulunduğu yerler birey ve topluluklara kimlik kazandırır. Bu kimlikler, "nesne-mekân" ikilisinin birbirleriyle kurdukları ilişkilerle ve diğer öğelerin bütünleşmesiyle anlamı hale gelir. Tarih öncesi toplumlarda, toplumsal rolleri ve kimlikleri okuyabileceğimiz bir nesne olan kadın figürinleri farklı anlamlara sahiptirler; kadınların cinselliği, ekonomik ya da sosyal rollerine odaklanabilirlik, doğurganlıktan çok dişilğin vurgulandığı, annelik, ölüm ve yaşam gibi anlam içerebilirler. Bu bildiride, Kadın kimliğinin ve bedeninin Neolitik Dönem içerisindeki konumuna ve Toplumsal Cinsiyet temelinde "kadına" atfedilen rollere odaklanmaktadır. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan Nevalı Çori "Bereketli Hilal" olarak adlandırılan bölgenin kuzey tarafında yer almaktadır. Çanak Çömleksiz Neolitik Döneme tarihlenen (M.Ö 8600-8000) Nevalı çori yerleşmesinde, 700 adet kil figürin ele geçmiştir. Ele geçen 700 adet kil figürinlerden yaklaşık olarak 665 tanesi insan biçimlidir ve 159'u kadındır. Figürinlerdeki anatomik çıkarmaların ve oransal çarpıtmaların bu figürinlerin kadın olduğu görüşünü kanıtlamıştır. Çalışmanın amacı, Nevalı Çori yerleşmesinde ele geçen "kadın figürinlerini" tipolojik, anlamsal ve işlevsel bağlamda ele almaktır. Çalışmada izlenen metod; cinsel özellikleri abartılı şekilde tasvir edilenler, anne ve çocuk, hamile kadın (8 figürinde gösterilmiştir.), çıplak, oturur vaziyette olanlar gibi tipolojik özelliklerine göre sınıflandırma yapmak mümkündür. Figürinlerin ele geçtiği mekânların, "kült alanı" olmadığı "hane" olarak tanımlanan alanlar olduğu tespit edilmiştir. Bu durum günlük yaşamda yerine getirilen dinsel törenleri yansıttıkları şeklinde yorumlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet Arkeolojisi, Cinsiyet, Kadın, Neolitik Dönem, Figürin

¹Gaziantep Üniversitesi, Arkeoloji Anabilim Dalı, Osmangazi, Üniversite Blv. 27410 Şehitkamil/Gaziantep, Türkiye, miyaservar@gmail.com

SOSYAL BİLİMLER ALANI			
Tarih		5 Kasım 2021	
Oturum (Session):		6-B	
Salon (Hall):		Erişim Linki: https://meet.google.com/tsd-wukf-efw	
Oturum Konusu (Session Theme):		Çalışma Hayatı	
Oturum Başkanı (Session Chair):		Araş. Gör. Bilal COŞAN	
SAAT	BİLDİRİ ID	AD-SOYAD	BİLDİRİ BAŞLIĞI
16:00-16:15	143	Nazan BUDAK & Ferdağ AKIN	Geçmişten Günümüze Çalışan Şikayetlerinin ve Çözüm Mekanizmalarının Değişimi
16:15-16:30	159	Orkun DALYAN & Hatice DALYAN & Mehmet PİŞKİN	İş Sağlığı ve Güvenliğinde Online Eğitim Sistemlerinin Değerlendirilmesi
16:30-16:45	171	Hayrettin KARACAN & Orkun DALYAN	İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetlerinin Covid-19 Salgını Yönünden İncelenmesi
16:45-17:00	187	Burcu ÖNAL	X, Y, Z Kuşağındaki Kamu ve Özel Sektör Çalışanlarının Teknofobi Kavramı Algısı

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE ÇALIŞAN ŞİKAYETLERİNİN VE ÇÖZÜM MEKANİZMALARININ DEĞİŞİMİ

Nazan BUDAK¹, Ferdağ AKIN²

ÖZET

Bu çalışmanın amacı 1963-2021 yılları arasında Türkiye’de yaşanan grevlerin nedenlerini dönemsel olarak analiz etmektir. Bu analiz çerçevesi üç dönem halinde belirlenmiştir. Bunun nedeni mevcut yönetim yapısının el değiştirmesidir. Bu kapsamda 1963-1983 ve 2003 yılları baz alınarak günümüze değin bir inceleme yapılmıştır. Mücadeleci çözüm yollarının kullanılması mevcut çalışma koşullarına ve yönetim biçimine bir itirazı içermektedir. Grev çalışanların söz hakkının ve kendilerini ilgilendiren kararların alınmasına katılımının etkili olabilmesi için önemli bir araçtır. Diğer taraftan grevin gerekçeleri o dönemin koşullarını da yansıtmaları açısından önem taşımaktadır. Bu nedenle geniş bir zaman diliminde grevin gerekçeleri araştırılmıştır. Araştırmanın yöntemi olarak Türkiye Sendikacılık Ansiklopedisi I., II.ve III. Cildinde yer alan pankartlardaki yazılardan yola çıkarak 1963 - 2003 dönemin grev hareketlerinin niteliği hakkında bilgi sahibi olunmaya çalışılmıştır. Ansiklopedide yer alan pankartlardaki yazılar MAXQDA 2020 sürümüyle kodlanarak analiz edilmiştir. 2003 ‘ten sonraki sendikal hareketlerin niteliği ve niceliği hakkında literatür taraması ile bilgi verilmiştir. Yapılan grevlerin çıkış nedenlerinin sadece ekonomik değil siyasi nitelik de taşıdığı söylenebilir. İşçiler artık sadece ücretler konusunda değil diğer sosyal haklar konusunda da taleplerini dile getirmişlerdir. Grevlere başvurma sebepleri arasında hak arayışı, ücret yetersizliği, işsiz kalmaları, iktidara karşı çıkmaları, adalet ve eşitlik istemeleri, sendikal hak tanınması, insan onuruna yakışır bir iş, emeğin sömürülmesi, özelleştirme, taşeronlaştırma, kamu hizmetlerine müdahale gibi konular ağırlıktadır. 2003 sonrası dönemde çalışanların şikayet konusunu ücret, yıllık izin ücreti, fazla çalışma/fazla sürelerle çalışma ücreti, mobbing, işe iade talebi, kıdem tazminatı ve ihbar tazminatı gibi hususlar oluşturmaktadır. 2003 öncesinde şikayetlerin çözüm mekanizmalarını toplu gösteriler, yürüyüşler ve sendikalar oluştururken günümüzde İş Mahkemeleri, Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri, Teftiş Kurulu, Alo 170 (Çalışma Hayatı İletişim Merkezi) ve Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (Cimer) ve arabuluculuk mekanizmaları oluşturmaktadır. 2003 öncesi grevler hak ve menfaatlere yönelik iken 2003 sonrası kaybedilen ve var olan hakları koruma mücadelesine dönüşmüştür. Sonuçta grev gerekçeleri dönemler itibarıyla çok büyük değişikliklere uğramamıştır. Ancak dikkati çeken nokta toplu uyuşmazlıkların bireysel çözüm bulmaya doğru evrildiğidir. Bu durum çalışanların mevcut koşullarında değiştirmek istedikleri unsurlarda çok büyük bir değişiklik olmadığını ancak bunu elde etmede yöntemselsel bir değişikliğin olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Çalışma ilişkileri, İş Uyuşmazlığı, Grev, Ücret

¹ Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye, nazan.budak3@ogr.sakarya.edu.tr. ORCID: 0000-0002-5146-5241

² Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye, ferdagakin@gmail.com. ORCID:0000-0002-7243-847X

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNDE ONLINE EĞİTİM SİSTEMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Orkun DALYAN¹, Hatice DALYAN², Mehmet PİŞKİN³

ÖZET

COVID-19 salgını ile online eğitim sistemleri hayatımızın bir parçası haline gelmiştir. İşyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri de online olarak verilmeye başlanmıştır. Bu çalışmanın amacı, işyerlerinde verilen online iş sağlığı ve güvenliği eğitim sistem memnuniyetinin değerlendirilmesi ve olası sorunlara çözüm önerileri getirmektir.

Çanakkale ilinde inşaat sektöründe faaliyet gösteren bir firmanın bünyesinde görevli 77 beyaz yaka personel tarafından cevaplandırılmak üzere 30 sorudan oluşan bir anket çalışması düzenlenmiş ve elde edilen verilerin istatistiksel analizi SPSS 24.0 programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılan çalışanlardan 67 kişi (%87) kadın, 42 kişi (%54.5) evlidir. Katılımcılardan 39 kişi (%50.6) 27-35 yaş aralığındadır. Katılımcılardan 49 kişi (%63.6) daha önce 6'dan fazla iş sağlığı ve güvenliği eğitimi almıştır. Katılımcılardan 67 kişi (%87) firmada mühendis pozisyonunda görev yapmaktadır.

Anket sonuçlarına göre en yüksek ortalamaya sahip sorular; "Online iş sağlığı ve güvenliği eğitim sistemi özel politika gerektiren grupların (On beş yaşını bitirmiş ancak on sekiz yaşını doldurmamış genç çalışanlar, yaşlı, engelli, gebe veya emziren) eğitiminde kolaylıkla uygulanır" ($\bar{X} = 4.66$) ile "Online iş sağlığı ve güvenliği eğitim sisteminden edinilen teorik bilgiler çalışma hayatı için gereklidir" ($\bar{X} = 4.16$). En düşük ortalamaya sahip sorular ise; "Online iş sağlığı ve güvenliği eğitim sistemi, beni araştırma yapmaya yönlendiriyor" ($\bar{X} = 2.53$) ile "Online iş sağlığı ve güvenliği eğitim sistemi kariyerimin geliştirilmesine yardımcıdır" ($\bar{X} = 2.53$).

Elde edilen verilere göre, 27-35 yaş arası, daha önce 6-9 defa arasında iş sağlığı ve güvenliği eğitimi almış ve firmada mühendis pozisyonunda görev yapan personellerin diğer gruplara göre online iş sağlığı ve güvenliği eğitim sistemi memnuniyeti konusunda daha olumlu yanıtlar verdiği tespit edilmiştir. Anket soruları ile medeni durum değişkeni arasında evli olan personellerin lehine, daha önce iş sağlığı ve güvenliği eğitimi alma değişkeni arasında 6'dan fazla iş sağlığı ve güvenliği eğitimi almış personellerin lehine anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, online eğitim sisteminin zaman ve mekan bağımsızlığı avantajından dolayı olabilir. Ayrıca, bu çalışma sonucunda elde edilen bulgular, online iş sağlığı ve güvenliği eğitim sisteminin özel politika gerektiren grupların eğitiminde daha başarılı şekilde uygulanabileceği yönündedir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, İş Sağlığı ve Güvenliği, Online Eğitim, Özel Politika Gerektiren Gruplar

¹ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çanakkale, Türkiye, orkundalyan@outlook.com

² Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çanakkale, Türkiye, haticedalyan8789@gmail.com

³ Doç. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Çanakkale, Türkiye, mehmetpiskin@comu.edu.tr

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ HİZMETLERİNİN COVID-19 SALGINI YÖNÜNDEN İNCELENMESİ

Hayrettin KARACAN¹, Orkun DALYAN²

ÖZET

COVID-19 salgınında pandeminin seyri, toplumun uyguladığı hijyen kuralları kadar işyerlerinin uyguladığı sağlık ve güvenlik önlemlerine de bağlıdır. COVID-19 salgınının 2020 yılı Mart ayında ülkemizde görülmesiyle birlikte iş yerlerinde yeni çalışma sistemleri geliştirilmiştir. Geliştirilen yeni çalışma sistemlerine bağlı olarak iş sağlığı ve güvenliği önlemleri de değişmiş ve arttırılmıştır. Bu çalışmanın amacı, COVID-19 salgın sürecinin işyerlerinde uygulanan iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerine etkisini değerlendirmek ve olası sorunlara çözüm önerileri getirmektir.

Çanakkale ili genelinde iş sağlığı ve güvenliği birimlerinde görevli personeller tarafından cevaplandırılmak üzere 40 sorudan oluşan bir anket çalışması düzenlenmiştir. 60 çalışan tarafından cevaplandırılan anket verileri Sosyal Bilimler için İstatistik Programı (SPSS) 24.0 ile analiz edilmiştir. Araştırmaya katılan çalışanların 34'ü (%56.7) erkek, 41'i (%68.3) evlidir. Katılımcıların 28'i (%46.7) 31-40 yaş aralığındadır. Katılımcıların 28'i (%46.7) iş sağlığı ve güvenliği alanı dışından lisans düzeyinde eğitim almıştır. Katılımcıların 29'u (%48.3) 10 yıl ve üzeri mesleki tecrübeye sahiptir. Katılımcıların 43'ü (%71.7) iş güvenliği, 14'ü (%23.3) iş sağlığı bölümlerinde sertifikaya sahiptir. Katılımcıların 17'si (%28.3) 251-500 personele sahip işyerinde iş sağlığı ve güvenliği hizmeti vermektedir.

Anket sonuçlarına göre en yüksek ortalamaya sahip sorular; "İşyeri hijyen kurallarına riayet COVID-19 salgın süreci öncesine göre artmıştır" ($\bar{X} = 4.21$) ile "İşyeri stres faktörü COVID-19 salgın süreci öncesine göre artmıştır" ($\bar{X} = 3.81$). En düşük ortalamaya sahip sorular ise; "İşyerinde yapılan gürültü ölçümleri sayısı COVID-19 salgın süreci öncesine göre artmıştır" ($\bar{X} = 2.31$) ile Raporlanan meslek hastalığı sayısı COVID-19 salgın süreci öncesine göre artmıştır ($\bar{X} = 2.23$). Anket sorularının ortalaması ile demografik özellikler arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir.

Elde edilen verilere göre, 61-70 yaş arası, iş sağlığı ve güvenliği alanında doktora mezunu, 1-3 yıl arası mesleki tecrübeye sahip, "akademisyen, eğitmen, danışman" görevlerinde çalışan ve 1001-5000 arasında personele sahip işyerinde iş sağlığı ve güvenliği hizmeti veren personellerin diğer gruplara göre Covid-19 salgınının iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerine etkisi konusunda daha olumlu yanıtlar verdiği tespit edilmiştir.

Çalışma sonucunda elde edilen bulgular, işyerlerinde salgının etkisi ile çalışanların hijyen kurallarına bağlı stres faktörünün arttığı yönündedir. İşyerlerinde sağlıklı ve verimli bir iş gücü ortamı oluşturmak ve çalışanların duygusal direncini artırmak amacıyla İşyeri Psikiyatri birimlerinin oluşturulması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Güvenlik Uygulamaları, Hizmet Duyarlılığı, İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmeti

¹ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çalışma Ekonomisi Ve Endüstri İlişkileri Doktora Programı, Çanakkale, Türkiye, karacanhayrettin@gmail.com, ORCID No: <https://orcid.org/0000-0002-5299-5818>

² Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çanakkale, Türkiye, orkundalyan@outlook.com

X, Y, Z KUŞAĞINDAKİ KAMU VE ÖZEL SEKTÖR ÇALIŞANLARININ TEKNOFOBİ KAVRAMI ALGISI

Burcu ÖNAL¹

ÖZET

Dünya genelinde uzun yıllardır teknoloji etkisiyle değişim ve gelişmeler yaşanmıştır. Son yıllarda artan teknolojik imkanlar günlük hayatta da iş hayatında da yeni yöntemlerin gelişmesine neden olmuştur. Yaşanan gelişmelerden etkilenen bireylerden de bu değişimlere uyum sağlaması beklenmektedir. Fakat her birey bu değişikliklere aynı şekilde karşılık vermemektedir. Bireylerin teknolojiye karşı gösterdiği beklenmeyen bu tepki Teknofobi olarak tanımlanmaktadır. Teknofobi kavramının kökeni Yunanca'dan türetilerek gelişmiş, teknoloji-bilgisayar gibi karmaşık elektronik aletlere karşı hissedilen korku, huzursuzluk ve hoşlanmama hissi olarak tanımlanmaktadır (Doğan,2019:3). Bireylerde oluşan bu korku günlük hayatlarıyla beraber iş hayatlarını da etkilemiştir. Bireylerde gözlemlenen bu Teknofobi davranışı farklı demografik özelliklere göre değişiklikler göstermektedir. Demografik özellikler arasında bu çalışma için bireylerin yaş grubu, ait oldukları kuşaklar baz alınmıştır. Farklı kuşakların üyelerinin arzları ve talepleri, umutları, hayalleri, beklentileri farklılık gösterirken en büyük ortak noktaları ise doğum tarihleridir (Güven,2020:34). Günümüzde kabul görmüş, ayrıntılı sınıflaması yapılan Sessiz Kuşak, Baby Boomers Kuşağı, X, Y ve Z olarak isimlendirilen kuşak tanımlamaları yapılmıştır (Mücevher,2015:6). Bu kuşakların her biri birbirinden farklı özellikler ve yapılar göstermektedir. Bu çalışma için teknolojiyle olan ilişkileri ve aktif olarak çalışma hayatında olmaları göz önüne alınarak X, Y ve Z kuşaklarına mensup katılımcılarla görüşme sağlanmıştır. Bu kuşakların aktif bir şekilde iş hayatının içinde olmaları ve teknolojiyle daha fazla etkileşim içerisinde olmalarından dolayı teknolojiye karşı algılarının ölçülmesi oldukça önemlidir. Son yıllarda teknoloji ve işgörenler hakkında birçok çalışma yapılmasına rağmen Teknofobi kavramı ile ilgili yeterli çalışmaya rastlanmamıştır. Teknolojinin iş hayatının merkezi olma yolunda gün geçtikçe ilerlemesi ile teknoloji kullanımı açısından önemli bir kavram olan teknofobinin işgörenler açısından ölçülmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın uygulanacağı evren hakkında genel bir sonuca ulaşabilmek adına evrenin tümü veya ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinden yapılan tarama genel tarama modeli kullanılarak, veri elde edebilmek için örneklem grubuna mülakat uygulanmıştır. (Gündüz,2016,44). Araştırma kapsamında Aydın il sınırlarında çeşitli özel ve kamu kuruluşlarında görev yapmakta olan 20 ile 57 yaş aralığı içerisinde X, Y ve Z kuşaklarına mensup kişiler ile görüşme sağlanmıştır. Elde edilen sonuçlar bu kuşaklara mensup işgörenlerin yaşamları içerisinde teknolojinin varlığını kabullenip, kullansalar da teknolojiye karşı önyargılarını tamamen kaybetmediklerini, teknolojinin olumlu yanlarının farkında olsalar dahi ait oldukları kuşakların özelliklerinin etkisiyle teknofobik yaklaşımlar sergiledikleri gözlemlenmiştir. Kuşaklar Teknofobi kavramına hakim bir tavır sergileyerek, özellikle iş hayatlarının geleceği, sosyal ilişkileri ve sağlıkları konusunda kaygı duymaktadırlar. Kuşaklar arasında uzaklıklar olmasına rağmen X ve Z kuşağı birbirine yakın cevaplarıyla benzerlikleri ortaya konulmuştur. Bu çalışmanın kuşaklar hakkında güncel bir ölçüm gerçekleştirmesi, bu alanda fazla çalışma bulunmaması itibari ile literatüre katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Teknofobi, Teknoloji, Kuşaklar, Korku

¹ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye, onalburcu9@gmail.com

SOSYAL BİLİMLER ALANI			
Tarih		5 Kasım 2021	
Oturum (Session):		6-C	
Salon (Hall):		Erişim Linki: https://meet.google.com/wht-ezuo-ufy	
Oturum Konusu (Session Theme):		Sosyal, Kültürel, Çevresel ve Siyasal Gelişmeler	
Oturum Başkanı (Session Chair):		Araş. Gör. Abdülkadir TEZER	
SAAT	BİLDİRİ ID	AD-SOYAD	BİLDİRİ BAŞLIĞI
16:00-16:15	4	Youcef SAMAH	Karadeniz Bölgesindeki Uluslararası Öğrencilerin Sosyal Faaliyetleri ve Bölgedeki Kültürüne İlişkin Görüşleri “Trabzon’daki Uluslararası Öğrenciler Örneği”
16:30-16:45	79	Mehmet Çağatay ABUŞOĞLU	ABD Kurucularının Dış Politika Anlayışı ve Yansımaları
16:45-17:00	192	Battal YILMAZ & Sagipa SUIUMBAL KYZY	Kırgızistan’da Yerel Yönetimin Örgütsel Ve Yasal Temelleri

KARADENİZ BÖLGESİNDEKİ ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN SOSYAL FAALİYETLERİ VE BÖLGEDEKİ KÜLTÜRÜNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ “TRABZON’DAKİ ULUSLARARASI ÖĞRENCİLER ÖRNEĞİ”

Youcef SAMAH¹

ÖZET

Karadeniz bölgesi Türkiye'nin en ünlü coğrafi bölgelerinden birisidir. Son zamanlarda bu bölgeye seyahat etmek ve eğitim görmek için yurt dışından talep isteğinin arttığı görülmektedir. Türkiye Cumhuriyeti de uluslararası öğrenci sayısını artırmak için çeşitli projeler düzenlemektedir (YTB tarafından verilen türkiye bursları gibi). Öyle ki günümüzde 170 farklı ülkeden yaklaşık 20 bin uluslararası öğrenci karadeniz bölgesinde eğitim görmektedir ve bu sayı her geçen yıl katlanarak artmaktadır. Bu çerçevede farklı bir toplumda yaşamak ve eğitim görmek, kültürel farklılığı ve uyumu yaratmakta ve uluslararası öğrenci sayısındaki bu hızlı artış çeşitli ve kültürlü faaliyetler getirmektedir. Bu nedenle Karadeniz bölgesindeki uluslararası öğrencilerin sosyal faaliyetleri ile ilgili çalışılmanın önemli bir konu olduğunu görülmektedir. Bu çalışmada, Trabzon şehrinde yaşayıp eğitim gören ve görmüş uluslararası öğrencilerin karadeniz kültürü üzerine görüşleri tartışılacaktır. Ayrıca çalışma Trabzon'daki Karadeniz uluslararası öğrenci derneğinin çalışmalarından yararlanarak uluslararası öğrencilerin çeşitli sosyal faaliyetlerinin karadeniz toplumuna katkısını göstermeyi hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Trabzon, Uluslararası Öğrenciler, Sosyal Faaliyetler

¹ Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, YL Mezunu, Ankara, Türkiye, joseph18london@gmail.com

ABD KURUCULARININ DIŞ POLİTİKA ANLAYIŞI VE YANSIMALARI

Mehmet Çağatay ABUŞOĞLU¹

ÖZET

Uluslararası sistem, temel motivasyonu hayatta kalma olan devletleri benzer davranışlara itmektedir. Devletleri bu süreçte birbirinden ayıran başat unsur ise güçleridir. Her ne kadar birçok devlet sistem içerisinde güç açısından benzeşiyor ya da farklılaşıyor olsa da dış politika yapımları farklılık gösterebilmektedir. Buradaki öncelikli neden ise coğrafyaları ve anlayışlarıdır. ABD, kurulduğu dönem içerisinde kırılğan bir görünüme ve küçük bir toprak parçasına (13 kurucu koloni) sahiptir. Ancak uluslararası sistemin çok kutuplu yapısının sertleşmeye başladığı dönemde ABD, zayıflığını kontrolünde tutmuş ve iç dengeleme yöntemlerini başarıyla yürütmüştür. ABD'nin dış politikada başarılı ve iç yapısında konsolide olabilmelerini sağlayan ise kurucuların aldığı pozisyon ve yerleştirdiği anlayışla ilgilidir. Bu çalışmada, kurucu düşüncenin attığı gerçekçi adımların ABD'nin günümüzdeki konumuna sağladığı katkı araştırılacaktır. Kurucular, muhakkak ülkelerinin güçlenmesini istemişler de bugünkü devasa boyutunu tahmin edebildikleri şüphelidir. Ancak uluslararası sistem içerisinde doğru, tutarlı ve başarılı bir anlayışı yerleştirmiş olmaları sebebiyle etkileri yadsınamayacaktır. Kurucu düşüncenin dış politika anlayışına dair yapılacak tespitlerin çağdaş uluslararası ilişkiler çalışmaları için de önemi vardır. Buradaki temel sebep ise uluslararası sistemin ABD'nin kurulduğu süreçte benzer olarak çok kutuplu yapıya evrilmeye başlamış olmasıdır. Günümüz Washington yönetiminin, kurucuların dış politika yaklaşımını birebir takip etmesi beklenmeyecekse de benzer bir anlayışın ortaya çıkması muhtemeldir. Buradan hareketle, halihazırda değişim sürecinde olan ABD dış politikasının, kurucuların yaklaşımlarıyla benzeştiğini ve çağdaş anlayışın neo-izolasyonculuk olduğunu ortaya koyan tespitler bulunmaktadır. Tarihsel bağlamda tespitler ve uluslararası ilişkilerde öngörülebilirliği sağlama açısından ABD kurucularının dış politika yapımındaki anlayışının ve bu anlayışın ortaya çıkardığı etkinin araştırılması gerekmektedir. Kurucu dış politika anlayışının anlaşılması için incelenmesi gereken, ilk belge niteliğindeki öneme sahip kaynak G. Washington'un "Veda Konuşması"dır. G. Washington'un ittifaklardan kaçınma üzerine odaklanan yaklaşımı, temelde ise Avrupa siyasetinden uzak kalmayı öngörmektedir. Bu dönemden sonraki öne çıkan bir diğer kaynak ise Monroe Doktrini'dir. Başkan J. Monroe'nin adıyla anılan bu doktrinde ise G. Washington'ı hatırlatır biçimde Avrupa politikalarından ayrı kalma pozisyonu jeopolitik gerçeklikle beslenerek ortaya konulmuştur. Bu çalışmada ise bahsi geçen kaynaklardan hareketle ABD kurucularının ülkelerine çizdiği dış politika seyri incelenecek ve ortaya çıktığı dönemdeki ve günümüzdeki yansımaları ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: ABD Dış Politikası, İzolasyonculuk, Washington, Monroe Doktrini

¹ Anadolu Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye, cagatay-abusoglu@hotmail.com.tr

KIRGIZİSTAN’DA YEREL YÖNETİMİN ÖRGÜTSEL VE YASAL TEMELLERİ

Battal YILMAZ¹, Sagipa SUIUMBAI KYZY²

ÖZET

1990 yılında bağımsızlık sürecini başlatan Kırgızistan, 1991 yılında bağımsızlığını kazanmasıyla birlikte birçok alanda reform yapmış ve bunun sonucu olarak devletin birçok birimi değişime uğramıştır. Bu yaşanan değişimler yerel yönetimler alanını da kapsayarak merkezi yönetim ile aralarındaki ilişkinin de yeniden değerlendirilmesini gerekli kılmıştır. Kırgızistan Cumhuriyeti Anayasasında yerel yönetimler, devletin demokratik yönetim araçlarından birisi olarak ifade edilmiştir.

Kırgızistan'daki yerel yönetim uzun bir tarihe sahiptir. Özgün ulusal biçimlerde, mevcut sınırları içinde modern Kırgız devletinin kurulmasından çok önce var olmuştur. Yerel yönetimler tarihinin yeni sayfası, 5 Mayıs 1993 yılında Kırgız Cumhuriyeti'nin Anayasası'nın kabul edilmesi ile olmuştur. Anayasa'da yerel yönetimlere bir bölüm ayrılmıştır. 22 Aralık 1994 yılında Cumhuriyet'te yerel meclislerin demokratik seçimleri düzenlenmiştir. 1995 yılının Şubat ayında ise il ve bölge meclislerin vekillerinin seçimi ile yerel yönetimlerin karar organlarını oluşturma süreci tamamlanmıştır (Düşenaliyeva, 2010:62-63).

Çalışmasının amacı, yerel yönetim organlarının ve yetkililerinin örgütsel ve yasal sorumluluğunu, Kırgız Cumhuriyeti'nde uygulanma koşullarını, normatif yasal eylemlerin incelenmesi ve analizini gerçekleştirmektir. Çalışmada Kırgızistan'daki yerel yönetimleri daha net ve anlaşılır bir şekilde açıklayabilmek için ilk önce ülkenin bölgesel ve idari yapısı ele alınacaktır daha sonra yerel yönetimlerin yapısı, tarihsel gelişimi, örgütsel ve yasal temelleri incelenecektir.

Araştırmada aynı zamanda yerel yönetim organlarının ve memurlarının anayasal ve yasal sorumluluğu konularında uluslararası, tüm Rusya, bölgeler arası bilimsel ve pratik konferansların çalışmalarını da kullanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yerel Yönetim, Kırgızistan, Sovyetler Birliği

¹ Doç. Dr., Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, Kırşehir, Türkiye, battalyilmaz40@hotmail.com

² Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Öğrencisi, Kırşehir, Türkiye, s.suiumbaeva@gmail.com